

UCHWAŁA NR VI/39/2024
RADY MIEJSKIEJ GORZOWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 25 września 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721) w związku z art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 278) **Rada Miejska Gorzowa Śląskiego uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Przyjmuje się Prognozę oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gorzowa Śląskiego.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marcin Schirch

GP

Gminny Program Rewitalizacji

Gmina
Gorzów Śląski

Gorzów Śląski 2024

GORZÓW ŚLĄSKI

Rozwijamy się

GORZÓW ŚLĄSKI 2024

AUTORZY OPRACOWANIA

Opracowanie powstało dzięki zespołowi specjalistów **Opolskiego Centrum Zarządzania Projektami**, w składzie:

mgr Artur Glenc - koordynator zespołu	mgr inż. Katarzyna Oszańca
dr inż. Łukasz Dymek	dr Anna Romaniewska
Adam Rogala	
dr Wojciech Rogala	

Zespół autorski wspierali pracownicy **Urzędu Gminy w GORZOWIE ŚLĄSKIM** oraz **gminnych jednostek organizacyjnych**.

Opolskie Centrum Zarządzania Projektami Sp. z o.o.
ul. Technologiczna 2
45-839 Opole
e-mail: biuro@oczp.pl
www.oczp.pl

Gmina Gorzów Śląski
ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski,
e-mail: um@gorzowslaski.pl
<https://gorzowslaski.pl/>

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE	7
1. WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI	8
2. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	11
3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	15
STRUKTURA PRZESTRZENNA	15
OBSZAR SPOŁECZNY	16
OBSZAR GOSPODARCZY	26
OBSZAR ŚRODOWISKOWY	29
OBSZAR FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY	33
OBSZAR TECHNICZNY	35
LOKALNE POTENCJAŁY ROZWOJU ORAZ POTRZEBY REWITALIZACJI	38
POTRZEBY REWITALIZACJI	42
4. DOKUMENTY STRATEGICZNE NA POZIOMIE KRAJU, WOJEWÓDZTWA, POWIATU ORAZ GMINY KLUCZOWE DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ OPIS ICH POWIĄZANIA	43
5. OPIS WIZJI OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	51
6. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ	52
7. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	53
CHARAKTERYSTYKA PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	54
CHARAKTERYSTYKA DODATKOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	63
SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	69
MECHANIZM INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	70
8. ZARZĄDZANIE GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI	77
STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	77
SZACUNKOWE KOSZTY ZARZĄDZANIA	79
RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI	79
SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	80
OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI, W TYM W RAMACH KOMITETU REWITALIZACJI	80
SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	83
9. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH	84
10. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI	84
11. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	85
SPIS TABEL	86
SPIS RYSUNKÓW	87

Słowo wstępne

Jako Burmistrz Gorzowa Śląskiego, pełen energii i zaangażowania w działanie na rzecz naszej wspólnoty, mam zaszczyt przedstawić Państwu Gminny Program Rewitalizacji - naszą wspólną mapę drogową ku lepszej przyszłości.

Wizja, którą dziś przed Wami rozwijam, nie jest dziełem jednej osoby, lecz jest to efekt intensywnych dyskusji, wspólnych marzeń i dążeń, które łączą nas wszystkich - mieszkańców Gorzowa Śląskiego. Nasza gmina to miejsce wyjątkowe, pulsujące życiem i gotowe do zmian, które wspólnie możemy i chcemy rozwijać. Stając przed wyzwaniami takimi jak modernizacja infrastruktury, ochrona środowiska, rozwój edukacji i kultury, a także tworzenie nowych miejsc pracy, zdałem sobie sprawę, że kluczem do sukcesu jest nasza współpraca. Gminny Program Rewitalizacji to dokument, który odzwierciedla tę filozofię - jest zaproszeniem dla każdego mieszkańca do aktywnego uczestnictwa w procesie odnowy naszej gminy.

Chcę, aby to słowo wstępne było nie tylko formalnym wprowadzeniem do dokumentu, ale przede wszystkim wyrazem mojego głębokiego przekonania o mocy i potencjale, jaki drzemie w naszej społeczności. Wierzę, że dzięki zaangażowaniu, pasji i wspólnym działaniom, możemy przekształcić nasze marzenia w rzeczywistość. Nasz Gminny Program Rewitalizacji to nie tylko zbiór celów i zadań, ale przede wszystkim deklaracja naszej wspólnej woli do budowania lepszego jutra dla Gorzowa Śląskiego. To dowód na to, że razem, jako zjednoczona społeczność, jesteśmy w stanie stawić czoła wyzwaniom i wykorzystać pojawiające się szanse.

Zachęcam każdego z Was do aktywnego udziału w życiu naszej gminy oraz do aktywnego włączenia się w realizację celów zawartych w tym programie. Pamiętajmy, że każdy z nas ma coś wyjątkowego do zaoferowania, a nasze wspólne działania mogą przynieść niezwykle efekty. Niech ten program będzie naszym wspólnym zobowiązaniem do pracy na rzecz Gorzowa Śląskiego, naszego domu, którego przyszłość zależy od nas wszystkich. Razem tworzymy silną, dynamiczną społeczność, gotową na zmiany i otwartą na nowe możliwości.

Z niegasnącym entuzjazmem i nadzieją na owocną współpracę

Rafał Kotarski
Burmistrz Gminy

1. Wprowadzenie do problematyki

W obliczu współczesnych wyzwań społecznych, ekonomicznych i środowiskowych, z jakimi borykają się lokalne społeczności, inicjatywy takie jak Gminny Program Rewitalizacji nabierają niezwyklej wagi. Gminny Program Rewitalizacji (GPR) dla Gminy Gorzów Śląski jest strategicznym narzędziem, które wykracza poza zwykłe planowanie rozwojowe i koncentruje się na działaniach w obszarach uznanych za zdegradowane. Dzięki szczególnemu uwzględnieniu tych terenów, które wymagają intensywnego wsparcia i działań naprawczych, GPR ma za zadanie nie tylko prezentować i wyjaśniać swoje założenia, ale również uwypuklać swoją istotną rolę w poprawie warunków życia mieszkańców oraz reaktywacji wybranych części gminy. Dokument ten, skierowany do szerokiego grona odbiorców - od mieszkańców, przez lokalnych przedsiębiorców, organizacje społeczne i pozarządowe, aż po przedstawicieli samorządowych i rządowych - ma na celu umożliwienie lepszego zrozumienia i zaangażowania we wspólne działania rewitalizacyjne.

Rewitalizacja w Gorzowie Śląskim odpowiada na pytanie, jak w sposób przemyślany i skoordynowany przeciwdziałać procesom degradacji oraz marginalizacji przestrzeni miejskich, a także wiejskich, jednocześnie podnosząc jakość życia mieszkańców. Zakres działań jest szeroki i obejmuje interwencje urbanistyczne, inwestycje infrastrukturalne, a także inicjatywy społeczne i gospodarcze. Realizacja GPR ma przynieść korzyści na wielu płaszczyznach: od odnowy miejskiej i poprawy społecznego ładu, przez wzmacnianie więzi społecznych, aż po podniesienie standardu życia, jednocześnie kładąc nacisk na wzmocnienie lokalnej tożsamości.

W kontekście GPR kluczowe znaczenie mają użyte pojęcia pozwalające na uporządkowanie definicji i wyjaśnienie terminologii używanej w opracowaniu pozwalając użytkownikom lepsze zrozumienie podejmowanej problematyki:

- Rewitalizacja rozumiana jest nie tylko jako proces odnowy fizycznej przestrzeni, ale również jako szansa na ożywienie społeczno-gospodarcze - stanowi kluczowe pojęcie przewodnie programu. Dzięki holistycznemu podejściu, program ten przechodzi daleko poza tradycyjne metody rewitalizacji, integrując działania na rzecz poprawy infrastruktury, ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwoju społeczności lokalnych oraz stymulowania lokalnej gospodarki;
- Partycypacja społeczna jako drugie słowo kluczowe podkreśla znaczenie zaangażowania mieszkańców w procesy decyzyjne i realizacyjne. Umożliwia to nie tylko dopasowanie działań rewitalizacyjnych do faktycznych potrzeb i oczekiwań społeczności, ale także buduje poczucie wspólnoty i tożsamości lokalnej;
- Zrównoważony rozwój, kolejne pojęcie kluczowe, wskazuje na dążenie do równowagi między potrzebami obecnych i przyszłych pokoleń. W kontekście rewitalizacji, kładzie się szczególny nacisk na ochronę środowiska, efektywne wykorzystanie zasobów i promowanie ekologicznych rozwiązań;
- Stan kryzysowy odnosi się do sytuacji na terenie gminy, gdzie na określonym obszarze obserwuje się nagromadzenie negatywnych zjawisk - społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcyjnych i technicznych - które skutkują znaczącym obniżeniem standardu życia jej mieszkańców;
- Obszar zdegradowany jest to teren, na którym zauważalny jest stan kryzysowy, charakteryzujący się występowaniem negatywnych zjawisk społecznych i problemów w przynajmniej jednym z wymiarów badanych pod kątem stanu kryzysowego;
- Obszar rewitalizacji jest to obszar będący w całości lub części obszarem zdegradowanym, wyróżnia się wysokim nasileniem problemów wykazanych w analizie stanu kryzysowego. Ze względu na swoje kluczowe znaczenie dla rozwoju lokalnego, jest przedmiotem działań rewitalizacyjnych gminy. Ograniczenia

dotyczące jego rozmiaru mówią, że nie może on obejmować więcej niż 20% całkowitej powierzchni gminy ani zamieszkiwać go ponad 30% jej mieszkańców;

- Komitet rewitalizacji jest to ciało służy jako platforma współpracy i wymiany dialogu między zainteresowanymi stronami a władzami gminy w kwestiach związanych z planowaniem, realizacją i oceną procesu rewitalizacji, oferując wsparcie doradcze dla władz lokalnych;
- Interesariusze rewitalizacji: Grupą tę stanowią głównie osoby mieszkające na terenach objętych rewitalizacją, właściciele i zarządcy nieruchomości, lokalne przedsiębiorstwa, organizacje społeczne, jednostki samorządu terytorialnego i ich organy doradcze, instytucje publiczne oraz inne podmioty, które na mocy prawa wykonują zadania Skarbu Państwa na terenie objętym rewitalizacją.

Powyższe terminy znajdują odzwierciedlenie w zapisach aktów prawnych regulujących proces opracowania i realizacji GPR:

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28, 1688),
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079),
- Uchwała Rady Gminy Gorzów Śląski nr LVI/423/2023 z 25.10.2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2023 poz. 3061).

GPR łączy podejście kompleksowe z zintegrowanym, podkreślając znaczenie współpracy i wkładu wszystkich interesariuszy procesu, co z kolei zwiększa zaangażowanie społeczności lokalnej. Publikacja ta składa się z ośmiu rozdziałów, które są zgodne z wymogami zawartymi w ustawie o rewitalizacji oraz przepisach wdrożeniowych. Rozpoczyna od analizy diagnostycznej, gdzie w pierwszym rozdziale przedstawiono metodykę określania obszarów zdegradowanych oraz koncepcję ich rewitalizacji. Drugi rozdział poświęcono na dogłębną analizę diagnozy obszaru rewitalizacji, z naciskiem na identyfikację negatywnych zjawisk społecznych, jak również gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, ukazując jednocześnie lokalne możliwości rozwoju i wymogi związane z procesem rewitalizacji. W trzecim rozdziale omówiono pozycję Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) w kontekście innych strategicznych dokumentów na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Część proponowana, rozpoczynająca się od czwartego rozdziału, przedstawia wizję przestrzeni po zakończeniu procesu rewitalizacji, na co składają się określone cele i strategie działania, omówione w rozdziale piątym. W dalszej części, od szóstego do ósmego rozdziału, dokument wyjaśnia proces realizacji programu, włączając w to zaplanowane inicjatywy rewitalizacyjne z określonymi ramami finansowymi i mechanizmami umożliwiającymi ich integrację. Siódmy rozdział szczegółowo opisuje zarządzanie programem, akcentując aspekty kluczowe dla efektywnej realizacji, takie jak monitoring i udział społeczności. Ostatni ósmy rozdział, skupia się na oddziaływaniu GPR na inne uchwały i decyzje podejmowane na poziomie gminy.

2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Podstawę prawną dla wyznaczonego w gminie Gorzów Śląski obszaru rewitalizacji stanowi Uchwała nr LVI/423/2023 Rady Gminy w Gorzowie Śląskim z dnia 25 października 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2023 poz. 3061).

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału gminy Gorzów Śląski na niepodzielne jednostki analityczne. W trakcie jego dokonywania skorzystano z istniejącego już podziału administracyjnego. Wynika to z faktu posiadania relatywnie niewielkiej liczby danych opisujących jednostki, a także ich szczegółowości do co najwyżej pojedynczej ulicy, wyznaczając tym samym na obszarze gminy 15 jednostek, które pokrywają się z granicami sołectw. Wśród nich wyróżnić należy:

- Budzów;
- Dębina;
- Goła;
- Jamy;
- Jastrzygowice;
- Kobyla Góra;
- Krzyżanowice;
- Nowa Wieś;
- Pakoszów;
- Pawłowice;
- Skrońsko;
- Uszyce;
- Zdziechowice;
- Kozłowice;
- Gorzów Śląski.

Rysunek 1. Mapa obszaru gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych www.OpenStreetMap.org

Szczegółowe dane dotyczące wyodrębnionych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski zostały przedstawione w tabeli nr 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców sołectw gminy Gorzów Śląski.

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców gminy (%)
Budzów	135	1,95%
Dębina	171	2,47%
Goła	204	2,95%
Jamy	327	4,73%
Jastrzygowice	314	4,54%
Kobyła Góra	84	1,21%
Krzyżanowice	210	3,04%
Nowa Wieś	230	3,33%
Pakoszów	100	1,45%
Pawłowice	391	5,65%
Skrońsko	291	4,21%
Uszyce	808	11,68%
Zdziechowice	643	9,30%
Kozłowice	627	9,06%
Gorzów Śląski	2382	34,44%
SUMA	6917	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

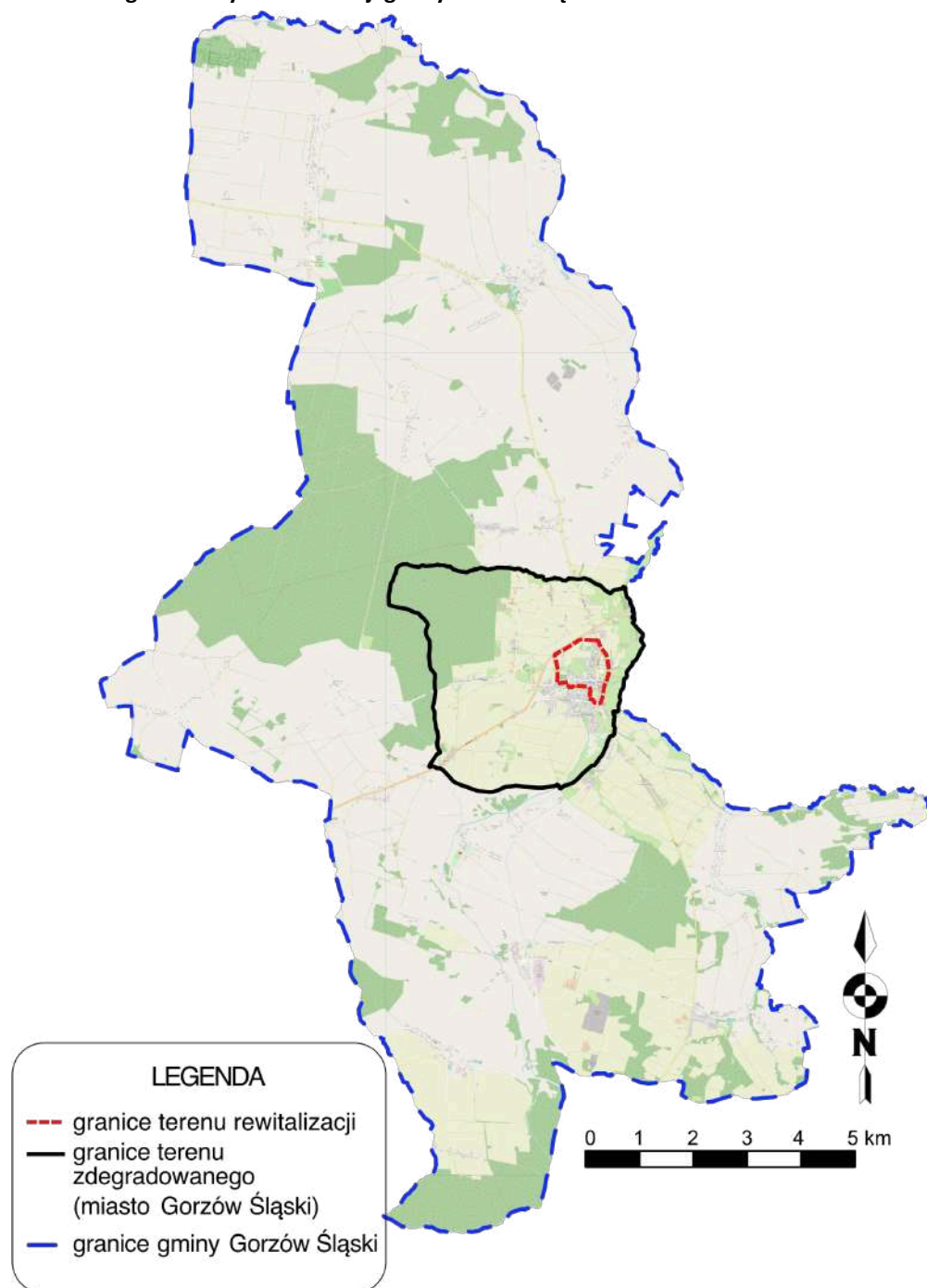
Następnie wykonano analizę wskaźnikową, której celem było zbadanie natężenia negatywnych zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy Gorzów Śląski. Na potrzeby analizy zabrano dane obejmujące strefy:

- społeczną (bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, niepełnosprawność i choroby, kapitał ludzki, poziom edukacji, aktywność społeczna);
- gospodarczą (aktywność gospodarcza);
- środowiskową (pokrycie budynków azbestem, emisja substancji szkodliwych dla zdrowia i środowiska);
- przestrzenno-funkcjonalną (dostępność infrastruktury publicznej, dostępność usług opieki zdrowotnej);
- techniczną (stan techniczny przestrzeni publicznej).

Zgodnie z założeniami metodycznymi, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w strefie społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej 3 z 4 stref wskazanych w Ustawie o Rewitalizacji.

Na podstawie przyjętych założeń obszar zdegradowany stanowi 9,20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 34,44% mieszkańców jednostki. W związku z koniecznością zachowania wytycznych wskazanych w Ustawie o rewitalizacji, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy, kolejny etap prac obejmował analizę obszaru zdegradowanego w celu wskazania wewnątrz niego obszaru rewitalizacji.

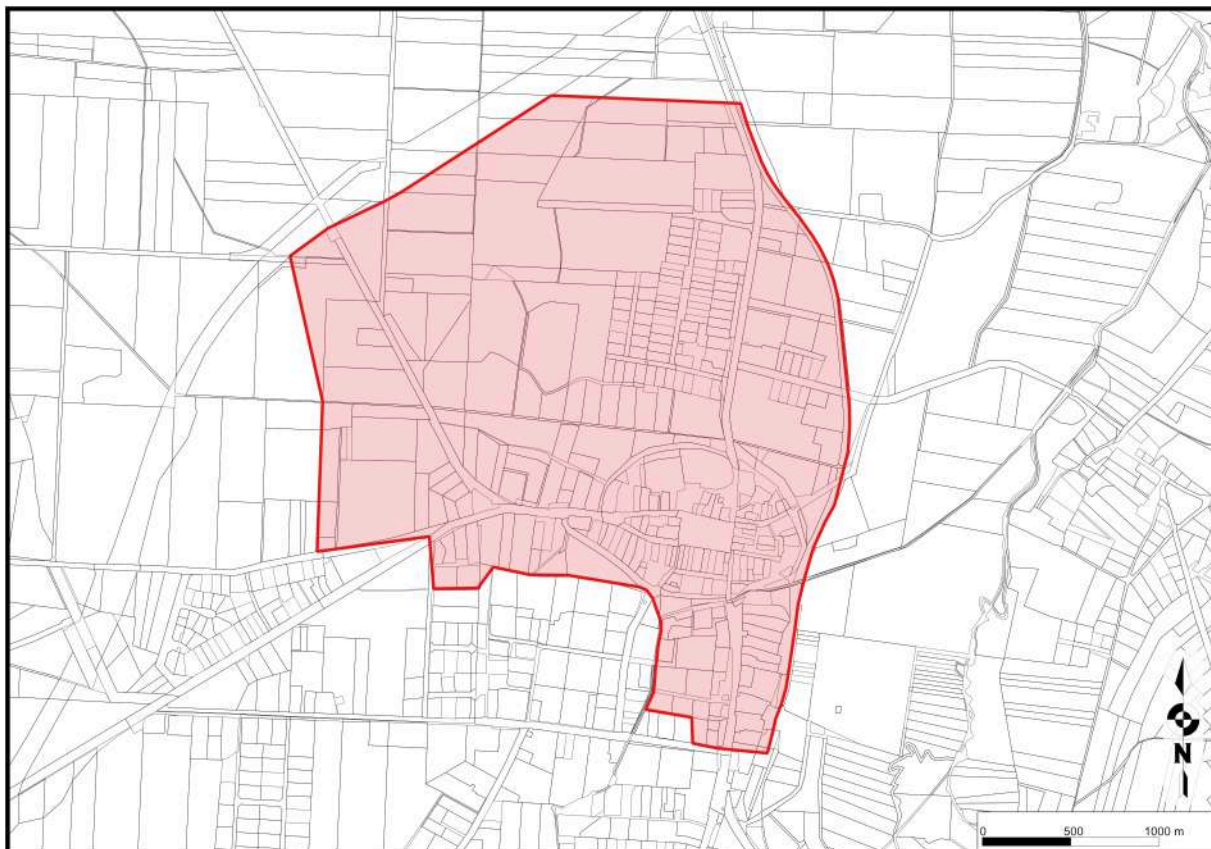
Rysunek 2. Obszar zdegradowany i rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych www.OpenStreetMap.org

Na podstawie ustaleń wynikających z wewnętrznych konsultacji w gminie, które opierały się na debatach, rozmowach i uzgodnieniach pomiędzy władzami samorządowymi, jednostkami organizacyjnymi, instytucjami pożytku publicznego, a także mieszkańcami gminy przy jednoczesnym wsparciu zespołu ekspertów jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostkę analityczną Gorzów Śląski obejmującą ulice: Boczną, Byczyńską, Gorzołki, Kluczborską (część), Kolorową, Kwiatową, Małą, Mickiewicza, Moniuszki, Ogrodową, Rynek, Sportową, Stalmacha, Żółtą, Wojska Polskiego, Parkową, Młyńską (część), Wałową (część), Golską (część), Jabłonkową (część), Słoneczną, Morcinka, Lompy, Wąską, Słowackiego (część), Tylą, Żółtą (część), Wrzosową (część). Wyznaczony obszar rewitalizacji jest zamieszkały przez 872 osoby (12,61% mieszkańców gminy) oraz zajmuje powierzchnię 77,94 ha (0,51% całkowitej powierzchni gminy).

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Diagnoza obszaru rewitalizacji obejmuje ulice jednostki analitycznej Gorzów Śląski: Boczna, Byczyńską, Gorzołki, Kluczborską (część), Kolorową, Kwiatową, Małą, Mickiewicza, Moniuszki, Ogrodową, Rynek, Sportową, Stalmacha, Złotą, Wojska Polskiego, Parkową, Młyńską (część), Wałową (część), Golską (część), Jabłonkową (część), Słoneczną, Morcinka, Lompy, Wąską, Słowackiego (część), Tylna, Złotą (część), Wrzosową (część).

Poszerzona diagnoza obejmująca obszary społeczny, gospodarczy, środowiskowy, funkcjonalno-przestrzenny oraz techniczny ma na celu określenie występujących na obszarze wskazanych jednostek zjawisk kryzysowych. Rozdział stanowi rozszerzenie diagnozy, która miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji za pomocą wskaźnika syntetycznego. Dodatkowo pogłębiona diagnoza ma na celu określenie lokalnych potencjałów rozwoju, które sprzyjają wyjściu obszaru ze stanu kryzysowego.

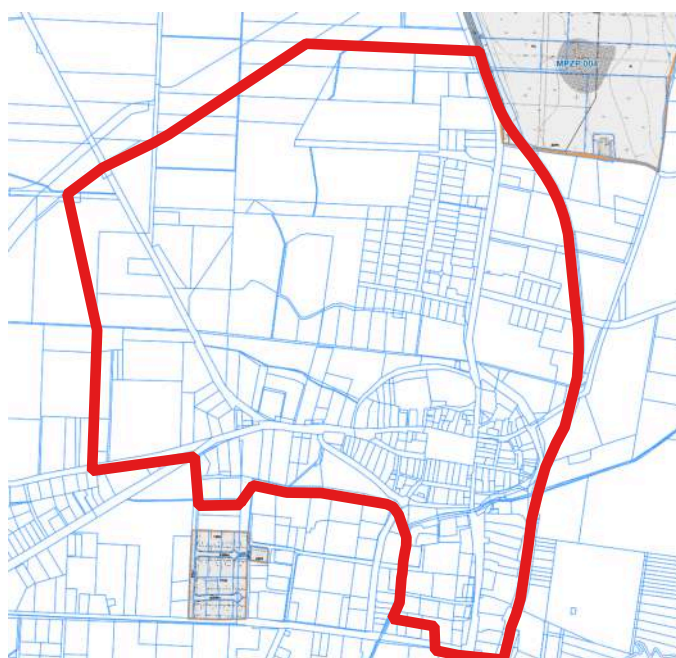
Pierwotna analiza wykazała obecność niekorzystnych zjawisk w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz technicznym w jednostce Gorzów Śląski.

Struktura przestrzenna

Obszar rewitalizacji obejmujący jednostkę Gorzów Śląski stanowi wielofunkcyjne centrum gminy. Jego umiejscowienie wpływa na naturę struktury przestrzenno-funkcjonalnej. Lokalizacja obszaru rewitalizacyjnego obejmującego miejscowość Gorzów Śląski odgrywa istotną rolę dla rozwoju całej gminy. Gorzów Śląski stanowi centralny punkt gminy zarówno ze względu na swoje strategiczne położenie w samym środku obszaru gminy, jak i z uwagi na skupisko instytucji pełniących kluczowe funkcje społeczne.

Gorzów Śląski stanowi miejsce zaspokajania potrzeb wielu mieszkańców gminy, na terenie jednostki zlokalizowane są instytucje realizujące zadania z zakresu administracji publicznej (Urząd Gminy w Gorzowie Śląskim), sportu (hala oraz stadion sportowy), edukacji (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim), kultury (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim) oraz sakralne (Kościół Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim).

Rysunek 4. Plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl>

Na obszarze rewitalizacji tylko w niewielkiej części obowiązuje Miejsowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego na podstawie Uchwały nr XXXVIII/286/2014 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Gorzowie Śląskim i we wsi Jamy (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2014 poz. 1391). Obowiązuje natomiast Studium - Uchwała nr XXIII/157/2016 Rada Miejska Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski.

Rysunek 5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mpzp.igeomap.pl/doc/olesno/gorzowslaski/000.pdf>

Obszar społeczny

Obszar społeczny odgrywa niezwykle istotną rolę w procesie rozwoju gminy, stanowiąc fundament, na którym opiera się harmonijne funkcjonowanie społeczności lokalnej. To na tym obszarze kształtuje się tożsamość i ducha wspólnoty, a także budowane są więzi międzyludzkie, które wpływają na jakość życia mieszkańców. Istotność obszaru społecznego w rozwoju gminy jest wielopłaszczyznowa i obejmuje kilka kluczowych aspektów.

Obszar Gorzowa Śląskiego charakteryzuje się największym nagromadzeniem występowania negatywnych zjawisk w strefie społecznej. Powierzchnia gminy objęta obszarem rewitalizacji charakteryzuje się znacznym natężeniem występowania negatywnych zjawisk społecznych takich jak niskie wyniki z egzaminu 8-klasisty, alkoholizm, dostępność alkoholu, ubóstwo, niepełnosprawność i choroby, bezrobocie, kapitał ludzki oraz aktywność społeczna.

Edukacja

Wyraźnie lepsze wyniki egzaminu 8-klasisty na terenie gminy Gorzów Śląski uzyskują uczniowie z pozostałej części gminy. Średnie wyniki uzyskiwane z egzaminu 8-klasisty przez uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji wynoszą 46,30% z części humanistycznej, 48,80% z części matematycznej oraz 59,60%. Uczniowie z pozostałej części gminy osiągnęli lepsze wyniki z części humanistycznej o 8,79 p.p., części matematycznej o 6,08 p.p., z kolei niższe wyniki osiągają z części językowej średnio o 0,76 p.p.

Tabela 2. Średni wynik egzaminu 8-klasisty w 2022 roku z części humanistycznej, matematycznej oraz językowej w podziale na obszar rewitalizacji i pozostałą część gminy.

Wyszczególnienie	Część humanistyczna	Część matematyczna	Część językowa
Gmina	53,91%	54,05%	58,95%
Obszar rewitalizacji	46,30%	48,80%	59,60%
Pozostały obszar gminy	55,09%	54,88%	58,84%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

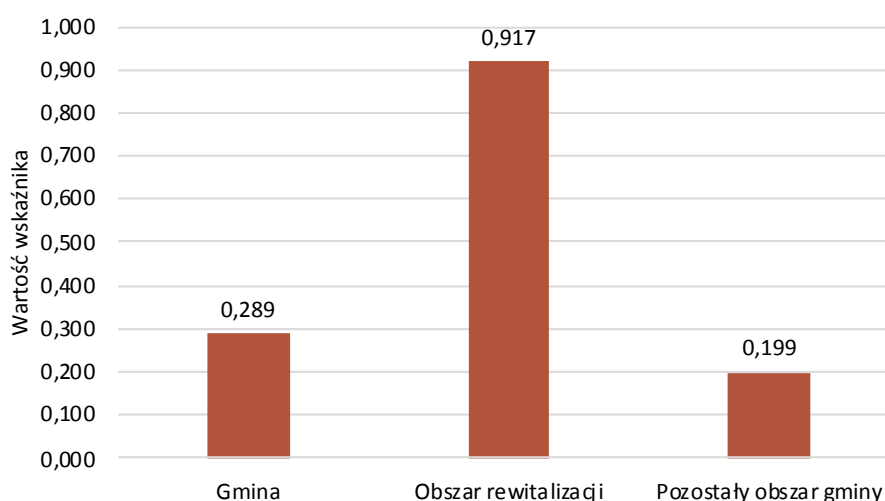
Alkoholizm

Jednym z poważnych problemów społecznych, z którym zmagają się gmina Gorzów Śląski jest alkoholizm. Alkoholizm prowadzi do poważnych problemów zdrowotnych. Nadmierne spożycie alkoholu może uszkadzać narządy wewnętrzne, w szczególności wątrobę, mózg, serce i trzustkę. Skutki zdrowotne to między innymi marskość wątroby, udary mózgu, choroby serca, nowotwory i cukrzyca. Alkoholizm jest także związany z zaburzeniami psychicznymi, takimi jak depresja i zaburzenia lękowe.

Alkoholizm ma negatywny wpływ na życie rodziny i otoczenia osoby uzależnionej. Często rodzinom zmagającym się z problemem alkoholizmu grożą konflikty, przemoc domowa, emocjonalne cierpienie, a także rozbięcie rodziny. Dzieci w rodzinach z alkoholizmem są narażone na traumatyczne doświadczenia i mają większe ryzyko samodzielnego rozwoju problemów z alkoholem w przyszłości.

Na terenie obszaru rewitalizacji obserwuje się największe w gminie natężenie osób zmagających się z problemem alkoholizmu. Wskaźnik liczby osób zmagających się z alkoholizmem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest ponad 4-krotnie wyższy w obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy. Wartość wskaźnika w przypadku obszaru rewitalizacji wynosi 0,917 z kolei w przypadku pozostałego obszaru gminy wynosi 0,199.

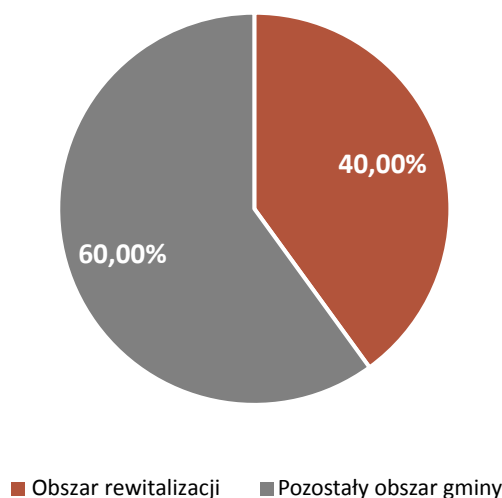
Rysunek 6. Ilość osób zmagających się z problemem alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, 40,00% łącznej liczby mieszkańców gminy zmagających się z problemem alkoholizmu zamieszkuje obszar rewitalizacji.

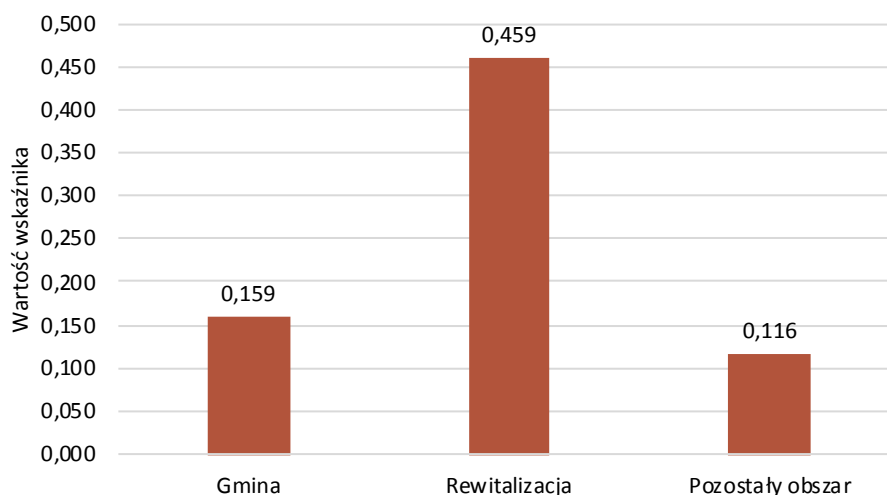
Rysunek 7. Podział zamieszkania osób zmagających się z problemem alkoholizmu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Jedną z możliwych przyczyn występowania na obszarze gminy problemu alkoholizmu stanowi dostępność do punktów sprzedaży alkoholu. Dostępność alkoholu w gminie stanowi kwestię o dużej wadze z perspektywy społecznej, zdrowotnej i gospodarczej. Pojęcie dostępności alkoholu odnosi się do dostępu do napojów alkoholowych, zarówno pod kątem ich dostępności ilościowej, jak i dostępności miejsc, gdzie można je zakupić.

Rysunek 8. Ilość punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

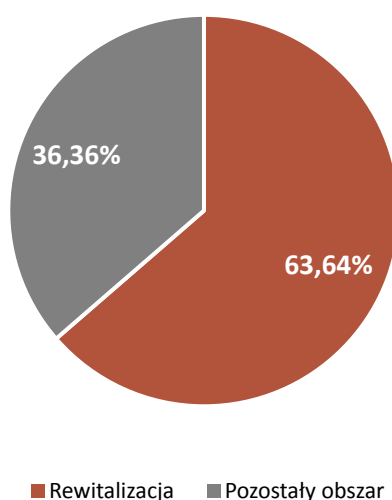
Monitorowanie dostępności alkoholu jest kluczowe ze względów zdrowotnych. Konsumpcja alkoholu w nadmiarze może prowadzić do problemów zdrowotnych, takich jak uzależnienie, choroby wątroby, zaburzenia psychiczne i inne poważne zagrożenia dla zdrowia. Dostępność alkoholu ma również wpływ na bezpieczeństwo publiczne. Nadmierna konsumpcja alkoholu może przyczyniać się do wzrostu przestępczości, wypadków drogowych i innych incydentów, które zagrażają bezpieczeństwu mieszkańców. Jednocześnie kontrola dostępności alkoholu ma znaczenie dla lokalnej gospodarki. Lokale gastronomiczne, sklepy sprzedające alkohol

i inne miejsca sprzedaży alkoholu stanowią źródło dochodów dla gminy. Jednak równocześnie gmina musi zadbać o to, aby kontrolować te źródła dochodów w sposób, który nie sprzyja nadmiernemu spożyciu alkoholu ani nie tworzy problemów związanych z jego nadmiernym spożyciem wśród mieszkańców.

Ilość punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji jest blisko 4-krotnie większa niż na pozostałym obszarze gminy. Wartość wskaźnika ilości punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 0,459, z kolei na pozostałym obszarze gminy wartość wskaźnika osiągnęła 0,116.

Zdecydowana większość punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Gorzów Śląski znajduje się na obszarze rewitalizacji. Największe natężenie punktów sprzedaży alkoholu wewnątrz obszaru rewitalizacji obserwuje się w okolicy ulicy Wojska Polskiego.

Rysunek 9. Podział lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Ubóstwo

Kolejnym z problemów społecznych gminy jest ubóstwo, które odnosi się do braku wystarczających zasobów materialnych i finansowych, które pozwalają na godne życie, dostęp do podstawowych potrzeb i uczestnictwo w życiu społecznym. W kontekście gminy, ubóstwo może przybierać różne formy i dotyczyć różne grupy społeczne. Wśród nich wyróżnić należy ubóstwo obejmujące grupy osób korzystających z zasiłków Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu ubóstwa oraz bezrobocia, a także uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i pobierających stypendium socjalne.

Na terenie Gorzowa Śląskiego objętego rewitalizacją obserwuje się znaczące ilości osób zmagających się z problemem ubóstwa w porównaniu do pozostałego obszaru gminy. Na terenie obszaru rewitalizacji w 2022 roku 8 osób korzystało z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu bezrobocia (16,67% wszystkich osób korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia w gminie), 21 osób pobierało zasiłki (27,27%), 22 osoby korzystały z pomocy z tytułu ubóstwa (23,91%), 3 uczniów otrzymywało stypendium socjalne (13,04%), a 13 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez MGOPS (23,64%).

Biorąc pod uwagę wartość wskaźników opisujących problem ubóstwa w Gminie Gorzów Śląski, wartość wszystkich wskaźników w obszarze rewitalizacji przekracza tę, uzyskaną wśród pozostałego obszaru gminy.

Tabela 3. Ilość osób zmagających z się problemem ubóstwa z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar rewitalizacji	Pozostały obszar gminy
Korzystający z pomocy OPS z tytułu bezrobocia	0,694	1,147	0,629
Pobierający zasiłki z OPS	1,113	2,408	0,926
Korzystający z pomocy OPS z tytułu ubóstwa	1,330	2,523	1,158
Uczniowie otrzymujący stypendium socjalne	0,333	0,344	0,331
Uczniowie korzystający z posiłków finansowanych przez OPS	0,795	1,491	0,695

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Niepełnosprawność oraz długotrwałe i ciężkie choroby

Zagadnieniem problemowym, z którym również zmagają się gmina Gorzów Śląski jest wsparcie i zapewnienie odpowiednich warunków życiowych osobom zmagającym się z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi i ciężkimi chorobami. Aby zapewnić jak najlepsze warunki życiowe wskazanym osobom i, niezbędne jest zapewnienie dostępności infrastruktury i usług, aby ta mogła być wykorzystywana przez wskazaną grupę mieszkańców w sposób samodzielny i komfortowy. Najczęstszymi działaniami podejmowanymi przez gminy w celu zapewnienia dostępności do miejsc infrastruktury publicznej osób zmagających się z niepełnosprawnościami jest budowa ramp, wind i specjalnych dedykowanych miejsc parkingowych. Dodatkowo, gmina może zapewnić wsparcie medyczne, umożliwiając dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji oraz terapii dla osób potrzebujących. Wspieranie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej jest kluczowe dla poprawy jakości życia tych osób.

Szczególne natężenie problemu związanego z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi i ciężkimi chorobami na terenie Gminy Gorzów Śląski obserwuje się w obszarze rewitalizacji. Wartość wskaźnika ilości osób zmagających się z problemem niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców wnosi 0,803 w obszarze rewitalizacji oraz 0,513 na pozostałym obszarze gminy. Z kolei wartość wskaźnika ilości osób korzystających z wsparcia MGOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji wynosi 1,261, a na pozostałym obszarze gminy 0,811.

Tabela 4. Ilość osób zmagających się z problemem niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Osoby korzystające z wsparcia MGOPS z tytułu niepełnosprawności	Osoby korzystające z wsparcia MGOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby
Gmina	0,549	0,867
Obszar rewitalizacji	0,803	1,261
Pozostały obszar gminy	0,513	0,811

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Bezrobocie

Bezrobocie stanowi istotne wyzwanie dla gminy i ma różne wymiary. Obejmuje długotrwałe bezrobotnych, niepełnosprawnych bezrobotnych, bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz poniżej 25 roku życia oraz bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym. Bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoby aktywne zawodowo nie posiadają pracy i poszukają zatrudnienia. Jest to wskaźnik, który odzwierciedla

aktualny stan rynku pracy w gminie, regionie czy kraju. Wysoki poziom bezrobocia oznacza problemy z dostępem do pracy dla części społeczności lokalnej, co wpływa na ogólną jakość życia i poziom życiowy mieszkańców.

Do szczególnie problematycznych należy bezrobocie długotrwałe, ponieważ dotyczy osób, które przez dłuższy czas nie mogą znaleźć pracy. To prowadzi do utraty umiejętności zawodowych, obniżenia samooceny i trudności finansowych. Warto także podkreślić, że osoby niepełnosprawne mogą napotykać na trudności na rynku pracy z powodu swoich ograniczeń zdrowotnych. Niepełnosprawność może wpływać na zdolność do podjęcia lub utrzymania zatrudnienia, co wymaga szczególnego wsparcia ze strony pracodawców i instytucji publicznych. Młodzi mieszkańcy gminy często borykają się z problemem bezrobocia, szczególnie jeśli brakuje miejsc pracy dla osób bez wcześniejszego doświadczenia zawodowego. Również osoby starsze mogą napotykać na trudności w znalezieniu pracy z uwagi na swój wiek oraz w związku z ograniczeniami fizycznymi. Dodatkowo, osoby o niższym wykształceniu - podstawowym lub gimnazjalnym - również mogą napotykać na problemy z zatrudnieniem, ponieważ rynek pracy coraz częściej wymaga wyższego wykształcenia lub specjalistycznych umiejętności. Dlatego ważne jest, aby gmina rozwijała strategie i programy, które wspierają różne grupy mieszkańców w radzeniu sobie z tymi wyzwaniami związanymi z podjęciem zatrudnienia.

W 2022 roku na terenie obszaru rewitalizacji zamieszkiwało 19 osób bezrobotnych (14,29% wszystkich osób bezrobotnych w gminie), 10 osób długotrwałe bezrobotnych (13,33%), 1 osoba bezrobotna z wykształceniem podstawowym (2,70%), 2 osoby bezrobotne w wieku powyżej 50 roku życia (10,53%), oraz 1 osoba bezrobotna w wieku poniżej 25 lat (7,14%).

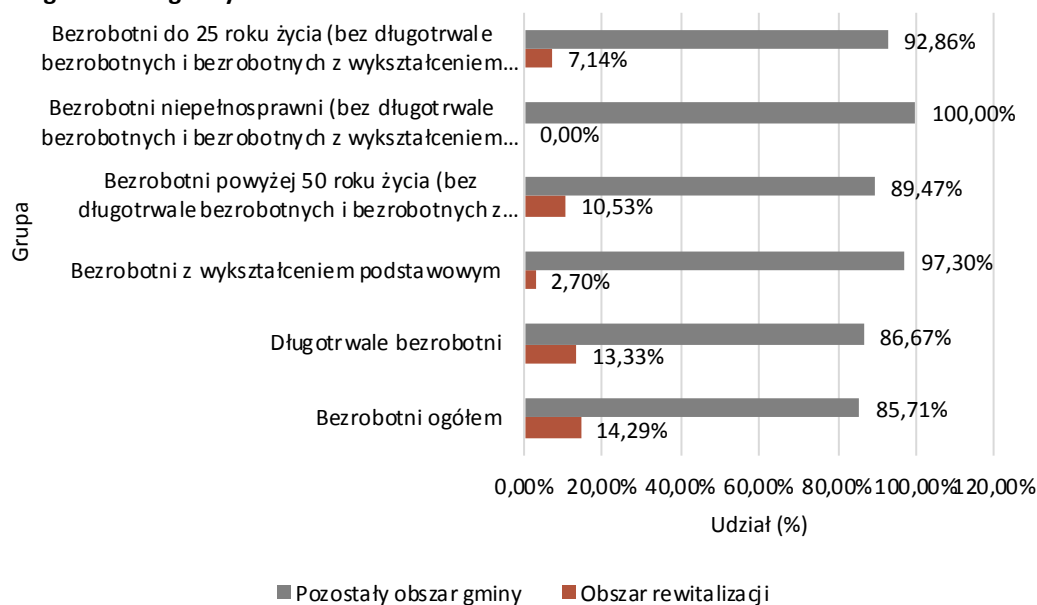
Wartości wskaźników opisujących stopień poziomu bezrobocia w gminie przyjmują najwyższe wartości w obszarze rewitalizacji w przypadkach ilości osób bezrobotnych ogółem oraz długotrwałe bezrobotnych. W pozostałych kategoriach takich jak bezrobotni z wykształceniem podstawowym, bezrobotni w wieku powyżej 50 lat, niepełnosprawni bezrobotni, a także bezrobotni w wieku poniżej 25 lat większe natężenie zjawiska obserwuje się na terenie pozostałego obszaru gminy.

Tabela 5. Ilość osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar rewitalizacji	Pozostały obszar gminy
Liczba bezrobotnych ogółem	1,923	2,179	1,886
Liczba długotrwałe bezrobotnych	1,084	1,147	1,075
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	0,535	0,115	0,596
Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (bez długotrwałe bezrobotnych i bezrobotnych z wykształceniem podstawowym)	0,275	0,229	0,281
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych (bez długotrwałe bezrobotnych i bezrobotnych z wykształceniem podstawowym)	0,043	0,000	0,050
Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia (bez długotrwałe bezrobotnych i bezrobotnych z wykształceniem podstawowym)	0,202	0,115	0,215

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnie.

Rysunek 10. Podział miejsca zamieszkania osób bezrobotnych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnie.

Demografia

Struktura wieku mieszkańców gminy stanowi fundamentalny aspekt jej demografii, mający rozległy wpływ na różne aspekty życia społecznego, ekonomicznego i publicznego. Jest to odzwierciedlenie liczby i procentowego udziału różnych grup wiekowych w całkowitej populacji gminy, co stanowi niezmiernie ważne źródło informacji dla lokalnych władz, instytucji publicznych oraz innych organizacji. Wartości te wpływają na procesy podejmowania decyzji i planowanie na różnych poziomach.

Struktura wieku mieszkańców gminy posiada zdecydowany wpływ na zapotrzebowanie na usługi publiczne. Ilość mieszkańców w określonych grupach wiekowych kształtuje potrzeby w obszarze edukacji, opieki zdrowotnej i usług socjalnych. W miarę starzenia się populacji, gmina jest zobowiązana do dostosowywania i rozwijania tych sektorów, aby efektywnie sprostać potrzebom seniorów. Dodatkowo, gminy z przeważającą ilością osób starszych tracą przewagę konkurencyjną na rynku pracy. Gminy z młodszą populacją mogą mieć większy potencjał rozwoju gospodarczego, podczas gdy te z populacją starszą mogą skupić się na sektorach opieki zdrowotnej i długoterminowej opieki nad osobami starszymi. Struktura wieku odnosi się również do potencjału inwestycyjnego gminy. Te z młodszą populacją często uważane są za bardziej atrakcyjne dla przedsiębiorstw i inwestorów, co może wspierać rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy.

Na terenie obszaru rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski obserwuje się znaczący problem dotyczący starzenia się populacji. Obszar rewitalizacji zamieszkuje niewielka liczba osób młodych oraz duża liczba osób starszych w porównaniu do pozostałej części gminy. Wartości wskaźnika ilości osób w poszczególnych grupach wiekowych w obszarze rewitalizacji przyjmuje najmniej korzystne wartości w przypadku grup dzieci w wieku 0-3, w wieku 3-6 lat oraz w przypadku mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Korzystniejsza sytuacja w obszarze rewitalizacji w porównaniu do pozostałej części gminy występuje wśród liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym.

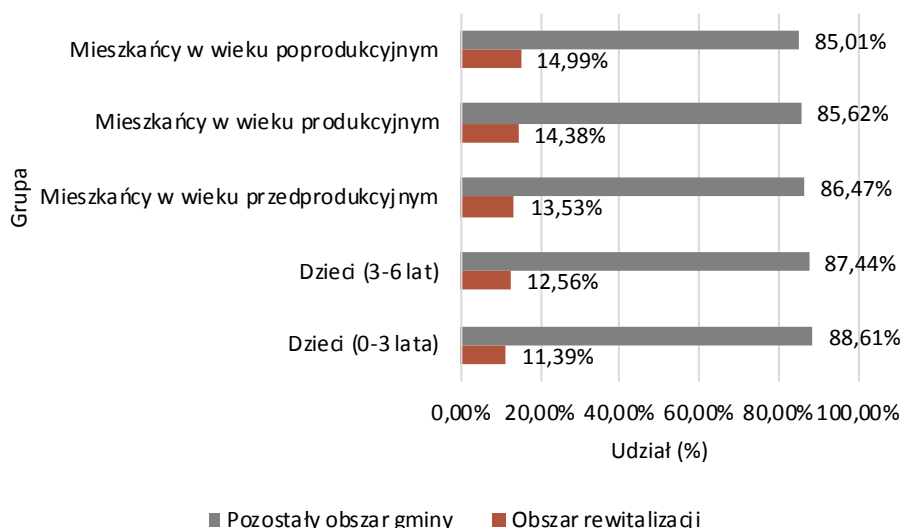
Tabela 6. Ilość poszczególnych grup wiekowych mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar rewitalizacji	Pozostały obszar gminy
Liczba dzieci (0-3 lata)	2,920	2,638	2,961
Liczba dzieci (3-6 lat)	3,108	3,096	3,110
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	17,305	18,578	17,122
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	59,534	67,890	58,329
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	20,934	24,885	20,364

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Kryzysową sytuację w obszarze kapitału ludzkiego na terenie obszaru rewitalizacji podkreśla podział miejsca zamieszkania poszczególnych grup mieszkańców pomiędzy obszarem rewitalizacji, a pozostałą częścią gminy. Obszar rewitalizacji posiada największy udział wśród miejsca zamieszkania osób w wieku poprodukcyjnym (14,99% wszystkich mieszkańców gminy kwalifikujących się do grupy wiekowej). Z kolei najmniejszy udział odnotowano wśród najmłodszych grup mieszkańców, wyłącznie 11,39% dzieci w wieku 0-3 lat zamieszkuje obszar rewitalizacji.

Rysunek 11. Udział miejsca zamieszkania poszczególnych grup mieszkańców w ogólnej liczbie mieszkańców gminy z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

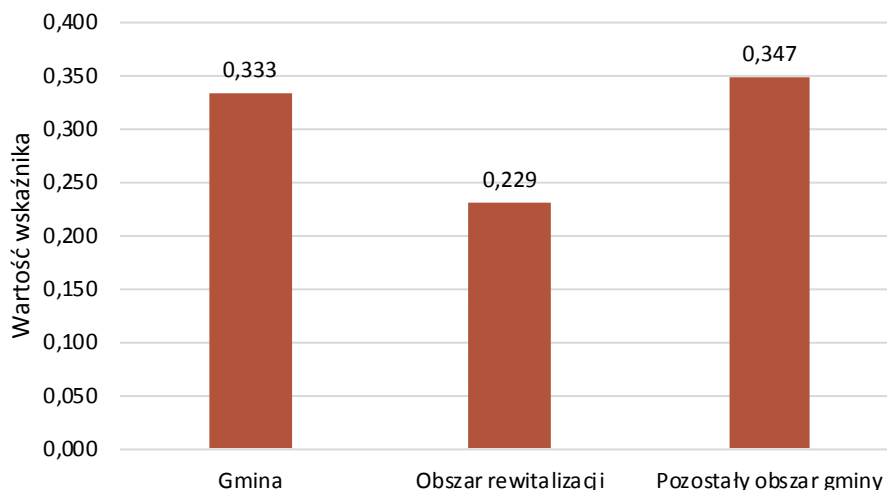
Aktywność społeczności lokalnej

Aktywność mieszkańców jest kluczowym czynnikiem wpływającym na rozwój gminy i dobrobyt społeczności lokalnej. Odnosi się do ich zaangażowania i udziału w różnych dziedzinach życia społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy. Aktywność społeczności lokalnej prowadzi do wzrostu zaufania społecznego i spójności społecznej w gminie. Działania społeczne, takie jak wolontariat, organizowanie wydarzeń kulturalnych czy udział w inicjatywach społecznych, sprzyjają budowaniu więzi międzyludzkich i kreowaniu poczucia wspólnoty. Dodatkowo, aktywni mieszkańcy wpływają na rozwój kulturalny gminy. Poprzez uczestnictwo w wydarzeniach artystycznych, tworzenie grup artystycznych czy wspieranie lokalnych działań kulturalnych, przyczyniają się do bogacenia życia kulturalnego społeczności.

Na terenie obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski obserwuje się kryzysową sytuację związaną z aktywnością lokalnych mieszkańców oraz instytucji. Wartość wskaźnika ilości instytucji, organizacji

i stowarzyszeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2022 roku na terenie gminy była niższa w obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy. Wartość wskaźnika wyniosła w tym okresie 0,229 w obszarze rewitalizacji oraz 0,347 na pozostałym obszarze gminy.

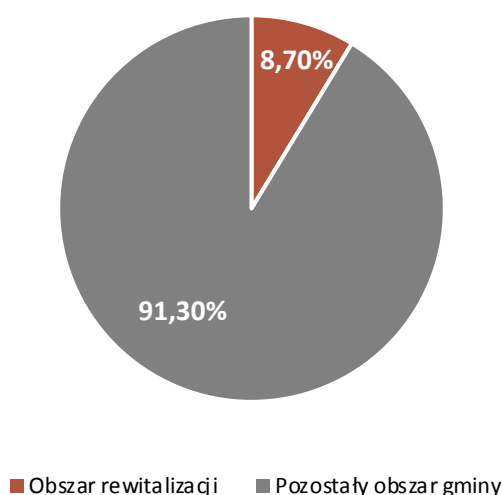
Rysunek 12. Ilość instytucji, organizacji i stowarzyszeń w 2022 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Biorąc pod uwagę udział rozmieszczenia wszystkich instytucji, organizacji i stowarzyszeń na terenie gminy Gorzów Śląski, należy zauważyć iż wskazane grupy podmiotów z większą częstotliwością prowadzą swoją działalność poza obszarem rewitalizacji. Wyłącznie 8,70% wszystkich instytucji, organizacji i stowarzyszeń zarejestrowanych na terenie gminy posiada swoją siedzibę w obszarze rewitalizacji.

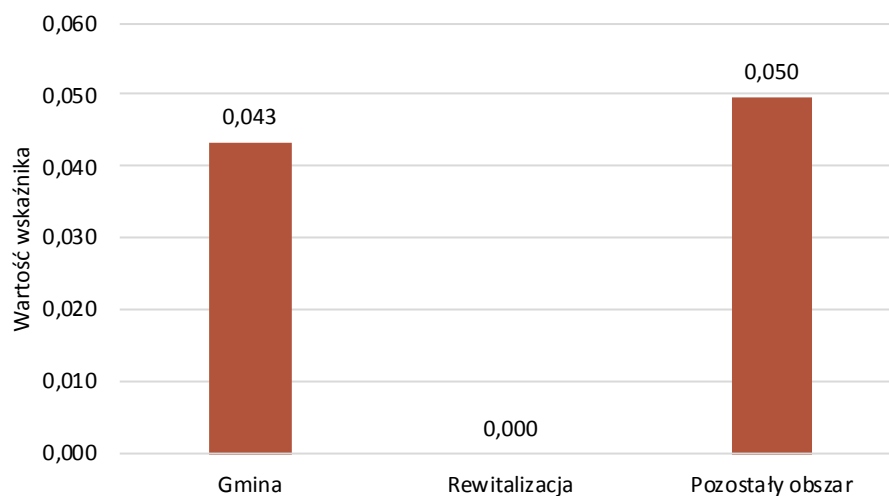
Rysunek 13. Podział lokalizacji instytucji, organizacji i stowarzyszeń z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Istotną rolę w promowaniu lokalnej kultury i tradycji pełnią Koła Gospodyń Wiejskich. Na terenie gminy Gorzów Śląski funkcjonują 3 Koła Gospodyń Wiejskich, po jednym w Dębinie, Jastrzygowicach oraz Pawłowicach, jednakże żadne z nich nie jest zlokalizowane w obszarze objętym rewitalizacją.

Rysunek 14. Ilość Kół Gospodyń Wiejskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Główne zagadnienia w strefie społecznej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- problem starzenia się populacji i mniejszej liczbą osób młodych, co ma implikacje dla planowania usług publicznych, rynku pracy i polityki społecznej,
- bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, stanowi istotne wyzwanie dla gminy, wpływając na jakość życia mieszkańców i potencjał rozwoju lokalnego rynku pracy,
- ograniczona aktywność społeczna i kulturalna na obszarze rewitalizacji podkreśla potrzebę inicjatyw i programów aktywizujących społeczność, wspierających rozwój kultury lokalnej i integrację społeczną,
- obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższym poziomem ubóstwa i większą liczbą osób zmagających się z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi chorobami w porównaniu z resztą gminy.

Obszar gospodarczy

Obszar gospodarczy gminy ma kluczowe znaczenie dla rozwoju jednostki i dobrobytu jej mieszkańców. Odgrywa on istotną rolę w kształtowaniu lokalnej gospodarki i promowaniu zrównoważonego rozwoju społeczności. Gmina, jako instytucja samorządowa, posiada różnorodne obowiązki i kompetencje związane z aspektem ekonomicznym, których oddziaływanie wpływa bezpośrednio na gospodarkę jednostki.

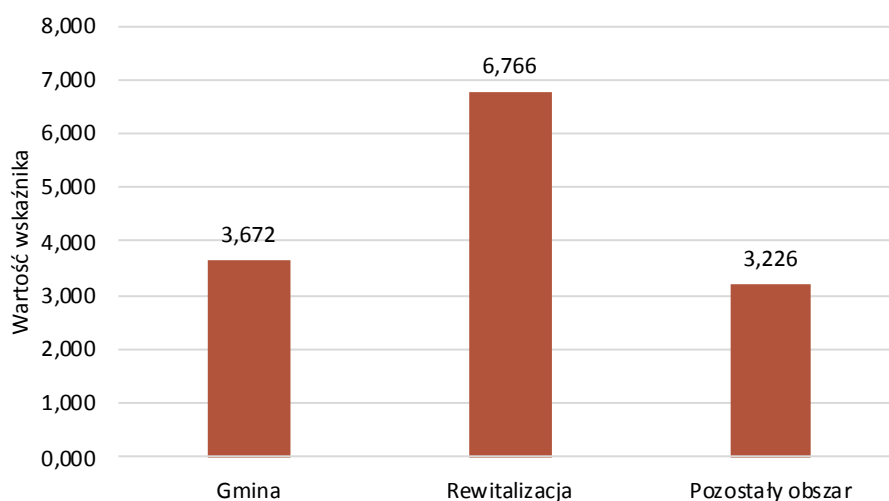
Na obszar gospodarczy gminy składają się różnego rodzaju przedsiębiorstwa, które dostarczają mieszkańcom usługi i dobra konsumpcyjne. Dzięki obszarowi gospodarczemu mieszkańcy odnajdują zatrudnienie, zarabiają pieniądze, rozwijają swoje umiejętności zawodowe i tworzą źródła utrzymania dla swoich rodzin. Poprzez generowanie miejsc pracy, obszar gospodarczy gminy wpływa na obniżenie bezrobocia i poprawę poziomu życia mieszkańców.

Co więcej, rozwój obszaru gospodarczego gminy przyczynia się do wzrostu jej dochodów, co pozwala na finansowanie projektów społecznych, edukacyjnych czy infrastrukturalnych. Dzięki temu możliwe jest tworzenie nowych miejsc rekreacji, edukacji, czy kultury, które wzbogacają życie społeczności lokalnej.

Na terenie obszaru rewitalizacji usługi świadczy wiele podmiotów gospodarczych. Wśród nich wyróżniają się podmioty świadczące usługi w branży handlowej, spożywczej, finansowej oraz produkcyjnej. Dodatkowo w obszarze rewitalizacji położony jest Urząd Gminy Gorzów Śląski, który należy do grupy największych pracodawców w lokalnym obszarze gospodarczym.

Wstępna diagnoza wykazała, iż Gorzów Śląski znajdował się wśród obszarów zdegradowanych w strefie gospodarczej. Biorąc pod uwagę ogólną ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy, obszar rewitalizacji stanowi miejsce o zwiększonym natężeniu ilości podmiotów. Wskaźnik ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2022 roku osiągnął wartość 6,766 w obszarze rewitalizacji oraz 3,226 na pozostałym obszarze gminy.

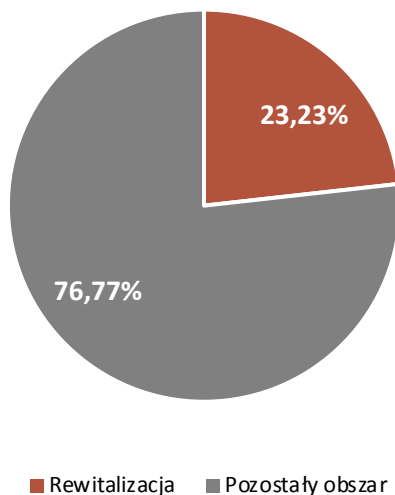
Rysunek 15. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

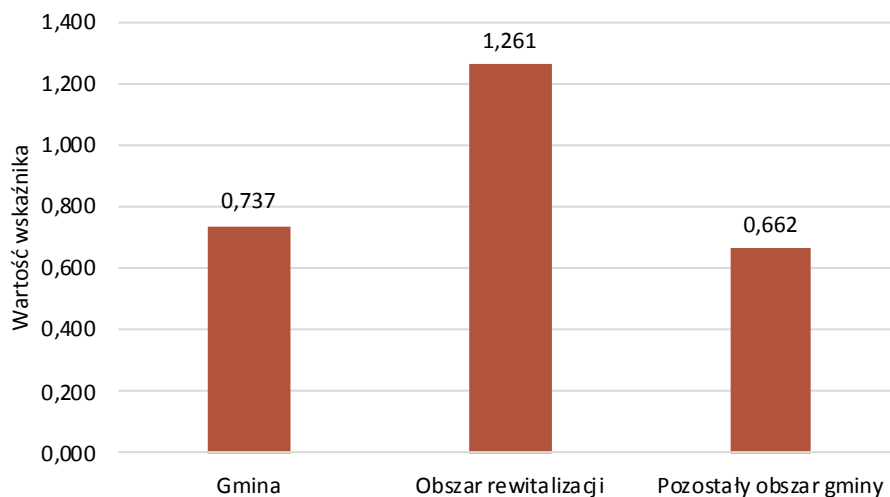
Udział rozmieszczenia przestrzennego zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ukazuje, iż pozostały obszar gminy stanowi bardziej atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej niż obszar rewitalizacji. 23,23% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy mieści się w obszarze rewitalizacji, pozostała część 76,77% została zarejestrowana w pozostałych częściach gminy.

Rysunek 16. Rozmieszczenie przestrzenne zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Rysunek 17. Ilość zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałej części gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Zdegradowanie obszaru rewitalizacji w strefie gospodarczej potwierdza również analiza danych związana z ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych. Ilość tych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców znajduje się na dwukrotnie wyższym poziomie na terenie obszaru rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy. Duża liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na terenie gminy staje się poważnym wyzwaniem, generując szereg problemów o charakterze społeczno-ekonomicznym. Zjawisko skutkuje wzrostem poziomu bezrobocia ze względu na zwolnienia pracowników przez przedsiębiorstwa ograniczające działalność. Zawieszenie działalności przedsiębiorstw oznacza również utratę znaczących wpływów podatkowych dla gminy. Brak regularnych opłat podatkowych i składek od przedsiębiorstw przekłada się na ograniczenie zdolności finansowej gminy do świadczenia usług publicznych, inwestycji czy wspierania lokalnych projektów rozwojowych.

Główne zagadnienia w strefie gospodarczej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- rozmieszczenie przestrzenne podmiotów gospodarczych wskazuje, że mimo większej ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw w obszarze rewitalizacji, to pozostała część gminy jest bardziej atrakcyjna dla prowadzenia działalności gospodarczej,
- dwukrotnie wyższy poziom zawieszonych podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji na 100 mieszkańców niż na pozostałym obszarze wskazuje na problemy ekonomiczne w gminie
- występujące trudności w utrzymaniu działalności gospodarczej mogą przekładać się na wyższy poziom bezrobocia i niższe wpływy podatkowe dla gminy

Obszar środowiskowy

Pomniki przyrody stanowią istotny element otoczenia, pełniąc różnorodne funkcje, zarówno ekologiczne, jak i społeczne. Są to naturalne lub sztucznie wyodrębnione obiekty lub obszary o wyjątkowej wartości przyrodniczej, kulturowej lub naukowej. Współcześnie ich istnienie ma ogromne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności oraz zapewnienia harmonii pomiędzy ludzką działalnością a przyrodą.

Jednym z głównych celów pomników przyrody jest ochrona rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz zachowanie unikalnych ekosystemów. Wiele pomników przyrody to obszary chronione, gdzie działalność ludzka jest ograniczona, aby nie naruszać naturalnego stanu środowiska. Dzięki temu chronią one zagrożone gatunki i przyczyniają się do zachowania różnorodności biologicznej.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

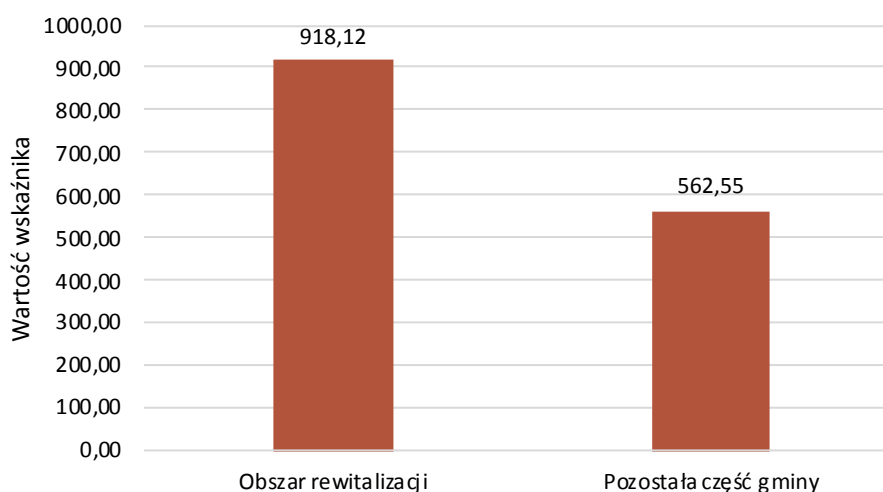
Pomniki przyrody mają również istotne znaczenie kulturowe. Często stanowią one ważne miejsca związane z historią i tradycją danego regionu. Mogą być miejscami pielgrzymkowymi, miejscami kultu lub źródłem inspiracji. Pomniki przyrody pełnią funkcję edukacyjną, ucząc o konieczności ochrony przyrody i jej znaczeniu dla społeczności.

Na terenie obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski znajdują się dwa chronione pomniki przyrody.

Ze względu na swoje właściwości izolacyjne, wytrzymałość i ognioodporność, na terenie gminy obserwuje się obecność azbestu, który stanowi substancję toksyczną. Stosowany w przemyśle budowlanym, azbest niesie ze sobą poważne zagrożenia dla zdrowia. Włókna azbestu, wdychane przez ludzi, mogą spowodować choroby układu oddechowego, takie jak azbestoza czy śródmiąższowe zwłóknienie płuc, prowadzące do trudności w oddychaniu. Ryzyko rozwoju raka płuc związane z ekspozycją na azbest jest powszechnie uznanym zagrożeniem, a substancja ta jest również powiązana z występowaniem nowotworu opłucnej. Usuwanie materiałów zawierających azbest może prowadzić do zanieczyszczenia środowiska, uwalniając włókna azbestu do atmosfery i gleby.

Ilość powierzchni zawierającej azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji (918,12 m²) znacznie przewyższa ilość azbestu obecną na pozostałym obszarze gminy (562,55 m²).

Rysunek 18. Ilość powierzchni zawierającej azbest (m²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałej części gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Na terenie gminy obserwuje się obecność takich substancji jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 oraz PM2,5. Dwutlenek siarki powoduje szkodliwe skutki dla układu oddechowego, obejmujące podrażnienie dróg oddechowych oraz zwiększenie ryzyka chorób przewlekłych tego układu. Dwutlenek azotu negatywnie wpływa na funkcje układu oddechowego i krążenia, co przyczynia się do wzrostu zachorowalności na schorzenia układu krążenia i obniżenia jakości życia mieszkańców. Cząstki zawieszone PM10 i PM2,5, z uwagi na ich mikroskopijną strukturę, przenikają do układu oddechowego, co z kolei zwiększa ryzyko wystąpienia chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego oraz negatywnie wpływa na ogólną kondycję zdrowotną populacji.

Obecność wskazanych substancji występuje w większej ilości na obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy.

Obecność wskazanych substancji występuje w większej ilości na obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy.

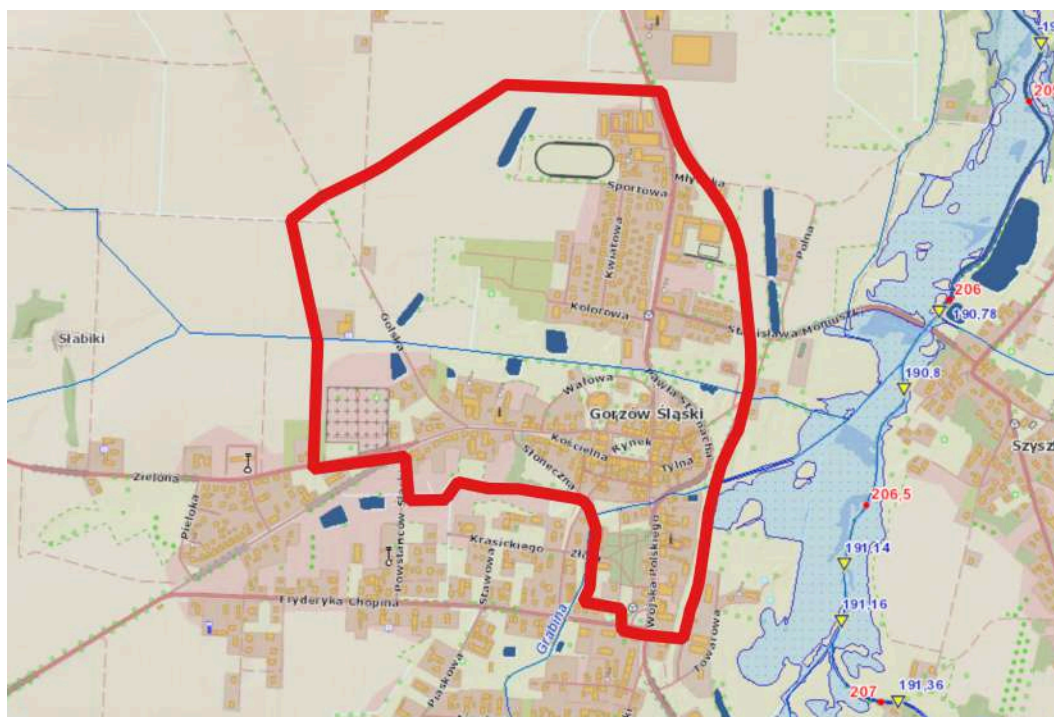
Tabela 7. Emisja szkodliwych substancji (SO2, NO2, PM10, PM2,5) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	SO2	NO2	PM10	PM2,5
Obszar rewitalizacji	29,277	8,364	30,061	29,608
Pozostały obszar gminy	11,793	3,293	12,098	11,916

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NFOŚiGW.

Przez Gminę Gorzów Śląski przepływa rzeka Proсна, która stanowi stosunkowo nieduży, nadający się do wędkowania, a w okresie wiosenno-letnim do uprawiania sportu kajakowego, dopływ Warty. W związku z obecnością na swoim terenie rzeki, gmina Gorzów Śląski zobowiązana jest do przeprowadzania odpowiednich działań związanych z zapobieganiem ryzyka wystąpienia powodzi oraz podtopień. Ochrona przeciwpowodziowa w gminie obejmuje kompleksowy system działań mających na celu minimalizację skutków powodzi i zabezpieczenie mieszkańców oraz infrastruktury przed nadmiernym wzrostem poziomu wód. W ramach systemu, gmina podejmuje szereg środków zaradczych, obejmujących zarówno działania prewencyjne, jak i reakcyjne.

Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego najbliższego otoczenia obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

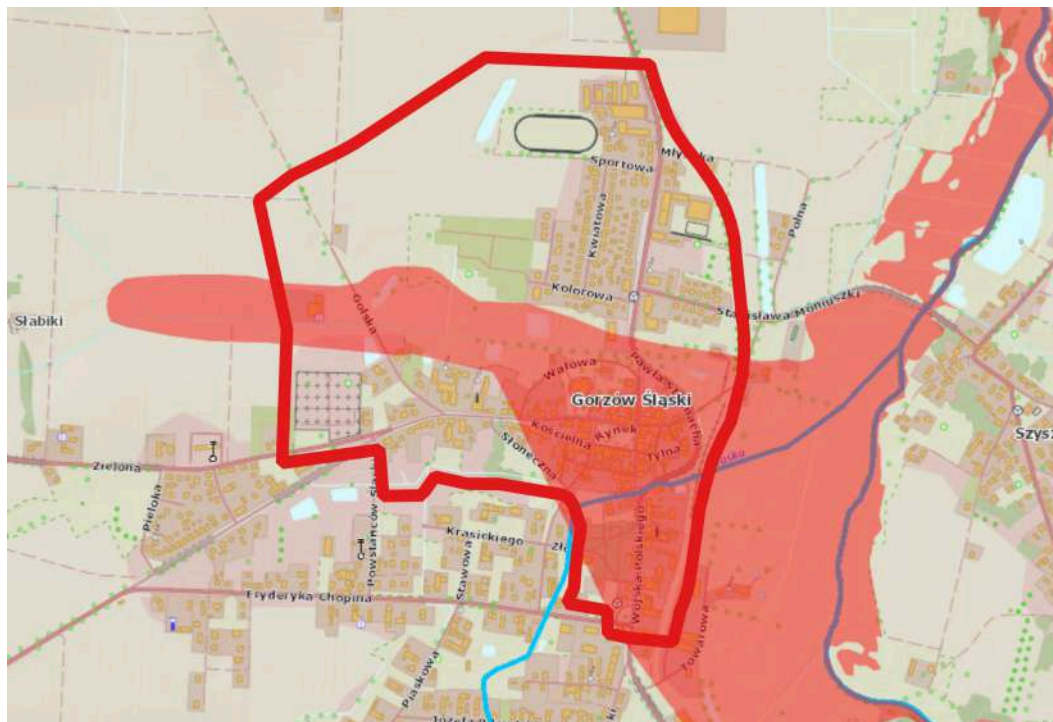

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych Hydroportalu: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP.

Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski znajduje się w bezpośrednim otoczeniu obszarów zagrożonych powodzią. Największe lokalne zagrożenie stanowią cieki wodne o głębokości mieszczącej się w granicach 0,5 do 2,0 metrów.

Większą powierzchnię stanowią obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na skutek obecności rzek. Znaczna część obszaru centrum gminy Gorzów Śląski zlokalizowana jest w obszarze wstępnej oceny zwiększonego ryzyka powodziowego.

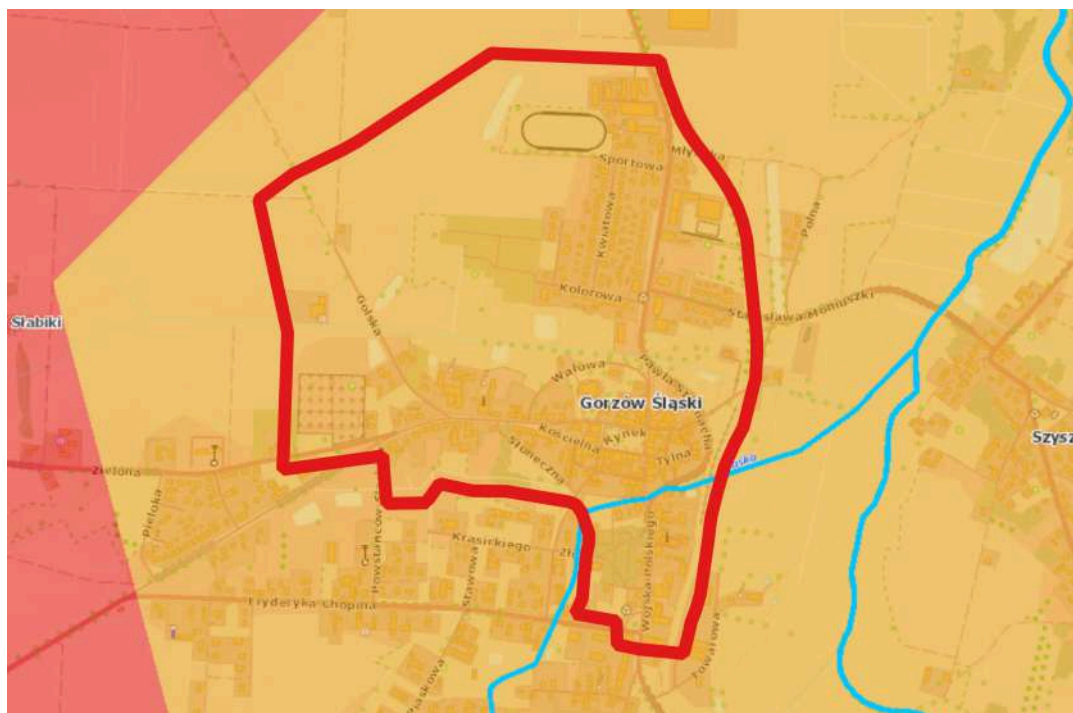
Rysunek 20. Mapa wstępnej oceny ryzyka powodziowego obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych Hydroportalu: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpWORP.

W związku ze stopniowo zwiększającą się temperaturą na skutek globalnych zmian klimatycznych, gminy coraz częściej narażone są na negatywne skutki związane z występowaniem suszy. W związku z występowaniem tego zjawiska, infrastruktura gminy, zwłaszcza wodociągi i systemy irygacyjne, stają się narażone na większe obciążenia, co wymaga dodatkowych inwestycji w dostosowanie do zmieniających się warunków klimatycznych. Jednocześnie, wzrost temperatury i susza mają wpływ na ekosystemy naturalne, prowadząc do zmian w rozmieszczeniu gatunków i zachodzących procesach ekologicznych. Znaczna część obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski położona jest w obszarze silnego zagrożenia suszą. W związku z tym, konieczne jest zabezpieczenie odpowiednich nakładów finansowych na cele napraw infrastruktury najbardziej narażonej na szkodliwe skutki występowanie suszy (np. wodociągi) oraz ochronę lokalnego systemu bioróżnorodności.

Rysunek 21. Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych Hydroportalu: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS.

Główne zagadnienia w strefie środowiskowej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- obszar rewitalizacji znajduje się w bezpośrednim otoczeniu obszarów zagrożonych powodzią, a także w obszarze silnego zagrożenia suszą,
- na tym terenie występuje większa emisja szkodliwych substancji, takich jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 i PM2,5, w porównaniu z resztą gminy,
- odnotowano istotną ilość o znaczącej powierzchni obiektów zawierającej azbest

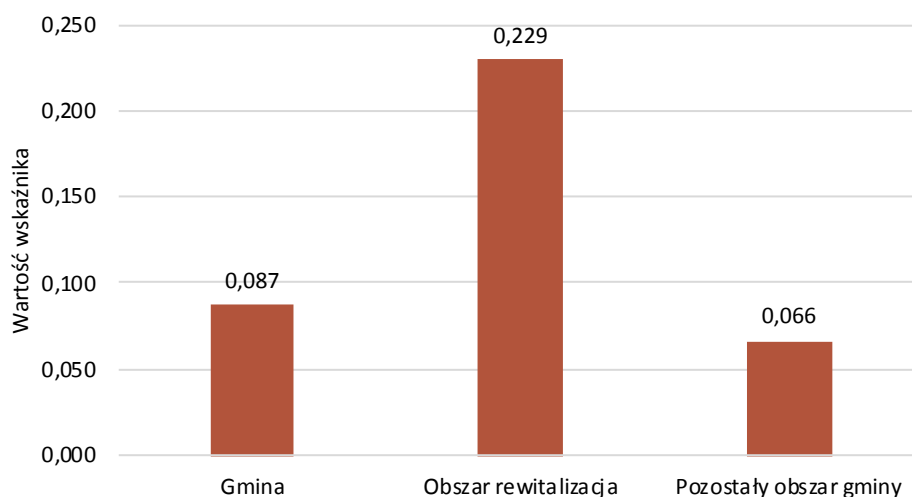
Obszar funkcjonalno-przestrzenny

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, negatywne aspekty obszaru przestrzenno-funkcjonalnego obejmują różnorodne problemy, takie jak niewystarczająca infrastruktura techniczna i społeczna lub jej nieodpowiedni stan, brak dostępu do kluczowych usług lub ich ograniczona jakość, nieadekwatność rozwiązań urbanistycznych wobec zmieniających się funkcji obszaru, brak dostosowania infrastruktury do potrzeb osób o szczególnych potrzebach, słaba komunikacja oraz niedostateczna liczba lub niska jakość przestrzeni publicznych.

Dostępność opieki zdrowotnej umożliwia regularne przeprowadzanie badań profilaktycznych oraz konsultacji medycznych, wspomagając tym samym prewencję poważnych chorób, co pozwala na wcześniejsze wykrywanie schorzeń, zwiększając szanse na skuteczne leczenie i poprawę rokowania pacjentów. Osoby z przewlekłymi chorobami posiadają możliwość regularnych wizyt lekarskich i monitorowania swojego stanu zdrowia, pozwalających kontrolować swoje zdrowie oraz podnosić jakość życia. Dodatkowo, opieka zdrowotna w ramach działalności gminy obejmuje programy edukacyjne, które promują zdrowy styl życia. Działania edukacyjne, kampanie profilaktyczne, poradnictwo dietetyczne oraz programy aktywności fizycznej zwiększają świadomość zdrowotną mieszkańców, a także zachęcać ich do prowadzenia zdrowego trybu życia, co przekłada się na ogólne polepszenie samopoczucia.

Wskaźnik ilości punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji jest znacząco wyższy na terenie obszaru rewitalizacji niż w porównaniu do pozostałego obszaru gminy. Ilość punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji wynosi 0,229, z kolei na pozostałym obszarze gminy 0,066.

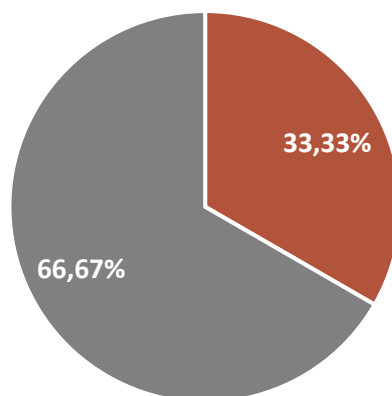
Rysunek 22. Ilość punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski zlokalizowanych jest 6 punktów opieki zdrowotnej (w tym punktów aptecznych). 33,33% z nich zlokalizowanych jest w obszarze rewitalizacji, a 66,67% zlokalizowana jest na pozostałym obszarze gminy.

Rysunek 23. Rozmieszczenie punktów opieki medycznej z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

■ Obszar rewitalizacja ■ Pozostały obszar gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Posiadanie ogólnodostępnych placów zabaw na terenie gminy niesie za sobą liczne korzyści. Rozwija społeczność lokalną, integrując dzieci i rodziny. To miejsce, gdzie aktywność fizyczna staje się naturalną, wspierając zdrowy rozwój motoryczny. Plac zabaw przyczynia się do zapobiegania problemom z otyłością poprzez promowanie aktywnego trybu życia. Edukacyjny aspekt jest również istotny. Dzieci rozwijają umiejętności społeczne, współpracę i komunikację. Kreatywność i wyobraźnia są stymulowane różnorodnymi aktywnościami. Bezpieczeństwo dzieci jest priorytetem, a odpowiednio zaprojektowany plac zabaw zwiększa poczucie bezpieczeństwa. Na terenie Gorzowa Śląskiego objętego obszarem rewitalizacji znajdują się ogólnodostępne place zabaw, które służą do aktywnego spędzania czasu rodzinom z dziećmi.

Główne zagadnienia w strefie funkcjonalno-przestrzennej, które występują na obszarze rewitalizacji:

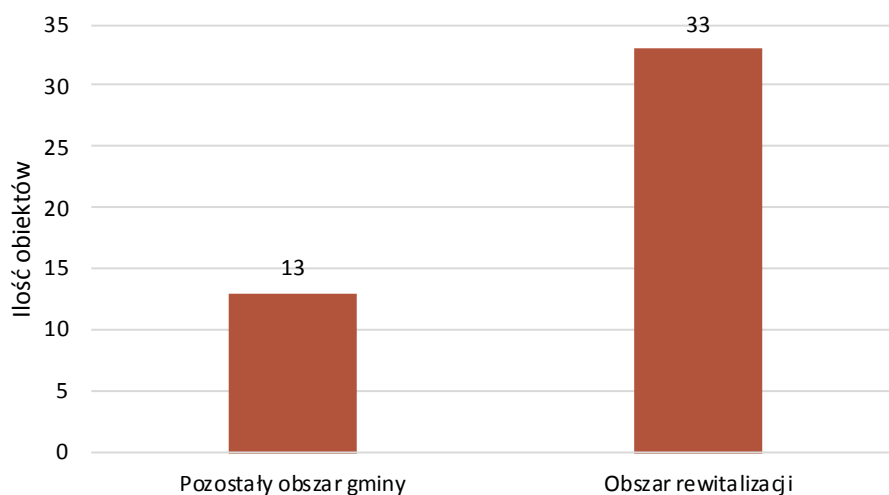
- dostępność kluczowych usług, w tym opieki zdrowotnej, wskazuje na potrzebę dalszego zwiększania dostępności i poprawy jakości usług,
- rozmieszczenia punktów opieki zdrowotnej pokazuje, że tylko jedna trzecia z nich znajduje się w obszarze rewitalizacji, co może ograniczać dostępność opieki zdrowotnej dla części mieszkańców, zwłaszcza w kontekście dostępności fizycznej i komunikacyjnej dla osób o szczególnych potrzebach,
- obecność placów zabaw nie rozwiązuje wszystkich potrzeb w zakresie przestrzeni publicznych, co wskazuje na konieczność rozbudowy i modernizacji przestrzeni rekreacyjnych, tak aby były one dostosowane do potrzeb mieszkańców różnych grup wiekowych i osób z niepełnosprawnościami,

Obszar techniczny

Gorzów Śląski cechuje się znacznym natężeniem występowania obiektów publicznych w złym stanie technicznym oraz liczby obiektów komunalnych wymagających remontu. Konieczność remontu obiektów publicznych oraz budynków komunalnych w złym stanie technicznym jest kwestią priorytetową. Infrastruktura Publiczna w złym stanie technicznym nie tylko stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, ale także negatywnie wpływa na ogólny wizerunek i funkcjonalność społeczności lokalnej. Brak działań naprawczych może prowadzić do dalszego pogarszania się stanu technicznego budynków, co z kolei zwiększa koszty przyszłych napraw. Infrastruktura w złym stanie może być źródłem problemów, takich jak wycieki, uszkodzenia strukturalne czy zagrożenia dla zdrowia publicznego. Remonty są nie tylko kwestią estetyczną, ale przede wszystkim zapewniają bezpieczne i funkcjonalne warunki dla użytkowników. W przypadku obiektów publicznych, takich jak szkoły, placówki zdrowia czy place zabaw, konieczność renowacji jest szczególnie istotna, aby spełniały one wymogi bezpieczeństwa i normy regulacyjne.

Na terenie Gorzowa Śląskiego zinventaryzowano łącznie 33 obiekty przestrzeni publicznej (w tym budynki komunalne) w złym stanie technicznym, z kolei na pozostałym obszarze gminy liczba wskazanych typów obiektów wynosi 13.

Rysunek 24. Ilość obiektów publicznych w złym stanie technicznym oraz budynków komunalnych wymagających remontu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Obszar rewitalizacji stanowi centrum gminy Gorzów Śląski biorąc pod uwagę natężenie ilości obiektów wpisanych do gminnego rejestru zabytków. Obiekty zabytkowe posiadają wartość edukacyjną. Stanowią one źródło nauki i inspiracji, pomagając mieszkańcom oraz odwiedzającym zrozumieć historię i kulturę regionu. Dodatkowo, zabytki wpływają także na tożsamość kulturową i tożsamość mieszkańców gminy. Pomagają zachować więź z przeszłością oraz poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej. Wartość symboliczna tych obiektów nie jest mierzalna w sposób ekonomiczny, ale ma ogromne znaczenie dla psychologicznego i emocjonalnego dobrostanu społeczności. Warto również zauważyć, że obiekty zabytkowe stanowią ważny element dziedzictwa narodowego i globalnego. Ochrona i konserwacja tych obiektów przyczynia się do zachowania kultury i historii nie tylko gminy, ale także kraju.

Gmina, posiadająca na swoim obszarze w liczne zabytki, zмага się z wieloma wyzwaniami związanymi koniecznością skutecznej opieki oraz zachowaniem dziedzictwa kulturowego. Regularna konserwacja i restauracja zabytków są kluczowe, ale ich koszty oraz potrzeba specjalistycznej wiedzy mogą stanowić poważne obciążenie finansowe dla gminy. Zarządzanie napływem turystów staje się również istotne, ponieważ chociaż

turystyka może przynieść korzyści ekonomiczne, nadmierny ruch turystyczny może negatywnie wpływać na trwałość zabytków. Gmina musi skutecznie zarządzać tym aspektem, jednocześnie dbając o ochronę dziedzictwa kulturowego.

Edukacja społeczności lokalnej oraz podniesienie świadomości społecznej na temat wartości zabytków są kluczowe dla sukcesu działań opiekuńczych. Lokalna społeczność musi rozumieć znaczenie zabytków i zaangażować się w ich ochronę. Ponadto, gmina może podjąć wysiłki w zakresie promocji świadomości historycznej i kulturowej wśród mieszkańców oraz turystów, co przyczyni się do zwiększenia szacunku dla dziedzictwa.

Tabela 8. Zabytki nieruchomości wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Gorzów Śląski znajdujące się w obszarze rewitalizacji.

Lp.	Obiekt/ zespół	Ulica	Nr
1.	Kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. Trójcy Świętej	Mała	
2.	Plebania parafii rzymsko-katolickiej	Mała	4
3.	Krzyż przy klasztorze	Byczyńska	15
4.	Dwór w zespole parkowym	Złota	I
5.	Dawny park dworski, obecnie miejski		
6.	Dawny zajazd, ob. dom mieszkalny	Byczyńska	12
7.	Dawny urząd celny, później nadleśnictwo, ob. szkoła	Byczyńska	9
8.	Dawny ośrodek zdrowia i budynek gospodarczy, ob. dom mieszkalny	Moniuszki	2
9.	Dawny sąd i więzienie, później zakład Dziewiarski, „Splot”	Kluczborska	20
10.	Poczta, ob. Placówka pocztowa i dom mieszkalny	Wojska Polskiego	19
11.	Dawna stacja kolejowa, ob. Dom mieszkalny	Wojska Polskiego	33
12.	Dom	Rynek	1
13.	Dom	Rynek	2
14.	Dom	Rynek	3
15.	Dom, ob. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury	Rynek	4
16.	Dom	Rynek	5
17.	Dom	Rynek	6
18.	Dom	Rynek	7
19.	Dom	Rynek	15
20.	Dom	Rynek	17
21.	Dom	Kluczborska	26
22.	Dom	Gorzołki	1
23.	Dom	Wojska Polskiego	1
24.	Dom	Wojska Polskiego	2
25.	Dom	Wojska Polskiego	10
26.	Dom	Wojska Polskiego	12-14
27.	Dom	Wojska Polskiego	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 9. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego znajdujące się w obszarze rewitalizacji.

Lp.	Obiekt	Adres obecny	Adres dawny (z decyzji o wpisie do rejestru)
1.	Dwór	ul. Złota 1	
2.	Dom	Rynek 1	
3.	Dom	Rynek 2	
4.	Dom	Rynek 9	
5.	Dom	Rynek 10	
6.	Dom	Rynek 11	
7.	Dom	Rynek 18	
8.	Dom	Rynek 19	
9.	Nadleśnictwo	ul. Byczyńska 9	ul. Zawadzkiego 9
10.	Zajazd	ul. Byczyńska 12	dawny zajazd za wozownią ul. Zawadzkiego 10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu obiektów zabytkowych nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Główne zagadnienia w strefie technicznej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- natężenie występowania obiektów publicznych i budynków komunalnych w złym stanie technicznym,
- zarządzanie turystyką kulturową oraz ochrona zabytków przed nadmiernym zużyciem i degradacją są kluczowe dla zachowania wartości tych obiektów dla przyszłych pokoleń,
- edukacja historyczna i kulturowa, zarówno mieszkańców, jak i turystów, przyczynia się do zwiększenia szacunku dla dziedzictwa oraz motywuje do aktywnego udziału w jego ochronie.

Lokalne potencjały rozwoju oraz potrzeby rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych strefach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występujące wyłącznie na jego obszarze.

W Gorzowie Śląskim, duży nacisk kładzie się na edukację jako fundament rozwoju społecznego. Szkoły i placówki oświatowe zlokalizowane na obszarze rewitalizacji oferują zadawalający poziom nauczania, ze szczególnym podkreśleniem roli kształcenia w zakresie języków obcych i wynikach egzaminów 8-klasisty. Wyższe osiągnięcia edukacyjne uczniów z tego obszaru nie tylko świadczą o jakości lokalnego systemu edukacji, ale również otwierają przed młodymi ludźmi możliwości dalszego rozwoju i kształcenia, co może mieć długofalowe pozytywne skutki dla lokalnej gospodarki i społeczności.

Kluczowym aspektem społecznym jest również wsparcie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Dzięki działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mieszkańcy Gorzowa Śląskiego mogą liczyć na pomoc finansową, materialną oraz psychologiczną, co jest niezwykle ważne w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu oraz promowaniu integracji i spójności społecznej. Programy pomocowe i edukacyjne prowadzone przez ośrodek mają za zadanie nie tylko łagodzić skutki ubóstwa, bezrobocia czy nałogów, ale również edukować i zwiększać świadomość społeczną na temat zdrowego trybu życia i samopomocy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim pełni ważną rolę w organizowaniu życia kulturalnego i rekreacyjnego gminy. Instytucja ta, poprzez organizację różnorodnych wydarzeń, od wystaw po koncerty i festiwale, sprzyja budowaniu silnej i zintegrowanej społeczności. Działania te nie tylko wzbogacają ofertę kulturalną miasta, ale również stwarzają okazje do integracji mieszkańców, wzmacniając poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej.

W kontekście potrzeb rewitalizacji, Gorzów Śląski stoi przed wyzwaniem dalszego rozwijania swojego potencjału społecznego. Obejmuje to nie tylko rozbudowę infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej, ale również skoncentrowanie się na programach społecznych, które będą wspierać wszystkie grupy mieszkańców, szczególnie te najbardziej narażone na wykluczenie. Wspieranie inicjatyw lokalnych, rozwijanie wolontariatu oraz promowanie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym mogą przyczynić się do budowania społeczności opartej na wzajemnym wsparciu i solidarności, co jest kluczem do zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia w Gorzowie Śląskim.

Gospodarka Gorzowa Śląskiego charakteryzuje się dynamizmem i zróżnicowaniem, co jest wyraźnie widoczne na obszarze rewitalizacji. Miasto to, posiadając silną bazę podmiotów gospodarczych działających w różnych sektorach, od administracji publicznej, przez handel i finanse, aż po produkcję przemysłową, stwarza znaczące możliwości zatrudnienia dla mieszkańców oraz przyciąga nowe inwestycje. Taki szeroki wachlarz działalności gospodarczej nie tylko przyczynia się do wzrostu lokalnej ekonomii, ale również oferuje mieszkańcom rozmaite usługi, wspierając tym samym wzrost jakości życia w gminie.

W kontekście rewitalizacji, obszar Gorzowa Śląskiego prezentuje się jako atrakcyjny dla przedsiębiorców, zarówno tych już działających, jak i potencjalnych nowych inwestorów. Dzięki mieszkańcom w wieku produkcyjnym, miasto może pochwalić się stabilnym rynkiem pracy, co jest kluczowe dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Niska liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym oraz w kategorii wiekowej poniżej 25 lat oraz powyżej 50 lat, wskazuje na efektywne dopasowanie oferty pracy do potrzeb lokalnego rynku, co jest istotnym czynnikiem przyciągającym nowe talenty i utrzymującym mieszkańców w regionie.

Jednakże, aby w pełni wykorzystać te gospodarcze potencjały, niezbędne są ukierunkowane działania mające na celu dalszy rozwój i dywersyfikację lokalnej ekonomii. Stymulowanie przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród małych i średnich przedsiębiorstw, może przynieść nowe możliwości rozwojowe, otwierając drogę do innowacji i zwiększając konkurencyjność gminy. Ponadto, rozwój sektora turystycznego, wykorzystujący bogate dziedzictwo kulturowe i naturalne Gorzowa Śląskiego, może stać się kolejnym filarem lokalnej gospodarki, przynosząc korzyści zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających.

W tym kontekście, kluczowe znaczenie ma również rozwój infrastruktury gospodarczej i technologicznej, w tym poprawa dostępności transportowej oraz rozbudowa sieci szerokopasmowego internetu. Takie działania nie tylko ułatwią prowadzenie biznesu i dostęp do rynków, ale również przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Gorzowa Śląskiego. W efekcie, zintegrowane podejście do rozwoju gospodarczego, oparte na współpracy pomiędzy sektorem publicznym, biznesem i społecznością lokalną, może przynieść długoterminowe korzyści, stymulując wzrost gospodarczy i poprawiając standard życia mieszkańców.

Sfera środowiskowa w Gorzowie Śląskim jest unikalnym aspektem, który znacząco wpływa na atrakcyjność oraz potencjał rozwojowy tej gminy. Charakteryzuje się bogactwem przyrodniczym, które obejmuje zarówno prawnie chronione pomniki przyrody, jak i różnorodność biologiczną. Obecność tych elementów wskazuje na duże znaczenie obszaru dla ochrony środowiska i zachowania bioróżnorodności, co stanowi solidną bazę dla przyszłego rozwoju oraz zrównoważonej eksploatacji zasobów naturalnych.

Naturalne dziedzictwo Gorzowa Śląskiego, obfitujące w pomniki przyrody, stanowi nie tylko wartość ekologiczną, ale również edukacyjną i turystyczną. Te unikalne cechy środowiska naturalnego mogą przyciągać zarówno mieszkańców, jak i turystów, zainteresowanych ekoturystyką oraz aktywnym wypoczynkiem na łonie natury. Ochrona tych obszarów i zwiększenie świadomości społecznej na temat ich wartości są kluczowe dla utrzymania harmonii pomiędzy działalnością człowieka a przyrodą.

Jednocześnie, Gorzów Śląski stoi przed wyzwaniem związanym z koniecznością zrównoważonego zarządzania swoimi zasobami naturalnymi. Wymaga to działań na rzecz ochrony środowiska, takich jak konserwacja i renowacja obszarów chronionych, a także wdrożenie i promowanie praktyk przyjaznych dla środowiska wśród mieszkańców i przedsiębiorstw. Obejmuje to zarówno ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na środowisko, jak i promowanie odnawialnych źródeł energii oraz zrównoważonego rozwoju.

Dodatkowo, rozwój ekoturystyki może stanowić ważny element strategii rewitalizacji środowiskowej, łącząc ochronę środowiska z rozwojem gospodarczym. Przez tworzenie i promowanie ścieżek edukacyjnych, tras turystycznych oraz punktów widokowych, Gorzów Śląski ma szansę na wykorzystanie swojego potencjału przyrodniczego do przyciągania turystów i edukacji ekologicznej mieszkańców, jednocześnie generując przychody, które mogą być reinwestowane w dalszą ochronę środowiska i rozwój lokalny.

W związku z tym, sfera środowiskowa w Gorzowie Śląskim wymaga zintegrowanych działań, które będą równoważyć potrzeby ochrony środowiska z aspiracjami rozwojowymi gminy. Działania te powinny skupiać się na zachowaniu i ochronie naturalnego dziedzictwa, jednocześnie wykorzystując jego potencjał do tworzenia nowych możliwości rozwojowych, które są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Infrastruktura techniczna w Gorzowie Śląskim jest obszarem, który wymaga szczególnej uwagi w kontekście planowania i realizacji procesów rewitalizacyjnych. Miasto charakteryzuje się obecnością licznych obiektów publicznych i komunalnych, które są w różnym stopniu zużycia i wymagają działań naprawczych lub modernizacyjnych. Stan techniczny tych obiektów, w tym budynków użyteczności publicznej, dróg, mostów czy systemów wodno-kanalizacyjnych, ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo oraz jakość życia mieszkańców Gorzowa Śląskiego. Dlatego też konieczność przeprowadzenia remontów i modernizacji infrastruktury technicznej jest nie tylko zadaniem priorytetowym, ale również stanowi o potencjale rozwojowym miasta.

W Gorzowie Śląskim, jak w wielu obszarach objętych rewitalizacją, infrastruktura techniczna wymaga zintegrowanych działań mających na celu jej unowocześnienie i dostosowanie do obecnych oraz przyszłych potrzeb mieszkańców. Modernizacja infrastruktury jest niezbędna nie tylko z punktu widzenia podniesienia standardów życia, ale również przyciągania inwestorów i turystów, co może przyczynić się do dalszego rozwoju

gospodarczego gminy. Kluczowe w tym kontekście jest zapewnienie dostępu do nowoczesnych i efektywnych rozwiązań komunikacyjnych, energetycznych oraz w zakresie gospodarki odpadami i wody, co stworzy warunki sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi.

Ponadto, obszar rewitalizacji w Gorzowie Śląskim, z jego unikalnymi zabytkami i budynkami o wartości historycznej, stawia przed gminą zadanie nie tylko technicznej renowacji, ale również ochrony dziedzictwa kulturowego. Renowacja zabytków i adaptacja historycznych budynków do nowych funkcji mogą przyczynić się do ożywienia obszarów miejskich, tworząc jednocześnie przestrzenie atrakcyjne dla mieszkańców i odwiedzających. Wymaga to jednak szczególnej uwagi oraz zastosowania metod konserwatorskich, które pozwolą na zachowanie wartości historycznych przy jednoczesnym wprowadzeniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych w sferze infrastruktury technicznej w Gorzowie Śląskim będzie wymagała nie tylko znacznych nakładów finansowych, ale również współpracy pomiędzy różnymi podmiotami: administracją lokalną, mieszkańcami, przedsiębiorstwami oraz ekspertami w dziedzinie technologii i konserwacji zabytków. Działania te powinny być oparte na kompleksowym podejściu, które uwzględni zarówno potrzeby aktualne, jak i przyszłe, z myślą o tworzeniu przestrzeni miejskiej, która będzie bezpieczna, funkcjonalna i estetycznie atrakcyjna.

W ten sposób, sfera infrastruktury technicznej w Gorzowie Śląskim staje się nie tylko wyzwaniem, ale również szansą na przekształcenie miasta w miejsce, które z dumą łączy swoje dziedzictwo z nowoczesnością, oferując mieszkańcom i odwiedzającym wysoką jakość życia oraz dostęp do usług na najwyższym poziomie.

W Gorzowie Śląskim sfera funkcjonalno-przestrzenna pełni istotną rolę w kontekście planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych, mając bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność miasta dla inwestorów i turystów. Charakteryzuje się ona zróżnicowanym wykorzystaniem przestrzeni, od obszarów mieszkaniowych, przez przemysłowe, po tereny rekreacyjne i zielone, które razem tworzą mozaikę urbanistyczną miasta. Kluczowe w tej sferze jest inteligentne planowanie przestrzenne, które umożliwi harmonijny rozwój wszystkich funkcji miejskich, odpowiadając na potrzeby społeczności lokalnej oraz wyzwania związane z zrównoważonym rozwojem.

Gorzów Śląski, podobnie jak wiele obszarów objętych procesem rewitalizacji, stoi przed wyzwaniem optymalnego zagospodarowania przestrzennego, które zapewni mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług, przestrzeni publicznych i zieleni miejskiej. W tym kontekście, jednym z głównych celów jest tworzenie przestrzeni, które będą sprzyjać integracji społecznej, aktywności fizycznej oraz wypoczynkowi, jak również będą stanowić odpowiedź na potrzeby mieszkańców w zakresie edukacji, kultury i opieki zdrowotnej. Ważne jest, aby w procesie rewitalizacji uwzględnić potrzeby wszystkich grup społecznych, w tym osób starszych i niepełnosprawnych, poprzez zapewnienie im łatwego dostępu do wszystkich kluczowych funkcji miejskich.

Rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej stanowi kolejny ważny aspekt funkcjonalno-przestrzennej sfery rewitalizacji. Poprawa dostępności komunikacyjnej, zarówno wewnątrz miasta, jak i w relacjach z innymi ośrodkami, może przyczynić się do wzrostu mobilności mieszkańców, a także zwiększyć atrakcyjność Gorzowa Śląskiego dla nowych mieszkańców i przedsiębiorstw. W tym kontekście, rozwój transportu publicznego oraz infrastruktury dla rowerzystów i pieszych może stanowić klucz do promowania zrównoważonych form mobilności.

Ochrona i rozwój przestrzeni zielonych oraz terenów rekreacyjnych to kolejny ważny element strategii rewitalizacji funkcjonalno-przestrzennej. Przestrzenie te, będące "zielonymi płucami" miasta, nie tylko poprawiają jakość środowiska, ale również stanowią miejsca spotkań i relaksu dla mieszkańców, przyczyniając się do poprawy ich samopoczucia i zdrowia. Dlatego też ważne jest, aby w planach rewitalizacji uwzględnić rozwój parków, skwerów oraz innych terenów zielonych, które będą dostępne i atrakcyjne dla wszystkich grup społecznych.

Wreszcie, sfera funkcjonalno-przestrzenna w Gorzowie Śląskim oferuje unikalne możliwości wykorzystania dziedzictwa kulturowego i historycznego miasta jako zasobu rozwojowego. Adaptacja zabytkowych budynków do

nowych funkcji, przy jednoczesnym zachowaniu ich wartości historycznej, może nie tylko ożywić przestrzeń miejską, ale również przyczynić się do kształtowania tożsamości Gorzowa Śląskiego jako miejsca o bogatej przeszłości i dynamicznie rozwijającej się teraźniejszości.

Podsumowując, Gorzów Śląski posiada liczne potencjały rozwojowe, które mogą być efektywnie wykorzystane w procesie rewitalizacji. Kluczowe będzie tutaj zintegrowane podejście, które połączy działania w różnych sferach – od gospodarczej, przez społeczną, po środowiskową i techniczną – aby w pełni wykorzystać lokalne możliwości i zaspokoić potrzeby mieszkańców. Dynamiczny rozwój infrastruktury, wzmocnienie lokalnej gospodarki, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, a także rozwój społeczności lokalnej, stanowią fundamenty dla zrównoważonej przyszłości Gorzowa Śląskiego.

Potrzeby rewitalizacji

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziła zdegradowanie obszaru gminy obejmującego Gorzów Śląski w aspektach społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz technicznym. Diagnoza potwierdziła potrzebę wyznaczenia obszaru rewitalizacji obejmującego obszar wskazanej jednostki ze względu na negatywny wpływ zachodzących na wskazanym obszarze zjawisk na rozwój całej gminy.

W gminie występują zróżnicowane potrzeby rewitalizacyjne, związane z różnymi czynnikami społecznymi i ekonomicznymi. Zakres i rodzaj tych potrzeb mogą się różnić w zależności od warunków panujących w danej społeczności. Konieczność rewitalizacji wynika zarówno z nagromadzenia problemów, jak i z wzajemnych powiązań i oddziaływań między nimi.

Biorąc pod uwagę obszar społeczny, Gorzów Śląski zmagają się z problemami takimi jak ubóstwo, niepełnosprawność oraz choroby, starzejące się społeczeństwo, a także niewielka liczba aktywnych instytucji, fundacji oraz stowarzyszeń. W strefie technicznej gmina zmagają się ze zniszczeniem przestrzeni publicznych oraz koniecznością poniesienia znaczących nakładów na utrzymanie zabytków zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji. W strefie środowiskowej Gorzów Śląski zmagają się znacząco emisją szkodliwych dla środowiska oraz mieszkańców substancji takich jak B(a)P oraz obecnością toksycznego azbestu. Z kolei, strefa gospodarcza gminy charakteryzuje znaczną ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych oraz osób bezrobotnych w porównaniu do pozostałego obszaru gminy.

Mając na uwadze powyższe nagromadzenie niekorzystnych zjawisk, niezbędne jest przeprowadzenie odpowiednich działań mających na celu przeciwdziałanie występującym problemom. W związku z malejącą aktywnością mieszkańców, w tym również obecności na terenie rewitalizacji instytucji, fundacji oraz stowarzyszeń, obserwuje się konieczność zwiększenia dostępu do miejsc spotkań oraz integracji społecznej mieszkańców, a także zwiększania ich udziału w podejmowanych inicjatywach oraz zaangażowania w opiekę nad wspólnymi przestrzeniami. Ze względu na występujące problemy niepełnosprawności, starzejącego się społeczeństwa oraz emisji szkodliwych substancji, szczególny nacisk powinno się nałożyć na modernizację obiektów użyteczności publicznej oraz zabudowy wielorodzinnej. Modernizacja pozwoli zmniejszyć emisję szkodliwych substancji pochodzących z obiektów, dostosować je do wymagań osób starszych oraz wymagających szczególnych potrzeb, a także pozytywnie wpłynie na całość estetyki przestrzeni publicznej. Dodatkowo, mając na uwadze przeciwdziałanie kryzysowi demograficznemu, konieczne jest stworzenie wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego do życia. W związku z tym, jako niezbędne klasyfikuje się działania związane z zwiększaniem jakości oraz dostępności miejsc o charakterze kulturalnym, edukacyjnym oraz sportowo-rekreacyjnym. Co więcej, ze względu na występowanie na terenie Gorzowa Śląskiego obiektów wpisanych do rejestru zabytków, konieczne są działania z zakresu ochrony oraz renowacji zabytków. Z kolei, w celu zwiększenia potencjału gospodarczego obszaru, potrzebne są działania związane z promocją przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w celu aktywizacji osób bezrobotnych oraz wzrastającą ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych.

4. Dokumenty strategiczne na poziomie kraju, województwa, powiatu oraz gminy kluczowe dla gminnego programu rewitalizacji oraz opis ich powiązania

Gminny Program Rewitalizacji dla gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 ma wymiar lokalny i odpowiada przede wszystkim na problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji. Jest dokumentem projektującym i wpisującym się w realizację określonych działań prowadzonych przez samorząd lokalny. Spójność zapisów wszystkich dokumentów w gminie jest zatem podstawą do prowadzenia zrównoważonego rozwoju obszaru objętego rewitalizacją. Poniższa tabela przedstawia powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Tabela 10. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR	Krajowy	W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów) oraz weryfikacji pozostałych instrumentów wdrożeniowych. - Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym - Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silnie o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną - Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony - Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)	Krajowy	SRKL stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Wyzwania, jakie stoją przed Polską w zakresie wzmocnienia kapitału ludzkiego i spójności społecznej obejmują poprawę jakości i efektywności edukacji formalnej i pozaformalnej, usprawnienie systemu opieki zdrowotnej, polepszenie sytuacji demograficznej w kierunku zwiększenia dzietności, a jednocześnie zmiany systemu funkcjonowania państwa wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa, jak również działania na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. - Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych - Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej - Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy - Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)	Krajowy	<p>Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne; - Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich; - Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)	Krajowy	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE.</p> <p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.</p> <p>Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.</p> <p>Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.</p>
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030)	Krajowy	<p>W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. Stąd też, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z SOR. Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe PEP2030 dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne, dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (rozd. Cele PEP2030).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców (SOR) - Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego - Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska - Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych <p>Cele horyzontalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa - Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska
Polityka Energetyczna Polski do 2040 (PEP2040)	Krajowy	<p>Celem Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. jest bezpieczeństwo energetyczne - przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko - biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje osiem kierunków polityki podzielonych na obszary i dodatkowo uszczegółowionych przez dwanaście projektów strategicznych. Stanowią one rozszerzenie listy projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z obszaru „Energia”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel szczegółowy 1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych. - Cel szczegółowy 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej - Cel szczegółowy 3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych - Cel szczegółowy 4. Rozwój rynków energii - Cel szczegółowy 5. Wdrożenie energetyki jądrowej - Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii - Cel szczegółowy 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji - Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Strategia Produktywności 2030 (SP2030)	Krajowy	<p>Przyjęta przez Rząd SOR za główny cel stawia sobie tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Według SOR realizacja tego celu wymaga m.in. włączenia się Polski w tzw. czwartą rewolucję przemysłową i modernizację gospodarki z uwzględnieniem wyzwań jakie niosą nowe technologie,, wzrostu innowacyjności polskich przedsiębiorstw, poziomu oszczędności Polaków, produktywności pracy, trwałego zwiększenia stopy inwestycji oraz umożliwienia polskim przedsiębiorstwom sprostania globalnej konkurencji.</p> <p>Obszar I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost wydajności surowcowej gospodarki ▪ Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce <p>Obszar II. Praca i kapitał ludzki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szybki rozwój praktycznego uczenia się przez całe życie ▪ Przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki <p>Obszar III. Inwestycje (kapitał trwały i finansowy)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych ▪ Automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw <p>Obszar IV. Organizacja i instytucje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podniesienie jakości zarządzania w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych ▪ Stymulowanie mechanizmów współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi <p>Obszar V. Wiedza</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i technologii w gospodarce <p>Obszar VI. Dane</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szybki rozwój algorytmicznej gospodarki opartej na danych <p>Obszar VII. Umiejdzynarodowienie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie liczby eksporterów, w szczególności na rynkach pozaeuropejskich ▪ Zwiększenie eksportu towarów w obszarze wysokich technologii i kanałami e-commerce
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (SZRWiR2030)	Krajowy	<p>Celem głównym Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Celu szczegółowego I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; - Celu szczegółowego II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; - Celu szczegółowego III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. (STR2030)	Krajowy	<p>SRT2030 jest dokumentem planistycznym, który zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295), zwaną dalej „ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”, stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Istotą SRT2030 jest wskazanie celu oraz nakreślenie kierunków rozwoju transportu tak, aby etapowo do 2030 r. możliwe było osiągnięcie celów założonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r. (zwaną dalej SOR).</p> <p>Główny cel SRT2030 odnosi się zarówno do utworzenia zintegrowanego systemu transportowego, m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę transportową, jak i wykreowania sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych, zapewniających tworzenie połączeń umożliwiających dostawy produktów i surowców dla przedsiębiorstw oraz ułatwiających przemieszczanie się użytkowników infrastruktury.</p>
Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025	Wojewódzki	<p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku edukacji prozdrowotnej w obszarze dotyczącym używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz innych zachowań ryzykownych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku ograniczenia dostępności alkoholu i skutecznego egzekwowania przepisów. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju inicjatyw profilaktycznych oraz upowszechnienia standardów profilaktycznych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej, związanych z używaniem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych i innych zachowań ryzykownych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych dotyczących powyższej problematyki.

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Opolskiego na lata 2020-2024	Wojewódzki	Cele programu: - Rozwój i poszerzenie zakresu stosowania różnych form wsparcia i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - Rozwój i systematyczne kształcenie kadr instytucji pomocy i integracji społecznej, a także przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, - Rozwój i upowszechnianie idei środowiskowego modelu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023	Wojewódzki	Cel główny Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019–2022 to Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami. Został on opracowany na bazie wniosków płynących z realizacji i ewaluacji Programu 2014 – 2017, a także zmiany systemu ochrony zabytków wprowadzonej ustawą z dnia 22 czerwca 2017 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw. Cel główny dzieli się na trzy cele szczegółowe, zawierające kierunki działań. Cele programu: - CEL SZCZEGÓŁOWY 1 OPTYMALIZACJA SYSTEMU OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO - CEL SZCZEGÓŁOWY 2 WSPARCIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI - CEL SZCZEGÓŁOWY 3 BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ WARTOŚCI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2027 roku	Wojewódzki	Na podstawie analizy regionalnych wyzwań rozwoju innowacji określono cele strategiczne, które pogrupowano procesowo według przyjętych wcześniej faz transferu wiedzy. Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności województwa opolskiego będzie możliwe dzięki rozwojowi specjalizacji regionalnych, a w szczególności w sytuacji gdy specjalizacje określonych grup technologii będą występowały we wszystkich fazach transferu wiedzy w regionie tzn. w: - Kreowaniu potencjalnych innowacji, - Transmisji produktów do gospodarki, - Tworzeniu ponadregionalnych przewag.
Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego	Wojewódzki	Podstawowym celem opracowania planu transportowego jest poprawa jakości systemu transportowego Województwa Opolskiego i jego rozwój zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jakość systemu transportowego będzie bowiem decydującym czynnikiem, warunkującym jakość życia mieszkańców i rozwój gospodarczy obszaru objętego planem transportowym. Tak sformułowany cel nadrzędny planu transportowego powinien być osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych: - Cel 1. Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – instrument poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych. - Cel 2. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów. - Cel 3. Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym. - Cel 4. Wspieranie konkurencyjności gospodarki – instrument rozwoju gospodarczego. - Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu. - Cel 6. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia
Opolska Polityka Rowerowa	Wojewódzki	Cel główny: Wzrost ruchu rowerowego w województwie opolskim oraz zwiększenie roli roweru jako codziennego środka transportu Cele szczegółowe: - Cel nr 1. Szeroki dostęp do infrastruktury rowerowej, - Cel nr 2. Rozwój usług dla rowerzystów, - Cel nr 3. Strategiczne planowanie ruchu rowerowego, - Cel nr 4. Prawidłowa komunikacja, edukacja i marketing
Plan Transportowy Województwa Opolskiego 2030	Wojewódzki	Głównym celem dokumentu jest wykorzystanie potencjałów Województwa Opolskiego służących zwiększeniu dostępności transportowej i poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	Wojewódzki	Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje — Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój — Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi Cel strategiczny 3: Silna gospodarka — Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu
Plan Zagospodarowania Województwa Opolskiego 2019	Wojewódzki	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionu, rozumianej jako celowe oddziaływanie władz województwa na rozmieszczenie funkcji i przestrzenne różnicowanie dynamiki rozwoju. Głównym zadaniem Planu jest określenie przestrzennych uwarunkowań rozwoju oraz kierunków i priorytetów kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego – w dostosowaniu do strategicznych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego województwa.
Program ochrony powietrza dla województwa opolskiego 2020 (z aktualizacją w 2023 roku)	Wojewódzki	Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5, a także poziomu docelowego stężeń benzo(a)pirenu oraz określenie działań naprawczych zmierzających do osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych, uwzględniając również katalog działań zamieszczonych w ramach obowiązującego i realizowanego na terenie stref województwa programu ochrony powietrza. Cel jest zbieżny z celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020.
Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Wojewódzki	Cele dla gospodarki odpadami określono na podstawie analizy stanu aktualnego oraz prognozowanych zmian gospodarki odpadami w województwie opolskim w oparciu o obowiązujące wymagania prawne, a także plany oraz programy rządowe i lokalne w zakresie gospodarki odpadami. Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami, przyjętym dla województwa, jest opracowanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, umożliwiającego wypełnienie podstawowych zasad gospodarki odpadami, które stanowią: - zapobieganie powstawaniu odpadów, - wykorzystanie odpadów w procesie recyklingu, odzysku, unieszkodliwiania odpadów, których nie można przetworzyć innymi metodami, - zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów (szczególnie odpadów biodegradowalnych), - wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.
Program ochrony środowiska przed hałasem	Wojewódzki	Celem niniejszego Programu ochrony środowiska przed hałasem jest określenie niezbędnych priorytetów i wskazanie działań mających na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu. Program wykonywany jest na obszarze pokrywającym się z zakresem map akustycznych dla odcinków dróg krajowych i wojewódzkich w województwie opolskim o średniodobowym natężeniu ruchu (SDR) przekraczającym 8 219 pojazdów/dobę, co odpowiada 3 000 000 pojazdów w ciągu roku, oraz dla odcinków linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie, które to mapy pełnią funkcję źródła informacji o stanie klimatu akustycznego.
Program Ochrony Środowiska 2021-2027	Wojewódzki	Podstawowym celem sporządzenia Programu jest realizacja przez Województwo Opolskie polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych. Program będzie wyznaczał ramy dla późniejszych przedsięwzięć realizowanych w programach sektorowych województwa, a także dla programów ochrony środowiska na szczeblu powiatowym i gminnym. Celem działań ujętych w programie jest dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczeń na środowisko naturalne, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami przy uwzględnieniu dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Zakres opracowania obejmował będzie niżej wymienione obszary interwencji wskazane w „Wytocznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzonych przez Ministerstwo Środowiska: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami.

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 [FEO2021-2027]	Wojewódzki	Kierunki działań: - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA RZECZ WZROSTU INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA CZYSTEJ ENERGII I OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT MIEJSKI WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA RZECZ SPÓJNOŚCI I DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE OPOLSKI RYNEK PRACY I EDUKACJĘ - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE WŁĄCZENIE SPOŁECZNE W OPOLSKIM - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE W OPOLSKIM - EUROPEJSKI BUDŻET DLA SPOŁECZEŃSTWA OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE INWESTYCJE SPOŁECZNE W OPOLSKIM - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA WZMACNIANIE POTENCJAŁÓW ENDOGENICZNYCH OPOLSKIEGO
Strategia Rozwoju Powiatu Oleskiego na lata 2016-2025	Powiatowy	Cele Strategii: - Inicjowanie i wspieranie tworzenia zintegrowanego układu w zakresie rozwoju gospodarczego - Stymulowanie współpracy samorządów, instytucji, organizacji i podmiotów otoczenia biznesu - Tworzenie warunków sprzyjających inwestowaniu - Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw - Promocja produktów lokalnych - Przeciwdziałanie procesom depopulacyjnym niekorzystnym dla rynku pracy - Racjonalne wykorzystanie istniejącego potencjału kapitału ludzkiego - Poprawa konkurencyjności sektora rolnego - Wsparcie procesów budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego - Realizacja działań w zakresie ochrony środowiska - Rozwój powiązań transportowych oraz integracja systemu transportu zbiorowego - Sprawna administracja - Tworzenie powiatowej infrastruktury ochrony zdrowia dostosowanej do potrzeb społecznych i rynkowych - Rozwijanie systemu opieki senioralnej - Wsparcie rodzin w sytuacjach problemowych i profilaktyka - Wsparcie inicjatyw kulturalnych - Wykorzystanie potencjału turystycznego - Podnoszenie jakości usług edukacyjnych
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024	Powiatowy	Program został opracowany zgodnie z zakresem określonym w ustawie Prawo ochrony środowiska . Przy określeniu zakresu Programu posiłowano się także opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumentem pt.: "Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" wydane 02. września 2015 r. Program obejmuje następujące obszary interwencji: ochrona klimatu i jakość powietrza, zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami - gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami.
Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Gorzów Śląski na rok 2023	Gminny	Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Gorzów Śląski na rok 2023 został przyjęty uchwałą NR L/385/2023 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego dnia 22 marca 2023. Cel strategiczny: Inspirowanie, wspieranie i kreowanie działań zmierzających do rozwiązania problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i zachowań szkodliwych oraz zapobiegających przemocy w rodzinie. Cele główne : 1. Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z występowaniem uzależnienia w rodzinie 2. Zmniejszanie szkód spowodowanych występowaniem problemu uzależnień 3. Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych 5. Poszerzenie oferty pomocowej dla osób po odbyciu leczenia odwykowego oraz wsparcia dla osób współuzależnionych. 6. Prowadzenie punktu konsultacyjnego i grup wsparcia dla osób współuzależnionych, dotkniętych przemocą w rodzinie.

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026	Gminny	<p>Strategii Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026 została przyjęta Uchwałą NR XXII/143/2016 Rady Gminy Gorzów Śląski dnia 29 czerwca 2016 r. Misją gminy określoną w dokumencie jest zapewnienie warunków do rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego, kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju oraz partnerstwa.</p> <p>Cele strategicznie i operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ekologiczna, czysta, zadbane przestrzeń gminy. <ul style="list-style-type: none"> Ochrona środowiska oraz przyrody na obszarze gminy. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych. Gmina aktywna gospodarczo, <ul style="list-style-type: none"> Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Wspieranie rozwoju nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa. Gmina turystyczna <ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. Zachowanie i rozwój zasobów kulturowych, w tym ochrona zabytków. Rozwój produktów turystycznych oraz promocja turystyczna gminy. Gmina aktywna społecznie <ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury wspierającej włączenie społeczne. Rozwój usług społecznych wspierających aktywność i włączenie społeczne. <p>Cele strategiczne odnoszące się do warunków i komfort życia oraz działania na rzecz jego podniesienia oraz wsparcie przedsiębiorczości oraz infrastruktury turystycznej to tylko wybrane aspekty, które również będą wspierane poprzez realizację Programu Rewitalizacji. Zatem Strategia Rozwoju oraz Program Rewitalizacji wykazują spójność wizji i kierunków rozwoju.</p>
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski	Gminny	<p>„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski”, przyjęto uchwałą Nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 r., zmienionego uchwałą Nr XXXIII/157/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski.</p> <p>Kierunki rozwoju określono następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru, adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków oraz jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem, w przypadku obiektów usługowych konieczne jest dostosowanie ich dla potrzeb osób niepełnosprawnych. <p>Dla zapewnienia atrakcyjnego wyglądu miejscowości niezbędne jest przeprowadzenie działań polegających na:</p> <ul style="list-style-type: none"> utrzymywaniu charakterystycznych układów przestrzennych, lokalizacji nowej zabudowy na zasadzie utrzymania skali i charakteru zabudowy istniejącej, kształtowania zabudowy wiejskiej na zasadzie tworzenia zagród stanowiących charakterystyczne dla wsi zespoły zabudowy zwartej.
Miejsko-Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2030	Gminny	<p>Miejsko-Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2030 przyjęto uchwałą Nr XXVI/216/2021 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 16 marca 2021r. Dokument określa wizję gminy jako „Gmina przyjazna mieszkańcom, wrażliwa na problemy społeczne, aktywna, z minimalnym bezrobociem, efektywnie wykorzystująca środki unijne.”</p> <p>Cele operacyjne i szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> Stworzenie zintegrowanego systemu dla rodzin oraz pozostałych podmiotów <ol style="list-style-type: none"> Działania profilaktycznoinformacyjne o istniejących zagrożeniach w społeczeństwie Wspieranie rodzin (osób) w sytuacjach kryzysowych i losowych Rozszerzenie działalności punktu konsultacyjnego Zapewnienie opieki osobom starszym niepełnosprawnym, samotnym Podjęcie działań informacyjnych o możliwościach przekwalifikowania się, możliwości zatrudnienia bezrobotnych Zwiększenie integracji i aktywności mieszkańców. <ol style="list-style-type: none"> Wspieranie działań integracyjnych poprzez wykorzystywanie różnych form aktywności mieszkańców gminy Tworzenie partnerstwa organizacji liderów na rzecz działań środowiskowych Wyrównywanie szans społecznych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży <ol style="list-style-type: none"> Organizacja specjalistycznych kursów/warsztatów dokształcających dla mieszkańców gminy Organizowanie kursów przekwalifikujących dorosłych dostosowujących kwalifikacje do ofert rynku pracy Rozwijanie zainteresowań poprzez pomoc w tworzeniu grup mających różne pasje Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

Dokumenty strategiczne po poziomie kraju, województwa, powiatu oraz gminy są w różnym zakresie powiązane z Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030. Dokument GPR jest powiązany z celami dokumentów strategicznych na poziomie krajowym w zakresie kwestii społecznych, środowiskowych, podnoszenia kompetencji oraz propagowania kultury. Cele dokumentów na poziomie ponadlokalnym pokrywają się z dokumentem GPR w kwestiach kreowania przestrzeni wspólnych przez mieszkańców dla nich samych, rozwoju zawodowego, wspieraniu edukacji czy budowaniu bezpieczeństwa przestrzeni. Z kolei, powiązanie wyżej wymienionych dokumentów na poziomie lokalnym z celami GPR jest widoczne w zakresie rozwoju społecznego, aktywizacji mieszkańców, edukacji oraz rozwoju dzieci i młodzieży.

5. Opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja przyszłego stanu obszaru po zrealizowaniu procesu rewitalizacji w Gorzowie Śląskim roztacza obraz pełen energii, nadziei i możliwości. W 2030 roku Gmina Gorzów Śląski przechodzi metamorfozę, stając się symbolem postępu i harmonii społeczno-gospodarczej.

Obszar społeczny przekształca się w otwartą przestrzeń dla wszystkich mieszkańców, gdzie wsparcie jest nie tylko dostępne, ale również aktywnie promowane. Programy edukacyjne są skrojone na miarę indywidualnych potrzeb uczniów, prowadząc do znacznego wzrostu wyników egzaminów. Jednocześnie, skuteczne działania prewencyjne i terapeutyczne skutecznie redukują problemy związane z alkoholizmem i narkomanią, przyczyniając się do wytworzenia zdrowszego i bardziej zharmonizowanego społeczeństwa. Programy integracyjne i wsparcie społeczne redukują ubóstwo, a szkolenia zawodowe skierowane są zwłaszcza do osób dotkniętych bezrobociem.

W obszarze gospodarczym zauważalny jest dynamiczny rozwój przedsiębiorczości. Dzięki różnorodności podmiotów gospodarczych, tworzone jest zrównoważone środowisko biznesowe, które przyciąga inwestorów i stymuluje wzrost gospodarczy. Nowe miejsca pracy są kreowane, a bezrobocie systematycznie maleje, co przekłada się na poprawę jakości życia mieszkańców.

Troska o środowisko naturalne staje się jednym z głównych priorytetów. Dzięki skutecznym programom ochrony środowiska, emisja zanieczyszczeń jest znacząco zredukowana, a działań zapobiegawczych wobec zagrożeń powodziowych i suszy sprawiają, że obszar ten staje się bardziej odporny na ekstremalne zjawiska atmosferyczne.

Przestrzeń publiczna staje się miejscem spotkań, aktywności społecznej i rekreacji. Odnowione obiekty i infrastruktura publiczna stanowią fundament nowoczesnej gminy, a ich harmonijne wkomponowanie w otoczenie zachęca turystów do odwiedzenia regionu.

Ta wizja tworzy inspirujący obraz harmonii społeczno-gospodarczej, gdzie każdy mieszkaniec ma możliwość rozwijania się i spełniania swoich aspiracji, a wspólnota działa w symbiozie z przyrodą, dbając jednocześnie o dziedzictwo kulturowe i historyczne.

Wizja ta nie tylko wskazuje kierunek rozwoju obszaru, ale również stanowi zaproszenie do aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji. Mieszkańcy Gorzowa Śląskiego są zachęceni do współtworzenia przyszłości swojej społeczności poprzez zaangażowanie w lokalne inicjatywy, udział w debatach oraz aktywny udział w działaniach społecznych i gospodarczych. Wspólna praca nad osiągnięciem wymarzonej wizji przyczyni się nie tylko do poprawy warunków życia, ale również do wzmocnienia więzi społecznych i poczucia tożsamości.

To wspólne zaangażowanie mieszkańców i lokalnych instytucji w proces rewitalizacji ma kluczowe znaczenie dla sukcesu wizji. Wspólna determinacja i dążenie do wspólnych celów umożliwiają przekształcenie marzeń o lepszej przyszłości w rzeczywistość. Dlatego też, zachęcamy do aktywnego uczestnictwa w lokalnych spotkaniach, działaniach społecznych oraz inwestycji w rozwój edukacji, biznesu i infrastruktury. Każdy wkład ma znaczenie i przyczynia się do budowy lepszego jutra dla naszych wspólnot.

Dodatkowo, promocja lokalnej kultury, tradycji i dziedzictwa stanowi istotny element wizji rozwoju obszaru rewitalizacji. Poprzez organizację festiwali, koncertów, wystaw oraz warsztatów artystycznych możemy podkreślić unikalność naszej społeczności i przyciągnąć uwagę społeczności lokalnej oraz turystów.

Wizja Gorzowa Śląskiego jako nowoczesnej, zrównoważonej i dynamicznie rozwijającej się społeczności staje się rzeczywistością dzięki współpracy i zaangażowaniu wszystkich jej mieszkańców oraz partnerów z zewnątrz. Dążenie do doskonałości, oparte na wartościach wspólnoty, prowadzi nas ku lepszej przyszłości, pełnej możliwości i spełnionych aspiracji.

6. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Celem rewitalizacji jest zwiększenie jakości życia mieszkańców w określonym obszarze poprzez jego przekształcenie i przywrócenie różnych funkcji społecznych, gospodarczych, funkcjonalno-przestrzennych, środowiskowych oraz technicznych. Rewitalizacja powinna prowadzić do powstania atrakcyjnego i przyjaznego środowiska dla mieszkańców. Kluczowe jest, aby cele i kierunki rewitalizacji były odpowiedzią na wykryte problemy i potrzeby danego obszaru. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom i realizacja potrzeb będą możliwe dzięki właściwie dostosowanym projektom rewitalizacyjnym, które gmina może zrealizować.

Dla obszaru rewitalizacji położonego na terenie Gminy Gorzów Śląski wyznaczono 3 główne cele rewitalizacji obejmujące aspekty społeczne, środowiskowe, gospodarcze oraz techniczne i funkcjonalno-przestrzenne, które będą możliwe poprzez realizację 13 kierunków działań wspierających osiągnięcie wyznaczonych celów.

Cele szczegółowe Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 obejmują:

- Cel 1 Zadbane oraz zintegrowana przestrzeń gminy.
- Cel 2 Aktywna oraz zaangażowana społecznie gmina.
- Cel 3 Gorzów Śląski jako atrakcyjne miejsce zamieszkania.

Tabela 11. Cele oraz kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.

CEL 1	Zadbane oraz zintegrowana przestrzeń gminy.
Kierunek 1.1	Przywrócenie użyteczności obszarów miejskich będących w złym stanie technicznym.
Kierunek 1.2	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej.
Kierunek 1.3	Zwiększenie opieki nad gminnymi zabytkami oraz miejscami pamięci.
Kierunek 1.4	Wszechstronne wzmocnienie infrastruktury miejskiej z naciskiem na zrównoważoną mobilność i przestrzeń publiczną.
CEL 2	Aktywna oraz zaangażowana społecznie Gmina.
Kierunek 2.1	Zwiększenie udziału mieszkańców w procesach podejmowania inicjatyw.
Kierunek 2.2	Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców w opiekę nad wspólnymi przestrzeniami.
Kierunek 2.3	Zwiększenie dostępu do miejsc spotkań oraz integracji społecznej mieszkańców.
Kierunek 2.4	Poprawa dostępności obszarów publicznych dla osób z szczególnymi potrzebami.
CEL 3	Gorzów Śląski jako atrakcyjne miejsce zamieszkania.
Kierunek 3.1	Poprawa jakości środowiska poprzez zmniejszenie szkodliwych substancji.
Kierunek 3.2	Zwiększenie dostępności oraz jakości miejsc aktywności sportowo-rekreacyjnej.
Kierunek 3.3	Zwiększenie dostępności oraz jakości miejsc o charakterze kulturalnym i edukacyjnym.
Kierunek 3.4	Poprawa warunków życiowych w zabudowie wielorodzinnej.
Kierunek 3.5	Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekty rewitalizacyjne to długofalowe plany, których celem jest poprawa warunków życia dla mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją. Kluczowym elementem tych działań jest skuteczne przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu, wzmocnienie więzi lokalnych i rozwiązywanie różnych problemów społecznych.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji na terenie Gorzowa Śląskiego, zostały zaplanowane tak, aby w jak najlepszy sposób przeciwdziałać negatywnym zjawiskom szczególnie mając na uwadze obszar społeczny, techniczny oraz funkcjonalno-przestrzenny. Katalog działań rewitalizacyjnych obejmuje 8 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz 5 dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują modernizację budynków użyteczności publicznej, które pełnią kluczowe znaczenie dla społeczności Gorzowa Śląskiego oraz pozostałych mieszkańców gminy. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują obiekty takie jak Rynek Miasta, Cmentarz, Amfiteatr, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim, czy planowane do budowy nowe centrum oraz Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim. Wskazane obiekty pełnią istotne znaczenie w życiu gminy, ze względu na pełnienie funkcji zarządczych, administracyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych oraz reprezentacyjnych.

Z kolei, dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują modernizację kamienic wraz z zagospodarowaniem terenów, renowację najważniejszych sakralnych zabytków, modernizację obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz ciągów komunikacyjnych. Co więcej, zaplanowano realizację przedsięwzięcia miękkiego mającego na celu podniesienie kompetencji i świadomości lokalnej społeczności, które wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy obszaru rewitalizacji. Ze względu na fakt obowiązywania odrębnych przepisów dla obiektów i obszarów zabytkowych, wszelkie ewentualnie prace w ich obrębie zostaną przeprowadzone po uzyskaniu stosowanych uzgodnień i zezwoleń według obowiązujących przepisów.

W czasie przeprowadzania prac termomodernizacyjnych budynków likwidowane mogłyby być miejsca, w których gniazdują ptaki (np. jerzyki, wróble) i nietoperze. Potencjalnymi miejscami bytowania ptaków są przede wszystkim szczeliny pomiędzy płytami betonowymi oraz otwory wentylacyjne pod krawędzią dachu. Przed podjęciem jakichkolwiek prac remontowych, zostanie przeprowadzone sprawdzenie czy otwory w stropodachach, na strychach, w szczelinach między płytami, przestrzenie pod parapetami, balkonami, itp., które stanowią siedliska podlegające ochronie prawnej, nie są zajęte przez chronione ptaki lub nietoperze. Generalnie wszelkie prace związane z termomodernizacją zostaną prowadzone po zakończeniu sezonu lęgowego.

Realizacja działań związanych z zagospodarowaniem i pielęgnacją zieleni polega na kompleksowym podejściu obejmującym planowanie, ochronę i utrzymanie roślinności w miejskiej przestrzeni. Proces ten rozpoczyna się od szczegółowej inwentaryzacji istniejącej zieleni oraz oceny jej stanu zdrowotnego, co pozwala na właściwe zaplanowanie prac i minimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko. Następnie, podczas realizacji inwestycji budowlanych lub remontowych, stosuje się specjalistyczne metody zabezpieczania drzew i innych form zieleni, takie jak osłony pni, maty ochronne czy systemy napowietrzające dla korzeni, aby chronić je przed uszkodzeniami mechanicznymi i zmianami warunków glebowych. Ważnym elementem jest stosowanie nasadzeń gatunków rodzimych, unikając wprowadzania gatunków inwazyjnych. Po zakończeniu prac kluczowe jest prowadzenie regularnej pielęgnacji, która obejmuje nawadnianie, nawożenie, przycinanie oraz monitorowanie stanu zdrowotnego roślin, co zapewnia ich prawidłowy rozwój i długowieczność. Całość działań powinna być realizowana zgodnie z obowiązującymi standardami i przepisami, z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju i potrzeb społeczności lokalnej.

Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 12. Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia
1	Rewitalizacja Rynku
2	Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim
3	Przebudowa amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół
4	Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim
5	Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół
6	Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12
7	Przebudowa dróg gminnych w Gorzowie Śląskim
8	Zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 13. Przedsięwzięcie rewitalizacji rynku w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		1. Rewitalizacja rynku			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Rynek, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Aktualnie Rynek w Gorzowie Śląskim nie stanowi wizytówki miasta. Jest miejscem o słabej funkcjonalności i nie zachęca do spędzania tu wolnego czasu. Rynek otoczony jest kamienicami spełniającymi głównie funkcję usługową z zapleczem mieszkalnym, otoczony z każdej strony drogą i licznymi parkingami. Centrum placu rynku poprzecinane jest licznymi ciągami pieszymi i mało atrakcyjną zielenią miejską, z nielicznymi ławkami. Oświetlenie nieliczne, wyposażenie placu bardzo niskiej jakości. Brak elementów przyciągających mieszkańców.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
W ramach rewitalizacji rynku planowana jest gruntowna jego przebudowa. Zakres przedsięwzięcia będzie obejmował: - zmianę układu ciągów pieszych, - utworzenie miejsc parkingowych ze stacją ładowania pojazdów elektrycznych, - montaż małej architektury ogrodowej, - montaż koszy do selektywnej zbiórki odpadów, - nowe uporządkowane nasadzenia zieleni, - instalację nowego oświetlenia, - instalację monitoringu, - budowę deptaka z fontannami posadzkowymi.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych przestrzeni		1 szt.		Protokół odbioru	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających		Wzrost wartości o min. 25%.		Przeprowadzone badanie sondażowe/ilościowe.	
Przestępczość		Zmniejszenie zgłoszeń/przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu o min. 25%.		Dane przekazane przez komisariat policji	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2026-2028	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				6 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jakie i kwota)
1 mln zł	0 zł	5 mln zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 14. Przedsięwzięcie modernizacji cmentarza w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	2. Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	-				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ul. Zielona, Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Cmentarz jest miejscem istotnym ze względów kulturowych i tożsamościowych. Obiekt ten uległ znacznej degradacji i wymaga licznych remontów. Ogrodzenie jest zniszczone, alejki z licznymi nierównościami, utrudniającymi poruszanie się. W wielu wypadkach uniemożliwiają poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi. Dodatkowo, główna kaplica cmentarna wymaga remontu z powodu złego stanu technicznego. Zieleń wymaga pielęgnacji oraz uzupełnienia.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, zwiększenie bezpieczeństwa, dostosowanie do wymagań osób szczególnieymi potrzebami oraz podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie zakresem obejmować będzie następujące elementy: - remont ogrodzenia, - przebudowę alejek, - remont budynku kaplicy, - pielęgnację zieleni.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Długość remontowanego muru		142 mb		Protokół odbioru.	
Powierzchnia przebudowanych alejek		3900 m ²		Protokół odbioru.	
Liczba zmodernizowanych kaplic		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających obiekt		Zwiększenie liczby osób odwiedzających obiekt o min. 25%.		Przeprowadzone badania ilościowe/sondażowe.	
Przestępczość		Zmniejszenie zgłoszeń/przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu o min. 25%.		Dane przekazane przez komisariat policji	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2026-2028	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
300 tys. zł	0 zł	1 700 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 15. Przedsięwzięcie przebudowy amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	3. Przebudowa amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	-				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ul. Gorzołki, Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Amfiteatr w Gorzowie Śląskim jest miejscem organizacji licznych imprez kulturalnych. Od czasu ostatniej modernizacji upłynęło sporo czasu, a wpływ warunków atmosferycznych mocno wpłynął na degradację stanu technicznego obiektu. Na chwilę obecną ławki wymagają wymiany, podobnie jak uszkodzone i nieatrakcyjne urządzenia na placu zabaw. Dodatkowo zadaszenie sceny wymaga przebudowy. Brak również architektury sprzyjającej organizacji wydarzeń kulturalnych, takich jak wiata festynowa, oraz urządzeń rekreacyjnych sprzyjających zdrowiu np. tężnia solankowa. Dodatkowo teren przy obecnym amfiteatrze jest w złym stanie technicznym, ciągi chodników wymagają przebudowy i modernizacji. Teren jest słabo oświetlony i nieatrakcyjny z powodu nieuporządkowanej zieleni.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poszerzenie oferty kulturalnej, poprawa dostępności i wsparcie obiektów kultury, a także poprawa funkcjonalności oraz dostępu do terenów wypoczynkowo rekreacyjnych, w tym obiektów sprzyjających integracji.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres inwestycji: 1) wykonanie dokumentacji projektowej. 2) budowa wiaty festynowej. 3) wymiana urządzeń na placu zabaw. 4) przebudowa kładki nad rzeką Piaska. 5) wymiana ogrodzenia. 6) przebudowa zadaszenie sceny. 7) wymiana siedzisk na widowni. 8) dostawa stoisk handlowo/kiermaszowych. 9) budowa tężni solankowej. 10) zmiana nawierzchni ciągów pieszych oraz elementów małej architektury 11) wymiana oraz rozbudowa oświetlenia i monitoringu. 12) nasadzenia zieleni.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Liczba zmodernizowanych obiektów	1szt.	Protokół odbioru.			
Liczba wybudowanych tężni solankowych	1 szt.	Protokół odbioru.			
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Liczba osób korzystająca z amfiteatru	Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o min. 25%.	Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe			
Liczba osób korzystająca z tężni solankowej	Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o min. 25%.	Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe			
Liczba imprez kulturalnych odbywających się w obiekcie	Zwiększenie ilości zorganizowanych imprez o min. 20%.	Dane Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim			
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>					2027-2030
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)					5 000 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 16. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		4. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Kluczborska i Kościelna, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Największym problemem obszaru, w granicach którego ma zostać wybudowane Centrum Kultury jest poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, który wynika z aspiracji miasta jako całości, jego oddziaływania oraz zmian społeczno-ekonomicznych determinujących interwencję w centrum m.in. w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców na dobra i usługi publiczne świadczone przez samorząd.					
Cel przedsięwzięcia <i>(złożony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji, a także rozwój potencjału kulturotwórczego.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zagospodarowanie terenu znajdującego się na skrzyżowaniu ulic Kluczborskiej i Kościelnej w Gorzowie Śląskim poprzez budowę budynku na potrzeby działalności kulturalnej Gminy Gorzów Śląski. W budynku znajdować się będą pomieszczenia podzielone tematycznie. Powstanie sala multimedialna (mini kino). Duża sala/aula, pomieszczenia dla stowarzyszeń/mieszkańców, kawiarenka. Wokół budynku rewitalizowana będzie przestrzeń publiczna: - zieleni urządzona wraz z małą architekturą i ciągami pieszymi - miejsca spotkań, wokół których zostaną rozmieszczone tablice historyczne dotyczące dziejów Gminy/Miasta, - budowa miejsc parkingowych.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych		1szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba spotkań, warsztatów kulturalnych.		szt./rok		Raport z wydarzeń.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2027-2030	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 17. Przedsięwzięcie termomodernizacji kamienic w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		5. Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		- ul. Wojska Polskiego 6 - ul. Kluczborska 7 - ul. Gorzołki 3 i 5 - ul. Rynek 1, 2, 16, 17, 18 - ul. Lompy 1 i 2			
Opis stanu obecnego (krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
Kamienice na obszarze rewitalizacji wymagają naprawy oraz ocieplenia elewacji i dachów. Z powodów rosnących kosztów ogrzewania koniecznym jest wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, oraz wymiana źródła ogrzewania. Tereny wokół kamienic są w złym stanie technicznym, , bez infrastruktury sprzyjającej integracji.					
Cel przedsięwzięcia (założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie efektywności energetycznej, estetyki kamienic oraz stworzenie nowych, atrakcyjnych i dostępnych miejsc rekreacji i wypoczynku mieszkańców.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
Zakres inwestycji obejmuje: 1) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2) wymianę źródła ogrzewania. 3) naprawę oraz ocieplenie elewacji i dachów. 4) zagospodarowanie przestrzeni wspólnej tj. terenów zielonych wokół modernizowanych budynków.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych kamienic.		11 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Poprawa jakości miejsc zamieszkania poprzez poprawę estetyki oraz podwyższenie standardu technicznego budynków stanowiących istotny element tożsamości miasta		872 os.		Protokół odbioru/kosztorys robót budowlanych.	
Efektywność energetyczna budynków		Wzrost efektywności energetycznej budynku o min. 30%		Audyt energetyczny.	
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jakie i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 18. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego budynku przy ulicy Byczyńskiej 12 w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		6. Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Byczyńska 12, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
<p>Budynek wpisany do rejestru zabytków województwa opolskiego (nr decyzji o wpisie do rejestru 1475/66 z 8.08.1966, 140/76). Ochronie podlega zachowana pierwotna bryła budynku z ceramicznym pokryciem dachowym oraz wielkość pierwotnych otworów okien i drzwi. Budynek należy do zasobu mieszkalnictwa komunalnego (budynek wielorodzinny) z wydzielonym mieszkaniem w posiadaniu prywatnym. Powierzchnia zabudowy to 339,48 m², w tym powierzchnia użytkowa 318,54 m² (część prywatna 36,5 m²). Kubatura budynku wynosi 2 715,84 m³. Budynek jest podpiwniczony, z jedną kondygnacją oraz użytkowym poddaszem. Wybudowany w technologii tradycyjnej, z cegły. Posiada drewniane stropy i dach wielospadowy pokryty dachówką ceramiczną.</p> <p>W chwili obecnej budynek jest w złym stanie technicznym, dach wymaga gruntownego remontu wraz z pokryciem poszycia. Dach niedocieplony, wpływa na duże straty ciepła w zlokalizowanych wewnątrz mieszkaniach. Budynek wyposażony w stare nieszczelne okna i drzwi. Budynek stale ulega zawilgoceniu z powodu braku izolacji przeciwwilgociowej pionowej. Brak ocieplonych ścian fundamentowych i piwnicznych. Zewnętrzna elewacja z licznymi uszkodzeniami.</p>					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie efektywności energetycznej oraz estetyki kamienic.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
<p>Zakres inwestycji obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, 2) wymiana oraz remont połaci dachowej, 3) docieplenie poddasza, 4) odtworzenie elewacji, 5) nowa kolorystyka elewacji, 6) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej pionowej oraz docieplenie ścian fundamentowych i piwnicznych 					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych kamienic		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Poprawa jakości miejsc zamieszkania poprzez poprawę estetyki oraz podwyższenie standardu technicznego budynków stanowiących istotny element tożsamości miasta		872 os.		Protokół odbioru/kosztorys budowy/ obmiar robót budowlanych.	
Efektywność energetyczna budynku		Wzrost efektywności energetycznej budynku o min. 30%		Audyty energetyczny.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2026-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				800 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy		Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)		Inne źródła finansowania (jaki i kwota)	
120 tys. zł		0 zł		0 zł	
		Środki unijne		Pożyczka/ kredyt	
		680 tys. zł		0 zł	
				Środki prywatne	
				0 zł	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 19. Przedsięwzięcie przebudowy dróg Gminnych w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	7. Przebudowa dróg gminnych w Gorzowie Śląskim				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	-				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ul. Wałowa, Rynek, Kościelna, Kluczborska, Golska, Parkowa, Mickiewicza, Tylna, Lompy, Morcinka, Wojska Polskiego, Byczyńska, Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Obecny stan infrastruktury transportowej stanowi zagrożenie dla uczestników ruchu. Występują ubytki w nawierzchni oraz częściowy brak infrastruktury pieszo-rowerowej.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa dostępności wszelkich ciągów komunikacyjnych położonych na obszarze rewitalizacji i powiązanych z nimi, ale położonych poza obszarem rewitalizacji oraz podniesienie bezpieczeństwa ich użytkowania.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres planowanych prac dotyczących przebudowy dróg będących w złym stanie technicznym na terenie miasta Gorzów Śląski. W ramach inwestycji planowana jest: 1) gruntowna przebudowa konstrukcji dróg, 2) zmiana nawierzchni dróg, 3) budowa chodników, 4) wymiana krawężników, 5) likwidacja barier architektonicznych w celu poprawy dostępności ciągów komunikacyjnych 6) budowa oświetlenia drogowego w celu poprawy bezpieczeństwa, w tym sygnalizacja świetlna i dźwiękowa w rejonie przejść pieszych 7) budowa oraz przebudowa odwodnienia, 8) wykonanie oznakowania pionowego i poziomego. Inwestycja będzie obejmowała swoim zakresem m.in odcinki dróg, które łączą się z drogami o wyższej kategorii. Są to drogi obsługujące m.in. ruch lokalny mieszkańców Gorzowa Śląskiego, dojazd do lokalnych przedsiębiorstw, osiedli, centrum miasta oraz PSZOK.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Długość przebudowanych dróg		5 km		Protokół odbioru/kosztorys budowlany.	
Długość przebudowanych i wybudowanych chodników		3 km		Protokół odbioru/kosztorys budowlany.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Wzrost bezpieczeństwa		Zmniejszenie ilości wypadków/kolizji/zdarzeń drogowych o 20%.		Dane komisariatu policji.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2025-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				10 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
2 000 tys. zł	8 000 tys. zł RFRD	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 20. Przedsięwzięcie zagospodarowania terenu z budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	8. Zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	–				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ul. Wojska Polskiego, Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Teren położony za urzędem jest pofalowany, z licznymi nierównościami. W nierównościach każdorazowo po opadach zbiera się woda tworząc rozległe kałuże. Utrudnia to wejście do budynku od strony miejsc postojowych. Zieleni wokół placu niezorganizowana, nie stanowi atrakcyjnego uzupełnienia całości.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa walorów użytkowych i estetycznych miasta, zwiększenie wartości architektonicznej i użytkowej terenu.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zagospodarowanie terenu poprzez budowę miejsc parkingowych oraz wykonanie nowych nasadzeń.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Ilość zmodernizowanych przestrzeni	1 szt.	Protokół odbioru.			
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Ilość wybudowanych/przebudowanych parkingów	1 szt.	Protokół odbioru/kosztorys budowlany.			
Ilość nasadzeń	20 szt.	Protokół odbioru/kosztorys budowlany			
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>					2026-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)					1 000 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
150 tys. zł	0 zł	850 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Charakterystyka dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 21. Lista dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia
9	Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim
10	Renowacja zabytkowego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej
11	Renowacja Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim
12	Rewitalizacja szkoły średniej (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim) w Gorzowie Śląskim
13	Edukacja ekologiczna w Gminie Gorzów Śląski

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 22. Przedsięwzięcie modernizacji boiska sportowego w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		9. Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Sportowa, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
W chwili obecnej boisko sportowe nie spełnia wymogów pełnowymiarowego obiektu. Dodatkowo w okresie letnim murawa boiska ulega wysuszeniu pogarszając jakość użytkowania obiektu. Obiekt nie jest wyposażony w system nawadniania. Brak też oświetlenia boiska oraz dodatkowej infrastruktury umożliwiającej prowadzenie zaawansowanych treningów. Organizacja wydarzeń na boisku jest również utrudniona z powodu braku trybun z miejscami siedzącymi oraz ze względu na zły stan techniczny budynku szatni i budynku gospodarczego. Dodatkowo droga dojazdowa do boiska jest uszkodzona a przy boisku brak utwardzonych miejsc parkingowych.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres planowanych prac na terenie całego obiektu: przebudowa boiska piłkarskiego trawiastego pełnowymiarowego, budowa systemu nawadniania, budowa oświetlenia boiska, budowa bieżni lekkoatletycznej z nawierzchnią syntetyczną, montaż piłkochwyłów, budowa trybun, budowa wewnętrznej drogi oraz parkingu, wymiana ogrodzenia, remont istniejących budynków tj. budynku szatni oraz budynku gospodarczego.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zorganizowanych imprez sportowo-rekreacyjnych		10 szt.		Raport z wydarzenia.	
Ilość drużyn sportowych użytkujących obiekt		3 szt.		Harmonogram zajęć/raport.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2024-2026	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
1 500 tys. zł	1 800 tys. zł Polski Ład	1 700 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 23. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		10. Renowacja zabytkowego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		Rzymskokatolicka Parafia Trójcy Św. w Gorzowie Śląskim			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Mała 2, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Neogotycki Kościół p.w. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim powstał pod koniec XIX wieku. Wzniesiony na planie krzyża, murowany tradycyjnie z cegły. Kościół wpisany do gminnej ewidencji zabytków nr 1/302 z dnia 22.03.2016 roku. W chwili obecnej mury kościoła wymagają zabezpieczenia gdyż warunki atmosferyczne wpływają na trwałe pogorszenie ich kondycji w tym zawilgocenie co w konsekwencji wpływa na kruszenie cegły. Dodatkowo dach kościoła wymaga remontu tak jak organy będące wyposażeniem kościoła.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia mającego na celu renowację zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej jest zachowanie, przywrócenie i utrzymanie historycznego obiektu sakralnego w jak najlepszym stanie. Renowacja takiego kościoła ma na celu przede wszystkim zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego i religijnego, które stanowi istotną część lokalnej tożsamości i historii społeczności.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie jest zlokalizowane w całości na obszarze rewitalizacji. Przewiduje wykonanie robót budowlanych, prac konserwatorskich i prac restauratorskich nieruchomości, w tym: 1) zabezpieczenie murów zewnętrznych przed degradacją, 2) remont dachu, 3) remont organów kościelnych, 4) remont wnętrza kościoła					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających		Ilość osób odwiedzających obiekt zwiększona o 10%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/ jakościowe	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbięciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Parafia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 24. Przedsięwzięcie renowacji Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		11. Renowacja Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku ul. Chrobrego 23, 46-200 Kluczbork			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Kościelna 1, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
W chwili obecnej mury kościoła wymagają zabezpieczenia gdyż warunki atmosferyczne wpływają na trwałe pogorszenie ich kondycji w tym zawilgocenie, co w konsekwencji wpływa na kruszenie cegły. Dodatkowo remontu wymaga dach kościoła oraz stolarka okienna i drzwiowa.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia renowacji zabytkowego kościoła ewangelickiego w Gorzowie Śląskim jest zapewnienie jego długotrwałego zachowania, przywrócenie pierwotnej świetności oraz umocnienie jego roli jako ważnego elementu dziedzictwa kulturowego. W ramach tego przedsięwzięcia przewiduje się prace konserwatorskie, restauracyjne i remontowe, obejmujące zarówno elementy zewnętrzne jak i wewnętrzne. Celem tych działań jest nie tylko przywrócenie estetyki i pierwotnego blasku, lecz także zapewnienie odpowiednich warunków konserwatorskich, które zabezpieczą zabytek przed dalszym pogarszaniem się stanu technicznego.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie jest zlokalizowane w całości na obszarze rewitalizacji. Przewiduje wykonanie robót budowlanych, prac konserwatorskich i prac restauratorskich nieruchomości, w tym: 1) zabezpieczenie murów zewnętrznych przed degradacją oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, 2) remont dachu, 3) remont wnętrza kościoła					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość osób korzystających z obiektu		Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o 20%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2025-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Parafia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 25. Przedsięwzięcie modernizacji szkoły średniej w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		12. Rewitalizacja szkoły średniej (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim) w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Byczyńska 9, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Budynek zlokalizowany przy ul. Byczyńskiej 9 w Gorzowie Śląskim stanowi siedzibę Zespołu Szkół w Gorzowie Śląskim. Obecnie budynek jest nieefektywny energetycznie, nie posiada docieplenia ścian oraz dachu. Dodatkowo, źródło ogrzewania użytkowników obiektu stanowi nieekologiczny kocioł emitujący znaczne ilości szkodliwych substancji. Nieefektywne źródło ogrzewania oraz brak docieplenia ścian oraz dachu powodują wysokie koszty utrzymania obiektu, szczególnie w miesiącach jesienno-zimowych. Dodatkowo budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób z szczególnymi potrzebami. Poprawy wymaga również funkcjonalność oraz estetyka obiektu					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest rozwój infrastruktury społecznej, w tym poprawa stanu technicznego, efektywności energetycznej, ułatwienie dostępu, poszerzenie oferty świadczonych usług, poprawa funkcjonalności i estetyki obiektu.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Rewitalizacja budynku wraz z przyległym terenem.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Efektywność energetyczna budynku		Wzrost efektywności energetycznej budynku o 30%.		Protokół odbioru.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Starostwo Powiatowe Olesno

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 26. Przedsięwzięcie w zakresie edukacja ekologicznej w Gminie Gorzów Śląski.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	13. Edukacja ekologiczna w Gminie Gorzów Śląski				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	–				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Rynek, 46-310 Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
<p>Gmina Gorzów Śląski stoi obecnie przed wieloma wyzwaniami dotyczącymi ochrony środowiska i zapewnienia bezpieczeństwa dla jej mieszkańców. Pomniki przyrody, stanowiące istotny element krajobrazu, pełnią funkcje ekologiczne, społeczne i kulturowe. Ich istnienie jest kluczowe dla zachowania bioróżnorodności oraz harmonii między działalnością ludzką a przyrodą. Stanowią one nie tylko oazę zachowanej przyrody w coraz bardziej zurbanizowanym świecie, ale także miejsca o wyjątkowej wartości kulturowej, będąc ważnymi punktami związanymi z historią i tradycją regionu. Jednakże, gmina boryka się również z problemami związanymi z obecnością azbestu, substancji toksycznej, która stanowi zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Dodatkowo, zanieczyszczenie powietrza przez dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 i PM2,5 przekracza dopuszczalne normy, co negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców, zwiększając ryzyko chorób układu oddechowego, krążenia i ogólną jakość życia. Ochrona przeciwpowodziowa jest również kluczowym aspektem, biorąc pod uwagę obecność rzeki Proсна na terenie gminy. Obszar rewitalizacji znajduje się w bezpośrednim zagrożeniu powodzią, co wymaga kompleksowych działań prewencyjnych i reakcyjnych, aby minimalizować skutki ewentualnych katastrof. Dodatkowo, gmina musi radzić sobie z coraz częstszymi suszami, które są efektem globalnych zmian klimatycznych. Wzrost temperatury i brak opadów deszczu prowadzą do zmian w ekosystemach naturalnych oraz narażają infrastrukturę, zwłaszcza wodociągi i systemy irygacyjne, na większe obciążenia.</p>					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
<p>Celem przedsięwzięcia organizacji edukacji ekologicznej na terenie Gorzowa Śląskiego jest szeroko rozumiane podniesienie świadomości mieszkańców oraz promowanie zachowań proekologicznych. Poprzez organizację działań edukacyjnych, Gmina będzie starać się zachęcić społeczeństwo do podejmowania działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego. Kluczowe znaczenie posiada budowanie umiejętności praktycznych, które pozwalają na działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju, jak segregacja odpadów, oszczędzanie energii czy dbanie o lokalne ekosystemy. Poprzez wskazane działania Gminy będzie dążyć do tworzenia bardziej ekologicznego otoczenia, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego.</p>					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
<p>Przedsięwzięcie ma na celu przeprowadzenie plenerowych warsztatów dla dzieci i dorosłych mających na celu podniesienie ich świadomości ekologicznej na temat sytuacji środowiskowej bliższego i dalszego otoczenia Gminy oraz jej wpływu na życie mieszkańców jednostki. Tematyka warsztatów będzie zgodna z wynikami diagnozy przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski. W ramach warsztatów edukacyjno-informacyjnych zostaną przygotowane stanowiska oraz aktywności dostosowane do potrzeb dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Aby zmaksymalizować liczbę uczestników przedsięwzięcia, planuje się, aby warsztaty odbyły się równolegle z organizowanym wydarzeniem w gminie "Gorzów Śląski Biega" z uwzględnieniem panujących warunków atmosferycznych.</p>					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Liczba przeprowadzonych warsztatów	1 szt.	Relacja z wydarzenia			
Wskaźnik rezultatu <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Efektywność energetyczna budynku	Wzrost efektywności energetycznej budynku o 30%.	Relacja z wydarzenia			
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>		II – III kw. 2025 r.			
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)		10 000 zł			
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia <i>(szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)</i>					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
10 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą w pełni uwzględniały potrzeby osób z szczególnymi potrzebami. Przedsięwzięcia są zaprojektowane i zostaną realizowane z założeniem, że stworzone i zmodernizowane przestrzenia oraz zorganizowane wydarzenia, powinny być dostępne dla każdego członka społeczności, niezależnie od jego umiejętności fizycznych czy związanych z niepełnosprawnością. Działania dążą do eliminacji wszelkich barier architektonicznych oraz zapewnienia ułatwień, które umożliwią komfortowe korzystanie z naszych przestrzeni dla osób z różnymi rodzajami szczególnych potrzeb.

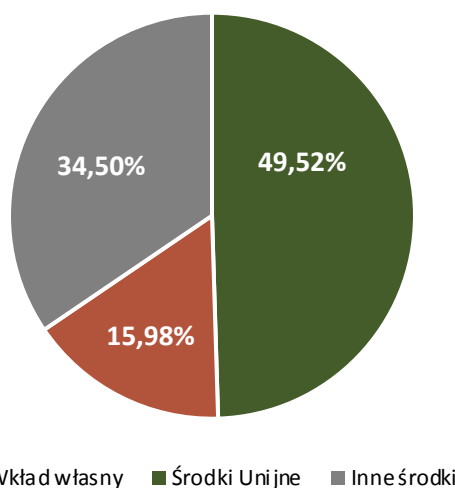
Poprzez konsultacje z lokalną społecznością, w tym z przedstawicielami osób z szczególnymi potrzebami, przedsięwzięcia obejmują rozwiązania, które są realnie dostosowane do wymagań osób z szczególnymi potrzebami.

Każde z przedsięwzięć będzie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami w zakresie dostępności, a realizatorzy przedsięwzięć będą dążyć do przekroczenia standardów, aby zapewnić jak największy komfort i użyteczność dla osób z różnymi rodzajami szczególnych potrzeb.

Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

Aby skutecznie zrealizować zaplanowane działania, istnieje konieczność starannego planowania finansowania przedsięwzięć z Gminnego Programu Rewitalizacji. Szacuje się, że wartość planowanych działań rewitalizacyjnych w Gminie Gorzów Śląski wynosi ok. 45,8 mln złotych. Finansowanie projektów pochodzić będzie z różnych źródeł, takich jak fundusze własne gminy, środki Unijne (obejmujące Krajowy Plan Odbudowy i Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 [FEO2021-2027]) oraz inne wsparcie, np. środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych Polski Ład i Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Rysunek 25. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne .

Warto podkreślić, że podane sumy są orientacyjne, a dokładna kwota zostanie określona na podstawie szczegółowej dokumentacji projektowej, uwzględnionej w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. W analizie określono maksymalne kwoty dofinansowania z Unii Europejskiej, jednak w przypadku ich niedostępności możliwe będzie przeprowadzenie działań zgodnie z dostępnymi środkami z innych źródeł. Istnieje także opcja realizacji projektów etapami, jeśli wystąpi szansa na pozyskanie funduszy na konkretny etap. Podczas obecnego etapu planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych montaż finansowy zaplanowano w sposób maksymalizujący możliwość wykorzystania środków własnych Gminy, środków Unijnych oraz innych źródeł finansowania takich jak środki rządowe. Jednakże na etapie realizacji przedsięwzięcia, w zależności od jego charakterystyki, nie wyklucza się zaangażowania środków prywatnych.

Mechanizm integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wstępne oraz pogłębione badania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Gorzowie Śląskim ujawniły sytuację kryzysową w wymiarach społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i technicznym. Wszelkie główne i dodatkowe działania rewitalizacji koncentrują się na wskazanym obszarze rewitalizacji. Niemniej ich wpływ rozciąga się również na inne części gminy oraz jej mieszkańców. Gminny Program Rewitalizacji dla Gorzowa Śląskiego na lata 2024-2030 promuje odnowę zgodnie z założeniami, które są zintegrowane i wzajemnie uzupełniają się tworząc narzędzie strategicznego oddziaływania zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. Istniejące i planowane inicjatywy rewitalizacyjne są komplementarne i obejmują różne aspekty: przestrzenne, problematyczne, proceduralne oraz finansowe. Każda zaplanowana inicjatywa odpowiada na specyficzne problemy identyfikowane podczas badań i analiz terenu zdegradowanego. Ponadto układ taki pozwala na to, aby realnie wpływać na co najmniej dwa z pięciu głównych obszarów: społeczny, gospodarczy, funkcjonalno-przestrzenny, środowiskowy oraz techniczny.

Tabela 27. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wyszczególnienie	Obszar społeczny	Obszar gospodarczy	Obszar funkcjonalno-przestrzenny	Obszar środowiskowy	Obszar techniczny
Przedsięwzięcie 1					
Przedsięwzięcie 2					
Przedsięwzięcie 3					
Przedsięwzięcie 4					
Przedsięwzięcie 5					
Przedsięwzięcie 6					
Przedsięwzięcie 7					
Przedsięwzięcie 8					
Przedsięwzięcie 9					
Przedsięwzięcie 10					
Przedsięwzięcie 11					
Przedsięwzięcie 12					
Przedsięwzięcie 13					

Źródło: Opracowanie własne.

Aby zapewnić, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gorzowa Śląskiego na lata 2024-2030 jest zgodny z wymaganymi procedurami, program został dokładnie oceniony przez różne instytucje, zgodnie z wymogami określonymi w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji. W skład tych instytucji wchodzi: Zarząd Powiatu Oleskiego, oceniający zgodność z lokalną strategią rozwoju; Zarząd Województwa Opolskiego, sprawdzający zgodność z wojewódzkim planem zagospodarowania przestrzennego i strategią rozwoju; Wojewoda Opolski, oceniający zgodność z zadaniami rządowymi; organy wojskowe, ochrony granic i bezpieczeństwa państwa, w kontekście wymogów bezpieczeństwa; Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, w kwestii ochrony przeciwpożarowej; Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego; lokalną komisję urbanistyczno-architektoniczną; operatorów infrastruktury i zarządców terenów, a także Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu, odnośnie do ochrony przyrody.

Program ten ma na celu ożywienie obszaru dotkniętego kryzysem poprzez skoncentrowanie inwestycji w sektorach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym. Projekty rewitalizacyjne, finansowane z różnych źródeł publicznych i prywatnych, mogą również korzystać ze wsparcia zewnętrznego, w tym z funduszy unijnych, pożyczek, kredytów i innych dostępnych środków.

Zasadnicze źródła finansowania działań rewitalizacyjnych w gminie obejmują Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 [FEO2021-2027], środki własne gminy, a także wsparcie z Programu Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych "Polski Ład", Krajowego Planu Odbudowy, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz innych dostępnych źródeł finansowania.

Dodatkowo zaplanowane działania rewitalizacyjne są zbieżne z opracowanymi celami oraz kierunkami działań w celu osiągnięcia stanu przewidzianego w wizji obszaru po zakończeniu procesu rewitalizacji.

Tabela 28. Powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań w ramach celów dokumentu.

Numer przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia	Powiązanie z kierunkami działań
1	Rewitalizacja Rynku	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.3
2	Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.3, 2.4
3	Przebudowa amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.3
4	Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim	1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2, 3.3, 3.5
5	Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół	1.1, 1.2, 2.4, 3.1, 3.4
6	Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12	1.1, 1.2, 1.3, 2.4, 3.4
7	Przebudowa dróg gminnych w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.4, 3.5
8	Zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4
9	Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2
10	Renowacja zabytkowego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej	1.1, 1.2, 1.3, 2.4, 3.3
11	Renowacja Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.3, 2.4, 3.3
12	Rewitalizacja szkoły średniej (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim) w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.3
13	Edukacja ekologiczna w Gminie Gorzów Śląski	2.1, 2.2, 3.1

Źródło: Opracowanie własne.

W celu zapewnienia kompleksowego podejścia do procesu rewitalizacji, poza komplementarnością problemową przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zadbano również o komplementarność pomiędzy samymi przedsięwzięciami.

Tabela 29. Powiązanie pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Black		Red	Red			Red	Red	Red			Red	
2		Black								Red	Red		
3	Red		Black	Red				Red	Red			Red	
4	Red			Black				Red	Red				
5					Black	Red							Red
6					Red	Black							Red
7	Red						Black	Red				Red	
8	Red		Red	Red			Red	Black	Red			Red	
9	Red		Red	Red				Red	Black			Red	
10		Red								Black	Red		
11		Red								Red	Black		
12	Red		Red	Red			Red	Red	Red			Black	
13					Red	Red							Black

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 30. Powiązania pomiędzy głównymi zagadnieniami poszczególnych sfer z celami i kierunkami GPR.

Obszar	Ip.	Główne zagadnienia	Cel 1			Cel 2			Cel 3					
			Kierunek			Kierunek			Kierunek					
			1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	3.4
społeczny	1.1	problem starzenia się populacji i mniejszej liczbą osób młodych, co ma implikacje dla planowania usług publicznych, rynku pracy i polityki społecznej,												
	1.2	bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, stanowi istotne wyzwanie dla gminy, wpływając na jakość życia mieszkańców i potencjał rozwoju lokalnego rynku pracy,												
	1.3	ograniczona aktywność społeczna i kulturalna na obszarze rewitalizacji podkreśla potrzebę inicjatyw i programów aktywizujących społeczność, wspierających rozwój kultury lokalnej i integrację społeczną,												
	1.4	obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższym poziomem ubóstwa i większą liczbą osób zmagających się z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi chorobami w porównaniu z resztą gminy.												
gospodarczy	2.1	rozmieszczenie przestrzenne podmiotów gospodarczych wskazuje, że mimo większej ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw w obszarze rewitalizacji, to pozostała część gminy jest bardziej atrakcyjna dla prowadzenia działalności gospodarczej,												
	2.2	dwukrotnie wyższy poziom zawieszonych podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji na 100 mieszkańców niż na pozostałym obszarze wskazuje na problemy ekonomiczne w gminie,												
	2.3	występujące trudności w utrzymaniu działalności gospodarczej mogą przekładać się na wyższy poziom bezrobocia i niższe wpływy podatkowe dla gminy,												
środowiskowy	3.1	obszar rewitalizacji znajduje się w bezpośrednim otoczeniu obszarów zagrożonych powodzią, a także w obszarze silnego zagrożenia suszą,												
	3.2	na tym terenie występuje większa emisja szkodliwych substancji, takich jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 i PM2,5, w porównaniu z resztą gminy,												
	3.3	odnotowano istotną ilość o znaczącej powierzchni obiektów zawierającej azbest,												

Obszar	Ip.	Główne zagadnienia	Cel 1					Cel 2							
			Kierunek					Kierunek							
			1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5
funkcjonalno-przestrzenny	4.1	dostępność kluczowych usług, w tym opieki zdrowotnej, wskazuje na potrzebę dalszego zwiększania dostępności i poprawy jakości usług,													
	4.2	rozmieszczenia punktów opieki zdrowotnej pokazuje, że tylko jedna trzecia z nich znajduje się w obszarze rewitalizacji, co może ograniczać dostępność opieki zdrowotnej dla części mieszkańców, zwłaszcza w kontekście dostępności fizycznej i komunikacyjnej dla osób o szczególnych potrzebach,													
	4.3	obecność placów zabaw nie rozwiązuje wszystkich potrzeb w zakresie przestrzeni publicznych, co wskazuje na konieczność rozbudowy i modernizacji przestrzeni rekreacyjnych, tak aby były one dostosowane do potrzeb mieszkańców różnych grup wiekowych i osób z niepełnosprawnościami,													
techniczny	5.1	natężenie występowania obiektów publicznych i budynków komunalnych w złym stanie technicznym,													
	5.2	zarządzanie turystyką kulturową oraz ochrona zabytków przed nadmiernym zużyciem i degradacją są kluczowe dla zachowania wartości tych obiektów dla przyszłych pokoleń,													
	5.3	edukacja historyczna i kulturowa, zarówno mieszkańców, jak i turystów, przyczynia się do zwiększenia szacunku dla dziedzictwa oraz motywuje do aktywnego udziału w jego ochronie,													

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 31. Powiązania pomiędzy głównymi zagadnieniami poszczególnych sfer z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Obszar	Ip.	Główne zagadnienia	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne																		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13						
społeczny	1.1	problem starzenia się populacji i mniejszej liczbą osób młodych, co ma implikacje dla planowania usług publicznych, rynku pracy i polityki społecznej,																			
	1.2	bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, stanowi istotne wyzwanie dla gminy, wpływając na jakość życia mieszkańców i potencjał rozwoju lokalnego rynku pracy,																			
	1.3	ograniczona aktywność społeczna i kulturalna na obszarze rewitalizacji podkreśla potrzebę inicjatyw i programów aktywizujących społeczność, wspierających rozwój kultury lokalnej i integrację społeczną,																			
	1.4	obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższym poziomem ubóstwa i większą liczbą osób zmagających się z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi chorobami w porównaniu z resztą gminy.																			
gospodarczy	2.1	rozmieszczenie przestrzenne podmiotów gospodarczych wskazuje, że mimo większej ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw w obszarze rewitalizacji, to pozostała część gminy jest bardziej atrakcyjna dla prowadzenia działalności gospodarczej,																			
	2.2	dwukrotnie wyższy poziom zawieszonych podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji na 100 mieszkańców niż na pozostałym obszarze wskazuje na problemy ekonomiczne w gminie,																			
	2.3	występujące trudności w utrzymaniu działalności gospodarczej mogą przekładać się na wyższy poziom bezrobocia i niższe wpływy podatkowe dla gminy,																			
środowiskowy	3.1	obszar rewitalizacji znajduje się w bezpośrednim otoczeniu obszarów zagrożonych powodzią, a także w obszarze silnego zagrożenia suszą,																			
	3.2	na tym terenie występuje większa emisja szkodliwych substancji, takich jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 i PM2,5, w porównaniu z resztą gminy,																			
	3.3	odnotowano istotną ilość o znaczącej powierzchni obiektów zawierającej azbest,																			

8. Zarządzanie gminnym programem rewitalizacji

Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 stanowi dynamiczny dokument operacyjny, który ma wpływ na różnorodne obszary. Planuje kompleksowy proces rewitalizacyjny, obejmujący działania różnych jednostek w różnych obszarach funkcjonowania. Dlatego konieczne jest wprowadzenie odpowiedniego systemu zarządzania. Efektywne wdrożenie Programu Rewitalizacji Gminy wymaga również aktywnej partycypacji, czyli współpracy ze wszystkimi uczestnikami procesu rewitalizacji. Aby zagwarantować współpracę na każdym etapie, takim jak diagnozowanie, programowanie, wdrażanie i monitorowanie, oraz osiągnąć oczekiwane rezultaty, poszczególnym jednostkom przypisuje się konkretne zadania.

Burmistrz Gminy odpowiada za kierowanie i realizację Gminnego Programu Rewitalizacji oraz prezentację regularnych ocen dotyczących postępu jego realizacji. Pełni rolę nadzorczą nad całością procesu rewitalizacji, współpracując przy tym z utworzonym przez siebie organem, jakim jest Komitet ds. rewitalizacji.

Zespół ten funkcjonował będzie w strukturze Urzędu Miejskiego. W skład tego Zespołu będą wchodzić osoby zaangażowane w realizację założeń GPR pracownicy Urzędu Miejskiego, a także Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do zadań Zespołu należeć będzie:

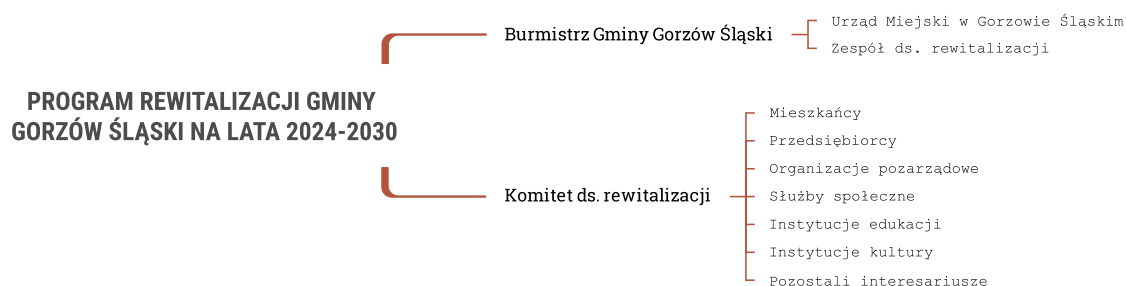
Zespół będzie działał jako część struktury Urzędu Gminy. Będą go tworzyć osoby zaangażowane w wdrażanie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym pracownicy Urzędu Miejskiego oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należeć będą:

- współpraca z komórkami organizacyjnymi urzędu,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania GPR i przekazywanie ich Burmistrzowi Gminy,
- organizacja systemu oceny i monitoringu GPR, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- przygotowanie informacji nt. wdrażania GPR w celu publikacji na stronie internetowej.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miasta i Gminy zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz gminy. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gminie Gorzów Śląski.

Rysunek 26. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.

Źródło: Opracowanie własne.

Finalna ocena wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 będzie miała miejsce w momencie rzeczowego zakończenia realizacji wdrożenia. Za przeprowadzenie finalnej oceny wdrożenia odpowiadać będzie Komitet Rewitalizacji działający wraz z Burmistrzem Gminy. W tym celu opracowano zestaw wskaźników, sposobów pomiaru oraz oczekiwanych wartości mających na celu ocenę stopnia wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030.

Tabela 32. Lista dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Lp.	Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru
1	Liczba zmodernizowanych przestrzeni pełniących funkcje edukacyjne.	1 obiekt	Dokumentacja techniczna
2	Liczba zrewitalizowanych miejsc pamięci	1 obiekt	Dokumentacja techniczna
3	Liczba zmodernizowanych przestrzeni pełniących funkcje społeczno-kulturowe	5 obiektów	Dokumentacja techniczna
4	Liczba wybudowanych obiektów pełniących funkcje kulturowe	1 obiekt	Dokumentacja techniczna
5	Liczba zmodernizowanych obiektów mieszkalnych	12 obiektów	Dokumentacja techniczna
6	Liczba zmodernizowanych przestrzeni pełniących funkcje sportowo-rekreacyjne.	1 obiekt	Dokumentacja techniczna
7	Liczba zrealizowanych projektów miękkich.	1 projekt	Relacja z wydarzeń
8	Liczba zmodernizowanych dróg	12 ulic	Dokumentacja techniczna

Źródło: Opracowanie własne.

Szacunkowe koszty zarządzania

Przyjęto, że wydatki związane z kierowaniem procesem rewitalizacji zostały uwzględnione w ogólnych kosztach operacyjnych Urzędu Miejskiego. Zadania pracowników związane z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji będą realizowane w ramach ich standardowych obowiązków służbowych, co sugeruje, że rzeczywiste koszty zarządzania będą utrzymane na możliwie najniższym poziomie. Założono, że osoby odpowiedzialne za zarządzanie Programem to:

- a) Pracownicy Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim;
- b) Pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim;
- c) Pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Gorzowie Śląskim.

W rezultacie ogólne koszty zarządzania, obejmujące wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, szacowane są na około 200 tys. zł przez cały okres trwania programu. Koszt został ustalony na podstawie średniego miesięcznego wynagrodzenia pracowników instytucji zaangażowanych w proces zarządzania Programem.

Ramowy harmonogram realizacji

Program Rewitalizacji Gminy to długoletnia inicjatywa, obejmująca sześcioletni okres działania. Rok 2024 stanowi punkt początkowy i zakończenia prac nad dokumentacją, w tym formowaniem Komitetu Rewitalizacji i Zespołu ds. rewitalizacji. Rzeczywista realizacja projektów rewitalizacyjnych zainicjuje się w 2024 roku, natomiast Program dobiegnie końca w 2030 roku. W 2031 roku planowane jest przygotowanie raportu podsumowującego cały Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski, wraz z raportami i opracowaniami podsumowującymi rok 2030.

Tabela 33. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.

Okres I	Okres II	Okres III	Okres IV	Okres V
2024	2025-2026	2027-2028	2029-2030	2031
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji. Rozpoczęcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2025-2026.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2030	Podsumowanie zrealizowanych przedsięwzięć.
Powołanie Komitetu ds. Rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych oraz oceny skuteczności działań za lata 2024-2025.	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych oraz oceny skuteczności działań za lata 2027-2028	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych oraz oceny skuteczności działań za lata 2029-2030	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych oraz oceny skuteczności działań za rok 2031

Źródło: Opracowanie własne.

System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Nadzór i weryfikacja postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji to kluczowe czynniki gwarantujące, że przedsięwzięcia mające na celu polepszenie jakości życia mieszkańców są efektywne i przynoszą zamierzone rezultaty. Te działania umożliwiają bieżące śledzenie rozwoju projektów odnowy, dzięki czemu można na bieżąco wykrywać wszelkie opóźnienia lub komplikacje i odpowiednio reagować. Systematyczne przeglądy programu są niezbędne, aby móc dostosowywać podejście do zmieniających się okoliczności oraz modyfikować plany, jeśli niektóre z działań nie spełniają oczekiwań. Taka elastyczność umożliwia efektywne dążenie do realizacji zamierzonych celów.

Włączenie mieszkańców w cykl oceny i monitorowania zwiększa ich zaangażowanie oraz buduje zaufanie do procesu rewitalizacji, umożliwiając społeczności aktywny udział w decydowaniach. Oceniając efektywność działań rewitalizacyjnych, możliwe jest lepsze zarządzanie finansami poprzez skierowanie inwestycji w te obszary, gdzie przynoszą one największe korzyści, co zapewnia racjonalne wykorzystanie środków.

Regularna analiza i raportowanie są fundamentem dla zrównoważonego rozwoju społeczności, unikając dysproporcji w rozwoju różnych obszarów. Przeprowadzenie szczegółowej analizy skuteczności realizowanych działań pozwoli na ocenę ich wpływu. Komitet ds. Rewitalizacji, we współpracy z Urzędem Miejskim w Gorzowie Śląskim, planuje roczne tworzenie raportów monitorujących, z terminem publikacji do 30 kwietnia kolejnego roku, co pozwoli na ciągłą ocenę i dostosowanie działań rewitalizacyjnych.

Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji

Udział obywateli w życiu publicznym jest procesem, który umożliwia indywidualnym osobom lub grupom aktywne angażowanie się w procesy decyzyjne, przedstawianie swoich poglądów oraz współkształtowanie polityk, programów lub inicjatyw mających wpływ na ich codzienne życie. Jest to kluczowy aspekt funkcjonowania społeczeństwa demokratycznego, który pozwala mieszkańcom na bezpośredni wpływ na środowisko, w którym żyją. Udział społeczny może przybierać różne formy, w tym konsultacje publiczne, bezpośredni udział w decydowaniu, inicjatywy lokalne czy działania edukacyjne i informacyjne. Odgrywa on fundamentalną rolę w kształtowaniu społeczeństw opartych na solidnych podstawach demokratycznych i trwałym rozwoju, umożliwiając uwzględnienie wielości społecznych punktów widzenia i potrzeb. Jego głównymi celami są umacnianie więzi między ludźmi, budowanie wzajemnego zaufania oraz zwiększanie skuteczności w podejmowaniu decyzji.

W związku z tym, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 jest dokumentem strategicznym, jego skuteczna realizacja, obejmująca wszystkie zaplanowane w nim inicjatywy i działania, zależy od współpracy i wkładu wszystkich stron zaangażowanych w obszarze rewitalizacji. Ważne jest, aby różnorodne grupy interesariuszy miały możliwość uczestnictwa na każdym etapie tworzenia Programu. Metody partycypacji społecznej, które zostały wykorzystane przy tworzeniu tego dokumentu, obejmują konsultacje publiczne, ankiety, spotkania konsultacyjne oraz formularze feedbackowe.

Inicjatywy dotyczące udziału społecznego miały zakres zarówno lokalny, jak i szeroki, angażując mieszkańców gminy oraz inne zainteresowane strony. Głównymi odbiorcami tych działań byli mieszkańcy Gorzowa Śląskiego, lokalni partnerzy społeczni i biznesowi, w tym działające na terenie gminy organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, kościoły oraz inne instytucje.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etap diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski. Konsultacje społeczne zostały zrealizowane w terminie od dnia 13.09.2023 r. do dnia 20.10.2023 r. w oparciu

o zapisy:

- art. 6 ust. 2-9, art. 7 ust. 3 i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28. z późn. zm.);

- art. 5a ust. 1 i art. 30 ust. 2 pkt. 1a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572. z późn. zm.);

- art. 37 ust. 2, ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023 poz. 1688);

- Uchwały nr VI/49/2019 RADY MIEJSKIEJ GORZOWA ŚLĄSKIEGO z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Gorzów Śląski;

- Zarządzenia nr 0050.127.2023 Burmistrza Gorzowa Śląskiego z dnia 11 września 2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski;

- Zarządzenia nr 0050.146.2023 Burmistrza Gorzowa Śląskiego z dnia 6 października 2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski – dodatkowe wydłużenie procesu konsultacji w świetle nowelizacji ustawy o rewitalizacji.

W celu zapewnienia możliwie największego udziału mieszkańców i interesariuszy w procesie konsultacji społecznych, informacja o trwającym procesie oraz możliwych formach uczestnictwa w nim została zamieszczona m.in.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim;

- na oficjalnej stronie internetowej gminy www.gorzowslaski.pl.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski, dostępne były na stronie Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (www.bip.gorzowslaski.pl) oraz na stronie internetowej Gminy Gorzów Śląski (www.gorzowslaski.pl). Wypełnione formularze można było dostarczyć drogą elektroniczną na adres e-mailowy: rewitalizacja@gorzowslaski.pl, za pośrednictwem operatora pocztowego na adres: Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim, ul. Wojska Polskiego 15, 46-310 Gorzów Śląski lub osobiście do Sekretariatu codziennie w okresie konsultacji w godzinach pracy Urzędu.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line. Arkusz złożony był z dwóch części. Pierwsza dotyczyła identyfikacji interesariusza, druga część dotyczyła zgłaszanej uwagi. Aktywny link do formularza został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim. Dodatkowo w całym okresie trwania konsultacji możliwe było zgłaszanie uwag w formie ustnej podczas spotkań konsultacyjnych, w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim po uprzednim umówieniu spotkania oraz telefonicznie. Co więcej, w ramach realizowanych konsultacji społecznych zorganizowane zostało jedno spotkanie konsultacyjne w Gorzowie Śląskim. Informacja o planowanym spotkaniu została podana do publicznej wiadomości w dniu ogłoszenia rozpoczęcia procesu konsultacji, na stronie internetowej gminy.

Na etapie opracowywania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 również zadbano o partycypację społeczną lokalnych środowisk poprzez organizację konsultacji społecznych.

Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 zostały przeprowadzone w oparciu o zapisy aktów prawnych analogicznych do tych jakie obowiązywały na etapie konsultacji społecznych diagnozy.

Konsultacje miały zasięg lokalny. Przeprowadzone zostały z mieszkańcami i innymi interesariuszami gminy. Adresatami konsultacji byli m.in.:

- mieszkańcy Gminy Gorzów Śląski;

- lokalni partnerzy społeczni i gospodarczy; w szczególności działające na terenie Gminy Gorzów Śląski organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, parafie i instytucje.

Konsultacje społeczne zostały zrealizowane w terminie od dnia 17.04.2024 r. do dnia 23.05.2024 r.

W celu zapewnienia możliwie największego udziału mieszkańców i interesariuszy w procesie konsultacji społecznych, informacja o trwającym procesie oraz możliwych formach uczestnictwa w nim została zamieszczona m.in.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta w Gorzowie Śląskim;
- na oficjalnej stronie internetowej gminy www.gorzowslaski.pl

Proces konsultacji społecznych zrealizowano w oparciu o dwie formy zgłaszania uwag: ustną i pisemną.

a) Zbieranie uwag ustnych w terminie od dnia 17.04.2024 r. do dnia 23.05.2024 r.:

- podczas spotkań konsultacyjnych;
- w siedzibie Urzędu Miasta w Gorzowie Śląskim, w godzinach pracy urzędu;
- telefonicznie pod numerem 34 3505710 od dnia 17.04.2024 r. do dnia 23.05.2024 r. w godzinach pracy urzędu.

b) Zbieranie uwag pisemnych w postaci papierowej i elektronicznej odbywało się w terminie od dnia 17.04.2024 r. do dnia 23.05.2024 r. poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego pod adresem: <https://gorzowslaski.pl> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Gorzów Śląski: <https://bip.gorzowslaski.pl>

Wypełnione formularze można było dostarczyć:

- drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@gorzowslaski.pl
- za pośrednictwem operatora pocztowego na adres: Urząd Miasta w Gorzowie Śląskim, ul. Wojska Polskiego 15, 46-310 Gorzów Śląski;
- osobiście do Sekretariatu codziennie w godzinach pracy Urzędu.

Formularz tradycyjny, analogicznie jak formularz elektroniczny, złożony był z dwóch części: identyfikującej interesariusza oraz zgłaszanej uwagi. Wzór formularza zamieszczono na stronie internetowej gminy (<https://gorzowslaski.pl/k1-AKTUALNOSCI/a3261-Obwieszczenie-w-sprawie-konsultacji-spoecznych-Gminnego-Programu-Rewitalizacji-dla-Gminy-Gorzow-Slaski-na-lata-2024-2030>).

Uwagi zgłaszane za pośrednictwem tradycyjnego formularza interesariusze mogli składać:

- drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@gorzowslaski.pl
- za pośrednictwem operatora pocztowego na adres: Urząd Miasta w Gorzowie Śląskim, ul. Wojska Polskiego 15, 46-310 Gorzów Śląski;
- osobiście do Sekretariatu codziennie w godzinach pracy Urzędu.

W ramach realizowanych konsultacji społecznych zorganizowane zostało 1 spotkanie konsultacyjne oraz 1 warsztaty w zakresie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030:

- spotkanie konsultacyjne w dniu 26.04.2024 r. w godzinach od 16:00 do 17:00 w MGOK Gorzów Śląski przy ul. Rynek 4, 46-310 Gorzów Śląski;
- warsztaty w zakresie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 w dniu 14.05.2024 r. w godzinach 16:00 do 17:00 w Urzędzie Miejskim w Gorzowie Śląskim, ul. Wojska Polskiego 15, 46-310 Gorzów Śląski;

Informacja o planowanych spotkaniach została podana do publicznej wiadomości w dniu ogłoszenia rozpoczęcia procesu konsultacji, na stronie internetowej gminy.

Okres konsultowania trwał 35 dni. W tym okresie zorganizowano 1 spotkanie konsultacyjne oraz 1 warsztaty. W procesie konsultacji nie zgłoszono uwag do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030.

Dodatkowo, załącznik Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 stanowi dokument prognozy oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030. Metodyka wykonania prognozy została opracowana w oparciu o zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy; uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Opolskim

Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym Dyrektorem WSSE w Opolu. Uwzględniono również dotychczasowe doświadczenie zespołu autorskiego oraz Kierownika zespołu autorskiego. Zgodnie z wskazanymi przepisami zostały przeprowadzone konsultacje społeczne oraz proces opiniowania angażujący instytucje oraz lokalną społeczność.

Co więcej, do uczestnictwa na etapie projektowania dokumentu zaproszono partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Instytucje uczestniczyły w opracowywaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także celów oraz kierunków procesu.

Podczas realizacji wdrożenia dokumentu GRP zaplanowano kontynuację czynności partycypacji społecznej. Planuje się przeprowadzanie regularnych spotkań, warsztatów, ankiet oraz sondaży. Wszelkie działania będą konsultowane przez partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

W trakcie opracowywania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i innych zainteresowanych strony, było kluczowe w realizacji zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Współdziałanie w projektowaniu adaptacji obiektów, kreowaniu nowych przestrzeni publicznych oraz ich wyposażaniu odbywało się w ścisłej kooperacji z użytkownikami tych przestrzeni, aby wyniki działań odpowiadały ich potrzebom i oczekiwaniom.

Informacje o postępach i efektach działań rewitalizacyjnych były szeroko komunikowane wśród mieszkańców, wykorzystując różnorodne metody i narzędzia komunikacji, by maksymalnie zwiększyć dostępność informacji dla wszystkich grup społecznych, bez względu na ich wiek, status społeczny, przekonania czy rodzaj i poziom niepełnosprawności.

Specjalna strefa rewitalizacji

We wspomnianej Ustawie o rewitalizacji istnieje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu sprawnego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Tego rodzaju decyzję można podjąć na wniosek decydenta jednostki samorządu terytorialnego poprzez wydanie specjalnej uchwały przez Radę Gminy, -stanowiącej akt prawa miejscowego. Jej wprowadzenie pozwala na uproszczenie procedur administracyjnych związanych z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz korzystanie ze szczególnych udogodnień. Niemniej z uwagi na skalę realizowanych przedsięwzięć, charakter projektów rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne gminy, nie przewiduje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze gminy Gorzów Śląski.

9. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Gorzów Śląski jest to: Uchwała Nr XXVII/220/2021 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 14 kwietnia 2021 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Gorzów Śląski;

Z uwagi na charakter planowanych działań, nie zakłada się modyfikacji w wymienionej uchwale w sytuacji wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030.

10. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Rada Miejska Gorzowa Śląskiego planuje uchwalić zasady ustalania składu i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji w ciągu trzech miesięcy od daty zatwierdzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji będzie stanowił platformę do współpracy i dialogu pomiędzy interesariuszami a organami Gminy w kwestiach związanych z przygotowaniem, realizacją i oceną działań rewitalizacyjnych. Pełnić będzie także rolę organu opiniodawczo-doradczego.

Struktura Komitetu Rewitalizacji przewiduje obecność przedstawicieli mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych (w tym kulturalnych i oświatowych) oraz przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji. Istnieje możliwość dostosowania składu Komitetu poprzez ewentualne zmiany w uchwale regulującej zasady wyboru jego członków, zwłaszcza w kontekście włączenia reprezentantów obszaru podlegającego rewitalizacji.

11. Realizacja gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Obszar rewitalizacji jak i całej Gminy Gorzów Śląski, objęty jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski, przyjętego Uchwałą Nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 roku. Na podstawie analizy dokumentu stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski wynikających w związku z wprowadzeniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030. Planowane przedsięwzięcia są zbieżne z polityką przestrzenną przedstawioną w dokumencie, w wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zamiana funkcji obszarów wskazanych w Studium.

Dodatkowo, na terenie Gorzowa Śląskiego objętego obszarem rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego: Uchwała nr XXXVIII/286/2014 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Gorzowie Śląskim i we wsi Jamy (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2014 poz. 1391).

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tych dokumentach.

W trakcie planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych priorytetowo uwzględniono zgodność obszarami tematycznymi działań służących realizacji celu polityki przestrzennej województwa. Projekty są integralnie powiązane z zasadami kształtowania struktury przestrzennej charakteryzującej się wysokim poziomem ładu przestrzennego. Obejmują one także zagadnienia zrównoważonego rozwoju, mające na celu minimalizację negatywnych skutków dla środowiska oraz promowanie ekonomicznej i społecznej równowagi. Dodatkowo, projekty rewitalizacyjne są opracowywane z uwzględnieniem szczegółowych zasad gospodarowania przestrzenią, wynikających zarówno z dokumentów strategicznych, jak i z lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego. Ważnym aspektem jest również zachowanie struktury hierarchiczno-funkcjonalnej sieci osadniczej, co oznacza uwzględnienie roli poszczególnych miejscowości czy obszarów w kontekście ich funkcji społeczno-gospodarczych. Dzięki temu unika się nadmiernego rozproszenia działań oraz promuje się zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców sołectw gminy Gorzów Śląski.	12
Tabela 2. Średni wynik egzaminu 8-klasisty w 2022 roku z części humanistycznej, matematycznej oraz językowej w podziale na obszar rewitalizacji i pozostałą część gminy.	17
Tabela 3. Ilość osób zmagających z się problemem ubóstwa z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	20
Tabela 4. Ilość osób zmagających się z problemem niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	20
Tabela 5. Ilość osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	21
Tabela 6. Ilość poszczególnych grup wiekowych mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	23
Tabela 7. Emisja szkodliwych substancji (SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2,5}) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	30
Tabela 8. Zabytki nieruchome wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Gorzów Śląski znajdujące się w obszarze rewitalizacji.	36
Tabela 9. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego znajdujące się w obszarze rewitalizacji.	37
Tabela 10. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	43
Tabela 11. Cele oraz kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.	52
Tabela 12. Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	54
Tabela 13. Przedsięwzięcie rewitalizacji rynku w Gorzowie Śląskim.	55
Tabela 14. Przedsięwzięcie modernizacji cmentarza w Gorzowie Śląskim.	56
Tabela 15. Przedsięwzięcie przebudowy amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	57
Tabela 16. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim.	58
Tabela 17. Przedsięwzięcie termomodernizacji kamienic w Gorzowie Śląskim.	59
Tabela 18. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego budynku przy ulicy Byczyńskiej 12 w Gorzowie Śląskim.	60
Tabela 19. Przedsięwzięcie przebudowy dróg Gminnych w Gorzowie Śląskim.	61
Tabela 20. Przedsięwzięcie zagospodarowania terenu z budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.	62
Tabela 21. Lista dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	63
Tabela 22. Przedsięwzięcie modernizacji boiska sportowego w Gorzowie Śląskim.	64
Tabela 23. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim.	65
Tabela 24. Przedsięwzięcie renowacji Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim.	66
Tabela 25. Przedsięwzięcie modernizacji szkoły średniej w Gorzowie Śląskim.	67
Tabela 26. Przedsięwzięcie w zakresie edukacja ekologicznej w Gminie Gorzów Śląski.	68
Tabela 27. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	70
Tabela 28. Powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań w ramach celów dokumentu.	71
Tabela 29. Powiązanie pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	72
Tabela 30. Powiązania pomiędzy głównymi zagadnieniami poszczególnych sfer z celami i kierunkami GPR.	73
Tabela 31. Powiązania pomiędzy głównymi zagadnieniami poszczególnych sfer z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	75
Tabela 32. Lista dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	78
Tabela 33. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.	79

Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa obszaru gminy Gorzów Śląski.	11
Rysunek 2. Obszar zdegradowany i rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	13
Rysunek 3. Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	14
Rysunek 4. Plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.	15
Rysunek 5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.	16
Rysunek 6. Ilość osób zmagających się z problemem alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	17
Rysunek 7. Podział zamieszkania osób zmagających się z problemem alkoholizmu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.	18
Rysunek 8. Ilość punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	18
Rysunek 9. Podział lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.	19
Rysunek 10. Podział miejsca zamieszkania osób bezrobotnych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	22
Rysunek 11. Udział miejsca zamieszkania poszczególnych grup mieszkańców w ogólnej liczbie mieszkańców gminy z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	23
Rysunek 12. Ilość instytucji, organizacji i stowarzyszeń w 2022 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	24
Rysunek 13. Podział lokalizacji instytucji, organizacji i stowarzyszeń z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	24
Rysunek 14. Ilość Kół Gospodyń Wiejskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	25
Rysunek 15. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	26
Rysunek 17. Ilość zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałej części gminy.	27
Rysunek 16. Rozmieszczenie przestrzenne zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	27
Rysunek 18. Ilość powierzchni zawierającej azbest (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałej części gminy.	29
Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego najbliższego otoczenia obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	30
Rysunek 20. Mapa wstępnej oceny ryzyka powodziowego obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	31
Rysunek 21. Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	32
Rysunek 22. Ilość punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	33
Rysunek 23. Rozmieszczenie punktów opieki medycznej z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	34
Rysunek 24. Ilość obiektów publicznych w złym stanie technicznym oraz budynków komunalnych wymagających remontu.	35
Rysunek 25. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Gorzów Śląski.	69
Rysunek 26. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.	78

Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim

ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski,

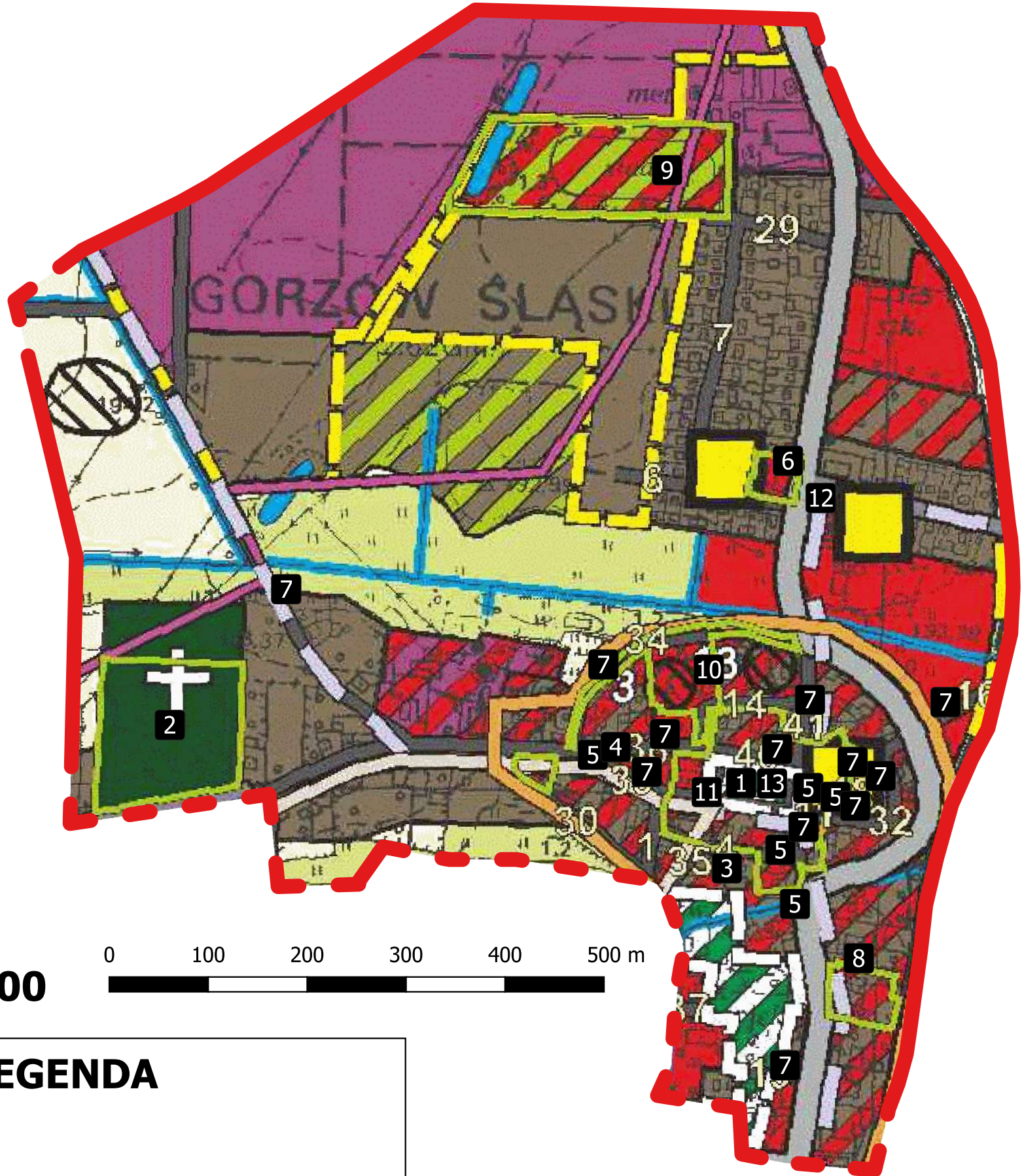
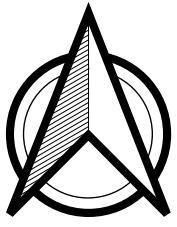
Kontakt

um@gorzowslaski.pl
<https://gorzowslaski.pl/>

**Gmina
Gorzów Śląski**

Opolskie Centrum
Zarządzania Projektami Sp. z o.o.
ul. Technologiczna 2
45-839 Opole
e-mail: biuro@oczp.pl
www.oczp.pl

skala: 1 : 5000

0 100 200 300 400 500 m

LEGENDA

obszar rewitalizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- 1** Rewitalizacja Rynku
- 2** Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim
- 3** Przebudowa amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół
- 4** Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim
- 5** Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół
- 6** Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12
- 7** Przebudowa dróg gminnych w Gorzowie Śląskim
- 8** Zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim
- 9** Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim
- 10** Renowacja zabytkowego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej
- 11** Renowacja Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim
- 12** Rewitalizacja szkoły średniej (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim) w Gorzowie Śląskim
- 13** Edukacja ekologiczna w Gminie Gorzów Śląski

GORZÓW ŚLĄSKI - OBSZAR REWITALIZACJI

Przeznaczenie terenu:

- teren zabudowy mieszkaniowej
- teren zabudowy usługowej
- teren zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów
- teren cmentarza
- teren trwałych użytków zielonych
- teren wód powierzchniowych
- teren rolny
- teren komunikacji drogowej
- teren zieleni urządzonej
- teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- teren zabudowy usługowo-produkcyjnej
- teren zabudowy mieszkaniowej i trwałych użytków zielonych
- teren zabudowy usługowej i trwałych użytków zielonych

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2024-2030

Zespół autorski w składzie:

mgr Katarzyna Cholewa-Oliinyk – Kierownik Zespołu Autorskiego

mgr Artur Glenc

dr inż. Łukasz Dymek

mgr inż. Agata Bechta

Opole 2024

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	5
1.1 Podstawa prawna opracowania prognozy	5
1.2 Przedmiot, cel i zakres opracowania	6
1.3 Metodyka opracowania prognozy.....	9
2. Analiza zawartości Gminnego Programu Rewitalizacji oraz powiązania z innymi dokumentami.....	10
2.1 Ogólna zawartość Gminnego Programu Rewitalizacji.....	10
2.2 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	11
2.3 Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji	16
2.4 Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	18
2.5 Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	31
2.5.1 Poziom krajowy	32
2.5.2 Poziom regionalny i ponadlokalny	33
2.5.3 Poziom lokalny.....	36
3. Analiza stanu bieżącego	39
3.1 Położenie fizyczno-geograficzne	39
3.2 Powierzchnia ziemi.....	41
3.3 Krajobraz.....	42
3.4 Stan ludności i demografia	43
3.5 Gospodarka wodno-ściekowa	45
3.6 Zaopatrzenie w energię.....	46
3.7 Zaopatrzenie w gaz.....	47
3.8 Zaopatrzenie w energię ciepłą.....	47
3.9 Odnawialne źródła energii.....	47
3.10 Zabytki i dobra materialne	48
3.11 Gospodarka odpadami	49
3.12 Jakość powietrza atmosferycznego.....	52
3.13 Warunki klimatyczne	54
3.14 Adaptacja do zmian klimatu	57
3.15 Wody	59
3.15.1 Wody podziemne	59
3.15.2 Monitoring podstawowy wód podziemnych.....	60
3.15.3 Wody powierzchniowe.....	61
3.15.4 Monitoring wód powierzchniowych.....	63

3.15.5 Zagrożenie powodzią.....	63
3.16 Gleby.....	64
3.17 Kopaliny	65
3.18 Tereny zdegradowane	67
3.19 Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	67
3.19.1 Użytek ekologiczny	68
3.19.2 Pomniki przyrody.....	69
3.19.3 Korytarz ekologiczny.....	70
3.20 Promieniowanie elektromagnetyczne.....	71
3.20.1 Hałas drogowy	75
3.20.2 Hałas kolejowy.....	75
3.20.3 Hałas przemysłowy.....	76
3.21 Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi	76
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu (w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody)	76
5. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska przy braku realizacji zadań zaplanowanych w projekcie GPR	77
6. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko skutków realizacji zadań określonych w projekcie GPR.....	77
6.1 Oddziaływanie na obszary chronione, w tym Obszary Natura 2000 oraz różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta.....	77
6.2 Ludzie.....	82
6.3 Zasoby naturalne	84
6.4 Powietrze atmosferyczne i klimat	84
6.5 Wody powierzchniowe i podziemne	86
6.6 Powierzchnia ziemi i krajobraz	86
6.7 Dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne.....	88
7. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań transgranicznych	89
8. Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów natura 2000.....	89
9. Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	90
10.Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu	90
11.Podsumowanie i wnioski.....	91
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	93
14. Załącznik nr 1 do Prognozy- oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,	

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094 z późn. zm.)	95
15. Spis tabel	96
16. Spis rysunków	98

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024 – 2030 (GPR). Program stanowi dokument mający za zadanie zaprogramowanie całego procesu rewitalizacji wraz z określeniem wizji, celów, systemu monitoringu i ewaluacji, harmonogramu rzeczowo-finansowego i in. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski opracowano w oparciu o zapisy uchwalonej w dniu 9 października 2015 r. ustawy o rewitalizacji i zostanie uchwalony przez Radę Miejską w Gorzowie Śląskim.

Przed podjęciem uchwały przez Radę Gminy w Gorzowie Śląskim o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024 - 2030, niezbędne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko, której zakres i stopień szczegółowości został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ) oraz Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym Dyrektorem WSSE w Opolu. Projekt GPR wraz z prognozą podlegają procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, polegającej na zaopiniowaniu go przez RDOŚ w Opolu i PWIS w Opolu oraz zapewnieniu możliwości udziału społeczeństwa.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu GPR, której elementem jest niniejsza Prognoza, jest spełnieniem obowiązku prawnego wynikającego z dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Obowiązek opracowania Prognozy nałożony został ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji GPR. Prognozy oddziaływania na środowisko projektów programów, planów, strategii i polityk sektorowych, określających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, sporządzane są jako jeden z wymaganych elementów procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzji i procedurę oceny strategicznej. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji GPR oraz przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom, przedstawia sposoby ich minimalizacji. Wnioski i rekomendacje zawarte w prognozie powinny być włączone do przedmiotowego GPR.

1.1 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2023-2030. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych: koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko; polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji,

wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko; polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Art. 48 ww. ustawy przewiduje, że po uzgodnieniu z właściwymi organami, istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu (pismem nr WOOŚ.411.3.18.2024.PM) oraz Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (pismem nr NZ.9022.1.103.2024JG) stwierdził konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i uzgodnił zakres wymaganej prognozy oddziaływania projektu gminnego programu rewitalizacji.

Prognoza została oparta o uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego Dyrektora WSSE w Opolu.

1.2 PRZEDMIOT, CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

W związku z brakiem zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094 z późn. zm.), zaistniała konieczność sporządzenia przez Organ, opracowujący Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030, prognozy oddziaływania na środowisko.

„Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030” jest podstawowym dokumentem dla prowadzenia procesów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych i jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego granicach gminy Uchwałą nr LVI/423/2023 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 października 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski zajmującego powierzchnię 77,94 ha (0,51% całkowitej powierzchni gminy)

Głównym celem Gminnego Programu Rewitalizacji jest dążenie Gminy do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu oraz sprawności funkcjonowania środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

Natomiast celem opracowania prognozy jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu GPR.

Zawartość przedmiotowej prognozy jest zgodna z wymaganiami określonymi w art. 51 i art. 52 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094 z późn. zm.) W związku z powyższym niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko:

1. Zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2. określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto, w myśl art. 53 ustawy OOS, Organ opracowujący projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2030” uzgodnił z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym Dyrektorem WSSE w Opolu zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Zgodnie z wymogami określonymi w uzgodnieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 22 maja 2024 roku, nr WOOŚ.411.3.18.2024.PM zakres prognozy winien być zgodny z wymogami określonymi w art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy OOS, ze szczególnym uwzględnieniem niżej wymienionych wskazań:

- przy wypełnianiu zapisów art. 51 ust. 2 pkt 2 lit a) i b) (określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem), należy uwzględnić przede wszystkim różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, cenne siedliska przyrodnicze oraz korytarze ekologiczne,
- należy scharakteryzować i ocenić istniejący sposób zagospodarowania obszaru objętego postanowieniami projektowanego dokumentu oraz przedstawić te informacje na załączniku kartograficznym,
- przy opisie stanu środowiska oraz ocenie przewidywanych oddziaływań, należy szczególnie uwzględnić:
 - formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn.zm.), według danych ujętych w centralnym rejestrze form ochrony przyrody (<https://crfop.gdos.gov.pl/>);
 - stanowiska i siedliska chronionych gatunków oraz siedliska przyrodnicze: w oparciu np. o badania terenowe, opracowania ekofizjograficzne, wyniki inwentaryzacji przyrodniczej przedmiotowego terenu przeprowadzonej na etapie sporządzania prognozy oraz dane zgromadzone w bazie przyrodniczej Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu – udostępniane na wniosek zainteresowanego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - DZIAŁ II Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie (Rozdział 1 i 2);
 - proponowane formy ochrony przyrody: w oparciu o dane zamieszczone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, z uwzględnieniem zweryfikowanych danych ujętych w opracowaniu - „Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody” z 2021 r.- udostępnianym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu na wniosek zainteresowanego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - DZIAŁ II Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie (Rozdział 1 i 2);

- korytarze ekologiczne - w oparciu o dane zamieszczone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego oraz dane z Geoserwisu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://geoserwis.gdos.gov.pl>),

a także:

- należy dokonać oceny stopnia zgodności postanowień projektu dokumentu z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do obowiązujących w ich granicach zakazów, określonych m.in. w aktach powołujących/ustanawiających te formy ochrony oraz w odniesieniu do celów ochrony/działań ochronnych wskazanych w planach ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i planach zadań ochronnych obszarów Natura 2000.
- W związku z planowanymi inwestycjami prowadzonymi w obrębie istniejących obiektów budowlanych, wnoszę o ujęcie w treści ww. dokumentu, zapisu dot. planowanych działań termomodernizacyjnych budynków lub prac remontowych dachu i/lub elewacji w aspekcie ochrony ptaków oraz nietoperzy i ich siedlisk, w tym wskazanie wytycznych do prowadzenia tego rodzaju prac (poprzez wskazanie najkorzystniejszych terminów wykonania prac z punktu widzenia ochrony ptaków i nietoperzy, a także zwrócenie uwagi na potrzebę uprzedniego zinventaryzowania występujących gatunków w danym budynku). Pomocnym może być wypracowane w latach ubiegłych „Stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu w sprawie ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy na obiektach budowlanych” (dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rdos-opole/regionalna-rada-ochrony-przyrody>).
- Z kolei w związku z planowanym w ramach GPR działaniem związanym z zagospodarowaniem i pielęgnacją zieleni, wnoszę o uwzględnienie w treści GPR zapisów preferujących stosowanie nasadzeń gatunków rodzimych, bez wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych.

Prognoza oddziaływania przedmiotowego GPR na środowisko przyrodnicze została wykonana w oparciu o dostępne publikacje opisujące stan środowiska w województwie opolskim, o dokumenty strategiczne opracowane na zlecenie Wojewody Opolskiego (m.in. Strategia ochrony różnorodności florystycznej i faunistycznej województwa opolskiego) oraz Marszałka Województwa Opolskiego (m.in. Opracowanie ekofizjograficzne województwa opolskiego i jego aktualizacja, syntezująca zapisy innych dokumentów m.in. Waloryzacji krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony", „Koncepcji korytarzy ekologicznych w województwie opolskim”). Ponadto analizą objęte zostały również dokumenty zawierające niezbędne informacje takie jak: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (2019), Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski, wykorzystano również informacje zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 202-2025 z uwzględnieniem lat 2026 – 2029

1.3 METODYKA OPRACOWANIA PROGNOZY

Metodyka wykonania prognozy została opracowana w oparciu o zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy; uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym Dyrektorem

WSSE w Opolu. Uwzględniono również dotychczasowe doświadczenie zespołu autorskiego oraz Kierownika zespołu autorskiego.

Głównym celem prognozy jest ocena potencjalnych skutków oddziaływania realizacji GPR na środowisko. Przy sporządzaniu przedmiotowej prognozy oddziaływania na środowisko przeanalizowano przede wszystkim wpływ planowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 działań na środowisko i jego poszczególne komponenty. Analiz dokonano w oparciu o przepisy obowiązujące, zarówno na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, ale przede wszystkim na szczeblu krajowym i lokalnym. Oceny oddziaływania na środowisko dokonano, posługując się macierzą interakcji. Przeanalizowano wpływ planowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji kierunków rozwoju na następujące elementy środowiska: formy ochrony przyrody, różnorodność biologiczna, cenne siedliska przyrodnicze, korytarze ekologiczne, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. Metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotyczącą oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono opisowo oraz podsumowano tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

Ocena wpływu realizacji danego przedsięwzięcia określa oddziaływanie pozytywne, negatywne, charakter oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe).

Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 52 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094 z późn. zm.) są opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

2. ANALIZA ZAWARTOŚCI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1 OGÓLNA ZAWARTOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Głównym celem działań rewitalizacyjnych, objętych Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i kierunków działań, odpowiadającym głównym sferom procesu rewitalizacji, tj.: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, technicznej i środowiskowej.

Publikacja ta składa się z ośmiu rozdziałów, które są zgodne z wymogami zawartymi w ustawie o rewitalizacji oraz przepisach wdrożeniowych. Rozpoczyna od analizy diagnostycznej, gdzie w pierwszym rozdziale przedstawiono metodykę określania obszarów zdegradowanych oraz koncepcję ich rewitalizacji. Drugi rozdział poświęcono na dogłębną analizę diagnozy obszaru rewitalizacji, z naciskiem na identyfikację negatywnych zjawisk społecznych, jak również gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, ukazując jednocześnie lokalne możliwości rozwoju i wymogi związane z procesem rewitalizacji. W trzecim rozdziale omówiono pozycję Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) w kontekście innych strategicznych dokumentów na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Część proponowana, rozpoczynająca się od czwartego rozdziału, przedstawia wizję przestrzeni po zakończeniu procesu rewitalizacji, na co składają się określone cele i strategie działania, omówione w rozdziale piątym. W dalszej części, od szóstego do ósmego rozdziału, dokument wyjaśnia proces realizacji programu, włączając w to zaplanowane inicjatywy rewitalizacyjne z określonymi ramami finansowymi i

mechanizmami umożliwiającymi ich integrację. Siódmy rozdział szczegółowo opisuje zarządzanie programem, akcentując aspekty kluczowe dla efektywnej realizacji, takie jak monitoring i udział społeczności. Ostatni ósmy rozdział, skupia się na oddziaływaniu GPR na inne uchwały i decyzje podejmowane na poziomie gminy.

2.2 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Podstawę prawną dla wyznaczonego w gminie Gorzów Śląski obszaru rewitalizacji stanowi Uchwała nr LVI/ 423/2023 Rady Gminy w Gorzowie Śląskim z dnia 25 października 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2023 poz. 3061). Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału gminy Gorzów Śląski na niepodzielne jednostki analityczne. W trakcie jego dokonywania skorzystano z istniejącego już podziału administracyjnego. Wynika to z faktu posiadania relatywnie niewielkiej liczby danych opisujących jednostki, a także ich szczegółowości do co najwyżej pojedynczej ulicy, wyznaczając tym samym na obszarze gminy 15 jednostek, które pokrywają się z granicami sołectw. Wśród nich wyróżnić należy:

- Budzów;
- Dębina;
- Goła;
- Jamy;
- Jastrzygowice;
- Kobyla Góra;
- Krzyżanowice;
- Nowa Wieś;
- Pakoszków;
- Pawłowice;
- Skrońsko;
- Uszyce;
- Zdziechowice;
- Kozłowice;
- Gorzów Śląski.

Szczegółowe dane dotyczące wyodrębnionych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski zostały przedstawione w tabeli nr 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców sołectw gminy Gorzów Śląski

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Udział
Budzów	135	1,95%
Dębina	171	2,47%
Goła	204	2,95%
Jamy	327	4,73%

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Udział
Jastrzygowice	314	4,54%
Kobyła Góra	84	1,21%
Krzyżanowice	210	3,04%
Nowa Wieś	230	3,33%
Pakoszków	100	1,45%
Pawłowice	391	5,65%
Skrońsko	291	4,21%
Uszyce	808	11,68%
Zdziechowice	643	9,30%
Kozłowice	627	9,06%
Gorzów Śląski	2382	34,44%
SUMA	6917	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

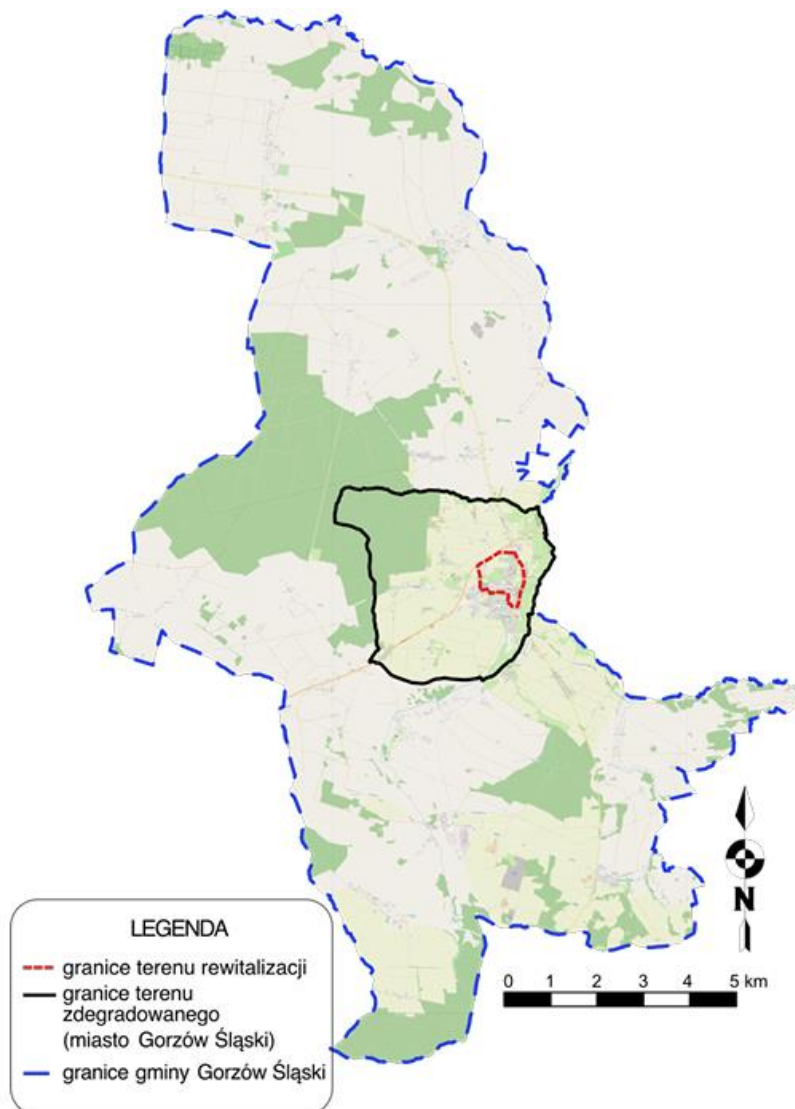
Następnie wykonano analizę wskaźnikową, której celem było zbadanie natężenia negatywnych zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy Gorzów Śląski. Na potrzeby analizy zabrano dane obejmujące strefy:

- społeczną (bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, niepełnosprawność i choroby, kapitał ludzki, poziom edukacji, aktywność społeczna);
- gospodarczą (aktywność gospodarcza);
- środowiskową (pokrycie budynków azbestem, emisja substancji szkodliwych dla zdrowia i środowiska);
- przestrzenno-funkcjonalną (dostępność infrastruktury publicznej, dostępność usług opieki zdrowotnej);
- techniczną (stan techniczny przestrzeni publicznej).

Zgodnie z założeniami metodycznymi, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w strefie społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej 3 z 4 stref wskazanych Ustawie o Rewitalizacji. Na podstawie przyjętych założeń obszar zdegradowany stanowi 9,20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 34,44% mieszkańców jednostki. W związku z koniecznością zachowania wytycznych wskazanych w Ustawie o rewitalizacji, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy, kolejny etap prac obejmował analizę obszaru zdegradowanego w celu wskazania wewnątrz niego obszaru rewitalizacji.

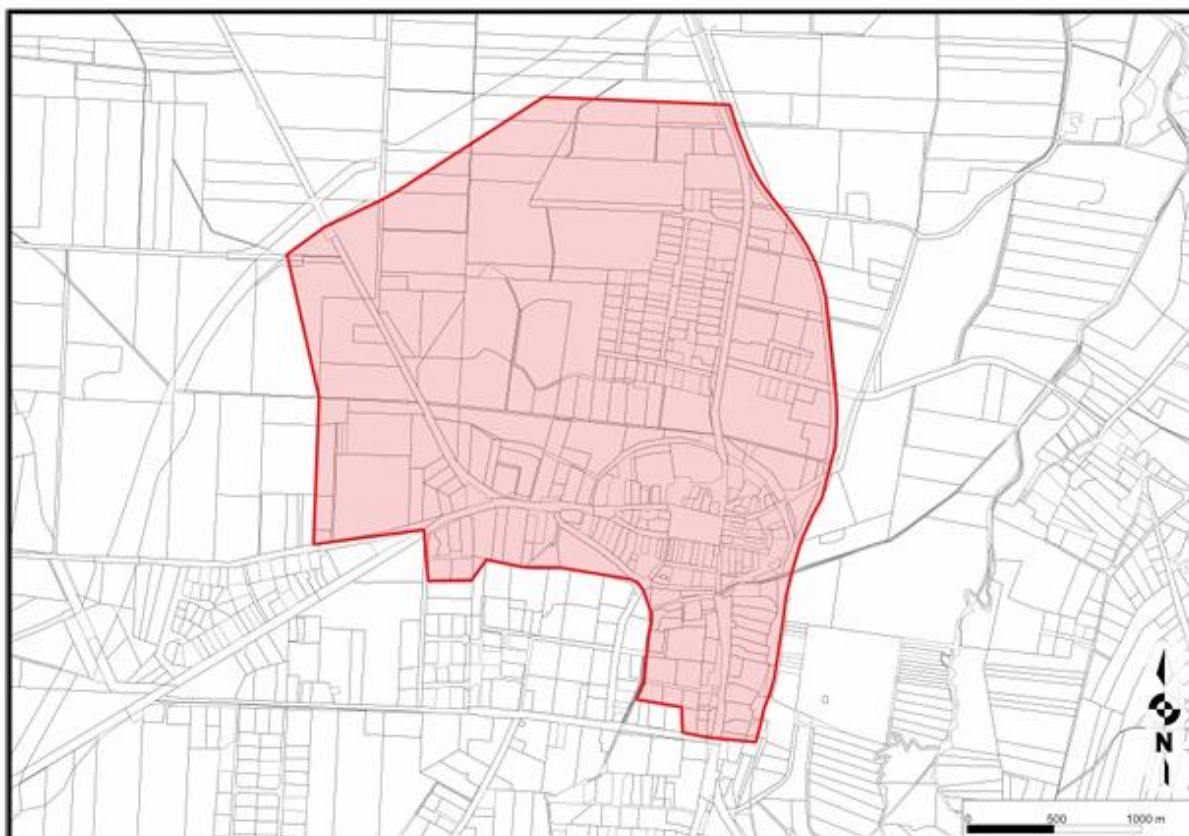
Na podstawie ustaleń wynikających z wewnętrznych konsultacji w gminie, które opierały się na debatach, rozmowach i uzgodnieniach pomiędzy władzami samorządowymi, jednostkami organizacyjnymi, instytucjami pożytku publicznego, a także mieszkańcami gminy przy jednoczesnym wsparciu zespołu ekspertów jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostkę analityczną Gorzów Śląski obejmującą ulice: Boczna, Byczyńską, Gorzołki, Kluczborską (część), Kolorową, Kwiatową, Małą, Mickiewicza, Moniuszki, Ogrodową, Rynek, Sportową, Stalmacha, Żółtą, Wojska Polskiego, Parkową,

Młyńską (część), Wałową (część), Golską (część), Jabłonkową (część), Słoneczną, Morcinka, Lompy, Wąską, Słowackiego (część), Tylna, Złotą (część), Wrzosową (część). Wyznaczony obszar rewitalizacji jest zamieszkały przez 872 osoby (12,61% mieszkańców gminy) oraz zajmuje powierzchnię 77,94 ha (0,51% całkowitej powierzchni gminy).

Rysunek 1. Obszar zdegradowany i rewitalizacji gminy Gorzów Śląski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych www.OpenStreetMap.org

Rysunek 2. Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski

Źródło: Opracowanie własne.

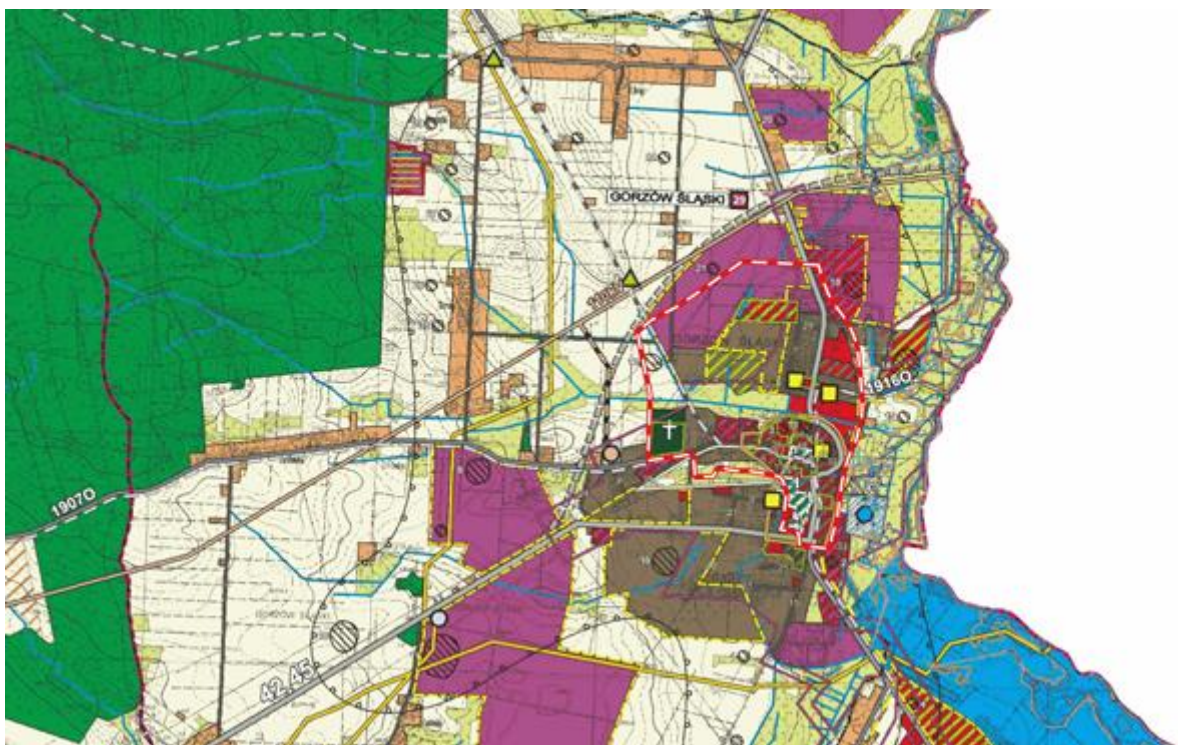
Obszar rewitalizacji obejmujący jednostkę Gorzów Śląski stanowi wielofunkcyjne centrum gminy. Jego umiejscowienie wpływa na naturę struktury przestrzenno-funkcjonalnej. Lokalizacja obszaru rewitalizacyjnego obejmującego miejscowość Gorzów Śląski odgrywa istotną rolę dla rozwoju całej gminy. Gorzów Śląski stanowi centralny punkt gminy zarówno ze względu na swoje strategiczne położenie w samym środku obszaru gminy, jak i z uwagi na skupisko instytucji pełniących kluczowe funkcje społeczne. Gorzów Śląski stanowi miejsce zaspokajania potrzeb wielu mieszkańców gminy, na terenie jednostki zlokalizowane są instytucje realizujące zadania z zakresu administracji publicznej (Urząd Gminy w Gorzowie Śląskim), sportu (hala oraz stadion sportowy), edukacji (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim), kultury (Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim) oraz sakralne (Kościół Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim).

Rysunek 3. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl>

Na obszarze rewitalizacji tylko w niewielkiej części obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego na podstawie Uchwały nr XXXVIII/286/2014 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Gorzowie Śląskim i we wsi Jamy (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2014 poz. 1391). Obowiązuje natomiast Studium - Uchwała nr XXIII/157/2016 Rada Miejska Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski.

Rysunek 4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mpzp.igeomap.pl/doc/olesno/gorzowslaski/000.pdf>

2.3 ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Zaprezentowana poniżej wizja to pożądaný, docelowy rezultat zrealizowanych przedsięwzięć, które stanowią zwieńczenie części postulatycznej opracowania i tworzą bazę do realizacji celów strategicznych rewitalizacji oraz kierunków działań. Jednocześnie zawartość wizji jest wypadkową pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji oraz konsultacji społecznych i spotkań warsztatowych prowadzonych z mieszkańcami gminy i koncentruje się na trzech aspektach: społecznym, gospodarczym oraz technicznym.

Wizja stanu obszaru zdegradowanego przewidzianego do rewitalizacji została zdefiniowana następująco:

„Obszar społeczny przekształca się w otwartą przestrzeń dla wszystkich mieszkańców, gdzie wsparcie jest nie tylko dostępne, ale również aktywnie promowane. Programy edukacyjne są skrojone na miarę indywidualnych potrzeb uczniów, prowadząc do znacznego wzrostu wyników egzaminów. Jednocześnie, skuteczne działania prewencyjne i terapeutyczne skutecznie redukują problemy związane z alkoholizmem i narkomanią, przyczyniając się do wytworzenia zdrowszego i bardziej zharmonizowanego społeczeństwa. Programy integracyjne i wsparcie społeczne redukują ubóstwo, a szkolenia zawodowe skierowane są zwłaszcza do osób dotkniętych bezrobociem. W obszarze gospodarczym zauważalny jest dynamiczny rozwój przedsiębiorczości. Dzięki różnorodności podmiotów gospodarczych, tworzone jest zrównoważone środowisko biznesowe, które przyciąga inwestorów i stymuluje wzrost gospodarczy. Nowe miejsca pracy są kreowane, a bezrobocie systematycznie maleje, co przekłada się na poprawę jakości życia mieszkańców. Troska o środowisko naturalne staje się jednym z głównych priorytetów. Dzięki skutecznym programom ochrony środowiska, emisja zanieczyszczeń jest znacząco redukowana, a działań zapobiegawczych wobec

zagrożeń powodziowych i suszy sprawiają, że obszar ten staje się bardziej odporny na ekstremalne zjawiska atmosferyczne. Przestrzeń publiczna staje się miejscem spotkań, aktywności społecznej i rekreacji. Odnowione obiekty i infrastruktura publiczna stanowią fundament nowoczesnej gminy, a ich harmonijne wkomponowanie w otoczenie zachęca turystów do odwiedzenia regionu”.

Osiągnięcie powyżej zdefiniowanej wizji będzie możliwe dzięki dokładnemu wyznaczeniu celów rewitalizacji, które określą konkretne kierunki działań. Poniżej prezentowana jest zakładana logika interwencji w zakresie rewitalizacji w gminie:

- Wizja
- Cele strategiczne
- Kierunki działań
- Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Dla obszaru rewitalizacji położonego na terenie Gminy Gorzów Śląski założono 3 cele obejmujące:

- Cel 1 Zadbane oraz zintegrowana przestrzeń gminy.
- Cel 2 Aktywna oraz zaangażowana społecznie gmina.
- Cel 3 Gorzów Śląski jako atrakcyjne miejsce zamieszkania.

Realizacja celów będzie możliwa poprzez realizację 13 kierunków, które pełnią rolę uszczegóławiającą wyznaczone cele.

Tabela 2. Cele oraz kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim

CEL 1	Zadbane oraz zintegrowana przestrzeń gminy.
Kierunek 1.1	Przywrócenie użyteczności obszarów miejskich będących w złym stanie technicznym.
Kierunek 1.2	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej.
Kierunek 1.3	Zwiększenie opieki nad gminnymi zabytkami oraz miejscami pamięci.
Kierunek 1.4	Wszechstronne wzmocnienie infrastruktury miejskiej z naciskiem na zrównoważoną mobilność i przestrzeń publiczną.
CEL 2	Aktywna oraz zaangażowana społecznie Gmina.
Kierunek 2.1	Zwiększenie udziału mieszkańców w procesach podejmowania inicjatyw.
Kierunek 2.2	Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców w opiekę nad wspólnymi przestrzeniami.
Kierunek 2.3	Zwiększenie dostępu do miejsc spotkań oraz integracji społecznej mieszkańców.
Kierunek 2.4	Poprawa dostępności obszarów publicznych dla osób z szczególnymi potrzebami.
CEL 3	Gorzów Śląski jako atrakcyjne miejsce zamieszkania.
Kierunek 3.1	Poprawa jakości środowiska poprzez zmniejszenie szkodliwych substancji.
Kierunek 3.2	Zwiększenie dostępności oraz jakości miejsc aktywności sportowo-rekreacyjnej.

Kierunek 3.3	Zwiększenie dostępności oraz jakości miejsc o charakterze kulturalnym i edukacyjnym.
Kierunek 3.4	Poprawa warunków życiowych w zabudowie wielorodzinnej.
Kierunek 3.5	Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne są zbieżne z opracowanymi celami oraz kierunkami działań w celu osiągnięcia stanu przewidzianego w wizji obszaru po zakończeniu procesu rewitalizacji.

Tabela 3. Cele i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski

Numer przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia	Powiązanie z kierunkami działań
1	Rewitalizacja Rynku	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.3
2	Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.3, 2.4
3	Przebudowa amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.3
4	Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim	1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2, 3.3, 3.5
5	Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół	1.1, 1.2, 2.4, 3.1, 3.4
6	Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12	1.1, 1.2, 1.3, 2.4, 3.4
7	Przebudowa dróg gminnych w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.4, 3.5
8	Zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4
9	Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2
10	Renowacja zabytkowego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej	1.1, 1.2, 1.3, 2.4, 3.3
11	Renowacja Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.3, 2.4, 3.3
12	Rewitalizacja szkoły średniej (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim) w Gorzowie Śląskim	1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.3
13	Edukacja ekologiczna w Gminie Gorzów Śląski	2.1, 2.2, 3.1

Źródło: Opracowanie własne.

2.4 OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowano realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty rewitalizacyjne to długofalowe plany, których celem jest poprawa warunków życia dla mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją. Kluczowym elementem tych działań jest skuteczne przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu, wzmacnianie więzi lokalnych i rozwiązywanie różnych problemów społecznych.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji na terenie Gorzowa Śląskiego, zostały zaplanowane tak, aby w jak najlepszy sposób przeciwdziałać negatywnym zjawiskom szczególnie mając na uwadze

obszar społeczny, techniczny oraz funkcjonalno-przestrzenny. Katalog działań rewitalizacyjnych obejmuje 8 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz 4 dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują modernizację budynków użyteczności publicznej, które pełnią kluczowe znaczenie dla społeczności Gorzowa Śląskiego oraz pozostałych mieszkańców gminy. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują obiekty takie jak Rynek Miasta, Cmentarz, Amfiteatr, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim, czy planowane do budowy nowe centrum oraz Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim. Wskazane obiekty pełnią istotne znaczenie w życiu gminy, ze względu na pełnienie funkcji zarządczych, administracyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych oraz reprezentacyjnych.

Z kolei, dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują modernizację kamienic wraz z zagospodarowaniem terenów, renowację najważniejszych sakralnych zabytków, modernizację obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz ciągów komunikacyjnych.

Tabela 4. Przedsięwzięcie rewitalizacji rynku w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		1. Rewitalizacja rynku			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Rynek, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Aktualnie Rynek w Gorzowie Śląskim nie stanowi wizytówki miasta. Jest miejscem o słabej funkcjonalności i nie zachęca do spędzania tu wolnego czasu. Rynek otoczony jest kamienicami spełniającymi głównie funkcję usługową z zapleczem mieszkalnym, otoczony z każdej strony drogą i licznymi parkingami. Centrum placu rynku poprzecinane jest licznymi ciągami pieszymi i mało atrakcyjną zielenią miejską, z nielicznymi ławkami. Oświetlenie nieliczne, wyposażenie placu bardzo niskiej jakości. Brak elementów przyciągających mieszkańców.					
Cel przedsięwzięcia <i>(zakończony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
W ramach rewitalizacji rynku planowana jest gruntowna jego przebudowa. Zakres przedsięwzięcia będzie obejmował: - zmianę układu ciągów pieszych, - utworzenie miejsc parkingowych ze stacją ładowania pojazdów elektrycznych, - montaż małej architektury ogrodowej, - montaż koszy do selektywnej zbiórki odpadów, - nowe uporządkowane nasadzenia zieleni, - instalację nowego oświetlenia, - instalację monitoringu, - budowę deptaka z fontannami posadzkowymi.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych przestrzeni		1 szt.		Protokół odbioru	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających		Wzrost wartości o min. 25%.		Przeprowadzone badanie sondażowe/ilościowe.	
Przestępczość		Zmniejszenie zgłoszeń/przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu o min. 25%.		Dane przekazane przez komisariat policji	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>					
.....					
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				6 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
1 mln zł	0 zł	5 mln zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 5. Przedsięwzięcie modernizacji cmentarza w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		2. Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Zielona, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego (krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
Cmentarz jest miejscem istotnym ze względów kulturowych i tożsamościowych. Obiekt ten uległ znacznej degradacji i wymaga licznych remontów. Ogrodzenie jest zniszczone, alejki z licznymi nierównościami, utrudniającymi poruszanie się. W wielu wypadkach uniemożliwiają poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi. Dodatkowo, główna kaplica cmentarna wymaga remontu z powodu złego stanu technicznego. Zieleni wymaga pielęgnacji oraz uzupełnienia.					
Cel przedsięwzięcia (założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, zwiększenie bezpieczeństwa, dostosowanie do wymagań osób szczególnieymi potrzebami oraz podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
Przedsięwzięcie zakresem obejmować będzie następujące elementy: - remont ogrodzenia, - przebudowę alejek, - remont budynku kaplicy, - pielęgnację zieleni.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Długość remontowanego muru	142 mb	Protokół odbioru.			
Powierzchnia przebudowanych alejek	3900 m ²	Protokół odbioru.			
Liczba zmodernizowanych kaplic	1 szt.	Protokół odbioru.			
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Liczba odwiedzających obiekt	Zwiększenie liczby osób odwiedzających obiekt o min. 25%.	Przeprowadzone badania ilościowe/sondażowe.			
Przestępczość	Zmniejszenie zgłoszeń/przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu o min. 25%.	Dane przekazane przez komisariat policji			
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)					2026-2028
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)					2 000 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
300 tys. zł	0 zł	1 700 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6. Przedsięwzięcie przebudowy amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		3. Przebudowa amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Gorzółki, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego (krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
Amfiteatr w Gorzowie Śląskim jest miejscem organizacji licznych imprez kulturalnych. Od czasu ostatniej modernizacji upłynęło sporo czasu, a wpływ warunków atmosferycznych mocno wpłynął na degradację stanu technicznego obiektu. Na chwilę obecną ławki wymagają wymiany, podobnie jak uszkodzone i nieatrakcyjne urządzenia na placu zabaw. Dodatkowo zadaszenie sceny wymaga przebudowy. Brak również architektury sprzyjającej organizacji wydarzeń kulturalnych, takich jak wiaty festynowa, oraz urządzeń rekreacyjnych sprzyjających zdrowiu np. tężnia solankowa. Dodatkowo teren przy obecnym amfiteatrze jest w złym stanie technicznym, ciągi chodników wymagają przebudowy i modernizacji. Teren jest słabo oświetlony i nieatrakcyjny z powodu nieuporządkowanej zieleni.					
Cel przedsięwzięcia (zakończony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest poszerzenie oferty kulturalnej, poprawa dostępności i wsparcie obiektów kultury, a także poprawa funkcjonalności oraz dostępu do terenów wypoczynkowo rekreacyjnych, w tym obiektów sprzyjających integracji.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
Zakres inwestycji: 1) wykonanie dokumentacji projektowej. 2) budowa wiaty festynowej. 3) wymiana urządzeń na placu zabaw. 4) przebudowa kładki nad rzeką Piaska. 5) wymiana ogrodzenia. 6) przebudowa zadaszenie sceny. 7) wymiana siedzisk na widowni. 8) dostawa stoisk handlowo/kiermaszowych. 9) budowa tężni solankowej. 10) zmiana nawierzchni ciągów pieszych oraz elementów małej architektury 11) wymiana oraz rozbudowa oświetlenia i monitoringu. 12) nasadzenia zieleni.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych obiektów		1szt.		Protokół odbioru.	
Liczba wybudowanych tężni solankowych		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba osób korzystająca z amfiteatru		Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o min. 25%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe	
Liczba osób korzystająca z tężni solankowej		Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o min. 25%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe	
Liczba imprez kulturalnych odbywających się w obiekcie		Zwiększenie ilości zorganizowanych imprez o min. 20%.		Dane Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim	
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)				2027-2030	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiściu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 7. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim..

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		4. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Kluczborska i Kościelna, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego (krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
Największym problemem obszaru, w granicach którego ma zostać wybudowane Centrum Kultury jest poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, który wynika z aspiracji miasta jako całości, jego oddziaływania oraz zmian społeczno-ekonomicznych determinujących interwencję w centrum m.in. w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców na dobra i usługi publiczne świadczone przez samorząd.					
Cel przedsięwzięcia (założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji, a także rozwój potencjału kulturotwórczego.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
Zagospodarowanie terenu znajdującego się na skrzyżowaniu ulic Kluczborskiej i Kościelnej w Gorzowie Śląskim poprzez budowę budynku na potrzeby działalności kulturalnej Gminy Gorzów Śląski. W budynku znajdować się będą pomieszczenia podzielone tematycznie. Powstanie sala multimedialna (mini kino). Duża sala/aula, pomieszczenia dla stowarzyszeń/ mieszkańców, kawiarenka. Wokół budynku rewitalizowana będzie przestrzeń publiczna: - zieleń urządzone wraz z małą architekturą i ciągami pieszymi - miejsca spotkań, wokół których zostaną rozmieszczone tablice historyczne dotyczące dziejów Gminy/Miasta, - budowa miejsc parkingowych.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych		1szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba spotkań, warsztatów kulturalnych.		szt./rok		Raport z wydarzeń.	
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)				2027-2030	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jakie i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8. Przedsięwzięcie termomodernizacji kamienic w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		5. Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		- ul. Wojska Polskiego 6 - ul. Kluczborska 7 - ul. Gorzółki 3 i 5 - ul. Rynek 1, 2, 16, 17, 18 - ul. Lompy 1 i 2			
Opis stanu obecnego (krótka opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
Kamienice na obszarze rewitalizacji wymagają naprawy oraz ocieplenia elewacji i dachów. Z powodów rosnących kosztów ogrzewania koniecznym jest wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, oraz wymiana źródła ogrzewania. Tereny wokół kamienic są w złym stanie technicznym, bez infrastruktury sprzyjającej integracji.					
Cel przedsięwzięcia (założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie efektywności energetycznej, estetyki kamienic oraz stworzenie nowych, atrakcyjnych i dostępnych miejsc rekreacji i wypoczynku mieszkańców.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
Zakres inwestycji obejmuje: 1) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2) wymianę źródła ogrzewania. 3) naprawę oraz ocieplenie elewacji i dachów. 4) zagospodarowanie przestrzeni wspólnej tj. terenów zielonych wokół modernizowanych budynków.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych kamienic.		11 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Poprawa jakości miejsc zamieszkania poprzez poprawę estetyki oraz podwyższenie standardu technicznego budynków stanowiących istotny element tożsamości miasta		872 os.		Protokół odbioru/kosztorys robót budowlanych.	
Efektywność energetyczna budynków		Wzrost efektywności energetycznej budynku o min. 30%		Audyt energetyczny.	
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 mln zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 9. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego budynku przy ulicy Byczyńskiej 12 w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	6. Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	-				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ul. Byczyńska 12, Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
<p>Budynek wpisany do rejestru zabytków województwa opolskiego (nr decyzji o wpisie do rejestru 1475/66 z 8.08.1966, 140/76). Ochronie podlega zachowana pierwotna bryła budynku z ceramicznym pokryciem dachowym oraz wielkość pierwotnych otworów okien i drzwi. Budynek należy do zasobu mieszkalnictwa komunalnego (budynek wielorodzinny) z wydzielonym mieszkaniem w posiadaniu prywatnym. Powierzchnia zabudowy to 339,48 m², w tym powierzchnia użytkowa 318,54 m² (część prywatna 36,5 m²). Kubatura budynku wynosi 2 715,84 m³. Budynek jest podpiwniczony, z jedną kondygnacją oraz użytkowym poddaszem. Wybudowany w technologii tradycyjnej, z cegły. Posiada drewniane stropy i dach wielospadowy pokryty dachówką ceramiczną.</p> <p>W chwili obecnej budynek jest w złym stanie technicznym, dach wymaga gruntownego remontu wraz z pokryciem poszycia. Dach niedocieplony, wpływa na duże straty ciepła w zlokalizowanych wewnątrz mieszkaniach. Budynek wyposażony w stare nieszczelne okna i drzwi. Budynek stale ulega zawilgoceniu z powodu braku izolacji przeciwwilgociowej pionowej. Brak ocieplonych ścian fundamentowych i piwnicznych. Zewnętrzna elewacja z licznymi uszkodzeniami.</p>					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie efektywności energetycznej oraz estetyki kamienic.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
<p>Zakres inwestycji obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, 2) wymiana oraz remont połaci dachowej, 3) docieplenie poddasza, 4) odtworzenie elewacji, 5) nowa kolorystyka elewacji, 6) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej pionowej oraz docieplenie ścian fundamentowych i piwnicznych 					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Liczba zmodernizowanych kamienic	1 szt.	Protokół odbioru.			
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Poprawa jakości miejsc zamieszkania poprzez poprawę estetyki oraz podwyższenie standardu technicznego budynków stanowiących istotny element tożsamości miasta	872 os.	Protokół odbioru/kosztorys budowy/ obmiar robót budowlanych.			
Efektywność energetyczna budynku	Wzrost efektywności energetycznej budynku o min. 30%	Audyt energetyczny.			
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>					2026-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)					800 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
120 tys. zł	0 zł	680 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 10. Przedsięwzięcie przebudowy dróg Gminnych w Gorzowie Śląskim.

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	7. Przebudowa dróg gminnych w Gorzowie Śląskim				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	-				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ul. Wałowa, Rynek, Kościelna, Kluczborska, Golska, Parkowa, Mickiewicza, Tylna, Lompy, Morcinka, Wojska Polskiego, Byczyńska, Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Obecny stan infrastruktury transportowej stanowi zagrożenie dla uczestników ruchu. Występują ubytki w nawierzchni oraz częściowy brak infrastruktury pieszo-rowerowej.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa dostępności wszelkich ciągów komunikacyjnych położonych na obszarze rewitalizacji i powiązanych z nimi, ale położonych poza obszarem rewitalizacji oraz podniesienie bezpieczeństwa ich użytkowania.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres planowanych prac dotyczących przebudowy dróg będących w złym stanie technicznym na terenie miasta Gorzów Śląski. W ramach inwestycji planowana jest: 1) gruntowna przebudowa konstrukcji dróg, 2) zmiana nawierzchni dróg, 3) budowa chodników, 4) wymiana krawężników, 5) likwidacja barier architektonicznych w celu poprawy dostępności ciągów komunikacyjnych 6) budowa oświetlenia drogowego w celu poprawy bezpieczeństwa, w tym sygnalizacja świetlna i dźwiękowa w rejonie przejść pieszych 7) budowa oraz przebudowa odwodnienia, 8) wykonanie oznakowania pionowego i poziomego. Inwestycja będzie obejmowała swoim zakresem m.in odcinki dróg, które łączą się z drogami o wyższej kategorii. Są to drogi obsługujące m.in. ruch lokalny mieszkańców Gorzowa Śląskiego, dojazd do lokalnych przedsiębiorstw, osiedli, centrum miasta oraz PSZOK.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Długość przebudowanych dróg	5 km	Protokół odbioru/kosztorys budowlany.			
Długość przebudowanych i wybudowanych chodników	3 km	Protokół odbioru/kosztorys budowlany.			
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Wzrost bezpieczeństwa	Zmniejszenie ilości wypadków/kolizji/zdarzeń drogowych o 20%.	Dane komisariatu policji.			
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>					2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)					10 000 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
2 000 tys. zł	8 000 tys. zł RFRD	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Przedsięwzięcie zagospodarowania terenu z budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		8. Zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Wojska Polskiego, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Teren położony za urzędem jest pofalowany, z licznymi nierównościami. W nierównościach każdorazowo po opadach zbiera się woda tworząc rozległe kałuże. Utrudnia to wejście do budynku od strony miejsc postojowych. Zieleń wokół placu nieorganizowana, nie stanowi atrakcyjnego uzupełnienia całości.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa walorów użytkowych i estetycznych miasta, zwiększenie wartości architektonicznej i użytkowej terenu.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zagospodarowanie terenu poprzez budowę miejsc parkingowych oraz wykonanie nowych nasadzeń.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
ilość zmodernizowanych przestrzeni		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
ilość wybudowanych/przebudowanych parkingów		1 szt.		Protokół odbioru/kosztorys budowlany.	
ilość nasadzeń		20 szt.		Protokół odbioru/kosztorys budowlany	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2026-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				1 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
150 tys. zł	0 zł	850 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 12. Przedsięwzięcie modernizacji boiska sportowego w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		9. Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		–			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Sportowa, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
W chwili obecnej boisko sportowe nie spełnia wymogów pełnowymiarowego obiektu. Dodatkowo w okresie letnim murawa boiska ulega wysuszeniu pogarszając jakość użytkowania obiektu. Obiekt nie jest wyposażony w system nawadniania. Brak też oświetlenia boiska oraz dodatkowej infrastruktury umożliwiającej prowadzenie zaawansowanych treningów. Organizacja wydarzeń na boisku jest również utrudniona z powodu braku trybun z miejscami siedzącymi oraz ze względu na zły stan techniczny budynku szatni i budynku gospodarczego. Dodatkowo droga dojazdowa do boiska jest uszkodzona a przy boisku brak utwardzonych miejsc parkingowych.					
Cel przedsięwzięcia <i>(zakończony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres planowanych prac na terenie całego obiektu: przebudowa boiska piłkarskiego trawiastego pełnowymiarowego, budowa systemu nawadniania, budowa oświetlenia boiska, budowa bieżni lekkoatletycznej z nawierzchnią syntetyczną, montaż piłkochwyłów, budowa trybun, budowa wewnętrznej drogi oraz parkingu, wymiana ogrodzenia, remont istniejących budynków tj. budynku szatni oraz budynku gospodarczego.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zorganizowanych imprez sportowo-rekreacyjnych		10 szt.		Raport z wydarzenia.	
Ilość drużyn sportowych użytkujących obiekt		3 szt.		Harmonogram zajęć/raport.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2024-2026	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiću na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
1 500 tys. zł	1 800 tys. zł Polski Ład	1 700 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 13. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		10. Renowacja zabytkowego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		Rzymskokatolicka Parafia Trójcy Św. w Gorzowie Śląskim			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Mała 2, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Neogotycki Kościół p.w. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim powstał pod koniec XIX wieku. Wzniesiony na planie krzyża, mury tradycyjnie z cegły. Kościół wpisany do gminnej ewidencji zabytków nr 1/302 z dnia 22.03.2016 roku. W chwili obecnej mury kościoła wymagają zabezpieczenia gdyż warunki atmosferyczne wpływają na trwałe pogorszenie ich kondycji w tym zawilgocenie co w konsekwencji wpływa na kruшение cegły. Dodatkowo dach kościoła wymaga remontu tak jak organy będące wyposażeniem kościoła.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia mającego na celu renowację zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej jest zachowanie, przywrócenie i utrzymanie historycznego obiektu sakralnego w jak najlepszym stanie. Renowacja takiego kościoła ma na celu przede wszystkim zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego i religijnego, które stanowi istotną część lokalnej tożsamości i historii społeczności.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie jest zlokalizowane w całości na obszarze rewitalizacji. Przewiduje wykonanie robót budowlanych, prac konserwatorskich i prac restauratorskich nieruchomości, w tym: 1) zabezpieczenie murów zewnętrznych przed degradacją, 2) remont dachu, 3) remont organów kościelnych, 4) remont wnętrza kościoła					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających		Ilość osób odwiedzających obiekt zwiększona o 10%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/ jakościowe	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiściu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Parafia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 14. Przedsięwzięcie renowacji Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		11. Renowacja Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku ul. Chrobrego 23, 46-200 Kluczbork			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Kościelna 1, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
W chwili obecnej mury kościoła wymagają zabezpieczenia gdyż warunki atmosferyczne wpływają na trwałe pogorszenie ich kondycji w tym zawilgocenie, co w konsekwencji wpływa na kruszenie cegły. Dodatkowo remontu wymaga dach kościoła oraz stolarka okienna i drzwiowa.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia renowacji zabytkowego kościoła ewangelickiego w Gorzowie Śląskim jest zapewnienie jego długotrwałego zachowania, przywrócenie pierwotnej świetności oraz umocnienie jego roli jako ważnego elementu dziedzictwa kulturowego. W ramach tego przedsięwzięcia przewiduje się prace konserwatorskie, restauracyjne i remontowe, obejmujące zarówno elementy zewnętrzne jak i wewnętrzne. Celem tych działań jest nie tylko przywrócenie estetyki i pierwotnego blasku, lecz także zapewnienie odpowiednich warunków konserwatorskich, które zabezpieczą zabytek przed dalszym pogarszaniem się stanu technicznego.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie jest zlokalizowane w całości na obszarze rewitalizacji. Przewiduje wykonanie robót budowlanych, prac konserwatorskich i prac restauratorskich nieruchomości, w tym: 1) zabezpieczenie murów wewnętrznych przed degradacją oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, 2) remont dachu, 3) remont wnętrza kościoła					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość osób korzystających z obiektu		Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o 20%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2025-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Parafia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 15. Przedsięwzięcie modernizacji szkoły średniej w Gorzowie Śląskim

NUMER, TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		12. Rewitalizacja szkoły średniej (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim) w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		–			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Byczyńska 9, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego (krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
Budynek zlokalizowany przy ul. Byczyńskiej 9 w Gorzowie Śląskim stanowi siedzibę Zespołu Szkół w Gorzowie Śląskim. Obecnie budynek jest nieefektywny energetycznie, nie posiada docieplenia ścian oraz dachu. Dodatkowo, źródło ogrzewania użytkowników obiektu stanowi nieekologiczny kocioł emitujący znaczne ilości szkodliwych substancji. Nieefektywne źródło ogrzewania oraz brak docieplenia ścian oraz dachu powodują wysokie koszty utrzymania obiektu, szczególnie w miesiącach jesienno-zimowych. Dodatkowo budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób z szczególnymi potrzebami. Poprawy wymaga również funkcjonalność oraz estetyka obiektu					
Cel przedsięwzięcia (założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest rozwój infrastruktury społecznej, w tym poprawa stanu technicznego, efektywności energetycznej, ułatwienie dostępu, poszerzenie oferty świadczonych usług, poprawa funkcjonalności i estetyki obiektu.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
Rewitalizacja budynku wraz z przyległym terenem.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Efektywność energetyczna budynku		Wzrost efektywności energetycznej budynku o 30%.		Protokół odbioru.	
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Starostwo Powiatowe Olesno

Źródło: Opracowanie własne.

2.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 będą realizowane cele strategiczne i operacyjne, które wpisują się w szereg dokumentów strategicznych i planistycznych zarówno na poziomie krajowym, regionalnym, jak i lokalnym. Poniżej przedstawiono założenia polityk strategicznych i przestrzennych, w których zaznaczone zostało znaczenie rewitalizacji i z którymi Program jest spójny.

2.5.1 Poziom krajowy

Tabela 16. Opis dokumentów na poziomie krajowym powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
<p>Cel główny: tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</p> <p>Cel szczegółowy 2: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</p> <p>Cel szczegółowy 3: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)
<p>Cel główny: wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</p> <p>Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.</p>
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
<p>Cel główny: tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</p> <p>Cel szczegółowy 2: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</p> <p>Cel szczegółowy 3: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)
<p>Cel główny: wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</p> <p>Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.</p>

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)
<p>Cel główny: wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)
<p>Cel główny: efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,</p> <p>Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,</p> <p>Cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskazanych w tabeli dokumentów strategicznych.

2.5.2 Poziom regionalny i ponadlokalny

Tabela 17. Opis dokumentów na poziomie regionalnym powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030
<p>Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje — Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę.</p> <p>Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój — Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi.</p> <p>Cel strategiczny 3: Silna gospodarka — Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu.</p>
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2027 roku
<p>Na podstawie analizy regionalnych wyzwań rozwoju innowacji określono cele strategiczne, które pogrupowano procesowo według przyjętych wcześniej faz transferu wiedzy. Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności województwa opolskiego będzie możliwe dzięki rozwojowi specjalizacji regionalnych, a w szczególności w sytuacji gdy specjalizacje określonych grup technologii będą występowały we wszystkich fazach transferu wiedzy w regionie tzn. w:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kreowaniu potencjalnych innowacji,- Transmisji produktów do gospodarki,- Tworzeniu ponadregionalnych przewag.
Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej do 2030 roku
<p>Cel główny: równomierny rozwój społeczno-gospodarczy Aglomeracji Opolskiej, w tym przede wszystkim poprawa warunków do realizacji planów zawodowych i spędzania wolnego czasu mieszkańców tego obszaru. Realizacja celów strategicznych ma wpłynąć na poprawę jakości życia, wzmocnić spójność wewnętrzną, dostępność komunikacyjną oraz mobilność, w tym cyfrową, a także wpłynąć na poprawę jakości i dostępności usług publicznych, ochronę środowiska i bioróżnorodności, adaptację do zmian klimatu, jak również ochronę zabytków oraz poprawę usług kulturalnych i turystycznych.</p>
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 [FEO2021-2027]
<p>Kierunki działań:</p>

- fundusze europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności opolskiego,
- fundusze europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim,
- fundusze europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego,
- fundusze europejskie na rzecz spójności i dostępności komunikacyjnej województwa opolskiego,
- fundusze europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację,
- fundusze europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim ,
- fundusze europejskie wspierające usługi społeczne i zdrowotne w opolskim,
- europejski budżet dla społeczeństwa opolskiego,
- fundusze europejskie wspierające inwestycje społeczne w opolskim,
- fundusze europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych opolskiego.

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

Cele programu:

- Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku edukacji prozdrowotnej w obszarze dotyczącym używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz innych zachowań ryzykownych.
- Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku ograniczenia dostępności alkoholu i skutecznego egzekwowania przepisów.
- Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju inicjatyw profilaktycznych oraz upowszechnienia standardów profilaktycznych.
- Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej, związanych z używaniem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.
- Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych i innych zachowań ryzykownych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych dotyczących powyższej problematyki.

Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Opolskiego na lata 2020-2024

Cele programu:

- Rozwój i poszerzenie zakresu stosowania różnych form wsparcia i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Rozwój i systematyczne kształcenie kadr instytucji pomocy i integracji społecznej, a także przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Rozwój i upowszechnianie idei środowiskowego modelu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023

Cel główny: Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami. Został on opracowany na bazie wniosków płynących z realizacji i ewaluacji Programu 2014 – 2017, a także zmiany systemu ochrony zabytków wprowadzonej ustawą z dnia 22 czerwca 2017 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw.

Cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1 - optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego,
- Cel szczegółowy 2 - wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami,
- Cel szczegółowy 3 - budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (Województwo Opolskie)

Cel główny: poprawa jakości systemu transportowego Województwa Opolskiego i jego rozwój zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – instrument poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych.

Cel 2. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów.

Cel 3. Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym.

Cel 4. Wspieranie konkurencyjności gospodarki – instrument rozwoju gospodarczego.

Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu.

Cel 6. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia.

Opolska Polityka Rowerowa

Cel główny: wzrost ruchu rowerowego w województwie opolskim oraz zwiększenie roli roweru jako codziennego środka transportu.

Cele szczegółowe:

Cel nr 1. Szeroki dostęp do infrastruktury rowerowej,

Cel nr 2. Rozwój usług dla rowerzystów,

Cel nr 3. Strategiczne planowanie ruchu rowerowego,

Cel nr 4. Prawidłowa komunikacja, edukacja i marketing.

Program ochrony powietrza dla województwa opolskiego 2020 z aktualizacją w 2023 r.

Cel główny: wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5, a także poziomu docelowego stężeń benzo(a)pirenu oraz określenie działań naprawczych zmierzających do osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych, uwzględniając również katalog działań zamieszczonych w ramach obowiązującego i realizowanego na terenie stref województwa programu ochrony powietrza.

Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028

Cele dla gospodarki odpadami określono na podstawie analizy stanu aktualnego oraz prognozowanych zmian gospodarki odpadami w województwie opolskim w oparciu o obowiązujące wymagania prawne, a także plany oraz programy rządowe i lokalne w zakresie gospodarki odpadami. Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami, przyjętym dla województwa, jest opracowanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, umożliwiającego wypełnienie podstawowych zasad gospodarki odpadami, które stanowią: - zapobieganie powstawaniu odpadów, - wykorzystanie odpadów w procesie recyklingu, odzysku, unieszkodliwiania odpadów, których nie można przetworzyć innymi metodami, - zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów (szczególnie odpadów biodegradowalnych), - wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Program ochrony środowiska przed hałasem (Województwo Opolskie)

Cel główny: ochrona środowiska przed hałasem jest określenie niezbędnych priorytetów i wskazanie działań mających na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu. Program wykonywany jest na obszarze pokrywającym się z zakresem map akustycznych dla odcinków dróg krajowych i wojewódzkich w województwie opolskim o średniodobowym natężeniu ruchu (SDR) przekraczającym 8 219 pojazdów/dobę, co odpowiada 3 000 000 pojazdów w ciągu roku, oraz dla odcinków linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie, które to mapy pełnią funkcję źródła informacji o stanie klimatu akustycznego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 2019

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionu, rozumianej jako celowe oddziaływanie władz województwa na rozmieszczenie funkcji i przestrzenne różnicowanie dynamiki rozwoju. Głównym zadaniem Planu jest określenie przestrzennych uwarunkowań rozwoju oraz kierunków i priorytetów kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego – w dostosowaniu do strategicznych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego województwa.

Plan Transportowy Województwa Opolskiego 2030

Cel główny: wykorzystanie potencjałów Województwa Opolskiego służących zwiększeniu dostępności transportowej i poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskazanych w tabeli dokumentów strategicznych.

2.5.3 Poziom lokalny

Tabela 18. Opis dokumentów na poziomie lokalnym powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji

Strategia Rozwoju Powiatu Oleskiego na lata 2016-2025
<p>Cele Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inicjowanie i wspieranie tworzenia zintegrowanego układu w zakresie rozwoju gospodarczego - Stymulowanie współpracy samorządów, instytucji, organizacji i podmiotów otoczenia biznesu - Tworzenie warunków sprzyjających inwestowaniu - Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw - Promocja produktów lokalnych - Przeciwdziałanie procesom depopulacyjnym niekorzystnym dla rynku pracy - Racjonalne wykorzystanie istniejącego potencjału kapitału ludzkiego - Poprawa konkurencyjności sektora rolnego - Wsparcie procesów budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego - Realizacja działań w zakresie ochrony środowiska - Rozwój powiązań transportowych oraz integracja systemu transportu zbiorowego - Sprawna administracja - Tworzenie powiatowej infrastruktury ochrony zdrowia dostosowanej do potrzeb społecznych i rynkowych - Rozwijanie systemu opieki senioralnej - Wsparcie rodzin w sytuacjach problemowych i profilaktyka - Wsparcie inicjatyw kulturalnych - Wykorzystanie potencjału turystycznego - Podnoszenie jakości usług edukacyjnych
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024
<p>Program został opracowany zgodnie z zakresem określonym w ustawie Prawo ochrony środowiska . Przy określeniu zakresu Programu posłużono się także opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumentem pt.: "Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" wydane 02.września 2015 r. Program obejmuje następujące obszary interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona klimatu i jakość powietrza, - zagrożenie hałasem, - pola elektromagnetyczne, - gospodarowanie wodami - gospodarka wodno-ściekowa

- zasoby geologiczne
- gleby
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami

Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026

Strategii Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026 została przyjęta Uchwałą NR XXII/143/2016 Rady Gminy Gorzów Śląski dnia 29 czerwca 2016 r. Misją gminy określoną w dokumencie jest zapewnienie warunków do rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego, kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju oraz partnerstwa. Natomiast wizja wypracowana w ramach strategii to Gorzów Śląski jako gmina czysta, estetyczna i ekologiczna, rozwijającą się w oparciu o turystykę, OZE i zrównoważone rolnictwo, otwarta na nowych inwestorów i wspierającą rozwój istniejących firm oraz stwarzającą atrakcyjne warunki do pracy i zamieszkania.

Cele strategiczne i operacyjne:

1. Ekologiczna, czysta, zadbane przestrzeń gminy.
 - Wspieranie rozwoju OZE, poprawa efektywności energetycznej oraz przeciwdziałanie niskiej emisji.
 - Ochrona środowiska oraz przyrody na obszarze gminy.
 - Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.
2. Gmina zintegrowana przestrzenie.
 - Modernizacja i budowa dróg oraz infrastruktury komunikacyjnej a także działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w komunikacji.
 - Kształtowanie wysokiej jakości usług komunikacji publicznej.
3. Gmina aktywna gospodarczo,
 - Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.
 - Wspieranie rozwoju nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa.
4. Gmina turystyczna
 - Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.
 - Zachowanie i rozwój zasobów kulturowych, w tym ochrona zabytków.
 - Rozwój produktów turystycznych oraz promocja turystyczna gminy.
5. Gmina aktywna społecznie
 - Rozwój infrastruktury wspierającej włączenie społeczne.
 - Rozwój usług społecznych wspierających aktywność i włączenie społeczne.

Przedstawione powyżej cele strategiczne ze Strategii Rozwoju skupiają się na aspekcie ekologicznym w tym szczególnej dbałości o czyste powietrze ale także rozwój infrastruktury i warunków do aktywnego gospodarczo życia mieszkańców. Warunki i komfort życia oraz działania na rzecz jego podniesienia oraz wsparcie przedsiębiorczości oraz infrastruktury turystycznej to tylko wybrane aspekty, które również będą wspierane poprzez realizację Programu Rewitalizacji. Zatem Strategia Rozwoju oraz Program Rewitalizacji wykazują spójność wizji i kierunków rozwoju.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski”, przyjęto uchwałą Nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 r., zmienionego uchwałą Nr XXXIII/157/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski.

Kierunki rozwoju określono następująco:

- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu,

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków oraz jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnieniem,
- konieczne jest maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu,
- w przypadku obiektów usługowych konieczne jest dostosowanie ich dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dla zapewnienia atrakcyjnego wyglądu miejscowości niezbędne jest przeprowadzenie działań polegających na:

- utrzymywaniu charakterystycznych układów przestrzennych,
- lokalizacji nowej zabudowy na zasadzie utrzymania skali i charakteru zabudowy istniejącej,
- kształtowania zabudowy wiejskiej na zasadzie tworzenia zagród stanowiących charakterystyczne dla wsi zespoły zabudowy zwartej.

Miejsko-Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2030

Miejsko-Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2030 przyjęto uchwałą Nr XXVI/216/2021 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 16 marca 2021r. Dokument określa wizję gminy jako „Gmina przyjazna mieszkańcom, wrażliwa na problemy społeczne, aktywna, z minimalnym bezrobociem, efektywnie wykorzystująca środki unijne.”

Cele operacyjne i szczegółowe:

1. Stworzenie zintegrowanego systemu dla rodzin oraz pozostałych podmiotów
 - 1.1. Działania profilaktycznoinformacyjne o istniejących zagrożeniach w społeczeństwie
 - 1.2. Wspieranie rodzin (osób) w sytuacjach kryzysowych i losowych
 - 1.3. Rozszerzenie działalności punktu konsultacyjnego
 - 1.4. Zapewnienie opieki osobom starszym niepełnosprawnym, samotnym
 - 1.5. Podejmowanie działań informacyjnych o możliwościach przekwalifikowania się, możliwości zatrudnienia bezrobotnych
2. Zwiększenie integracji i aktywności mieszkańców.
 - 2.1. Wspieranie działań integracyjnych poprzez wykorzystywanie różnych form aktywności mieszkańców gminy
 - 2.2. Tworzenie partnerstwa organizacji liderów na rzecz działań środowiskowych
3. Wyrównywanie szans społecznych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
 - 3.1. Organizacja specjalistycznych kursów/warsztatów doskonalących dla mieszkańców gminy
 - 3.2. Organizowanie kursów przekwalifikujących dorosłych dostosowujących kwalifikacje do ofert rynku pracy
 - 3.3. Rozwijanie zainteresowań poprzez pomoc w tworzeniu grup mających różne pasje
 - 3.4. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Gorzów Śląski na rok 2023

Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Gorzów Śląski na rok 2023 został przyjęty uchwałą NR L/385/2023 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego dnia 22 marca 2023.

Cel strategiczny: Inspirowanie, wspieranie i kreowanie działań zmierzających do rozwiązania problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i zachowań szkodliwych oraz zapobiegających przemocy w rodzinie.

Cele główne :

1. Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z występowaniem uzależnienia w rodzinie
2. Zmniejszanie szkód spowodowanych występowaniem problemu uzależnień
3. Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych

5. Poszerzenie oferty pomocowej dla osób po odbytych leczeniu odwykowym oraz wsparcia dla osób współzależnionych.
Prowadzenie punktu konsultacyjnego i grup wsparcia dla osób współzależnionych, dotkniętych przemocą w rodzinie.

3. ANALIZA STANU BIEŻĄCEGO

3.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE¹

Gmina Gorzów Śląski jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim na pograniczu z województwem łódzkim. Sąsiaduje z następującymi gminami: Praszka, Olesno, Radłów, Byczyna, Kluczbork (województwo opolskie) oraz Skomlin i Łubnice (województwo łódzkie). Granice: północna, południowa i zachodnia są granicami sztucznymi, natomiast granica wschodnia gminy przebiega wzdłuż rzeki Proсны.

Powierzchnia gminy wynosi 154,12 km², z czego 18,68 km² położonych jest w granicach administracyjnych miasta Gorzowa Śląskiego. Łączna powierzchnia gminy stanowi 15,81 % powierzchni powiatu oleskiego oraz 1,64 % powierzchni województwa opolskiego. Siedzibą Urzędu Miejskiego jest położone w środkowo-wschodniej części gminy miasto Gorzów Śląski. W skład gminy obok miasta wchodzi 14 sołectw. Należą do nich:

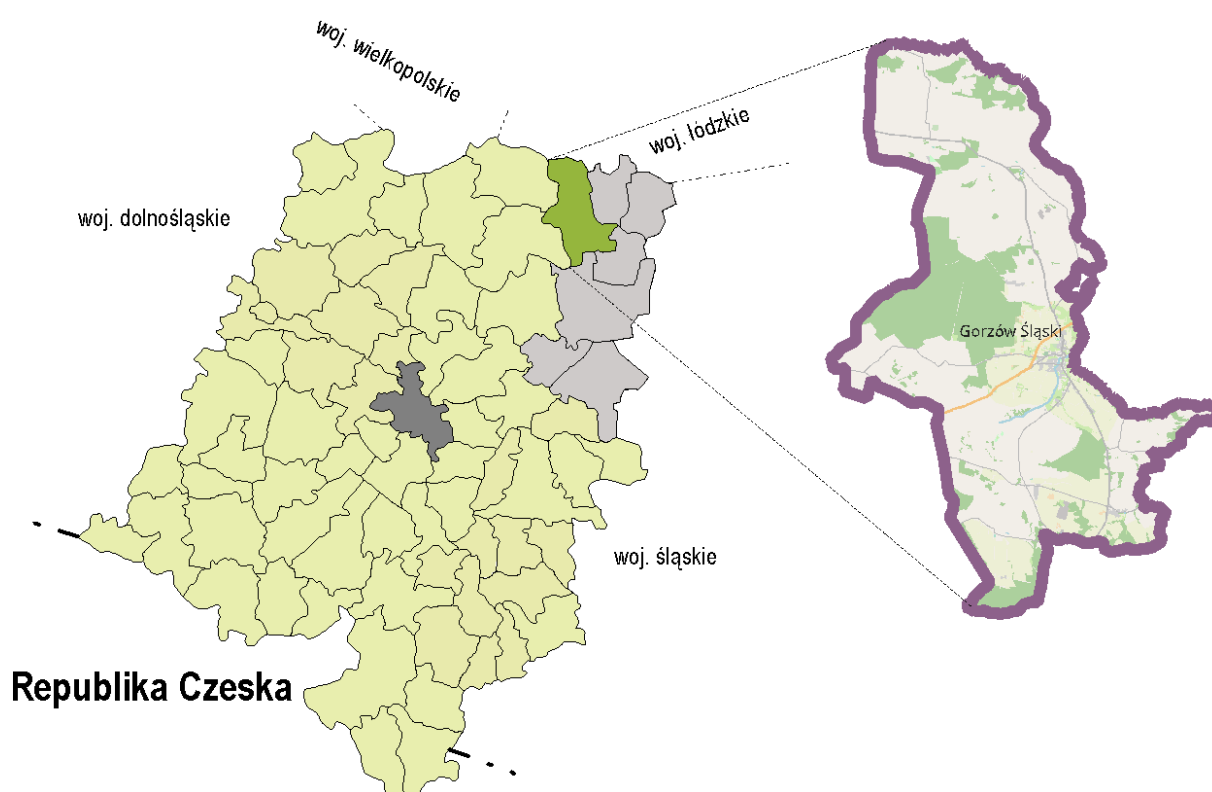
- Budzów,
- Dębina,
- Goła,
- Jamy,
- Jastrzygowice,
- Kobyla Góra,
- Kozłowice,
- Pawłowice,
- Krzyżanowice,
- Nowa Wieś,
- Pakoszów,
- Skrońsko,
- Uszyce,
- Zdziechowice

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

Rysunek 5. Mapa obszaru Gminy Gorzów Śląski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych www.OpenStreetMap.org

Rysunek 6. Położenie Gorzowa Śląskiego

Źródło: Opracowanie własne

3.2 POWIERZCHNIA ZIEMI²

Powierzchnia całkowita gminy wynosi 15 371 ha. Największą powierzchnię gminy zajmują użytki rolne – 72,98%, w tym grunty orne 57,39%. Udział użytków rolnych w powierzchni gminy jest zauważalnie wyższy od danych notowanych dla kraju, województwa, a także powiatu oleskiego. W strukturze użytkowania użytków rolnych największy udział mają grunty orne (79%). Znaczny jest także udział łąk (13%) oraz pastwisk (4%).

Tabela 19. Struktura użytkowa gruntów

Wyszczególnienie	Gorzów Śląski		Powiat oleski		woj. opolskie		POLSKA	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
grunty orne	8 822	57,39%	43 915	45,12%	491 248	52,19%	13 818 845	44,19%
sady	36	0,23%	279	0,29%	3 318	0,35%	285 402	0,91%
łąki trwałe	1 500	9,76%	8 639	8,88%	67 439	7,17%	2 260 372	7,23%
pastwiska trwałe	490	3,19%	2 817	2,89%	18 045	1,92%	1 612 789	5,16%
grunty rolne zabudowane	287	1,87%	1 843	1,89%	12 591	1,34%	528 612	1,69%
grunty pod stawami	2	0,01%	14	0,01%	4 333	0,46%	78 657	0,25%
grunty pod rowami	81	0,53%	351	0,36%	4 135	0,44%	132 411	0,42%
użytki rolne razem	11 218	72,98%	57 858	59,44%	601 109	63,87%	18 717 088	59,86%
powierzchnia ogółem	15 371		97 338		941 187		31 267 967	

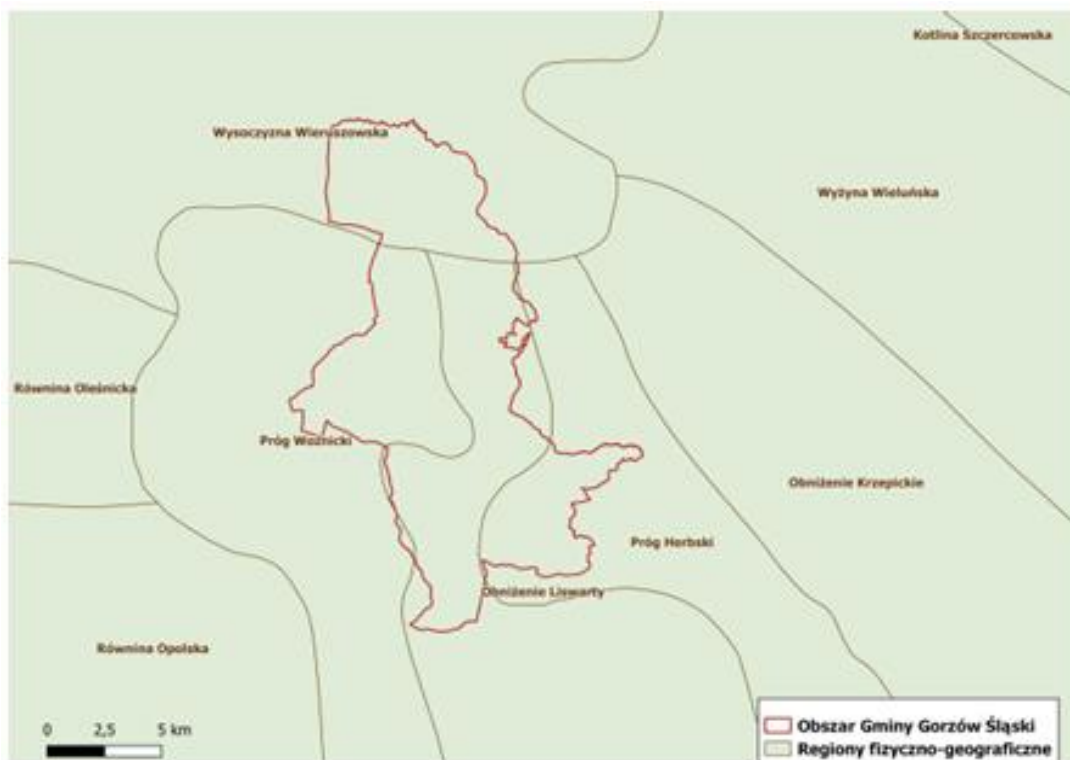
Źródło: GUS, BDL

² Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026, Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.

3.3 KRAJOBRAZ³

Najwyżej położony punkt w gminie zlokalizowany jest na południowy zachód od miejscowości Goła, na Płaskowyżu Helenowskim, natomiast najniżej usytuowany jest obszar położony w dolinie rzeki Proсны, w rejonie miejscowości Goła. Gmina Gorzów Śląski leży na pograniczu dwóch jednostek geologicznych: monokliny przedsudeckiej i monokliny śląska-krakowskiej. Podłoże geologiczne terenu gminy stanowią utwory jury i trzeciorzędu, które przykryte są od powierzchni zmiennej miąższości warstwą utworów czwartorzędowych zarówno plejstoceńskich i holocenijskich. Biorąc pod uwagę podział fizyczno-geograficzny Polski (Kondracki, 2002), obszar gminy Gorzów Śląski określają następujące jednostki:

- Prowincja: Wyżyny Polskie (34)
- Podprowincja: Wyżyna Śląsko Krakowska (342)
- Makroregion: Wyżyna Woźnicko Wieluńska (342.2)
- Mezoregion: Wysoczyzna Wieruszowska (318.24), Próg Herbski (341.24) Obniżenie Liswarty (341.22), Próg Woźnicki (341.23)

Rysunek 7. Położenie Gminy Gorzów Śląski na tle regionów fizycznogeograficznych

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

- Wysoczyzna Wieruszowska (318.24) – mezoregion jest zdenudowaną równiną morenową tworzącą równoleżnikowy łukowy pomost między sąsiednimi wyżynami. Specyficzną cechą

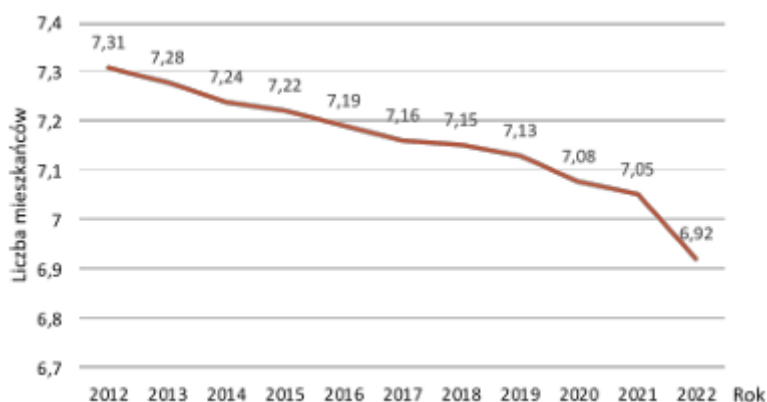
³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

geomorfologiczną regionu jest występowanie tzw. kęp wysoczyznowych (np. Opatowska, Siemianicka, Mikorzyńska, Wójcińska, Żdzarska), poprzecinanych obniżeniami. Przez Wysoczyznę Wieruszowską przepływa górna Proсна. Główne drzewostany regionu to sosna i dąb a na wyższych obszarach również buk i jodła z elementami górskiego runa, choć zalesienie na ogół jest niewielkie. Próg Herbski (341.24)

- Próg Herbski jest niezbyt wysokim grzbieciem osiągnającą wysokości od 230 do 330 m n.p.m. Czoło proggu opada 10–30 m stopniem w kierunku południowo-zachodnim ku Liswarcie. Podłoże zbudowane jest głównie z piaskowców środkowojurajskich. Region obejmuje powierzchnię około 450 km². Próg Herbski to ciąg wzniesień zbudowanych z piaskowców środkowojurajskich. Region bierze swą nazwę od miejscowości Herby, która jednak wbrew nazewnictwu leży w Obniżeniu Liswarty. Obniżenie Liswarty (341.22) - Region jest znacznie zalesionym obniżeniem, powstałym w mało odpornych skałach górnego triasu i dolnej jury. Obniżenie Liswarty zostało wypreparowane w skałach jury. We wschodniej i centralnej części posiada duże zalesienie. W zachodniej części mezoregionu małą powierzchnię użytków rolnych reprezentują 5 i 6 kompleksy przydatności rolniczej na glebach płowych i glebach rdzawych.
- Próg Woźnicki (341.23) - Próg Woźnicki o powierzchni około 969 km² jest pasem wzniesień wznoszącym się 40 60 m ponad sąsiednią Równinę Opolską, osiągnając wysokości od 260 (w północno-zachodnich obniżeniach) do 380 m n.p.m. Podłoże regionu jest zbudowane z piaskowców, wapieni i zlepieńców kajprowych. Północną część regionu stanowi tzw. Garb Oleśnicki, pokryty osadami polodowcowymi, głównie piaskami i glinami czwartorzędu. W użytkowaniu mezoregionu przeważają lasy

3.4 STAN LUDNOŚCI I DEMOGRAFIA⁴

Gminę Gorzów Śląski w 2021 roku zamieszkiwało 6917 osób. Liczba mieszkańców gminy w latach 2012-2022 uległa zmniejszeniu o 5,34% (rysunek 3). Tempo zmiany liczby ludności zamieszkującej gminę było zbliżone do tempa zmiany ludności zamieszkującej w analogicznym okresie województwo opolskie (-5,29%) oraz powiatu oleskiego (-5,95%).

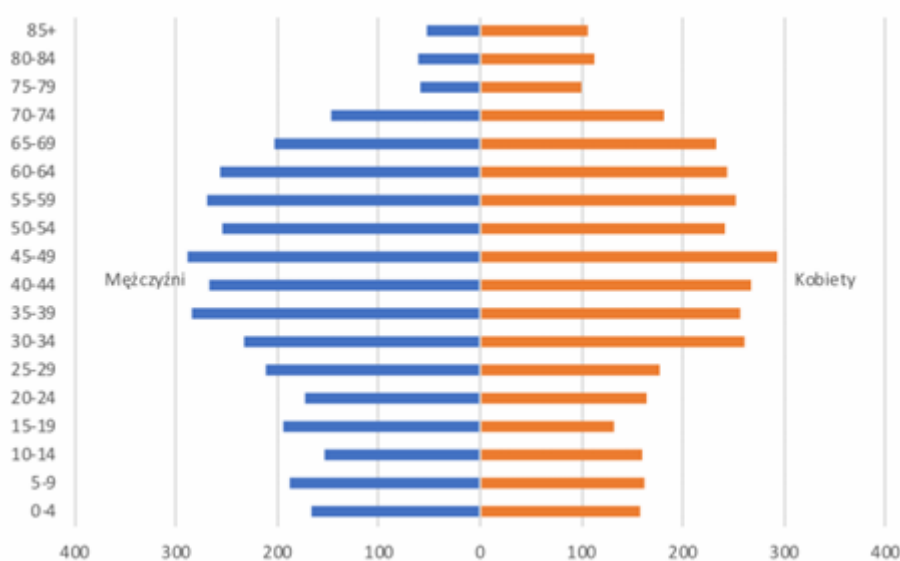
Rysunek 8. Liczba mieszkańców zamieszkująca gminę Gorzów Śląski w latach 2012-2022 (w tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Piramida ludności zamieszkującej gminę Gorzów Śląski w 2022 roku przyjmowała kształt zastojowy. Charakterystyczny dla populacji, w których liczba osób starszych i w średnim wieku zamieszkujących gminę przewyższa liczbę osób młodych. Podstawową przyczyną kształtu piramidy

⁴ Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski, Gorzów Śląski 2023

stanowią trendy demograficzne obserwowane na terenie gminy, na które składają się: ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji oraz wydłużający się czas życia mieszkańców. Regresywny charakter struktury płci i wieku mieszkańców gminy może mieć różne konsekwencje społeczne i gospodarcze. Zwiększająca się liczba osób starszych wpływa na stan na systemu opieki zdrowotnej, systemu emerytalnego, rynek pracy i inne dziedziny życia społecznego. Może stanowić również wyzwanie dla społeczeństwa, gdyż większy odsetek osób starszych wymaga odpowiednich środków i usług oraz dopasowanych usług pozwalających zapewnić im godne życie. Liczba mieszkańców zamieszkujących gminę w przeliczeniu na 1 km² w 2021 roku wynosiła 45,8 i należała do jednej z najniższych biorąc pod uwagę gminy powiatu oleskiego. Świadczy to o nierównomiernym rozłożeniu ludności wewnątrz obszaru gminy. Mieszkańcy jednostki skoncentrowani są w kilku obszarach, wśród których dominujący stanowi obszar miasta Gorzów Śląski.

Rysunek 9. Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Gorzów Śląski w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL.

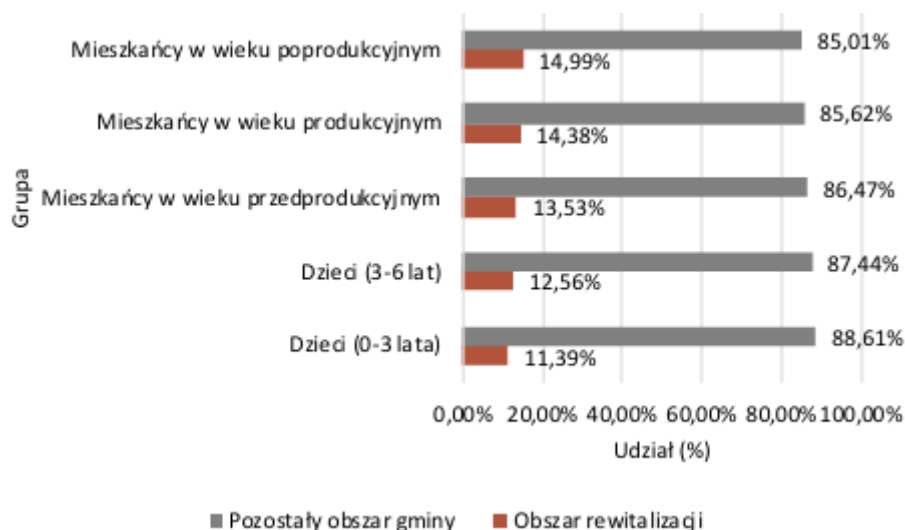
Na terenie obszaru rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski obserwuje się znaczący problem dotyczący starzenia się populacji. Obszar rewitalizacji zamieszkuje niewielka liczba osób młodych oraz duża liczba osób starszych w porównaniu do pozostałej części gminy. Wartości wskaźnika ilości osób w poszczególnych grupach wiekowych w obszarze rewitalizacji przyjmuje najmniej korzystne wartości w przypadku grup dzieci w wieku 0-3, w wieku 3-6 lat oraz w przypadku mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Korzystniejsza sytuacja w obszarze rewitalizacji w porównaniu do pozostałej części gminy występuje wśród liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym.

Tabela 20. Ilość poszczególnych grup wiekowych mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar rewitalizacji	Pozostały obszar gminy
Liczba dzieci (0-3 lata)	2,920	2,638	2,961
Liczba dzieci (3-6 lat)	3,108	3,096	3,110
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	17,305	18,578	17,122
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	59,534	67,890	58,329
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	20,934	24,885	20,364

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Kryzysową sytuację w obszarze kapitału ludzkiego na terenie obszaru rewitalizacji podkreśla podział miejsca zamieszkania poszczególnych grup mieszkańców pomiędzy obszarem rewitalizacji, a pozostałą częścią gminy. Obszar rewitalizacji posiada największy udział wśród miejsca zamieszkania osób w wieku poprodukcyjnym (14,99% wszystkich mieszkańców gminy kwalifikujących się do grupy wiekowej). Z kolei najmniejszy udział odnotowano wśród najmłodszych grup mieszkańców, wyłącznie 11,39% dzieci w wieku 0-3 lat zamieszkuje obszar rewitalizacji.

Rysunek 10. Miejsce zamieszkania mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy (%)

Źródło: Opracowanie własne.

3.5 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA⁵

Obszar gminy Gorzów Śląski jest praktycznie w całości zwodociągowany. Z sieci wodociągowej korzystało, wg danych GUS w 2014 roku, 86,9% mieszkańców gminy. Była to wartość niższa od notowanych w skali kraju, województwa i powiatu oleskiego.

Gminna sieć wodociągowa zaopatruje w wodę również wsie Szyszków i Wygiełdów należące do gminy Praszka. Do obiektów zaopatrujących gminę w wodę należą 3 Stacje Ujęć Wody (SUW). Zlokalizowane są w miejscowościach:

- Gorzów Śląski
- Uszyce
- Goła.

⁵ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026, Instytut Badawczy IPC Sp. z O. O.

Łączna wydajność gminnych SUW w pełni zaspokaja aktualne zapotrzebowanie. Ponadto w gminie Gorzów Śląski istnieją dwa ujęcia wody, które znajdują się na terenie zakładów pracy takich jak: ALTO Sp. z o.o. w Gorzowie Śląskim oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Zdziechowicach.

Z sieci kanalizacyjnej korzystało zdecydowanie mniej mieszkańców gminy niż z sieci wodociągowej. W 2014 roku, wg danych GUS, z sieci kanalizacyjnej korzystało 46,2% mieszkańców gminy. W ciągu 10 analizowanych lat nastąpił ponad dwukrotny wzrost tego odsetka. Niemniej stan rozwoju sieci kanalizacyjnej w gminie Gorzów Śląski był wyraźnie niższy od przeciętnie notowanego w skali kraju jak też województwa.

Obecnie w gminie Gorzów Śląski skanalizowanych jest pięć miejscowości: Gorzów Śląski, Jamy, Kozłowice, Pawłowice i Jastrzygowice. Istnieją jednak plany budowy sieci kanalizacyjnej na terenie wszystkich sołectw gminy. Na terenach, które nie zostaną objęte zbiorczym systemem kanalizacyjnym planuje się wybudowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina Gorzów Śląski posiada kolektor sanitarny z punktem zlewnym w Gorzowie, tłoczącym ścieki do oczyszczalni biologiczno – mechanicznej w Praszcze. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (uwzględniając wymagania zawarte w dyrektywie 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych), nałożyła na aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000 (RLM) obowiązek wyposażenia ich w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków. Oczyszczalnia ścieków w Praszcze ma przepustowość 250 m³/h tj. 2500 m³/dobę.

Odsetek ludności korzystającej w oczyszczalni ścieków wg danych GUS w 2014 wyniósł gminie Gorzów Śląski 57,1%, czyli był wyższy od odsetka osób korzystających z sieci kanalizacyjnej. W ciągu 10 lat nastąpił znaczny wzrost tego wskaźnika. W 2014 roku był on jednak nadal niższy od wartości notowanej w skali województwa opolskiego (71,5%) oraz kraju (72,2%) i nieznacznie wyższy od wartości dla powiatu oleskiego (51,6%).

3.6 ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ⁶

TAURON Dystrybucja S.A. nie posiada na terenie gminy Gorzów Śląski źródeł energii tj. elektrowni wytwarzających energię w sposób konwencjonalny jak i ze źródeł odnawialnych. Nie ma także stacji elektroenergetycznej WN/SN, która stanowiłaby Główny Punkt Zasilania (GPZ) dla odbiorców energii elektrycznej. Mieszkańcy gminy Gorzów Śląski zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV Praszka zlokalizowanej na terenie sąsiedniej gminy, za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia. W Gorzowie Śląskim znajduje się rozdzielnia sieciowa 15 kV (RS Gorzów Śląski) zasilana bezpośrednią linią 15 kV z GPZ Praszka.

Teren gminy przecina linia 110 kV relacji GPZ Praszka - GPZ Kluczbork oraz linia 400 kV, która jest własnością PSE S.A. Z RS Gorzów Śląski wyprowadzone są linie 15 kV następujących relacji:

- RS Gorzów - Kluczbork, RS Gorzów - Pilawy, RS Gorzów - Kostów, RS Gorzów - Pawłowice, RS Gorzów - Olesno, RS Gorzów - 15-go Grudnia, RS Gorzów - Młyn.

Do ww. linii SN przyłączone są 62 stacje transformatorowe 15/0,4 kV będące własnością TAURON Dystrybucja S.A.

Większość stacji transformatorowych 15/0,4 kV jest w dobrym stanie technicznym, a ich moc znamionowa dostosowana jest do występujących potrzeb. Istniejące typy stacji umożliwiają w razie konieczności wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy.

⁶ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026, Instytut Badawczy IPC Sp. Z O. O.

Aktualnie istniejąca na terenie gminy Gorzów Śląski infrastruktura elektroenergetyczna jest w dobrym stanie technicznym oraz zapewnia zasilanie wszystkim zgłoszonym do przyłączenia obiektom. Moc transformatorów zainstalowanych w GPZ-tach oraz stacjach transformatorowych 15/0,4 kV pokrywa obecne zapotrzebowanie odbiorców na moc. Należy jednak liczyć się z koniecznością budowy nowych stacji i linii SN i nN, podyktowaną potrzebami przyszłych inwestorów - zgodnie z wydanymi warunkami przyłączenia do sieci oraz zawartymi umowami. Budowa infrastruktury elektroenergetycznej będzie także konieczna na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod nową zabudowę mieszkaniową.

Dla zapewnienia niezawodności dostaw energii oraz odpowiednich parametrów jakościowych energii elektrycznej TAURON Dystrybucja S.A. prowadzi sukcesywną modernizację istniejących sieci, budowę nowych urządzeń elektroenergetycznych oraz tworzenie optymalnych układów pracy sieci, zgodnie z ustalonymi harmonogramami.

Wykaz zadań inwestycyjnych przewidzianych do realizacji na terenie gminy Gorzów Śląski, które zostały ujęte w „Planie Rozwoju w zakresie zaspokajania obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2014-2019” Tauron Dystrybucja zatwierdzony został przez Urząd Regulacji Energetyki.

3.7 ZAOPATRZENIE W GAZ⁷

Sieć gazowa na terenie gminy Gorzów Śląski obsługiwana jest przez EWE Energia Sp. z o. o. Spółka dostarcza gaz ziemny wysokometanowy E o składzie: metan ok. 97,8%, etan, propan, butan ok. 1%, dwutlenek węgla i reszta składników ok. 0,2%.

Obszar gminy jest zasilany ze stacji redukcyjnej IOOGP GAZ_SYSTEM w Bąkowie. Infrastruktura sieci składa się z:

- 678 mb sieci o ciśnieniu powyżej 0,5 MPa,
- 24 mb sieci o ciśnieniu nie wyższym niż 0,5 MPa.

Spółka zarządza 10 czynnymi przyłączami gazowymi. Stan techniczny sieci oceniany jest jako dobry i bardzo dobry. Spółka planuje na bieżąco podłączać do sieci gazowej klientów zainteresowanych, dla których wykonanie stosownego rozwoju sieci będzie technicznie i ekonomicznie uzasadnione. Plan rozwoju EWE nie przewiduje wykonania inwestycji rozwojowych na terenie gminy.

Drugim podmiotem dostarczającym gaz na teren gminy jest DUON Dystrybucja S.A. Na obecną chwilę Spółka nie przewiduje rozbudowy i modernizacji istniejącej infrastruktury gazowniczej na obszarze gminy.

3.8 ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ⁸

Zaopatrzenie w ciepło opiera się na indywidualnych źródła ciepła oraz lokalnych kotłowniach zasilanych głównie paliwem stałym.

3.9 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII⁹

W wykorzystaniu zasobów energii słonecznej najistotniejszymi parametrami są natężenie promieniowania słonecznego oraz nasłonecznienie, które wyraża ilość energii słonecznej padającej na

⁷ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026, Instytut Badawczy IPC Sp. z O. O.

⁸ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026, Instytut Badawczy IPC Sp. z O. O.

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

jednostkę powierzchni płaszczyzny w określonym czasie. Dodatkowym parametrem jest usłonecznienie, które oznacza czas, podczas którego na powierzchnię ziemi padają bezpośrednio promienie słoneczne. Energia słoneczna w Polsce może być przekształcana poprzez kolektory słoneczne do postaci energii cieplnej, głównie na potrzeby podgrzania ciepłej wody użytkowej lub ogniwa fotowoltaiczne do postaci energii elektrycznej. Wielkość całkowitego rocznego natężenia promieniowania słonecznego na powierzchnię poziomą na obszarze Gminy Gorzów Śląski wynosi około 1 112 kWh/m². Prawidłowe usytuowanie instalacji pod odpowiednim kątem oraz kierunkiem, jest niezwykle istotne ze względu na efektywność i opłacalność funkcjonowania instalacji (kolektorów lub paneli słonecznych). Największy roczny uzysk energii słonecznej wystąpi, gdy instalacja zostanie skierowana w kierunku południowym pod kątem 38o – około 1 316 kWh/m², co stanowi wzrost o 18,3% w stosunku do natężenia promieniowania na powierzchnię poziomą. Zgodnie z danymi urzędu gminy na terenie gminy Gorzów Śląski wydano 54 decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy farm fotowoltaicznych.

Jednym ze źródeł OZE jest energia wiatru. Jest ona przekształcana w energię elektryczną za pomocą turbin wiatrowych, jak również wykorzystywana jako energia mechaniczna w wiatrakach i pompach wiatrowych. Lokalizacja elektrowni wiatrowych głównie zależy od dwóch czynników tj. od zasobu energii wiatru oraz od uwarunkowań przyrodniczo-przestrzennych. Przyjmuje się, że strefy I - III charakteryzują się korzystnymi warunkami dla rozwoju energetyki wiatrowej. Najlepsze warunki do wykorzystania energii wiatru na wysokości 30 m n.p.g. w Polsce występują na Wybrzeżu oraz Suwalszczyźnie. Dość dobre również w środkowej Polsce oraz lokalnie bardzo korzystne warunki występują także w górach i w pasie Przedgórze Sudeckiego i Pogórza Karpackiego. Analiza potencjału wiatru na wysokości 10 m n.p.g. prowadzi do korekt w klasyfikacji regionów Polski. Charakteryzując Polskę należy wyróżnić obszar północny – nadmorski i pas Pojezierzy Mazurskiego i Zachodniosuwalskiego jako bardzo dogodny. Niewiele gorsze warunki panują w centralnej Polsce w pasie przebiegającym od zachodniej granicy między Wartą i Odrą, przez Pojezierze Wielkopolskie (z najkorzystniejszymi warunkami między Poznaniem a Płockiem), aż po centralną część Niziny Mazowieckiej. Zgodnie z danymi urzędu gminy na terenie gminy Gorzów Śląski wydano 11 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy farm wiatrowych.

3.10 ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE¹⁰

Dziedzictwo kulturowe to ogół dorobku społeczeństwa w zakresie nauki, sztuki, architektury, oświaty, techniki, wytworzonego w trakcie jego historycznego rozwoju i przekazywanego z pokolenia na pokolenie. Składa się nań zasób rzeczy nieruchomości i ruchomych wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi, mającymi znaczenie dla tożsamości i ciągłości rozwoju politycznego, społecznego i kulturalnego, dowodzenia prawd i upamiętniania wydarzeń historycznych, kultywowania poczucia piękna i wspólnoty cywilizacyjnej.

Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, jak również dorobek naszych czasów. Najczęściej utożsamiane jest z architekturą i sztuką, jednak formy gospodarowania, obyczaje towarzyskie, kulinaria i wiele innych przejawów życia i rozwoju społeczności stanowią również elementy dziedzictwa kulturowego.

Ze względu na szczególną wagę przypisywaną ochronie dziedzictwa kulturowego, uzyskała ona swoje umocowanie prawne, mające odzwierciedlenie również w regulacjach dotyczących opracowywania dokumentów z zakresu planowania przestrzennego. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w art. 10 stanowi, że w studium uwzględnia się uwarunkowania

¹⁰ Program Opieki nad Zabytkami Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2024, mgr Halina Łabęcka, Bytom, ul. Nickla 27/9, Listopad 2020 r.

wynikające w szczególności ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium uwzględnia się w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- 2) innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- 3) parków kulturowych.

Do zabytków nieruchomych, zgodnie z art. 6 ustawy o ochronie zabytków, zalicza się w szczególności:

- krajobrazy kulturowe,
- układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane,
- dzieła architektury i budownictwa,
- dzieła budownictwa obronnego,
- obiekty techniki, a zwłaszcza kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe,
- cmentarze,
- parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,
- miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Do zabytków archeologicznych, zalicza się: pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska i kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Na terenie gminy Gorzów Śląski znajduje się zespół zabytków nieruchomych, liczący łącznie 104 obiekty, z których 16 zabytków jest wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

W gminie Gorzów do zabytków ruchomych należy wyposażenie 3 kościołów, które są wpisane do Rejestru Zabytków Ruchomych Województwa Opolskiego.

Na terenie gminy Gorzów Śląski znajduje się 5 nieruchomych zabytków techniki ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Na obszarze gminy Gorzów znajdują się 337 stanowiska archeologiczne wpisanych do Ewidencji, w tym 1 stanowisko wpisane do Rejestru Zabytków woj. opolskiego.

W gminie Gorzów znajduje się 16 zabytkowych układów zieleni kształtowanej, w tym 2 zabytkowe układy zieleni (parki), wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

3.11 GOSPODARKA ODPADAMI¹¹

Na terenie gminy Gorzów Śląski obowiązuje obecnie Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 (Uchwała nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.). Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego zawiera pełen zakres zadań, których realizacja zapewnia osiągnięcie zintegrowanej gospodarki odpadami na Opolszczyźnie. Działania te gwarantują ochronę środowiska oraz uwzględniają obecne i przyszłe możliwości, a także uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury.

¹¹ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026, Instytut Badawczy IPC Sp. z O. O.

Istniejący system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie opiera się na znowelizowanej w lipcu 2011 roku ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Znowelizowana ustawa wprowadziła podział zadań dla poszczególnych uczestników systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz ustanowiła jednolite zasady finansowania, odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie całego kraju. Najważniejsza reforma dotyczyła przejęcia pełnej odpowiedzialności przez gminy za odpady komunalne wytwarzane na ich terenie.

Gminy we własnym zakresie rozwiązały zagadnienie gospodarki odpadami. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r., poz. 888) nałożyła nowe obowiązki zarówno na mieszkańców, osoby prawne, jednostki organizacyjne, jak i samorządy. Zgodnie z tą ustawą gminy odpowiedzialne są za zorganizowanie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, a mieszkańiec/ właściciel nieruchomości (lub w jego imieniu administrator lub zarządca nieruchomości) wpłaca na konto gminy opłatę za gospodarowanie odpadami. Objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości niezamieszkałych jest natomiast fakultatywne. Gminy wyłoniły w ramach przetargu przedsiębiorcę, odbierającego odpady od właścicieli nieruchomości. System ten został zorganizowany w zamian za opłatę, którą mieszkańcy są zobligowani wносить do urzędu gminy. System naliczania opłat i stawkę jednostkową każda z gmin ustaliła indywidualnie, na podstawie analizy lokalnych warunków gospodarki odpadami. Wysokość opłat zależy również od tego czy dana osoba zadeklarowała chęć segregacji odpadów czy oddawanie odpadów zmieszanych oraz od tego czy nieruchomość jest zamieszkała czy też nie. W ramach zorganizowanego systemu odpady odbierane są bezpośrednio od mieszkańców, według harmonogramu odbioru odpadów.

Od 1 lipca 2017 r. obowiązuje na terenie całego kraju Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO). Od tego czasu odpady komunalne są zbierane w podziale na cztery główne frakcje i odpady zmieszane:

- papier (kolor niebieski);
- szkło (kolor zielony), jeżeli frakcja zbierana jest w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe, to stosuje się: szkło bezbarwne (kolor biały), szkło kolorowe (kolor zielony);
- metale i tworzywa sztuczne (kolor żółty);
- odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów (kolor brązowy).

Selektywne zbieranie odpadów komunalnych prowadzone jest również w utworzonych przez gminy PSZOK-ach, do których mieszkańcy mogą przynosić określone w regulaminie PSZOK frakcje odpadów komunalnych. Na terenie Gminy Gorzów Śląski znajduje się punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zlokalizowany w miejscowości Gorzów Śląski (ul. Adama Mickiewicza 16). W PSZOK przyjmowane są odpady komunalne powstające wyłącznie w gospodarstwach domowych położonych na terenie gminy. W punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych przyjmowane są segregowane odpady komunalne:

- tworzywa sztuczne i metale,
- papier i tektura,
- odpady z tworzyw sztucznych nie opakowaniowe,
- odpady ze styropianu,
- folia budowlana,
- odpady szklane opakowaniowe,
- odpady bio kuchenne, zielone,
- odpady wielkogabarytowe,

- opony małogabarytowe,
- gruz budowlany,
- odzież i tekstylia,
- lampy małogabarytowe, świetlówki (niebezpieczne),
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny małogabarytowy,
- baterie małogabarytowe,
- opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych,
- rozpuszczalniki,
- oleje i tłuszcze,
- kwasy i alkalia,
- odczynniki fotograficzne,
- detergenty,
- farby, tusze drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice,
- przeterminowane leki
- płyty kompaktowe CD/DVD.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz przyjętym przez Radę Gminy regulaminem, każdy właściciel nieruchomości ma obowiązek wyposażyć nieruchomość w pojemnik służący do zbierania odpadów oraz gromadzić odpady komunalne w przeznaczonych do tego pojemnikach lub workach, utrzymanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, jak również utrzymanie w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsca gromadzenia odpadów. Właściciel nieruchomości ma obowiązek gromadzenia i przekazywania selektywnie zebranych odpadów komunalnych podmiotowi odbierającemu odpady w terminach wyznaczonych harmonogramem, udostępnionym właścicielom nieruchomości przez gminę w sposób zwyczajowo przyjęty.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Gorzów Śląski objęte są nieruchomości zamieszkałe przez mieszkańców oraz pozostałe nieruchomości. Na terenie Gminy Gorzów Śląski odpady komunalne powstają głównie w gospodarstwach domowych, na terenach nieruchomości niezamieszkałych, w obiektach i miejscach użyteczności publicznej oraz z prowadzonej działalności gospodarczej.

Odpady zebrane z terenu gminy mogą być zagospodarowane w instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych:

- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Gotartowie,
- Kompostownia w Gotartowie,
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gotartowie,
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ziemiłowicach.

Na terenie gminy Gorzów Śląski w miejscowości Krzyżanowice zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Obiekt został zlokalizowany w wyeksploatowanej części wyrobiska piasku i był eksploatowany od 1997 r. do 01.07.2013 r. Składowisko jest obecnie rekultywowane. Na terenie gminy brak jest dzikich wysypisk odpadów.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Gorzów Śląski, na jej terenie w roku 2021 wytworzono i odebrano 1691,66 Mg odpadów komunalnych, w tym 1112,94 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Odpady wytwarzane w latach 2017-2021 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 21. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie gminy Gorzów Śląski w latach 2017-2021

Rok	Odpady wytworzone na terenie gminy [Mg]	W tym:	
		Odpady zmieszane [Mg]	Odpady przyjęte na PSZOK [Mg]
2017	1528,92	935,02	-
2018	1531,22	904,5	-
2019	1744,46	1010,88	-
2020	1649,22	989,08	259,50
2021	1691,66	1112,94	251,99

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

3.12 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO¹²

Badaniem stanu jakości powietrza w województwie opolskim zajmuje się Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu, który prowadzi pomiary jakości powietrza w oparciu o wyniki otrzymane na stacjach pomiarowych. Ocena jakości powietrza dokonywana jest dla całej strefy opolskiej (kod strefy PL 1602), w skład której wchodzi gmina Gorzów Śląski.

W 2024 roku GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wyniki opublikowane zostały w raporcie wojewódzkim za rok 2023.

Celem corocznej oceny jakości powietrza wykonywanej przez GIOŚ jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń w zakresie umożliwiającym:

- dokonanie klasyfikacji stref, w celu uzyskania danych niezbędnych do podjęcia decyzji o potrzebie działań na rzecz poprawy jakości powietrza w strefie (opracowanie programów ochrony powietrza);
- uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji).

¹² Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, raport wojewódzki za 2023 r., GIOŚ, Opole 2024 r.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje: dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, nikiel Ni, kadm Cd, benzo(a)piren B(a)P, pył PM10, pył PM2,5, ozon O₃, tlenek węgla CO. Ocena dokonywana pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmuje: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x i ozon O₃. Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie najwyższych stężeń (tzn. występujących w najbardziej zanieczyszczonych rejonach) na obszarze aglomeracji lub innej strefy.

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowią:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu,
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji,
- poziom docelowy,
- poziomy celów długoterminowych.

Wynikiem oceny, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne albo poziomy docelowe,
- klasa C1 - oznaczenie strefy pod kątem pyłu zawieszonego PM2,5 w przypadku braku osiągnięcia poziomu określonego dla fazy II tj. 20 µg/m³.

W przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W wyniku przeprowadzenia analizy jakości powietrza w 2023 roku, obszar gminy Gorzów Śląski, należący do strefy opolskiej, zakwalifikowano pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin do klas przedstawionych w poniższych tabelach.

Tabela 22. Klasy strefy opolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5)

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
strefa opolska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2,

2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ 2024

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza wykonanej na podstawie danych za 2023 rok z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi dla prawie wszystkich zanieczyszczeń strefa opolska uzyskała klasę A. W przypadku benzo(a)pirenu strefa opolska dla kryterium ochrony zdrowia ludzi zaliczona została do klasy C, oznaczającej występowanie obszarów przekroczeń wartości docelowej. Przekroczenie odnotowano również w przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu, w wyniku czego strefie przypisano klasę D2.

Tabela 23. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
strefa opolska	A	A	A
1) Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa opolska uzyskała klasę D2.			

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ 2024

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2023 rok z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa opolska uzyskała klasę A. Jednak w strefie tej (a także w gminie Gorzów Śląski) wystąpiło przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, w wyniku czego strefie przypisano klasę D2.

Na terenie gminy obserwuje się obecność takich substancji jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 oraz PM2,5. Dwutlenek siarki powoduje szkodliwe skutki dla układu oddechowego, obejmujące podrażnienie dróg oddechowych oraz zwiększenie ryzyka chorób przewlekłych tego układu. Dwutlenek azotu negatywnie wpływa na funkcje układu oddechowego i krążenia, co przyczynia się do wzrostu zachorowalności na schorzenia układu krążenia i obniżenia jakości życia mieszkańców. Cząstki zawieszane PM10 i PM2,5, z uwagi na ich mikroskopijną strukturę, przenikają do układu oddechowego, co z kolei zwiększa ryzyko wystąpienia chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego oraz negatywnie wpływa na ogólną kondycję zdrowotną populacji. Obecność wskazanych substancji występuje w większej ilości na obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy. Obecność wskazanych substancji występuje w większej ilości na obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy.

Tabela 24. Emisja szkodliwych substancji (SO₂, NO₂, PM10, PM2,5) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy

Wyszczególnienie	SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5
Obszar rewitalizacji	29,277	8,364	30,061	29,608
Pozostały obszar gminy	11,793	3,293	12,098	11,916

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NFOŚiGW.

3.13 WARUNKI KLIMATYCZNE¹³

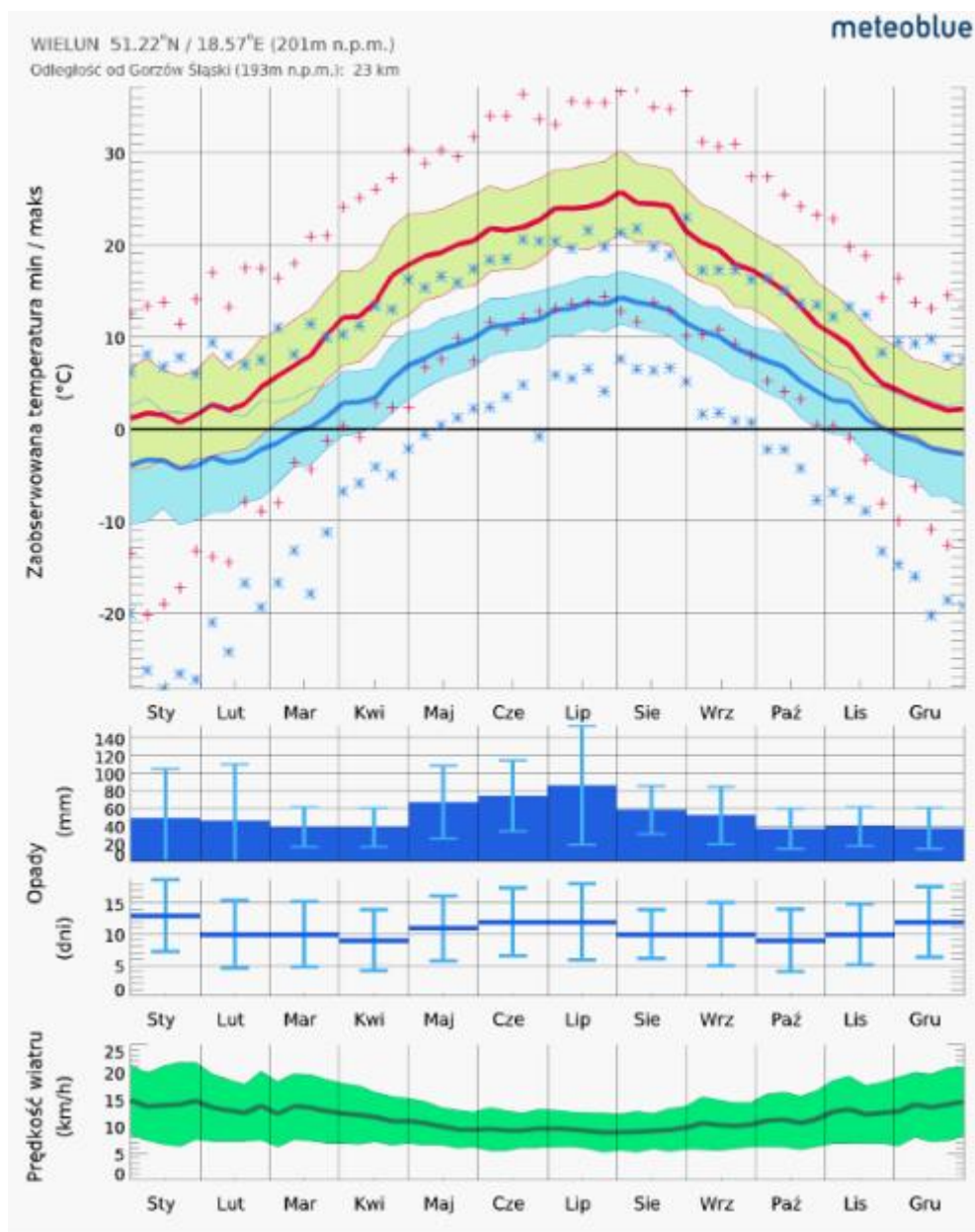
¹³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

Jakość powietrza – a dokładniej poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ściśle zależy od warunków meteorologicznych oraz działalności antropogenicznej. Temperatura powietrza, prędkość wiatru, natężenie promieniowania słonecznego czy też wilgotność oddziałują na wielkość emisji zanieczyszczeń.

Na rozprzestrzenianie się substancji zanieczyszczających znaczący wpływ mają prędkość i kierunki wiatrów. W momencie braku wiatrów oraz wiatrów o małych prędkościach następuje pogarszanie wentylacji powietrza, co przyczynia się do wzrostu stężeń zanieczyszczeń w przypowierzchniowych warstwach atmosfery.

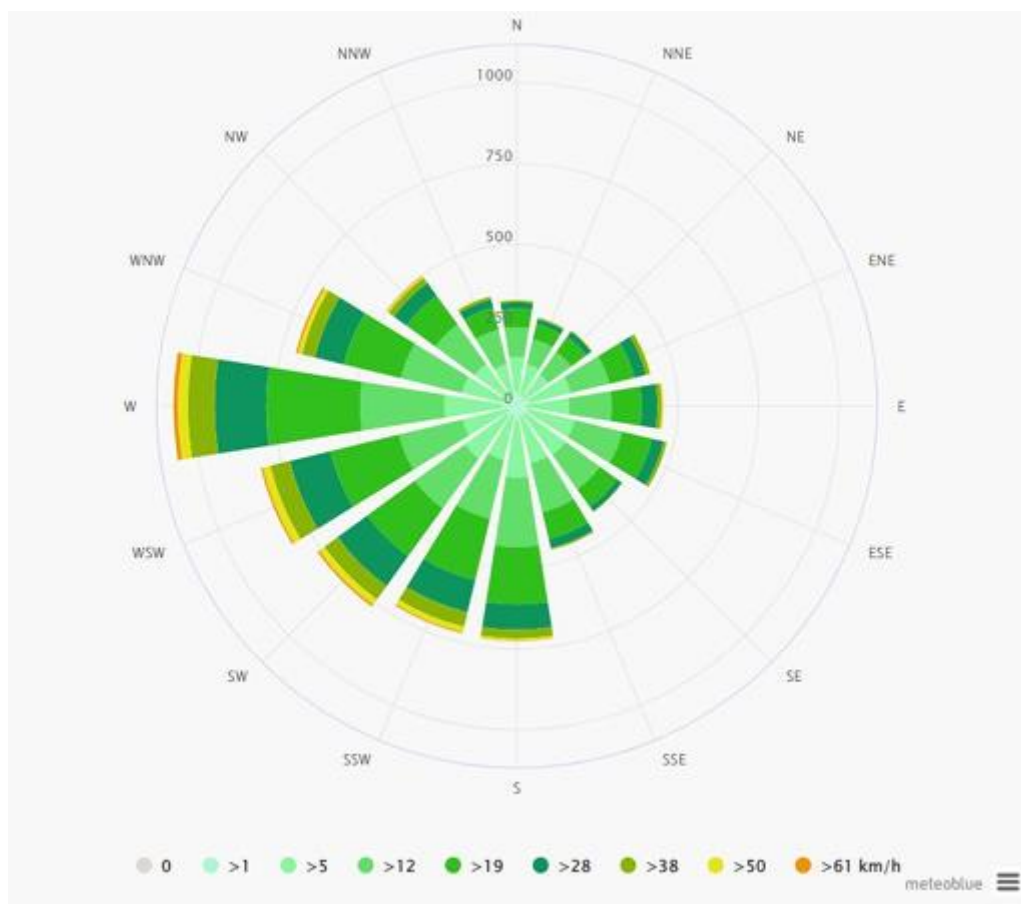
Prędkość wiatru wpływa na tempo przemieszczania się powietrza wraz z zanieczyszczeniami, natomiast kierunek decyduje o trasie ich migracji. Opady atmosferyczne, wilgotność, natężenie promieniowania słonecznego wpływa także na przemiany fizyko – chemiczne zanieczyszczeń w atmosferze oraz ich wymywanie. Od kierunków i prędkości wiatru zależy natomiast transport zanieczyszczonych mas powietrza z obszarów ich emisji. Innym czynnikiem fizycznym wpływającym na poziom zanieczyszczeń jest stopień zróżnicowania ukształtowania terenu, w którym mogą występować obszary o specyficznym klimacie, mikroklimacie i specyficznych warunkach meteorologicznych.

Kolejnym czynnikiem wyznaczającym jakość powietrza jest zjawisko tzw. inwersji termicznej, odznaczające się występowaniem temperatury niższej tuż przy powierzchni ziemi, niż w wyższych partiach atmosfery. Najlepsze warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń panują na terenach płaskich, gdzie występuje duża liczba dni z nasłonecznieniem, dobre warunki termiczne oraz wysokie prędkości mas powietrza. Natomiast w dolinach, nieckach, wymiana mas powietrza jest utrudniona. Temperatura powietrza wpływa pośrednio na jakość powietrza. Niskie temperatury powodują wzrost emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw w instalacjach grzewczych. W gminie Gorzów Śląski dominuje powietrze polarno-morskie i polarno-kontynentalne, wywołujące dużą dobową i roczną zmienność pogody. Najczęściej występującymi kierunkami wiatrów są wiatr zachodni i południowo-zachodni. Stosunkowo duży udział mają też wiatry z kierunków wschodniego i południowo-wschodniego. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 2,9 m/s. Udział silnych wiatrów o prędkościach większych niż 10 m/s wynosi 4% w roku. Z ruchami mas powietrza bezpośrednio wiąże się także zachmurzenie, które wynosi 6,6 stopnia przy średniej wartości dla Polski 6,4 (w skali 11-sto stopniowej). Nasłonecznienie wynosi średnio w ciągu roku 4 – 4,2 godziny na dobę. Temperatura średnioroczna osiąga 7,6-8 °C, najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,6-17,9 °C), najzimniejszym styczeń (1,5-2,2 °C). Okres wegetacyjny roślin wynosi ok. 220 dni. Niezwykle ważnymi elementami klimatu są wilgotność i opady. Wilgotność kształtuje się na poziomie 80%. Opady kształtują się w granicach 650 - 700 mm rocznie.

Rysunek 11. Meteogram na najbliższej stacji pomiarowej Wielun

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Rysunek 12. Róża wiatrów dla gminy Gorzów Śląski

Źródło: www.meteoblue.pl

3.14 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU¹⁴

W ostatnich dziesięcioleciach obserwuje się coraz bardziej widoczne skutki zmian klimatu, polegające m.in. na wzroście temperatury oraz zwiększeniu częstotliwości i skali ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski, a proces ten w kolejnych latach będzie się nadal pogłębiał. Wobec tego konieczne i ekonomicznie uzasadnione jest prowadzenie adaptacji do nadchodzących zmian.

Przez adaptację do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu.

W związku z powyższymi uwarunkowaniami w celu ograniczenia gospodarczego i społecznego ryzyka związanego ze zmianami klimatycznymi, opracowano Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do 2020 (SPA2020), który wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020. Jako najbardziej wrażliwe na zmiany klimatu,

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

wskazano dziedziny i obszary, takie jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Pamiętać jednak trzeba, że kwestie związane ze zmianami klimatu, dotyczyć mogą również przedsięwzięć z innych dziedzin i obszarów.

Głównym obszarem narażonym na zmiany klimatu jest gospodarka wodna. Występowania ulewnych deszczy zwiększają zagrożenie wystąpienia powodzi i podtopień. Na terenie gminy Gorzów Śląski zagrożenie powodziowe występuję wzdłuż doliny Proсны.

W ostatnich latach występuję coraz częstsze i intensywniejsze fale upałów. Okresy, gdy dni upalne trwają przez co najmniej kilka dni stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi. Wysokie temperatury prowadzą do zaburzeń układu krążenia, pracy nerek, układu oddechowego i metabolizmu. Szczególnie narażone na udar słoneczny są osoby starsze oraz dzieci. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej wydaje ostrzeżenie przed upałami. Podczas okresów upałów zaleca się pozostawanie w budynkach zwłaszcza w godzinach największego nasłonecznienia. W celu adaptacji należy rozbudowywać systemy klimatyzacyjne w budynkach użyteczności publicznej oraz prywatnych mieszkaniach. Długo trwające fale upałów powodują występowanie zjawiska suszy. Susza jest skutkiem długotrwałych okresów bez opadów atmosferycznych i upałów, kiedy maksymalna temperatura dobową osiąga wartości wyższe niż 30°C. Ujemny wpływ zjawiska suszy można zaobserwować w różnych dziedzinach gospodarczych i społecznych. Jednym z najbardziej wrażliwych na niedobory wody sektorów jest rolnictwo. Występowanie zjawiska suszy obniża potencjał produkcyjny gleb i utrudnia prowadzenie produkcji rolnej.

Obniżenie wód gruntowych może także doprowadzić do utraty bioróżnorodności oraz bezpośredniego zniszczenia rodzimych siedlisk naturalnych. Zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, potoków i małych cieków) stanowi zagrożenie dla licznych gatunków, które bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich okresowo. Obniżanie się poziomu wód gruntowych negatywnie wpływa na różnorodność biologiczną w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe.

Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. przyjęto Plan przeciwdziałania skutkom suszy. Obejmuje on:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

PPSS ma zakres ogólnokrajowy (w podziale na obszary dorzeczy) i podzielony jest na sześcioletni cykl planistyczny (aktualnie 2021-2027).

Zmiany klimatu wpływają także na procesy fizyczne, chemiczne i biologiczne w ciekach wodnych. Z powodu wzrostu temperatury następuje przyspieszenie zjawiska eutrofizacji. W celu jego ograniczenia wymagane jest podjęcie działań ograniczających sptyw biogenów z pól uprawnych poprzez ograniczenie wykorzystania sztucznych nawozów przez rolników. Ważną rolę pełnią tu Ośrodki Doradztwa Rolniczego, zachęcające rolników do rolnictwa ekologicznego czy ekstensywnego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska takie jak min. gwałtowne burze z silnym wiatrem, długotrwałe susze zwiększające ryzyko pożaru w lasach, powodują zagrożenie dla ludzi oraz dóbr materialnych. Ochronę przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska oraz innymi zdarzeniami zagrażającymi zdrowiu lub życiu ludzi zajmuje się Państwowa Straż Pożarna. W związku ze zmianami klimatu liczba zdarzeń zagrażających ludziom i środowisku może wzrastać. Na terenie gminy Gorzów

Śląski znajduje się jednostka OSP wyposażona w specjalistyczny sprzęt, dzięki czemu mogą skutecznie wspomóc w działaniach jednostki PSP.

Skuteczna adaptacja do zmian klimatu nie jest możliwa do przeprowadzenia bez osiągnięcia odpowiedniego poziomu świadomości zagrożeń w społeczeństwie. Konieczne jest zatem wdrożenie działań edukacyjnych zarówno w ramach edukacji formalnej, jak i szerokiej edukacji pozaformalnej przyczyniającej się do podnoszenia świadomości społecznej. Podstawowym celem jest zwiększenie zrozumienia wpływu procesów klimatycznych na życie społeczne i gospodarcze.

3.15 Wody¹⁵

3.15.1 Wody podziemne

Teren gminy Gorzów Śląski znajduje się na terenie dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych – nr 81 (PLGW600081) oraz 97 (PLGW600097).

JCWPD nr 81 posiada cztery piętra wodonośne: czwartorzędowe (poziom gruntowy (Q1), poziom międzymorenowy (Q2)), piętro neogeńskie, kredowe oraz jurajskie (poziom jury dolnej, środkowej, górnej). JCWPD przedstawia strukturę i funkcjonowanie systemu hydrogeologicznego, położonego obrębie zlewni rzeki Proсны. Obszar występowania zwykłych wód podziemnych w granicach zlewni uznaje się za wielowarstwowy system wodonośny wód podziemnych w utworach kenozoicznych i mezozoicznych, powiązanych układem krążenia z wodami powierzchniowymi. Granice systemu są granicami hydrodynamicznymi, stąd należy on do systemów przejściowo zamkniętych. Proсна jest osią drenażu wszystkich poziomów wodonośnych, zaś jej doptywy związane są hierarchicznie z poszczególnymi drenażami poziomów. W strefach wododziałowych ciekli przeważnie drenują pierwszy poziom wodonośny, zaś w dolnym biegu stopniowo zasilane są z poziomów wód wgłębnych. W układzie pionowego krążenia wód, granicę górną systemu stanowi powierzchnia terenu ze strefą aeracji w poziomie gruntowym lub gliny morenowe i ility o charakterze słaboprzepuszczalnym o zróżnicowanej miąższości. Granica dolna systemu jest słabo zarysowana i występuje na zmiennej głębokości od 300 do ponad 600 m. Z jednej strony stanowi ją układ warstw ilasto-mułkowatych, praktycznie nieprzepuszczalnych z drugiej zaś granica odnawialności wód w poziomach kredy, jury i triasu. Strukturę hydrogeologiczną systemu tworzy bardzo zróżnicowany układ warstw przepuszczalnych, słaboprzepuszczalnych i bardzo słaboprzepuszczalnych w utworach czwartorzędu, neogenu, kredy, jury i górnego triasu.

JCWPD nr 97 posiada cztery piętra wodonośne – czwartorzędowe, neogeńskie, kredowe oraz triasowe. Zasilanie wód podziemnych pięter wodonośnych odbywa się w wyniku bezpośredniej lub pośredniej – poprzez utwory wyżejległe, infiltracji wód opadowych. Naturalnymi strefami drenażu wszystkich pięter wodonośnych są główne ciekli wodne.

Tabela 25. Ilościowa i jakościowa ocena stanu jednolitych części wód podziemnych na terenie Gminy Gorzów Śląski

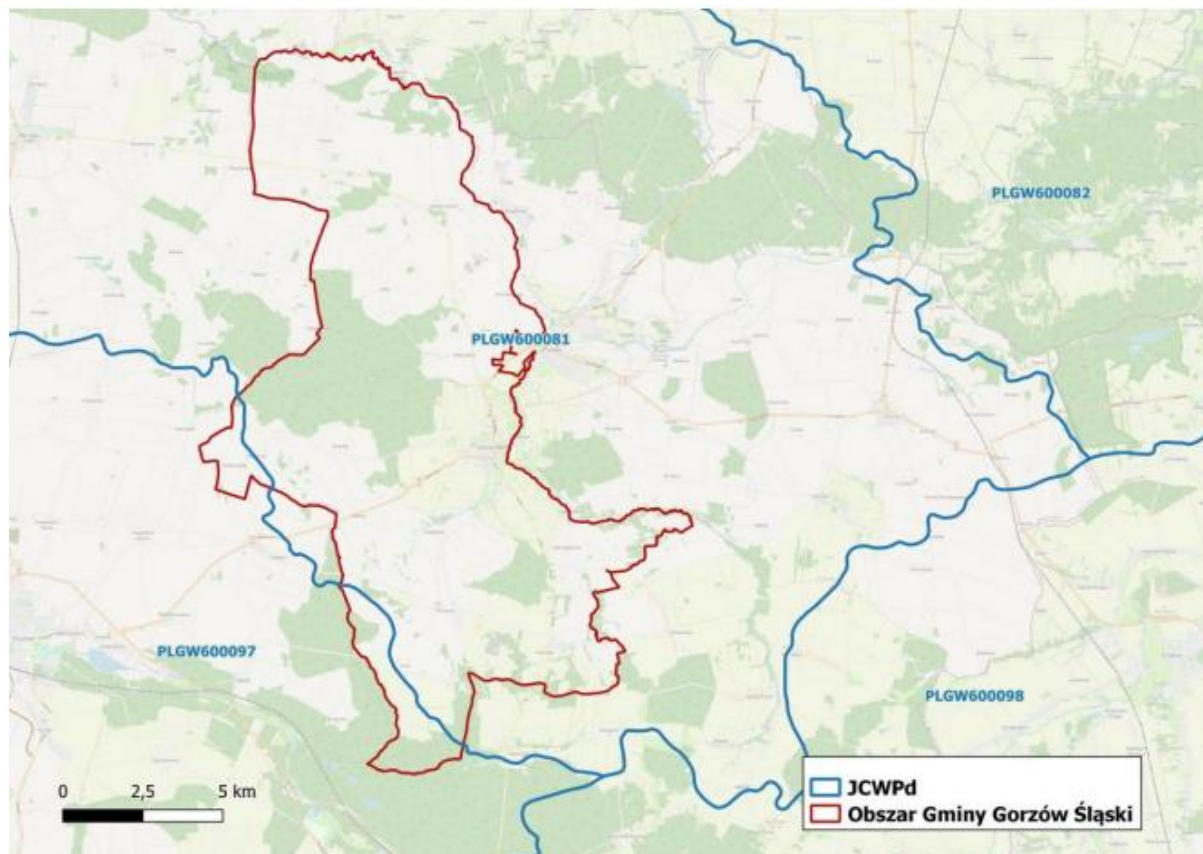
Lp.	Nr JCWPD	Stan wód podziemnych	
		Ilościowy	Jakościowy
1.	PLGW600081	dobry	dobry
2.	PLGW600097	dobry	dobry

Źródło: <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

Gmina Gorzów Śląski położona jest pomiędzy trzema głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP) – GZWP nr 311 Zbiornik rzeki Proсна, GZWP nr 324 Dolina kopalna Kluczbork oraz GZWP nr

¹⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

325 Zbiornik Częstochowa (W) (północno-wschodnia granica Gminy Gorzów Śląski przylega do granicy GZWP nr 325). Przestrzenne położenie Gminy Gorzów Śląski na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych (172) przedstawia rycina poniżej.

Rysunek 13. Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie gminy Gorzów Śląski

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

3.15.2 Monitoring podstawowy wód podziemnych

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, będący z mocy ustawy Prawo wodne państwową służbą hydrogeologiczną zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych (art. 102 ust.4 i art. 155a ust.5). Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U.2016.85) wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości,

oraz w ramach klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych określa się:

- stan dobry,
- stan słaby.

Na terenie gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych jakości wód podziemnych w ramach sieci krajowej. Na terenie powiatu oleskiego punkty takie zlokalizowane są w m. Zębówice (gm. Zębówice) oraz m. Dobrodzień (gm. Dobrodzień). Ostatnie badania jakości wód podziemnych na terenie powiatu oleskiego przeprowadzono w roku 2020. Wyniki badań przedstawia tabela poniżej.

Tabela 26. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu oleskiego w roku 2016

Powiat	Gmina	Miejscowość	Rodzaj punktu pomiarowego	Klasa jakości końcowa
oleski	Zębówice (gmina wiejska)	Zębówice	st. wiercona	III
oleski	Dobrodzień (gmina miejsko-wiejska)	Dobrodzień	st. wiercona	III

Źródło: <https://mjwp.gios.gov.pl/>

3.15.3 Wody powierzchniowe

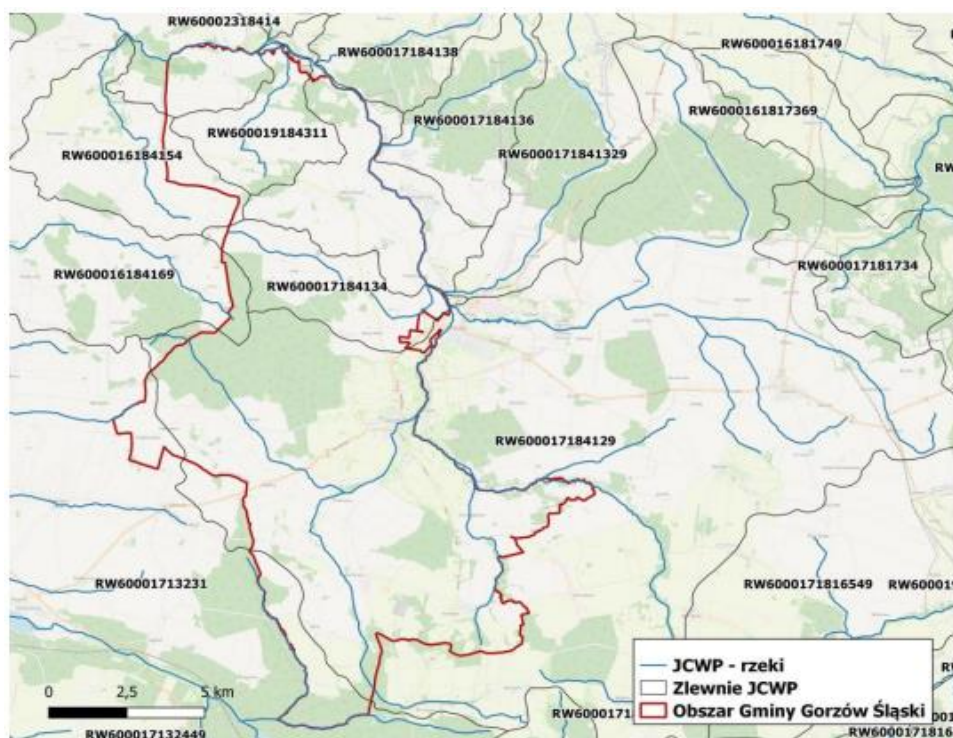
Gmina Gorzów Śląski należy do obszaru dorzecza Odry, regionu wodnego Warty oraz Środkowej Odry. Fragment terenu w południowo – zachodniej części gminy położony jest w zlewni rzeki Stobrawy, stanowiącej dopływ III rzędu Odry. Pozostała część gminy odwadniana jest przez rzekę Prosnę. Jest to rzeka III-rzędu, stanowiąca lewy dopływ Warty. Uzupełnieniem systemu hydrograficznego gminy są małe, krótkie, słabowodne cieki stanowiące o zróżnicowaniu przestrzennym gęstości sieci rzecznej. Na terenie gminy brak jest naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem starorzeczy w dolinie Proсны. Występują tu jedynie małe stawy oraz zbiorniki poeksploatacyjne, wypełnione wodą rowy przeciwczołgowe oraz zbiorniki o innej genezie.

Według Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016. poz. 1967) teren Gminy Gorzów Śląski należy do 9 jednolitych części wód powierzchniowych: Dopływ z Wojstawic, Pratkania, Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia, Proсна do Wyderki, Dopływ spod Ożarowa, Dopływ z Gołej, Dopływ z Motyla, Dopływ z Uszyc, Proсна od Wyderki do Brzeźnicy.

Tabela 27. Opis JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCW	Status JCW	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	RW600016184154	Dopływ z Wojsławic	Potok nizinny lessowy lub gliniasty	Naturalna część wód	niezagrożona
2.	RW600016184169	Pratwa	Potok nizinny lessowy lub gliniasty	Naturalna część wód	niezagrożona
3.	RW60001713231	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego	Potok nizinny piaszczysty	Silnie zmieniona część wód	niezagrożona
4.	RW600017184129	Prosna do Wyderki	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	niezagrożona
5.	RW6000171841329	Dopływ spod Ożarowa	Potok nizinny piaszczysty	Silnie zmieniona część wód	zagrożona
6.	RW600017184134	Dopływ z Golej	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	zagrożona
7.	RW600017184136	Dopływ z Motyla	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	niezagrożona
8.	RW600017184152	Dopływ z Uszyc	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	zagrożona
9.	RW600019184311	Prosna od Wyderki do Brzeźnicy	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta	Silnie zmieniona część wód	niezagrożona

Źródło: Program wodno – środowiskowy kraju

Rysunek 14. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Gorzów Śląski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW.

3.15.4 Monitoring wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. W zakresie obowiązków WIOŚ leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych na zlecenie GIOŚ, a jego ocena jest przekazywana do WIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Spośród 9 jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy Gorzów Śląski, 6 z nich zostało objętych monitoringiem operacyjnym jakości wód powierzchniowych. Ostatnie badania JCWP występujących na terenie gminy przeprowadzono w latach 2016-2019.

Ocenę jakości wód powierzchniowych przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1187) oraz wytycznymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Tabela poniżej przedstawia szczegółowe wyniki badań poszczególnych wskaźników stanu jakości wód powierzchniowych.

Tabela 28. Wyniki monitoringu JCWP na terenie gminy Gorzów Śląski

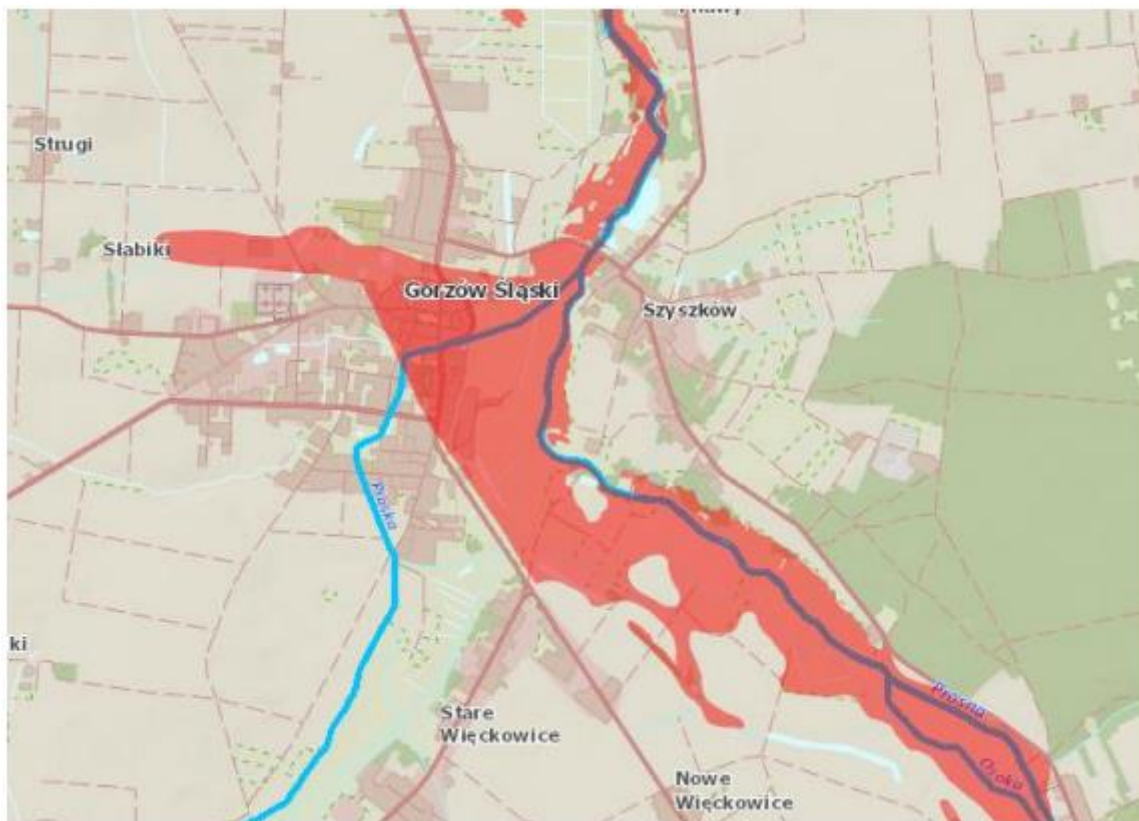
Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu wód
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych			
1.	Pratwa	3	1	>2	3 – umiarkowany stan ekologiczny	-	zły
2.	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia	5	2	2	5 – zły potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły
3.	Prosna do Wyderki	5	1	>2	5 – zły stan ekologiczny	poniżej dobrego	zły
4.	Dopływ spod Ożarowa	4	2	>2	4 – słaby potencjał ekologiczny	-	zły
5.	Dopływ z Gotej	4	3	>2	4 – słaby stan ekologiczny	-	zły
6.	Prosna od Wyderki do Brzeźnicy	4	2	>2	4 – słaby potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły

Źródło: <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

3.15.5 Zagrożenie powodzią

Zgodnie z danymi Hydroportalu ISOK na terenie gminy Gorzów Śląski istnieje ryzyko zagrożenia powodziowego. Tereny zagrożone powodzią występują wzdłuż doliny Prosny, głównie na terenie miasta Gorzów Śląski. W związku z tym faktem sposób zagospodarowania terenów pozostających w

zasięgu zagrożonego obszaru musi być zgodny z przepisami prawa wodnego i nie utrudniać ochrony przed powodzią lub zwiększać zagrożenia powodziowego. Zagrożenie wystąpienia powodzi na terenie gminy jest jednak niewielkie i dotyczy głównie łąk położonych w dolinie Proсны. Obszar Gminy Gorzów Śląski został objęty mapami zagrożenia przeciwpowodziowego i mapami ryzyka powodziowego sporządzanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przez nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK).

Rysunek 15. Obszary zagrożone powodzią w Gminie Gorzów Śląski

Źródło: <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

3.16 GLEBY¹⁶

Analiza struktury typologicznej i rodzajowej gleb wskazuje, że na terenie gminy przeważają gleby średnio dobre i dobre, głównie żytńio-ziemiaczanych i żytńich-najstąbszych kompleksów glebowych, wytworzonych na glinach pyłowych ciężkich, średnich i lekkich, wytworzonych na glebach zwałowych, piaskach gliniastych i piaskach pyłowych lekkich, piaskach i żwirach rzecznych. Są to głównie gleby średnie i ciężkie w uprawie, stanowiące potencjał rozwojowy dla gospodarki gminy. Większość kompleksów glebowych kwalifikuje się do kompleksów żytńich oraz w niewielkiej części do kompleksów pszennych, korzystnych dla upraw pszenno-buraczanych.

W strukturze przestrzennej wydzielić można część północną, o warunkach glebowych mniej korzystnych dla rozwoju rolnictwa, z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych oraz piaskach słaboglacjalnych, piaskach i żwirach, części południowej z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych, glinach zwałowych ciężkich oraz glinach i ilach oraz części południowo-wschodniej, z glebami wytworzonymi z piasków gliniastych lekkich i piasków słabogliniastych na piaskach lekkich i żwirach.

¹⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski, Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 r., sierpień 2010 r.

Właściwości gleb jako jednego z podstawowych elementów środowiska przyrodniczego decydują przede wszystkim o przydatności rolniczej. Wśród czynników antropogenicznych istotny wpływ na zanieczyszczenia gleb mają emisje gazowe i pyłowe ze źródeł energetycznych, przemysłowych i motoryzacyjnych oraz zbyt intensywna gospodarka rolna.

Procentowy udział gleb zanieczyszczonych kadmem w ogólnych użytkach rolnych powiatu oleskiego wynosi 25,5% i jest to jedna z wyższych wartości w odniesieniu do całego województwa. Gleby zanieczyszczone miedzią w powiecie oleskim stanowią 1,5%. Zanieczyszczenie niklem, wynosi 13,9%, a ołowiem 8,8%. Gleby zanieczyszczone cynkiem stanowią 11,7% ogólnej liczby użytków rolnych. Średnia zawartość metali ciężkich w glebach osiąga wartości porównywalne ze średnimi wojewódzkimi, natomiast w przypadku kadmu i ołowiu wartości te są zbliżone do najwyższych i wynoszą odpowiednio: 0,51 i 24,8 ppm.

W całym powiecie oleskim suma powierzchni gruntów zdegradowanych i zdewastowanych w roku 2006 wynosiła zaledwie 17 ha, co jest znikomą częścią w odniesieniu do całego województwa. Jednocześnie należy zaznaczyć, że powyższa suma zawiera grunty zdegradowane, bowiem nie odnotowano wystąpienia na tym terenie gruntów zdewastowanych.

3.17 KOPALINY¹⁷

Gmina Gorzów Śląski leży na pograniczu dwóch jednostek geologicznych: monokliny przedsudeckiej i monokliny śląsko – krakowskiej. Podłoże geologiczne terenu gminy stanowią utwory jury i trzeciorzędu, które przykryte są od powierzchni zmiennej miąższości warstwą utworów czwartorzędowych zarówno plejstoceńskich i holocenijskich.

Osady mezozoiczne zapadające łagodnie w kierunku północno-wschodnim reprezentowane są przez utwory jury dolnej występujące pod czwartorzędem lub na powierzchni, prawie na całym obszarze gminy. Są to piaski i słabo spojone piaskowce o miąższości 30 – 50 m. Utwory jury dolnej na powierzchni lub płytko pod powierzchnią zalegają w miejscowościach Czerwone Osiedle, Siwe Osiedle, Folwark Buczak, Pawłowice Gorzowskie, Zofiówka, Goła, na południe od Uszyc. Na przeważającej części obszaru gminy utwory jury dolnej przykryte są osadami czwartorzędowymi, jedynie w części północnej (powyżej Uszyc) zalegają warstwy trzeciorzędowe (piaski, żwiry, iły, iły margliste o miąższości do 30 m). Jedynie na niewielkich fragmentach terenu pod utworami czwartorzędowymi występują osady triasu dolnego (rejon Piaseczna) reprezentowane przez iły i iłowce oraz utwory jury środkowej (rejon Zdziechowic), wykształcone w postaci piasków i piaskowców. Nad utworami piaszczystymi zalegają warstwy iłów, mułków i mułowców o miąższości 30 – 80 m.

Miąższość osadów czwartorzędowych waha się od 0 m na obszarach wychodni jurajskich do około 60 m w dolinie Proсны. Osady czwartorzędowe na obszarach pozadolinnych występują w południowej i północno – wschodniej części gminy. Wykształcone są w postaci glin zwałowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych stadiau maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego oraz piasków i żwirów moreny czołowej, glin zwałowych, piasków i żwirów lodowcowych oraz kemów stadiau warciańskiego zlodowacenia środkowopolskiego. W obrębie terenów przydolinnych cieków wodnych osady czwartorzędowe wykształcone są w postaci piasków i żwirów wodnolodowcowych teras nadzalewowych wieku plejstoceńskiego, teras zalewowych wieku holocenijskiego, piasków i glin deluwialnych oraz torfów w dolinie Proсны.

W budowie geologicznej gminy Gorzów Śląski przeważają w szczególności utwory piaszczyste i piaszczysto – żwirowe genezy lodowcowej, a także piaskowce, mułowce, iłowce środkowojurajskie, dało to podstawę do prowadzenia eksploatacji surowców mineralnych dla potrzeb lokalnej gospodarki.

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

Utwory te od wielu lat stanowiły i stanowią bazę surowcową dla eksploatacji kruszywa naturalnego oraz bazę eksploatacyjną dla celów przemysłowych surowca ilastego ceramiki budowlanej.

Z budową geologiczną związane są dwa główne uwarunkowania:

- przydatność podłoża dla posadowienia obiektów kubaturowych,
- możliwość pozyskania surowców naturalnych.

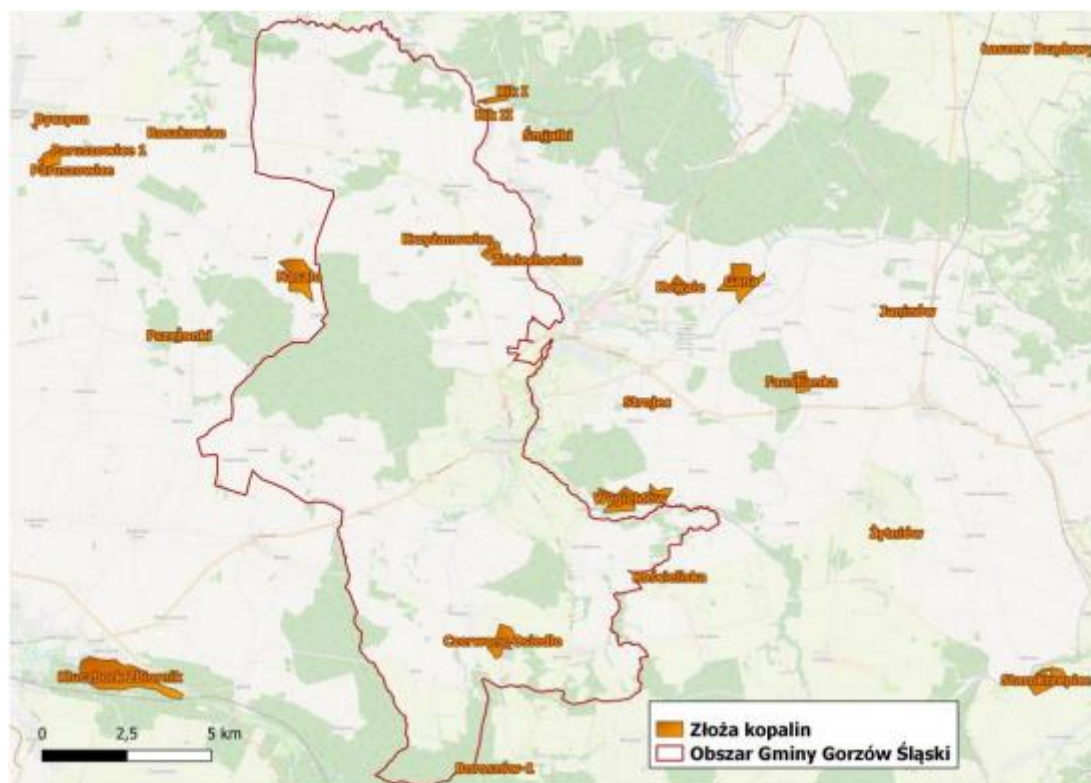
Teren Gminy Gorzów Śląski z punktu widzenia warunków budowlanych można uznać za korzystny. Większość powierzchni gminy zajmują piaski, żwiry i gliny, które należą do gruntów nośnych o korzystnych warunkach geotechnicznych. Dobre warunki do posadowienia obiektów kubaturowych mają tereny wysoczyzn. Zdecydowanie niekorzystne dla budownictwa są obszary dolin, gdzie występują grunty słabonośne i nienośne.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski aktualnie udokumentowano 3 złoża kopalin. Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach przeprowadził w 2021 roku kontrolę w Kopalni Odkrywkowej Iłów Liasowych „Czerwone Osiedle” w Kozłowicach, należącej do przedsiębiorcy CERPOL Kozłowice Sp. z o. o. z siedzibą w Kozłowice w ramach bieżącej kontroli w zakresie wydawanych koncesji oraz eliminacji nielegalnego ich wydobycia.

Tabela 29. Złoża na terenie gminy Gorzów Śląski

Lp.	Nazwa złoża	Zasoby bilansowe	Wydobycie	Kopalina
SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ [tys. t]				
1.	Czerwone Osiedle	8 520	88	złoże eksploatowane
PIASKI I ŻWIRY [tys.t]				
2.	Krzyżanowice	1 386	156	złoże eksploatowane
3.	Zdziechowice	3 798	184	złoże eksploatowane

Źródło: [http://geoportal.pgi.gov.pl/midasweb/index.jsp?conversationContext=2&conversationContext=2/Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce](http://geoportal.pgi.gov.pl/midasweb/index.jsp?conversationContext=2&conversationContext=2/Bilans%20zasobow%20zloz%20kopalin%20w%20Polsce) stan na 31.12.2021 r.

Rysunek 16. Złóżka na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

3.18 TERENY ZDEGRADOWANE¹⁸

Na terenie gminy Gorzów Śląski obszary zdegradowane w wyniku działalności człowieka występują w południowej części gminy, we wsi Kozłowice oraz w środkowej części gminy, w sąsiedztwie wsi Krzyżanowice. Planowane jest ponadto rozpoczęcie eksploatacji powierzchniowej we wsi Zdziechowice. Po zakończonej eksploatacji tereny gdzie prowadzona była działalność należy rekultywować zgodnie z kierunkiem rekultywacji wskazanym w koncesji oraz ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W gminie nie występują obszary klęsk żywiołowych oraz ruchów masowych, zatem nie określa się sposobu zagospodarowania tych terenów.

3.19 RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINY I ZWIERZĘTA, OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBSZARY NATURA 2000¹⁹

Na terenie Gminy Gorzów nie występują parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu.

Teren Gminy obejmuje stanowiska ochrony zwierząt, płazów, minogów i ryb, roślin naczyniowych oraz siedliska Natura 2000.

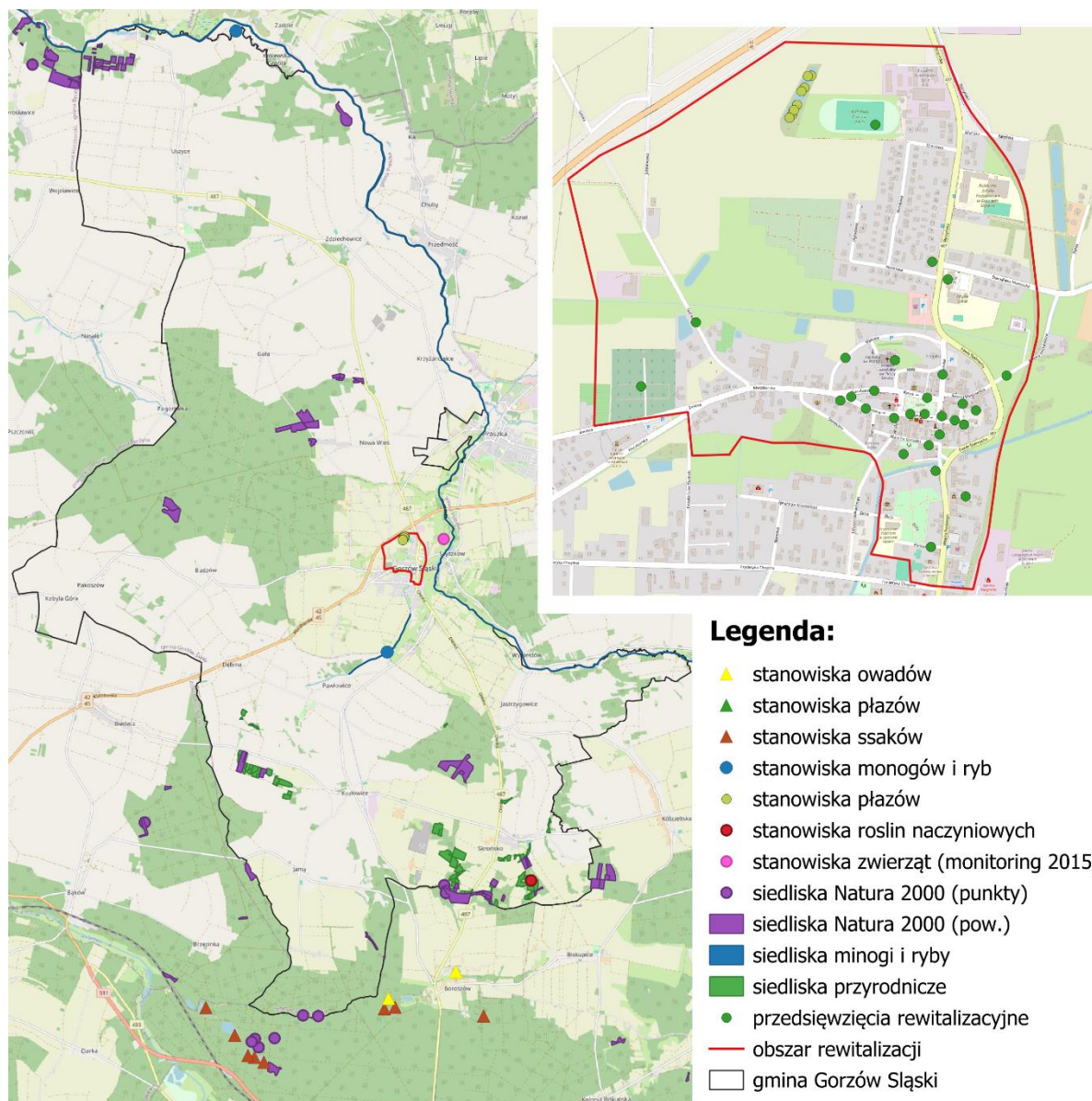
W obszarze rewitalizacji występują stanowiska chronionych gatunków płazów, są to:

- Żaba moczarowa (*Rana arvalis*),
- Żaba trawna (*Rana temporaria*),

¹⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski, Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 r., sierpień 2010 r.

¹⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

- Żaba zielona (*Rana esculenta*),
- Ropucha zielona (*Bufo viridis*),
- Ropucha szara (*Bufo bufo*).

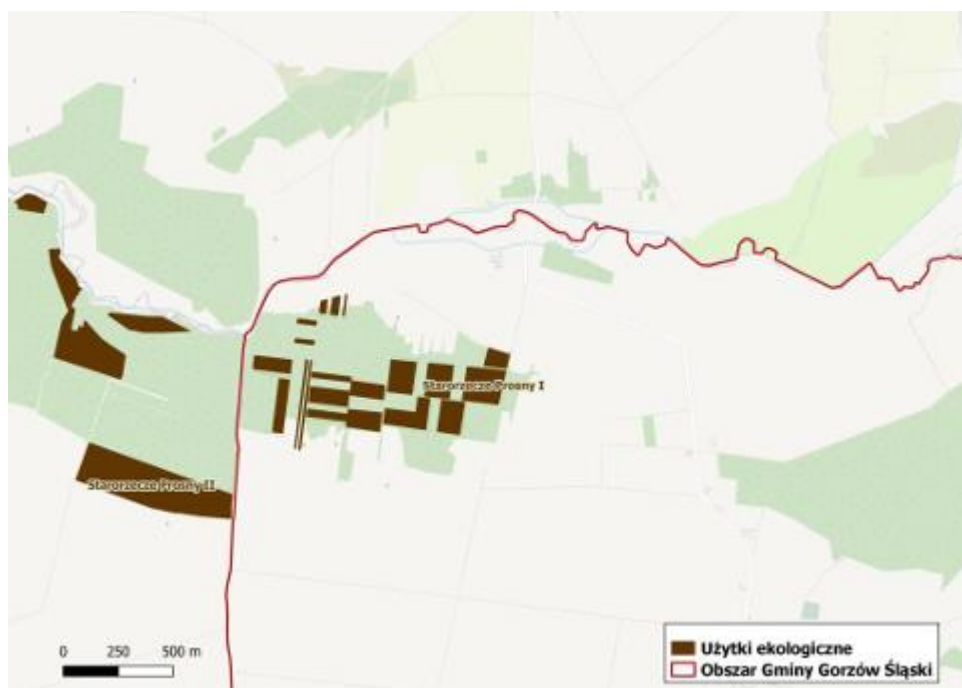

Rysunek 17. Stanowiska i siedliska chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych

Źródło: Opracowanie własne.

3.19.1 Użytek ekologiczny

Na terenie Gminy Gorzów Śląski znajduje się użytek ekologiczny Starorzecze Proсны 1, który zajmuje 19,3 ha uznano za prawnie chroniony już w 1996 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Użytek stanowią obszary bagienne, częściowo na glebach torfowych, z licznymi kępami drzew i krzewów oraz pozostałościami starorzeczy, powołane dla ochrony pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.

Rysunek 18. Użytek ekologiczny na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: Opracowanie własne.

3.19.2 Pomniki przyrody

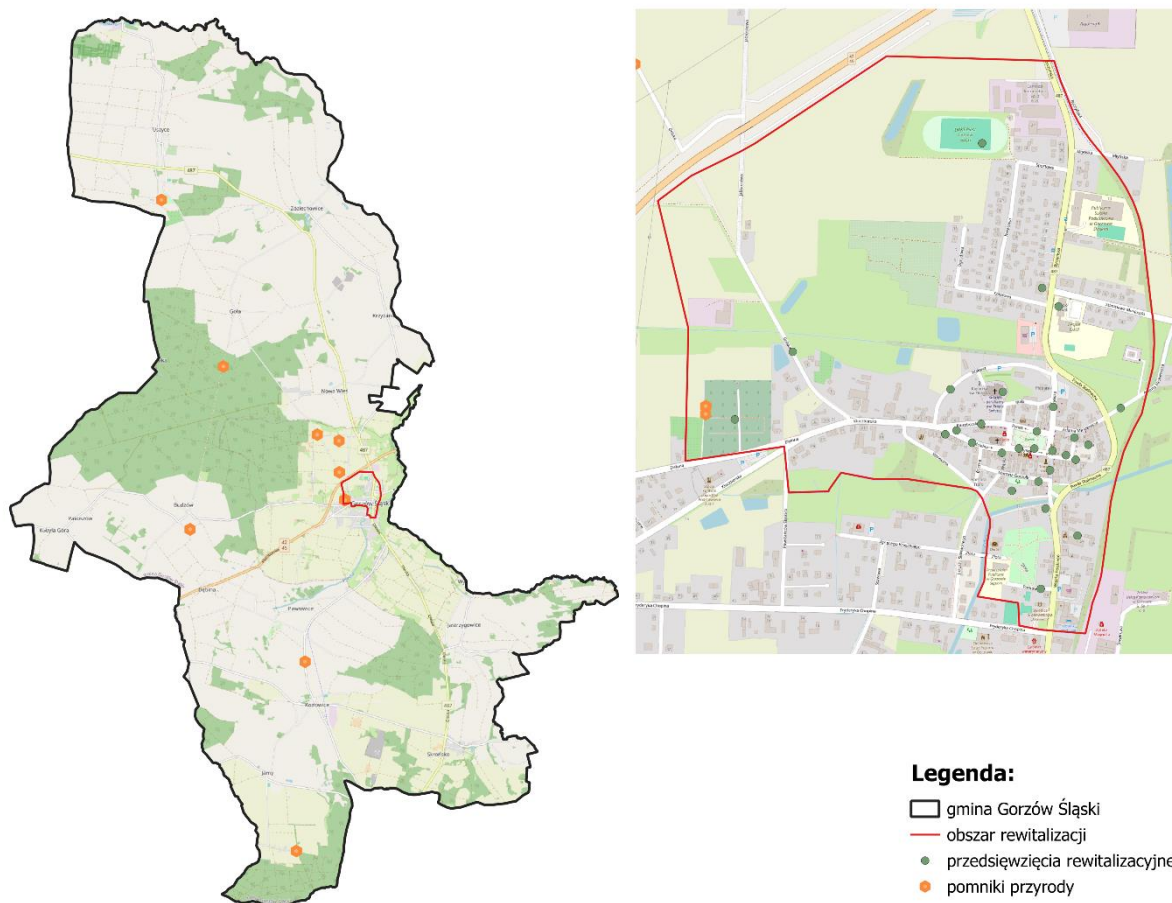
Na terenie gminy Gorzów Śląski zlokalizowanych jest 11 pomników przyrody.

Tabela 30. Pomniki przyrody na gminy Gorzów Śląski

Lp.	Typ	Gatunek	Data ustanowienia	Opis/lokalizacja
1.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	2014-07-19	Gorzów Śląski, ul. Golska, w pasie drogowym obok krzyża (dz. nr 247)
2.	Jednoobiektowy	Płatan klonolistny - <i>Platanus xacerifolia</i>	1965-08-14	Zgromadzenie Braci Szkół Chrześcijańskich w Uszycach 18/19m
3.	Jednoobiektowy	Kłokoczka południowa	2000-02-05	Gorzów Śląski, ul. Krótka (działka nr 102)
4.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	2000-02-05	Przy drodze Kozłowice - Gorzów Śl., ok. 500 m od Kozłowic przy linii energetycznej
5.	Jednoobiektowy	Grupa drzew Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	1953-10-30	Nadleśnictwo: Kluczbork, Obręb leśny: Gorzów Śląski, Leśnictwo: Tęczynów, Oddz.: 86 c
6.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	2016-06-18	Drzewo rośnie przy ul. Zielonej (teren cmentarza komunalnego) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 882, obręb Gorzów Śląski
7.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	2016-06-18	Drzewo rośnie w Gorzowie Śląskim przy ul. Zielonej (teren cmentarza komunalnego) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 882, obręb Gorzów Śląski
8.	Jednoobiektowy	Grusza pospolita - <i>Pyrus communis</i>	2016-06-18	Drzewo rośnie w Gorzowie Śląskim przy ul. Krótkiej, na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 100, obręb Gorzów Śląski

Lp.	Typ	Gatunek	Data ustanowienia	Opis/lokalizacja
9.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	2016-06-18	Drzewo rośnie w Jamach, działka o nr ewidencyjnym 215/22, arkusz mapy 2, obręb Jamy
10.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	2016-06-18	Drzewo rośnie w Budzowie, na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 121, arkusz mapy 1, obręb Budzów
11.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	2016-06-18	Drzewo rośnie w Budzowie, na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 121, arkusz mapy 1, obręb Budzów

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

Rysunek 19. Lokalizacja pomników przyrody na terenie gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych GDOŚ, <https://sdi.gdos.gov.pl/wfs>, dostęp: 04.09.2024 r.

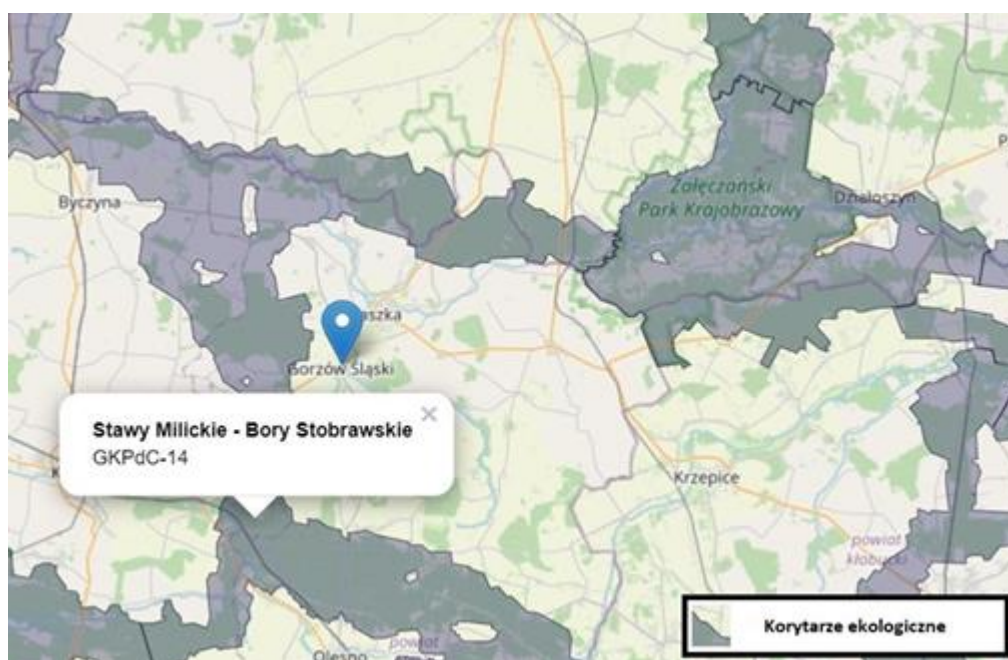
W obszarze rewitalizacji występują dwa pomniki przyrody – drzewa z gatunku dąb szypułkowy *Quercus robur*. Drzewa są zlokalizowane na cmentarzu komunalnym, w obrębie którego będzie realizowane przedsięwzięcie pn. „Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim”.

3.19.3 Korytarz ekologiczny

Korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Są ważnym elementem sieci Natura 2000, gdyż umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami.

Na skutek działalności człowieka niegdyś rozległe siedliska zwierząt i roślin zostały rozdrobnione i często odizolowane od siebie. Korytarze ekologiczne są to liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia. Istnienie tych terenów warunkuje prawidłowy rozwój gatunku, umożliwia znalezienie terytorium, ułatwia ucieczkę przed drapieżnikami. Szerokość korytarzy ekologicznych uzależniona jest od gatunku dla którego został wyznaczony, zasadniczo im większy gatunek tym szerszy korytarz.

Dla obszaru Polski została opracowana sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje zarówno korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym) oraz korytarze uzupełniające (o znaczeniu krajowym). Gmina Gorzów Śląski leży w obrębie korytarza ekologicznego Stawy Milickie – Bory Stobrawskie.

Rysunek 20. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Gorzów Śląski

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

3.20 PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE²⁰

Działania w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi polegają na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Na pole elektromagnetyczne (PEM) składają się pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), w kontekście pól elektromagnetycznych, zalicza się:

- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym wynoszącym nie mniej niż 110 kV;

²⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

– instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, których równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla jednej anteny wynosi nie mniej niż 15 W.

Polska jest jednym z krajów, które mają prawny system ochrony środowiska przed oddziaływaniem sztucznych pól elektromagnetycznych, które określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 r. poz. 2448), które wprowadziło z dniem 1 stycznia 2020 r. nowe wartości poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku. Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz.2311) wprowadzono nowe zasady prowadzenia badań monitoringowych pól elektromagnetycznych, według których będzie prowadzony monitoring PEM od 1 stycznia 2021 r. Obowiązujące poziomy dopuszczalne, według ww. rozporządzenia wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m.

Od 2021 roku funkcjonuje System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne SI2PEM, utworzony na podstawie Ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 777, 784). System SI2PEM pozwala na bezpośredni dostęp do danych pomiarowych wszystkich zarejestrowanych w nim stacji bazowych, dzięki czemu można uzyskać informacje dotyczące poziomu pola elektromagnetycznego od roku 2018. Wg systemu SI2PEM terenie Gminy Bierutów występują 2 stacje bazowe telefonii komórkowej.

TAURON Dystrybucja S.A. nie posiada na terenie gminy Gorzów Śląski źródeł energii tj. elektrowni wytwarzających energię w sposób konwencjonalny jak i ze źródeł odnawialnych. Nie ma także stacji elektroenergetycznej WN/SN, która stanowiłaby Główny Punkt Zasilania (GPZ) dla odbiorców energii elektrycznej. Mieszkańcy gminy Gorzów Śląski zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV Praszka zlokalizowanej na terenie sąsiedniej gminy, za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia. W Gorzowie Śląskim znajduje się rozdzielnia sieciowa 15 kV (RS Gorzów Śląski) zasilana bezpośrednią linią 15 kV z GPZ Praszka. Teren gminy przecina linia 110 kV relacji GPZ Praszka - GPZ Kluczbork oraz linia 400 kV, która jest własnością PSE S.A.

Z RS Gorzów Śląski wyprowadzone są linie 15 kV następujących relacji: RS Gorzów - Kluczbork, RS Gorzów - Pilawy, RS Gorzów - Kostów, RS Gorzów - Pawłowice, RS Gorzów - Olesno, RS Gorzów - 15-go Grudnia, RS Gorzów - Młyn.

Do ww. linii SN przyłączone są 62 stacje transformatorowe 15/0,4 kV będące własnością TAURON Dystrybucja S.A. Większość stacji transformatorowych 15/0,4 kV jest w dobrym stanie technicznym, a ich moc znamionowa dostosowana jest do występujących potrzeb. Istniejące typy stacji umożliwiają w razie konieczności wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy.

Aktualnie istniejąca na terenie gminy Gorzów Śląski infrastruktura elektroenergetyczna jest w dobrym stanie technicznym oraz zapewnia zasilanie wszystkim zgłoszonym do przyłączenia obiektom. Moc transformatorów zainstalowanych w GPZ-tach oraz stacjach transformatorowych 15/0,4 kV pokrywa obecne zapotrzebowanie odbiorców na moc. Należy jednak liczyć się z koniecznością budowy nowych stacji i linii SN i nN, podyktowaną potrzebami przyszłych inwestorów - zgodnie z wydanymi warunkami przyłączenia do sieci oraz zawartymi umowami. Budowa infrastruktury elektroenergetycznej będzie także konieczna na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod nową zabudowę mieszkaniową.

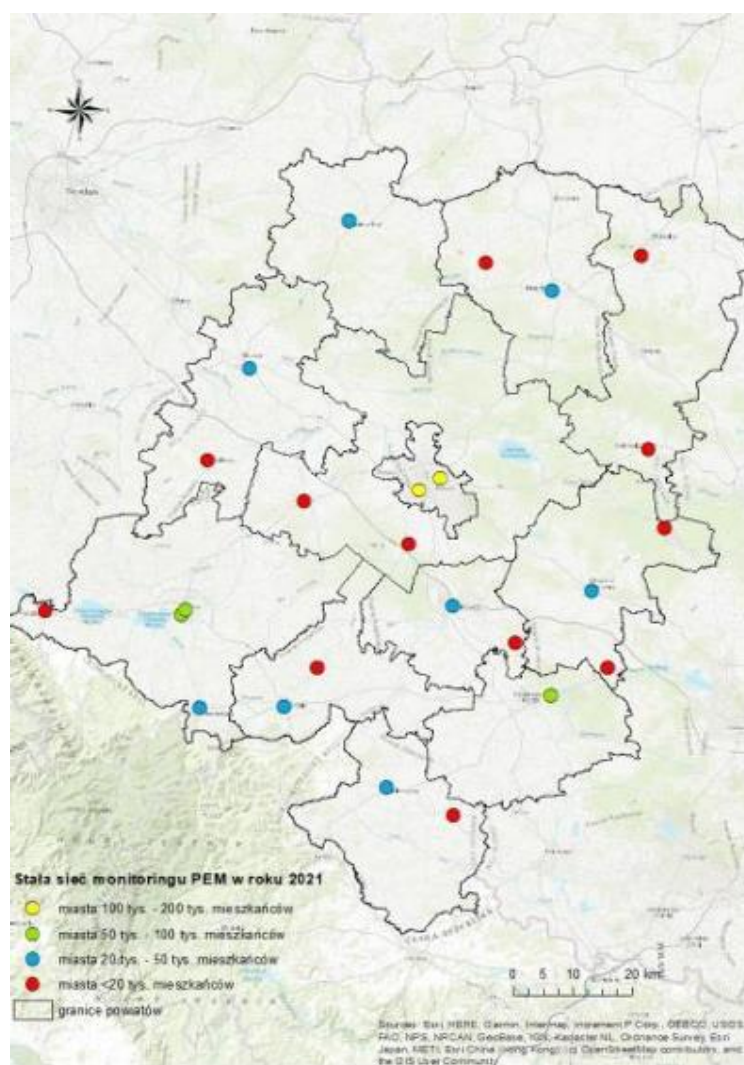
Dla zapewnienia niezawodności dostaw energii oraz odpowiednich parametrów jakościowych energii elektrycznej TAURON Dystrybucja S.A. prowadzi sukcesywną modernizację istniejących sieci,

budowę nowych urządzeń elektroenergetycznych oraz tworzenie optymalnych układów pracy sieci, zgodnie z ustalonymi harmonogramami.

W związku z tym, iż liczba sztucznych źródeł promieniowania elektromagnetycznego stale wzrasta, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu (dawniej WIOŚ) prowadzi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska od 2008 roku, w szerokim zakresie pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (zgodnie z art. 123 ustawy Prawo Ochrony Środowiska). Monitoring PEM odbywa się poprzez pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego na trzech typach terenów dostępnych dla ludności: w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., w pozostałych miastach oraz na terenach wiejskich w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz (częstotliwości radiowe).

Dla cyklu pomiarowego w 2021 roku obowiązujące poziomy dopuszczalne, według rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, dla częstotliwości objętych monitoringiem wynosiły od 28 V/m do 61 V/m (tabela 1.2.). Należy wspomnieć, iż w poprzednich latach zgodnie z rozporządzeniem z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobie sprawdzania dotrzymania tych poziomów, poziom dopuszczalny w zakresie częstotliwości objętych monitoringiem (tj. co najmniej 3 MHz – 3 GHz) wynosił w miejscach dostępnych dla ludności 7 V/m.

W 2021 roku w województwie opolskim, przeprowadzono badania łącznie w 34 punktach pomiarowych. Najwyższą wartość w monitoringu stałym zarejestrowano w punkcie pomiarowym O_2021_D_6, zlokalizowanym w Namysłowie z wynikiem 2,5 V/m. Z kolei 0,8 V/m, jako najwyższą wartość dla monitoringu badawczego zanotowano w punkcie pomiarowym O_2021_GW_1 zlokalizowanym w Bierawie. Stwierdzić należy, iż wszystkie wyniki pomiarów są znacząco niższe niż minimalny poziom dopuszczalny wynoszący 28 V/m, w związku z tym na terenie województwa opolskiego w 2021 roku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości PEM. Ponadto w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WME nie przekroczył wartości 1.

Rysunek 21. Lokalizacja punktów monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie opolskim w 2021 roku

Źródło: gios.gov.pl

Na terenie gminy Gorzów Śląski pomiary monitoringu pól elektromagnetycznych wykonane w 2021 roku zostały w punkcie monitoringu w Gorzowie Śląskim przy ulicy Wojska Polskiego, natężenie pól elektromagnetycznych w tym punkcie wynosiło 0,4 V/m.

3.20 Hałas²¹

Hałas to każdy dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz, zwykle o nadmiernym natężeniu (odczuwalne jako zbyt głośne) w danym miejscu i czasie. Z fizycznego punktu widzenia hałas, czyli odbierane jako dokuczliwe, przykre i szkodliwe dźwięki, to drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, najczęściej powietrza. Zmiana ciśnienia gazu w stosunku do ciśnienia atmosferycznego wywołana tymi drganiami, przenosi się w postaci następujących po sobie lokalnych rozrzedzeń i zagęszczeń cząstek ośrodka w przestrzeni otaczającej źródło drgań, tworząc falę akustyczną. Różnica między wartością chwilową ciśnienia w ośrodku przy przejściu fali akustycznej a wartością ciśnienia atmosferycznego zwana jest ciśnieniem akustycznym. Ciśnienie akustyczne opisuje natężenie dźwięku i wyrażane jest w

²¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029, Gorzów Śląski 2022 r.

paskalach. Ponieważ słuch ludzki reaguje na bodźce w sposób logarytmiczny, ciśnienie akustyczne wyraża się często w skali logarytmicznej – w decybelach (dB).

Długotrwałe narażenie na hałas może powodować negatywne skutki zdrowotne. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego, i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska, uzależnione są od formy zagospodarowania terenu i pory dnia, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

3.20.1 Hałas drogowy

Gmina Gorzów Śląski nie jest jednostką silnie uprzemysłowioną w związku z czym największe zagrożenie na terenie gminy stanowi hałas komunikacyjny (drogowy). Główną oś komunikacyjną gminy stanowią drogi krajowe nr 42 i 45 (stanowiące na terenie gminy jeden ciąg komunikacyjny) oraz droga wojewódzka nr 487. Uzupełnienie sieci drogowej stanowią drogi powiatowe oraz gminne.

O poziomie hałasu komunikacyjnego decyduje głównie charakter drogi, jej stan techniczny oraz parametry ruchu.

W celu zmniejszenia emisji hałasu nawierzchnie dróg powinny być utrzymywane w dobrym stanie. Podczas budowy i remontów dróg powinny być wykorzystywane tzw. ciche nawierzchnie. Ciche nawierzchnie charakteryzujące się zawartością wolnych przestrzeni powyżej 15%, nawierzchnie drogowe o zwiększonej zawartości wolnych przestrzeni wpływają istotnie na zmniejszenie emisji hałasu.

Na wielkość emisji hałasu wpływa także prędkość przejeżdżających pojazdów. Zmniejszenie prędkości ruchu jest efektywną metodą redukcji hałasu drogowego. Dużym problemem jest skuteczna egzekucja prędkości ruchu pojazdów samochodowych. W tym celu stosuje się fotoradary, progi spowalniające, ronda, wyniesione skrzyżowania, przewężenia jezdni (np. wysepki), fragmenty ulic z nawierzchnią w innym kolorze lub innym rodzajem nawierzchni (np. z kostki brukowej).

O poziomie hałasu komunikacyjnego decydują także inne parametry ruchu takie jak natężenie ruchu, płynność ruchu, struktura pojazdów, stan techniczny pojazdów. Średni poziom głośności różnych źródeł hałasu komunikacyjnego w dB wynosi:

- samochód osobowy – 40-80,
- hałas ulicy – 60-105,
- autobus – 65-104,
- samochód ciężarowy – 64-92.

Stan drogi krajowej nr 42 zlokalizowanej na terenie Gminy Gorzów Śląski określono jako pożądaną w 88,7% (7,845 km) oraz ostrzegawczy w 11,3% (1 km).

Droga wojewódzka nr 487 posiada stan od niezadowolającego po bardzo dobry w zależności od odcinka drogi. W dalszych latach planowana jest przebudowa, rozbudowa i poprawa nawierzchni dróg na poszczególnych odcinkach.

3.20.2 HAŁAS KOLEJOWY

W Gorzowie Śląskim nie występuje hałas kolejowy w związku z brakiem występowania na terenie gminy sieci trakcyjnej.

3.20.3 HAŁAS PRZEMYSŁOWY

W związku z brakiem występowania w Gorzowie Śląskim przedsiębiorstw przemysłowych emitujących znaczny poziom hałasu, na terenie gminy nie występują przekroczenia hałasu przemysłowego.

3.21 HISTORYCZNE ZANIECZYSZCZENIE POWIERZCHNI ZIEMI

Właściwości gleb jako jednego z podstawowych elementów środowiska przyrodniczego decydują przede wszystkim o przydatności rolniczej. Wśród czynników antropogenicznych istotny wpływ na zanieczyszczenia gleb mają emisje gazowe i pyłowe ze źródeł energetycznych, przemysłowych i motoryzacyjnych oraz zbyt intensywna gospodarka rolna.

Procentowy udział gleb zanieczyszczonych kadmem w ogólnych użytkach rolnych powiatu oleskiego wynosi 25,5% i jest to jedna z wyższych wartości w odniesieniu do całego województwa. Gleby zanieczyszczone miedzią w powiecie oleskim stanowią 1,5%. Zanieczyszczenie niklem, wynosi 13,9%, a ołowiem 8,8% . Gleby zanieczyszczone cynkiem stanowią 11,7% ogólnej liczby użytków rolnych. Średnia zawartość metali ciężkich w glebach osiąga wartości porównywalne ze średnimi wojewódzkimi, natomiast w przypadku kadmu i ołowiu wartości te są zbliżone do najwyższych i wynoszą odpowiednio: 0,51 i 24,8 ppm.

W całym powiecie oleskim suma powierzchni gruntów zdegradowanych i zdewastowanych w roku 2006 wynosiła zaledwie 17 ha, co jest znikomą częścią w odniesieniu do całego województwa. Jednocześnie należy zaznaczyć, że powyższa suma zawiera grunty zdegradowane, bowiem nie odnotowano wystąpienia na tym terenie gruntów zdewastowanych.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU (W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY)

Ocenia się, że wdrożenie programu przyczyni się do wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Program rewitalizacji koncentruje się na przywróceniu do życia zdegradowanych obszarów miasta, co wpływa pozytywnie terenów zielonych, rekultywację gleb, oczyszczanie wód gruntowych i powierzchniowych oraz odbudowę naturalnych ekosystemów. Dzięki temu poprawia się jakość lokalnych zasobów naturalnych, co jest korzystne dla środowiska.

W zakresie aspektów środowiskowych na terenie gminy zidentyfikowano następujące problemy ochrony środowiska:

- przekroczenie wartości docelowej benzo(a)pirenu dla kryterium ochrony zdrowia ludzi zaliczona (klasa C);
- występowanie coraz częstszych i intensywniejszych fal upałów, ulewnych deszczy, podtopień, wichur;
- brak rozwiniętej sieci gazowej oraz niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- występowanie obszarów zdegradowanych w wyniku działalności człowieka (południowa część gminy, we wsi Kozłowice oraz środkowa część gminy, w sąsiedztwie wsi Krzyżanowice);
- presja różnorodnej działalności człowieka na szatę roślinną (gospodarka leśna, zanieczyszczenia wód, chemizacja, rekreacja, urbanizacja, zmiany systemu użytkowania terenu);

- nielegalne pozbywanie się odpadów oraz spalanie w indywidualnych kotłach, porzucanie odpadów w lesie piecach lub wyrzucanie do cieków i zbiorników wodnych.

5. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI ZADAŃ ZAPLANOWANYCH W PROJEKCIE GPR

Projekt GPR jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla danej jednostki terytorialnej drogi do osiągnięcia celów w przedmiotowej dziedzinie. Odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów gminy w zakresie rewitalizacji. Brak wdrożenia programu rewitalizacji może prowadzić do licznych negatywnych skutków, zarówno dla środowiska, jak i dla społeczności lokalnych oraz gospodarki.

Zaniedbane budynki i infrastruktura o wartości historycznej i kulturowej mogą ulegać dalszemu zniszczeniu. Brak działań rewitalizacyjnych prowadzi do utraty dziedzictwa kulturowego, które mogłoby być atrakcją turystyczną i elementem tożsamości lokalnej. Odstąpienie od realizacji programów rewitalizacyjnych może pogłębiać problemy społeczne, takie jak marginalizacja i izolacja społeczna. Nierówności w dostępie do infrastruktury i usług mogą się zwiększać, co prowadzi do dalszej marginalizacji już i tak wykluczonych grup społecznych. Zaniedbane tereny stanowią marnowanie przestrzeni, która mogłaby być efektywnie wykorzystana. Brak rewitalizacji oznacza, że zasoby te pozostają nieproduktywne, co stanowi stratę zarówno z punktu widzenia społecznego, jak i ekonomicznego. Nieodnowione tereny mogą być bardziej narażone na katastrofy ekologiczne, takie jak powódzie, erozja gleb, czy pożary. Brak odpowiedniej infrastruktury i zarządzania ryzykiem ekologicznie zwiększa podatność tych obszarów na takie zagrożenia. Zaniedbane i zanieczyszczone obszary mogą mieć bezpośredni negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców, prowadząc do chorób związanych z zanieczyszczeniem powietrza, wody, a także stresu związanego z życiem w niekorzystnych warunkach.

6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO SKUTKÓW REALIZACJI ZADAŃ OKREŚLONYCH W PROJEKCIE GPR

6.1 ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBSZARY NATURA 2000 ORAZ RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA

Realizacja zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie termomodernizacji budynków, związanych z budową i przebudową obiektów użyteczności publicznej, zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych, a także renowacją zabytkowych obiektów może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Prognozowanie oddziaływań na florę i faunę obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski jest o tyle utrudnione, że gmina nie ma aktualnej inwentaryzacji/waloryzacji przyrodniczej. Zgodnie z bazą danych RDOŚ w graniach obszaru rewitalizacji stwierdzono występowanie chronionych gatunków płazów. Stąd też przedsięwzięcie „Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim” może negatywnie oddziaływać na stanowiska gatunków objętych częściową i ścisłą ochroną, takich jak żaba trawna *Rana temporaria*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, żaba zielona *Rana esculenta*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, które występują w stawie przy stadionie miejskim. Realizując powyższe zadanie należy przestrzegać zasad i zaleceń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), jak również zasad określonych w art. 52 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2023 poz. 1336). Ze względu na ochronę ww. gatunków płazów, mogą być wymagane specjalne zezwolenia na prowadzenie prac budowlanych w pobliżu siedlisk tych gatunków. Należy

uzyskać zgodę od lokalnych organów ochrony środowiska (np. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), w szczególności jeśli inwestycja może wpłynąć na miejsca rozrodu lub migracji chronionych gatunków płazów.

Przeprowadzenie inwestycji budowlanej obok stawu, w którym bytują chronione gatunki płazów wymaga szczególnej ostrożności. Aby przeprowadzić taką inwestycję zgodnie z prawem i z minimalnym wpływem na środowisko, należy podjąć następujące kroki:

- w granicach obszaru przedsięwzięcia nie należy prowadzić tankowania ani napraw maszyn, urządzeń i środków transportu wykorzystywanych na etapie realizacji,
- w trakcie budowy należy korzystać z maszyn, urządzeń oraz pojazdów sprawnie technicznie,
- podczas trwania prac budowlanych należy nie dopuścić do przedostania się do wód powierzchniowych i ziemi substancji ropopochodnych z maszyn, urządzeń i środków transportu oraz innych substancji szkodliwych, natomiast w przypadku wycieku tych substancji należy zastosować sorbent lub płyn do neutralizacji cieczy ropopochodnych, a zanieczyszczony materiał przekazać do unieszkodliwienia,
- powstające na etapie budowy odpady tymczasowo magazynować w sposób selektywny w wyznaczonych do tego miejscach, a odpady niebezpieczne magazynować w odrębnych zamykanych pojemnikach/kontenerach ustawionych na utwardzonej powierzchni,
- miejsca magazynowania odpadów oznakować i zabezpieczyć przed dostępem osób trzecich (w szczególności w odniesieniu do odpadów niebezpiecznych), a po zebraniu partii transportu przekazać firmom specjalistycznym,
- prace budowlane należy prowadzić w sposób nie powodujący ingerencji w zbiornik znajdujący się w granicach terenu inwestycji oraz jego strefę brzegową. Prace należy wykonywać ze szczególną starannością, tak aby wykluczyć przedostanie się zanieczyszczeń (stałych i ciekłych) do środowiska gruntowo-wodnego. Prowadzone prace nie mogą doprowadzić do zasypania zbiornika, utwardzania brzegów oraz karczowania szuwaru,
- należy zmniejszyć intensywność prac budowlanych w okresach aktywności herpetofauny (głównie wiosną, kiedy odbywa się migracja do miejsc rozrodu). Jeśli inwestycja przecina trasy migracji płazów, należy stworzyć odpowiednie przejścia lub bariery kierujące zwierzęta do bezpiecznych obszarów,
- w celu zapobieżenia potencjalnej śmiertelności herpetofauny zasiedlającej obszar stawu należy wykonać tymczasowe wyгородzenie uniemożliwiające wchodzenie płazów na teren budowy. Płotek herpetologiczny powinien być wykonany z trwałego i względnie śliskiego materiału np. włókniny lub folii o wysokiej grubości. Płatki powinny mieć wysokość 50 cm, a dodatkowo na 15 cm być wkopane w ziemię. Górna część grodzienia powinna być zgięta w stronę zbiornika o minimalnej szerokości 5 cm. Grodzienie może opierać się na prętach metalowych lub palikach drewnianych rozstawionych w takiej odległości aby zapewnić sztywność konstrukcji,
- podczas realizacji inwestycji wskazane jest zapewnienie nadzoru przyrodniczego herpetologa, który będzie monitorował prace budowlane i upewniał się, że wprowadzone środki ochronne są skutecznie wdrażane,
- na etapie eksploatacji selektywnie gromadzić powstające odpady,

przez co zadanie realizowane w ramach projektu nie wpłynie na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenie powierzchni siedliska

gatunku. Ważne jest, aby inwestycja nie niszczyła, ani nie degradowała siedlisk, w których bytują chronione gatunki ptaków.

W obszarze rewitalizacji nie występują chronione gatunki roślin, objętych ochroną na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 r. poz. 1409) i grzybów objętych ochroną na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 r. poz. 1408).

Obszar rewitalizacji znajduje się poza siedliskami Natura 2000 wymienianymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów doboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713), poza granicami korytarzy ekologicznych oraz poza obszarami o wysokich walorach oraz szczególnie wysokich walorach krajobrazowych.

Obszar rewitalizacji zlokalizowany jest poza formami ochrony przyrody określonymi w art. 6 ust. 1 pkt 1-5 i 7-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.).

Realizacja przedsięwzięcia pn. „Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim” może wiązać się z potencjalnymi negatywnymi oddziaływaniami na istniejące na tym terenie pomniki przyrody. Negatywne oddziaływanie będzie miało miejsce jedynie w przypadku braku zabezpieczenia istniejących drzew - pomników przyrody, podczas prowadzonych w pobliżu prac remontowo-budowlanych. Aczkolwiek, ze względu na przewidywany zakres prac (skierowany głównie na prace przy istniejącym budynku) oraz odległość (ok. 60 m) między pomnikami przyrody a miejscem planowanej inwestycji można założyć, iż realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje powstania niekorzystnych warunków dla istniejących na tym terenie obiektów chronionych, to jednak zwraca się uwagę na konieczność uwzględnienia działań zabezpieczających i minimalizujących negatywne oddziaływania. Ponadto w przypadku konieczności realizacji zadań wynikających z GPR w sposób prowadzący do naruszania zakazów obowiązujących w stosunku do pomników przyrody należy uprzednio uzyskać stosowne zezwolenia (art. 44 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody), a w przypadku konieczności wycinki drzew – uprzednie zniesienie ochrony pomnikowej.

Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) – wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarzeniem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew.²²

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy

²² Źródło: Suchocka M., Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa 2016,

Prawo ochrony środowiska zobowiązuje inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Jeżeli jednak zostaną zachowane przepisy dot. ochrony wód i przyrody (a nie ma żadnej racjonalnej podstawy, by zakładać inny scenariusz), to tego typu przedsięwzięcia będą zaprojektowane w sposób uwzględniający wymagania dot. chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków. Obowiązujące przepisy dają gwarancję na to, że te warunki zostaną zachowane.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze).

W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

W związku z powyższym koniecznym jest właściwe planowanie i prowadzenie robót termomodernizacyjnych. W przypadku nieodpowiedniego ich wykonywania może dochodzić do naruszania zakazów wymienionych w § 7 rozporządzenia, m.in. zabijania i okaleczania ptaków lub nietoperzy, niszczenie ich jaj i postaci młodocianych oraz ich siedlisk, miejsc gniazdowania, lęgu lub schronień (zakazy). Także umyślne płoszenie i niepokojenie ww. gatunków jest dla nich zagrożeniem, gdyż prowadzić może, m.in. do porzucenia lęgów przez osobniki rodzicielskie.

Dodatkowo przeprowadzone zamierzenia remontowe mogą uniemożliwić w przyszłości zakładanie gniazd przez bytujące tam wcześniej gatunki ptaków (np. poprzez montaż podbitek i uszczelnienie wszelkich szpar i nieciągłości elewacji wykorzystywanych wcześniej przez ptaki) lub też sprawić, że dane obiekty nie będą nadawały się w przyszłości do wykorzystania jako miejsca odpoczynku przez występujące tam wcześniej nietoperze (np. poprzez zagrodzenie dostępu do pomieszczeń wcześniej przez niewykorzystywanych).

Najdogodniejszym terminem prowadzenia termomodernizacji obiektów budowlanych jest okres od 16 października do 28 lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. W tym czasie wykonawca prac może, bez zezwolenia, zabezpieczyć wszelkie szczeliny i otwory wentylacyjne budynku przed zajęciem ich przez zwierzęta i nie dopuścić do założenia gniazd i przeprowadzenia lęgów przez ptaki w następnym sezonie.

Natomiast przed przystąpieniem do wykonywania przedmiotowych prac w terminie od 1 marca do 15 października należy bezwzględnie:

- upewnić się, czy w obrębie remontowanych budynków nie występują miejsca lęgowe ptaków lub rozrodu nietoperzy - obserwacje dotyczące zasiedlenia budynku powinny zostać przeprowadzone przez eksperta ornitologa i chiropterologa w okresie możliwie najkrótszym poprzedzającym planowaną inwestycję, tak aby uniknąć przykrych konsekwencji wstrzymania prac,

- w przypadku stwierdzenia zasiedlenia budynku przez chronione gatunki ptaków lub nietoperzy ekspert powinien wskazać dokładne miejsca ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu wykorzystywane przez te zwierzęta. W momencie, gdy planowane działania będą się wiązać z koniecznością realizacji czynności zakazanych w stosunku do nich, tj. z niszczeniem gniazd, jaj, czy też postaci młodocianych, inwestor zobowiązany jest do uzyskania, przed przystąpieniem do prac, zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody, wydawanego w trybie art. 56 ustawy. Jednakże przypadki takie należy traktować jako wyjątkowe, nie zaś jako zasadę w procesie inwestycyjnym. Uzyskanie ww. zezwolenia nie jest wymagane w przypadku usuwania, w okresie od dnia 16 października do końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne, jednak pod warunkiem, iż dla planowanych czynności brak rozwiązań alternatywnych oraz gdy nie będzie to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk (§ 8 ust. 2 rozporządzenia). Powyższe zezwolenie może być wydane jedynie w przypadku wystąpienia łącznie trzech warunków, tj.: braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek wymieniona w art. 56 ust. 4 pkt od 1 do 7 ustawy. Brak spełnienia jednego z ww. warunków skutkuje odmową wydania zezwolenia, po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości, umożliwić ptakom i nietoperzom dalsze występowanie w obiektach budowlanych, poprzez stworzenie na remontowanych budynkach siedlisk zastępczych w postaci, np. budek lęgowych. Ich charakter, lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane przez specjalistę ornitologa i chiropterologa odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej,
- w przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez jerzyki *Apus apus*, a w ramach remontu stropodach budynku ocieplono materiałami sypkimi (np. przy użyciu granulatu wełny mineralnej, granulatu styropianu fibry celulozowej), należy całkowicie zrezygnować z pozostawiania otwartych otworów do stropodachów, gdyż materiały użyte do izolacji są niebezpieczne dla tego gatunku.

Biorąc pod uwagę charakter planowanych do ujęcia w GPR Gminy Gorzów Śląski przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich ukierunkowanie na konkretny obszar w przestrzeni gminy stwierdza się, że realizacja postanowień GPR nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz nie koliduje z obszarami podlegającymi ochronie w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Przy realizacji działań ujętych w GPR należy uwzględnić ogólne zasady realizacji inwestycji, mając na uwadze ochronę gatunkową roślin, zwierząt, grzybów. Zaleca się uwzględnienie kwestii ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy na obiektach budowlanych. Przykładem dobrej praktyki jest rozwiązanie zaproponowane w stanowisku Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu w sprawie ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy na obiektach budowlanych.

W projekcie GPR nie zawarto zapisów kolidujących z prawnie określonymi wymaganiami ochrony przyrody (w tym - z zasadami ochrony w obszarach objętych ochroną). Ustalenia ocenianego dokumentu nie generują znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary ochrony przyrody, nie wpływają też na realizację ustaleń wynikających z planów ochrony, planów zadań ochronnych czy też innych dokumentów dotyczących obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody.

Podsumowując: mając na uwadze charakter i stopień szczegółowości ocenianego dokumentu - stwierdza się brak prawnej, merytorycznej i systemowej podstawy do przyjęcia, że ustalenia GPR mogłyby:

- zakładać intencjonalne naruszenie przepisów o ochronie przyrody,
- pogorszyć stan chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- pogorszyć spójność, integralność obszarów chronionych i łączność ekologiczną pomiędzy prawnie ustanowionymi formami obszarowej ochrony przyrody,
- powodować znaczące negatywne oddziaływanie na obszary prawnie chronione,
- prowadzić do naruszenia zakazów obowiązujących obszarach chronionego krajobrazu, warunków ochrony użytków ekologicznych oraz pomników przyrody.

W świetle powyższego należy uznać, że proponowane zapisy GPR wpisują się w regionalne i ogólnopolskie dokumenty określające zasady polityki ochrony środowiska przyrodniczego.

Stan środowiska oraz walorów przyrodniczych może ulec poprawie w wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych w ramach projektu GPR poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W efekcie redukcji poziomu emisji zanieczyszczeń, powinno nastąpić także zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach oraz w glebie, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Nie przewiduje się jednak znaczącego wpływu na jakość siedlisk przyrodniczych i siedlisk zwierząt oraz bioróżnorodność.

Ocenia się, że wyznaczone w projekcie GPR zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na formy ochrony przyrody, bioróżnorodność, zwierzęta i rośliny.

6.2 LUDZIE

Dla społeczności zamieszkującej gminę Gorzów Śląski bardzo ważny jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. W tym celu należy zrealizować wszystkie zapisy GPR, by w ten sposób zapewnić właściwą ochronę i wykorzystanie zasobów środowiska. Realizacja GPR uwzględni potrzebę konsultacji społecznych w projektach i tematach ważnych dla społeczności lokalnej oraz edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie ich praw i obowiązków względem otaczającego ich środowiska. Należy zauważyć, że GPR zawiera szereg ustaleń o charakterze jednoznacznie prospołecznym. Wiążą się one przede wszystkim z poprawą warunków zamieszkania oraz poprawą warunków codziennego życia na terenie obszaru rewitalizacji, a tym samym gminy.

Oczekuje się, że realizacja poszczególnych zadań ujętych w GPR w okresie długofalowym doprowadzi do trwałego ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji i gminy, zmniejszenia kręgu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, aktywizacji społecznej, integracji społeczności lokalnej, budowania świadomości społecznej. Efekty te można utożsamiać z pozytywnym wpływem na warunki życia i zdrowia ludzi.

Wszystkie planowane działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej GPR wpłyną bezpośrednio pozytywnie na ludzi, m in. na jakość oraz komfort ich życia, a także bezpieczeństwo. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury. Wiele z zadań ma na celu dostosowanie infrastruktury do osób niepełnosprawnych. Pozytywny wpływ na ludzi będą miały działania związane z powiększaniem terenów zieleni, gdyż taki stan rzeczy poprawia samopoczucie, wpływa na jakość powietrza, stwarza miejsce wypoczynku. Natomiast zadania termomodernizacyjne poprawiają jakość powietrza, jednocześnie wpływając na zdrowe ludzi. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni.

W odniesieniu do wszystkich wskazanych w projekcie GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych, potencjalne negatywne oddziaływania względem ludzi mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji inwestycji związanych m.in. z termomodernizacją, budową i przebudową obiektów użyteczności publicznej, renowacją zabytkowych obiektów, a także inwestycjami prowadzonymi w obrębie ogólnodostępnych terenów gminnych. Prowadzenie robót budowlanych i remontowych może mieć negatywny wpływ na ludzi i powodować uciążliwości dla lokalnej społeczności takie jak hałas i drgania, a także powodować szereg niedogodności takich jak zmiany w organizacji ruchu na drogach w pobliżu budowy oraz pogorszenie jakości powietrza poprzez emisję spalin z maszyn budowlanych oraz intensywne pylenie. Czasowe ograniczenie dostępu pieszego związane z pracami w przestrzeniach publicznych gminy mogą także wtórnie powodować uciążliwości w miejscach położonych poza terenem realizacji przedsięwzięcia. Stopień uciążliwości zależy jednak od organizacji prac, jak również od sekwencji działań realizowanych równocześnie w różnych punktach obszaru rewitalizacji. Należy jednak podkreślić, że opisane powyżej oddziaływania negatywne, będą miały charakter bezpośredni, krótkoterminowy oraz odwracalny i ustaną w chwili zakończenia prac inwestycyjnych. Jednocześnie, prowadzenie prac budowlanych zgodnie z zasadami oraz w odpowiednich godzinach, powinno zapewnić skuteczne zminimalizowanie krótkotrwałych niedogodności z nimi związanych, co pozwoli ograniczyć do minimum negatywne oddziaływanie na ludzi. Realizacja inwestycji w fazie budowlanej może się również wiązać z wyłączeniem dotychczas użytkowanych przez społeczeństwo terenów o walorach rekreacyjnych, a ponadto na rzecz powstającej inwestycji może dojść do wycinki pojedynczych drzew i krzewów. W tym przypadku wpływ na jakość życia ludzi wiąże się z potencjalną utratą miejscowych walorów krajobrazowych i estetycznych, co jest oddziaływaniem długoterminowym. Oddziaływania tego typu można ograniczyć poprzez uwzględnienie w projektach wykonawczych wszystkich uwarunkowań miejsca oraz zaprogramowanie działań kompensacyjnych, w tym nasadzeń zastępczych drzew i krzewów.

Realizacja przedsięwzięć wskazanych w projekcie GPR nie powinna powodować konfliktów społecznych, gdyż obejmuje przedsięwzięcia postrzegane przez społeczność gminy jako potrzebne. Nie ma wśród nich działań uważanych powszechnie za „kontrowersyjne”. W projekcie GPR nie ma także przedsięwzięć, których oddziaływania na ludzi i ich dobrostan byłyby z natury negatywne. Należy podkreślić, iż każde planowane przedsięwzięcie będzie w sposób pośredni lub bezpośredni pozytywnie oddziaływać na mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy. Korzystne oddziaływania będą dotyczyły licznych aspektów jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz gminy Gorzów Śląski. Jednym z ważniejszych środowiskowych aspektów warunkujących jakość życia mieszkańców jest klimat akustyczny. W projekcie GPR brak jest przedsięwzięć, których realizacja mogłoby doprowadzić do zwiększenia poziomów hałasu lub wibracji na terenach chronionych akustycznie, w tym na terenach zabudowy mieszkaniowej / siedlisk ludzkich, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (jednostki oświatowe) lub na terenach rekreacyjnowypoczynkowych. W projekcie GPR brak jest przedsięwzięć, których zrealizowanie mogłoby doprowadzić do pogorszenia jakości powietrza w regionie. Należy spodziewać się, że dzięki realizacji założonych w GPR przedsięwzięć, zwłaszcza zadań termomodernizacyjnych, poprawiać się będą w gminie uwarunkowania zdrowotne wynikające z jakości powietrza.

Wszystkie planowane działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej GPR wpłyną bezpośrednio pozytywnie na ludzi, m.in. na jakość oraz komfort ich życia, a także bezpieczeństwo. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury. Wiele z zadań ma na celu dostosowanie infrastruktury do osób niepełnosprawnych.

Projekt GPR nie uwzględnia również przedsięwzięć, których realizacja mogłoby doprowadzić do zwiększenia zagrożeń wynikających z powodzi lub podtopień, a także narazić mieszkańców obszaru rewitalizacji na skutki awarii przemysłowych lub transportowych oraz pożarów. W projekcie GPR nie

ma także zapisów, których realizacja prowadziłaby do zwiększenia bezpośredniego narażenia mieszkańców obszaru rewitalizacji na zwiększone oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Zadanie nie inwestycyjne zostało wyznaczone przede wszystkim w celu podniesienia komfortu życia mieszkańców. Jednym z dodatkowych działań rewitalizacyjnych jest edukacja ekologiczna. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody i środowiska będzie przynosiło pozytywny efekt w postaci ograniczenia antropopresji na wszystkie komponenty środowiska.

Bezpośrednim, pozytywnym efektem realizacji GPR, o charakterze długoterminowym będzie: (1) poprawa dostępności oraz komfortu korzystania z użytków zielonych; (2) polepszenie estetyki krajobrazu; (3) zwiększenie dostępności i przyjazność przestrzeni publicznych; (4) zwiększenie standardów technicznych oraz dostępności obiektów usług publicznych; (5) wykreowanie nowych przestrzeni i form i spędzania wolnego czasu w kontakcie z przyrodą oraz (6) integracja społeczna w ramach organizowanych wydarzeń o charakterze cyklicznym.

Ocenia się, że wyznaczone w projekcie GPR zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na ochronę zdrowia ludzi

6.3 ZASOBY NATURALNE

Brak oddziaływań, na obszarze planowanych przedsięwzięć nie znajdują się złoża kopalin. Realizacja zadań na terenie gminy wykonywana będzie zgodnie z dokumentami planistycznymi gminy. Nie przewiduje się przebiegu infrastruktury przez obszary o szczególnych walorach i zasobach naturalnych. Złoża zasobów naturalnych nie zostaną naruszone podczas planowanych prac, nie ulegną negatywnym wpływom realizacji inwestycji.

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji z zasobów naturalnych głównie będzie wykorzystywana tylko gleba. Inwestycje związane z budową nowej infrastruktury mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska. Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należą m.in. działania tj. termomodernizacja budynków czy zmiana sposobu ogrzewania budynków. Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb.

Ocenia się, że wyznaczone w projekcie GPR zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na zasoby naturalne.

6.4 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT

Analizowany projekt GPR nie przewiduje realizacji przedsięwzięć, które mogłyby prowadzić do silnych negatywnych oddziaływań na jakość powietrza zarówno w perspektywie krótko - jak i długoterminowej. Ewentualnych negatywnych oddziaływań można spodziewać się w przypadku popełnienia znaczących błędów w urządzaniu i użytkowaniu zmodernizowanych obiektów (przykładowo: złe zaplanowanie i/lub /użytkowanie nowopowstałej infrastruktury). W projekcie GPR ujęto wiele zapisów, potwierdzających wystąpienie w efekcie realizacji przedsięwzięć pozytywnych

oddziaływań o charakterze długoterminowym, względem jakości powietrza atmosferycznego. Szczególnie istotnym w aspekcie poprawy jakości powietrza w obrębie obszaru rewitalizacji są działania o charakterze edukacyjnym, służące poprawie świadomości oraz zwiększeniu zaangażowania mieszkańców gminy w działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji, poprawy jakości powietrza oraz zwiększeniu bezpieczeństwa ekologicznego.

Na uwagę zasługuje także planowane tworzenie nowych i odnawianie istniejących obszarów zieleni, które sprzyjały będą poprawie ekosystemów oraz stanu powietrza atmosferycznego.

Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół oraz przebudowa dróg gminnych przyczyni się do zmniejszenia emisji pyłów i gazów do atmosfery. Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację wpłynie na ograniczenie emisji m.in. CO₂ do atmosfery, w konsekwencji przyczyniając się do poprawy stanu jakości powietrza. Realizacja zadań, w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.

Potencjalnych negatywnych oddziaływań względem powietrza atmosferycznego można spodziewać się w odniesieniu do przedsięwzięć, w ramach których realizowane będą prace o charakterze technicznym związane z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Użycie środków transportu ciężarowego podczas prac budowlanych ma wpływ na zanieczyszczenie powietrza. Możliwe jest generowanie dużych ilości pyłów, lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji gazowych na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej, także okładzin hamulcowych oraz spalin pojazdów starszej generacji. Dotyczy to w szczególności substancji emitowanych z silników spalinowych (transport i ciężkie maszyny), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (lotne związki organiczne) i innych. Dokładne określenie na tym etapie skali oddziaływania i zasięgu występowania określonych stężeń danej substancji w celu oceny jakości powietrza według obowiązujących standardów nie jest możliwe, ani celowe. Z punktu widzenia prawa stosunkowo krótkotrwałe oddziaływanie związane z pracami budowlanymi nie podlega normowaniu. Nie przewiduje się natomiast istotnej zmiany parametrów powietrza w wyniku realizacji tych zadań. Należy przestrzegać zasad BHP oraz minimalizować ryzyko zanieczyszczeń powietrza, m. in. poprzez zabezpieczanie placów budowy, np. poprzez przykrycie materiałów, polewanie dróg dojazdowych wodą w celu zapobiegania pyleniu, utrzymywania w dobrym stanie maszyn i urządzeń (emisja spalin).

Projekt GPR nie przewiduje realizacji przedsięwzięć, które mogłyby prowadzić do silnych negatywnych oddziaływań na klimat obszaru rewitalizacji lub zdolność adaptacji, zarówno tego terenu jak i całego miasta do zmian klimatycznych lub też znacząco potęgować samo to zjawisko. Analogicznie jak w przypadku komponentu środowiska jakim jest powietrze atmosferyczne, potencjalnych, pośrednich negatywnych oddziaływań można spodziewać się w przypadku popełnienia znaczących błędów w projektowaniu. Przykładowe, potencjalne, negatywne oddziaływania mogą być skutkiem nadmiernego uszczelnienia powierzchni terenu, prowadzącego do zmniejszenia odporności na skutki ekstremalnych zdarzeń pogodowych (efekt wyspy ciepła w czasie upałów, podtopienia po nawalnych deszczach), oraz w przypadku jeśli urządzeniu nowych terenów nie będzie towarzyszyło ani zagospodarowanie wód deszczowych, ani wprowadzanie zieleni jako funkcji uzupełniającej. Niezależnie od powyższych uwag, należy spodziewać się, że realizacja przedsięwzięć w ramach projektu GPR znacząco przyczyni się do zmniejszenia jednostkowych emisji gazów szklarniowych, a działania które o tym zadecydują to w większości te same, które zadecydują też o zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń powietrza z budynków publicznych. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski nie będzie wpływać w zauważalny sposób negatywnie na zmiany klimatu. Zmiany pokrycia powierzchni ziemi poprzez nasadzenia nowych roślin bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ponadto działania w zakresie wymiany źródeł ciepła na ogrzewanie niskoemisyjne

pozytywnie wpłynie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i lepsze przystosowanie do wyzwań związanych ze zmianami klimatu. Natomiast działania dotyczące edukacji mogą pozytywnie przyczynić się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i ich aktywizacji w działania prośrodowiskowe, jak i wdrażanie zrównoważonych rozwiązań

Ocenia się, że wyznaczone w projekcie GPR zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne i klimat.

6.5 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Projekt GPR nie przewiduje przedsięwzięć, których realizacja może znacząco przyczynić się do naruszenia lub zniszczenia zasobów wód powierzchniowych. W odniesieniu do wód podziemnych, w projekcie GPR brak jest przedsięwzięć, które mogłyby skutkować naruszeniem struktury użytkowego poziomu wodonośnego wód podziemnych lub uruchomieniem procesu migracji zanieczyszczeń do tego poziomu.

Jednak zgodnie z zasadą ostrożności, w niniejszej prognozie wskazano kilka rodzajów działań inwestycyjnych, które mogą potencjalnie spowodować negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe, jednak należy podkreślić, że oddziaływania te wyniknąć mogą zarówno z rodzaju prowadzonej na obiekcie/ terenie działalności, jak również z ewentualnych istotnych błędów w procesie planowania, projektowania lub wdrażania prac.

Możliwe negatywne oddziaływanie będzie zauważalne przede wszystkim na etapie budowy i będzie miało charakter krótkoterminowy. Prace związane z rozbudową infrastruktury technicznej i uzbrojeniem terenu oraz budową źródeł zasilania i dróg oraz parkingów, okresowo spowodują naruszenie i zmianę lokalnych stosunków wodnych. Prowadzenie prac ziemnych i budowlanych wiąże się z usunięciem warstwy gleby co w konsekwencji może ułatwić infiltrację potencjalnych zanieczyszczeń do warstw wodonośnych, ponadto możliwy jest wyciek substancji ropopochodnych z maszyn budowlanych.

Ocenia się, że wyznaczone w projekcie GPR zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na stan wód

6.6 POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ

W ramach GPR zaplanowano kilka przedsięwzięć inwestycyjnych. Ich oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby będzie miało miejsce w trakcie robót. Tereny te zachowają swoją dotychczasową funkcję, a zmiany mają na celu podniesienie walorów estetycznych. Działania inwestycyjne wynikające z określonych w GPR projektów będą negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji. W trakcie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe, ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu i naruszaniu warstw ziemnych. Przekształcenie powierzchni ziemi nastąpiąco będzie wyłącznie w zakresie związanym z realizacją przedmiotowych inwestycji.

Odbywać się to powinno w następujący sposób:

- wierzchnia warstwa gleby z terenów budowy powinna być selektywnie zdejmowana i osobno składowana w celu powtórnego wykorzystania,
- miejsce gromadzenia powinno znajdować się w jak najbliższym miejscu, skąd została zdjęta warstwa glebowa,
- zebrany materiał powinien być gromadzony w pryzmach i zabezpieczony przed zniszczeniem przez poruszające się pojazdy i maszyny.

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z realizacją wszystkich planowanych projektów kluczowych na skutek fazy budowy. Praca ciężkiego sprzętu

mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego. Faza budowy może skutkować przekształceniem profilu glebowego i ograniczeniem powierzchni gleb w związku z realizacją inwestycji, a także szereg innych skutków, m.in. powstawaniem w danym miejscu nieużytecznych mas ziemnych, wzrost wydobywania surowców budowlanych czy powstawanie odpadów budowlanych.

W fazie budowy dojść może również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwie prowadzonych prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Nie mniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstotliwości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i nie spowoduje istotnych zmian w krajobrazie, powierzchni ziemi i glebach, a po zakończeniu robót i uporządkowaniu terenu – zniknie. Po zakończeniu prac teren robót należy uprzętnąć i przywrócić ład przestrzenny.

Inne niepożądane oddziaływania związane z realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych to powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobywania surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych. Negatywne oddziaływanie na gleby powoduje również infiltracja różnego rodzaju zanieczyszczeń na etapie budowy. Odpady powstające podczas budowy (masy ziemne, gruz, asfalt, beton) w miarę możliwości wykorzystywane powinny być na terenie inwestycji, pozostałe przekazywane innym posiadaczom, uprawnionym do ich przyjęcia i zagospodarowania (zezwolenie na zbieranie, transport, odzysk lub unieszkodliwianie). Gruz betonowy, ceglany i ceramiczny po przetworzeniu może stanowić cenny surowiec wtórny w postaci pełnowartościowego kruszywa budowlanego mogącego znaleźć zastosowanie podczas budowy obiektów i dróg, zmniejszając tym samym ingerencję człowieka w środowisko naturalne. W związku z powyższym należy podczas prac zapewnić odpowiednią zbiórkę i selekcję odpadów. Opakowania po materiałach budowlanych mogą być wykorzystywane wielokrotnie lub przekazywane dostawcy towaru (tektura, palety, beczki metalowe), natomiast tworzywa sztuczne przekazywane do zagospodarowania przez odbiorcę ww. odpadu.

W projekcie GPR nie zaplanowano przedsięwzięć, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji i ścieków do gleby, mogących wpłynąć na jakość gruntu. Jedynie podczas prac budowlanych mogą zdarzyć się niekontrolowane wycieki substancji szkodliwych, w związku z czym należy zachować szczególne środki ostrożności. Niebezpieczeństwo zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu na placu budowy jest związane głównie z sytuacjami awaryjnymi lub złym stanem technicznym maszyn i pojazdów. Aby je zminimalizować zaplecze budowy, na którym będzie parkował ten sprzęt powinno zostać zorganizowane na terenie utwardzonym i odwadnianym, albo – w razie niemożności znalezienia takiego terenu – na terenie nieutwardzonym, lecz zabezpieczonym warstwą nieprzepuszczalną. Przy właściwie zaprojektowanych zabezpieczeniach zagrożenia bezpośrednie dla gruntu będą zminimalizowane.

Na charakter krajobrazu składa się wiele elementów, wynikających zarówno z ukształtowania rzeźby terenu, stosunków wodnych, wartości przyrodniczych i innych. Wśród czynników kształtujących krajobraz coraz większą rolę odgrywają elementy antropogeniczne, infrastruktura liniowa, osadnictwo. Realizacja założeń ocenianego dokumentu nie będzie negatywnie wpływała na krajobraz. Inwestycje prowadzone w ramach wdrażania GPR realizowane będą głównie na terenach już zurbanizowanych i dotyczyć będą głównie infrastruktury technicznej, nieingerującej w krajobraz. Obiekty budowlane powinny być dostosowywane do warunków zabudowy, zgodnie z zasadami planowania przestrzennego i nie będą stanowić dominantów w krajobrazie.

Planowane działania rewitalizacyjne nie wprowadzą żadnych zmian układu urbanistycznego, ani zmian w charakterze zabudowy. Zagospodarowanie obszaru zdegradowanego pozwoli na włączenie powierzchni do funkcjonowania i przywrócenie odpowiednich funkcji, w tym m.in. rekreacyjnych.

Celem rewitalizacji jest poprawa estetyki obiektów oraz przywrócenie im odpowiednich funkcji. Zachowana przy tym zostanie również funkcja terenów zieleni. Zostaną one urządzone w sposób zharmonizowany z otoczeniem. Niekorzystne zmiany w krajobrazie będą miały miejsce na etapie realizacji i będą związane z organizacją placów budów, miejscami gromadzenia materiałów z rozbiórki, ziemi z wykopów, wyrudowanych drzew. Będą to zmiany krótkotrwałe, odwracalne.

Ocenia się, że wyznaczone w projekcie GPR zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

6.7 DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Na terenie gminy jak i obszaru rewitalizacji znajduje się szereg obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Obiekty tego typu są wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu. Zanieczyszczenia powietrza wspomagane niekorzystnymi warunkami klimatycznymi odgrywają decydującą rolę w procesie przyspieszenia niszczenia kamiennych zabytków. Mają one wpływ na stan obiektów budowlanych, również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częste zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wykonane działania rewitalizacyjne wpłyną na poprawę estetyki oraz stanu technicznego obiektów obszaru rewitalizacji. Prowadzone prace nie spowodują naruszenia zabytków.

Działania wyznaczone w projekcie GPR mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki.

Prowadzenie działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych lub w obiektach zabytkowych będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczy będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania na zabytki mogą ewentualnie wystąpić na etapie realizacji przedsięwzięć, co jednak nie wynika z samej natury działań, lecz może być konsekwencją znaczących błędów projektowych lub zaniedbań na placu budowy wynikających np. z braku właściwego nadzoru (budowlanego lub archeologicznego) lub np. z błędnego doboru rozwiązań estetycznych dla modernizacji. Zakłada się, że modernizacja objętych ochroną kulturową lub historyczną odbędzie się zgodnie z zasadami ochrony konserwatorskiej, wszelkie działania inwestycyjne zostaną podporządkowane zasadzie maksymalnego poszanowania pierwotnej substancji oraz oryginalnych elementów wystroju i wyposażenia budynku historycznego.

Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Wszelkie prace inwestycyjne w obrębie obiektów zabytkowych, w zakresie zmiany w jego bryle i układzie przestrzennym, wymagają uzgodnienia z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, zgodnie z przepisami prawa tj. art. 39 ust. 3 ustawy Prawo budowlane tekst jednolity z dnia 12 listopada 2010 roku (Dz. U. Nr 243, poz. 1623) oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).

Ocenia się, że wyznaczone w projekcie GPR zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne

7. PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA ODDZIAŁYWAŃ TRANSGRANICZNYCH

Zaplanowane działania będą realizowane na obszarze gminy, a ich zasięg oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter miejscowy, lokalny. Wobec tego, dokument ten nie podlega procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

8. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000

W celu zapewnienia zapobiegania lub ograniczenia negatywnego wpływu proponowanych działań na środowisko należy wykonać szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko oraz przeprowadzić kompensację przyrodniczą, jeśli będzie wymagana. W przypadku realizacji działań należałoby podjąć przede wszystkim następujące środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji WPGO 2016;
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją GPR oraz miarodajny monitoring stanu środowiska;
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z zasadami ochrony środowiska;
- analiza informacji o stanie i ochronie środowiska.

Rozwiązania alternatywne dla działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko mogą dotyczyć:

- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne),
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne),
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Należy jednak pamiętać, że wybór wariantu „0” będzie wiązać się z pewnymi konsekwencjami, ponieważ brak realizacji zadań przedstawionych w GPR spowoduje, że osiągnięcie harmonii pomiędzy rozwojem gospodarczym, społecznym i przestrzennośrodowiskowym będzie praktycznie niemożliwe. Ponadto zaniechanie realizacji tychże celów może powodować niesprawność całego systemu lokalnej polityki ekologicznej. Krótko mówiąc stan środowiska może ulec pogorszeniu.

Rozważając pozostałe możliwe warianty alternatywne oraz biorąc pod uwagę strategiczny charakter, zarówno projektu GPR, jak i samej prognozy oraz fakt, że projekt GPR przedstawia wyłącznie poszczególne cele i kierunki działań bez szczegółowych informacji co do wyznaczonych w nim zadań, na tym etapie nie można jeszcze precyzyjnie określić rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań zaproponowanych w GPR.

Projekt GPR jest dokumentem o średnim stopniu szczegółowości. Należy jednak zauważyć, że o oddziaływaniu na środowisko decyduje nie tylko lokalizacja, ale również rozwiązania techniczne,

organizacyjne i skala przedsięwzięcia. Przedmiotowy dokument nie określa rozwiązań technicznych, które pozwoliłyby na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów alternatywnych w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć. Do tego należy uwzględnić zmieniające się uwarunkowania finansowe, jak i postęp techniczny, który może spowodować radykalną zmianę podejścia do określonego zagadnienia. Z powyższych względów rozwiązania alternatywne będą pojawiały się sukcesywnie w miarę zmieniających się uwarunkowań finansowych, koncepcyjnych i prawnych. Ze względu na duży poziom ogólności, szczegółowe rozwiązania w tym zakresie będą wprowadzane na etapie realizacji działań inwestycyjnych wynikających z dokumentu. Precyzyjne rozwiązania alternatywne powinny być wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów, w szczególności dla działań o najwyższym potencjalnym oddziaływaniu na środowisko.

Ponadto, proces wdrażania GPR wymaga kontroli, której najważniejszym elementem jest ocena realizacji działań z punktu widzenia osiągania założonych celów. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 będzie podlegało regularnej ocenie. Rada Gminy przyjmuje uchwałą Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski i zgodnie z jej zapisami prowadzony będzie monitoring realizacji GPR. Jeśli do tego dodać konieczny etap procedur planistyczno-lokalizacyjnych z przypisanymi im procedurami oceny oddziaływania na środowisko, to można być przekonany, że zostaną przedstawione wszystkie istotne okoliczności pozwalające na wybór optymalnych rozwiązań łączących aspekty rozwojowe, ekologiczne i dotyczące jakości życia mieszkańców.

9. NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

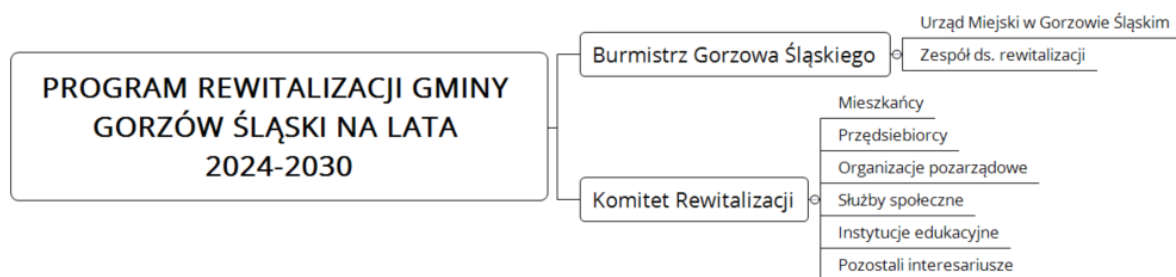
Zidentyfikowane trudności dotyczą braku dostępu lub wysokich kosztów technologii monitorowania i pomiarów określonych parametrów środowiskowych np. oceny zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb. Ograniczenia te utrudniają precyzyjną ocenę w przewidywaniu potencjalnych skutków środowiskowych będących efektem realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Do napotkanych trudności zalicza się również niedobór danych naukowych dotyczących długoterminowych skutków niektórych działań, szczególnie dla małych lokalnych obszarów kraju, a także brak badań na temat specyficznych interakcji między różnymi czynnikami środowiskowymi, co może mieć istotne znaczenie dla oceny oddziaływania.

Niedostatki wiedzy i trudności opisane powyżej powodują, że na etapie oceny stosowane są szacunki, prognozy i modele obciążone znaczącą niepewnością.

10. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Monitorowanie skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu będzie odbywało się w oparciu o zaplanowany system monitorowania i ocenę gminnego programu rewitalizacji. Powołany Komitet ds. Rewitalizacji we współpracy z Urzędem Miejskim w Gorzowie Śląskim będzie corocznie przygotowywał raport monitorujący, a sprawozdawczość za dany rok będzie gotowa do 30 kwietnia następnego roku kalendarzowego. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim została przedstawiona na poniższym schemacie.

Rysunek 22. Struktura zarządzania Programem Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030

Źródło: Opracowanie własne.

Monitorowanie i ocena realizacji postanowień Gminnego Programu Rewitalizacji polega na śledzeniu postępów w realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, co pozwala szybko zidentyfikować ewentualne opóźnienia lub problemy, a następnie podjąć odpowiednie kroki naprawcze. W przypadku, gdy pewne działania nie przyniosą oczekiwanych rezultatów, zostaną wprowadzone środki korygujące, co przyczyni się do skutecznego osiągnięcia celów programu.

Ocena skuteczności wdrażania GPR umożliwi optymalizację alokacji środków finansowych. Bieżąca identyfikacja obszarów, w których inwestycje przyniosą najlepsze efekty, umożliwi skoncentrowanie uwagi na wykorzystaniu dostępnych zasobów finansowych. Dzięki regularnej ocenie można unikać sytuacji, w której pewne obszary są nadmiernie rozwijane kosztem innych, co przyczynia się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społecznego i przestrzennego.

11. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W ramach analizy oddziaływania planowanych w GPR przedsięwzięć na środowisko oceniono możliwe oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. W wyniku analiz stwierdzono, że chwilowe, pośrednie i bezpośrednie negatywne oddziaływania o znaczeniu lokalnym mogą nastąpić na etapie realizacji/robót budowlanych zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych tj.: rewitalizacja Rynku, modernizacja cmentarza, przebudowa, budowa Centrum Kultury, Termomodernizacja kamienic, Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12, przebudowa dróg gminnych, zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego.

Inwestycje będą realizowane na obszarze gminy, a ich zasięg oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter miejscowy. Ocenia się, że realizacja GPR będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko, a krótkoterminowy, lokalny charakter negatywny będzie możliwy do ograniczenia poprzez zastosowanie odpowiednich działań minimalizujących i kompensujących.

Tabela 31. Podsumowanie analizy potencjalnego oddziaływania na środowisko przedsięwzięć zaplanowanych w gminnym programie rewitalizacji

Przedmiot oddziaływania	Charakterystyka oddziaływania
Obszary chronione, różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	<p>POZYTYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oddziaływanie pośrednie, wtórne, skumulowane. ▪ Ograniczenie zanieczyszczenia odpadami terenów objętych ochroną prawną, lasów, siedlisk zwierząt i siedlisk przyrodniczych. ▪ Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Przedmiot oddziaływania	Charakterystyka oddziaływania
	<p>NEGATYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Krótkoterminowe. ▪ Brak negatywnych oddziaływań przy zachowaniu prawidłowych procedur postępowania. ▪ Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć będzie wymagała przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz uzyskania właściwych decyzji i pozwoleń.
Ludzie	<p>POZYTYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane. ▪ Wzrost energooszczędności i zmniejszenie energoemisyjności budynków użyteczności publicznej na terenie gminy. ▪ Zmniejszenie nierówności w dostępie do infrastruktury i usług. ▪ Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza wpłynie pozytywnie na zdrowie mieszkańców, a także na poziom stresu związanego z życiem w niekorzystnych warunkach. ▪ Budowa infrastruktury wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców m.in. poprzez ograniczenie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz poprawę bezpieczeństwa. <p>NEGATYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Krótkoterminowe, chwilowe. ▪ W fazie realizacji może nastąpić chwilowy negatywny wpływ i pogorszenie klimatu akustycznego czy stanu jakości powietrza. ▪ Możliwy chwilowy wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz poziomu dźwięku, związanego z pracą sprzętu budowlanego i transportem materiałów.
Zasoby naturalne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak oddziaływań, na obszarze planowanych przedsięwzięć nie znajdują się złoża kopalin.
Powietrze atmosferyczne i klimat	<p>POZYTYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oddziaływanie pośrednie, wtórne, skumulowane, długoterminowe. ▪ Zmniejszenie emisji pyłów i gazów do atmosfery. ▪ Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację wpłynie na ograniczenie emisji m.in. CO₂. <p>NEGATYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Krótkoterminowe, chwilowe. ▪ Możliwość wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów tlenków azotu występuje jedynie w przypadku silnie skoncentrowanych w jednym punkcie prac budowlanych.

Przedmiot oddziaływania	Charakterystyka oddziaływania
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oddziaływanie inwestycji na klimat będzie miało charakter lokalny i krótkotrwały. ▪ Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylastych czy urobku ziemnego.
Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nie przewiduje się, aby przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpływały w sposób istotny na zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych.
Powierzchnia ziemi i krajobraz	<p>POZYTYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oddziaływanie pośrednie, wtórne, skumulowane. ▪ Powierzchnia ziemi nie zostanie naruszona podczas prac remontowo-budowlanych i instalacyjnych. <p>NEGATYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Krótkoterminowe, chwilowe. ▪ Przebieg planowanych dróg wyznaczony jest na drogach istniejących, co zmniejszy stopień oddziaływania na tereny sąsiadujące. ▪ Na etapie budowy będzie dochodzić do czasowych i krótkoterminowych przemieszczeń mas ziemnych.
Dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne	<p>POZYTYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oddziaływanie pośrednie, wtórne, skumulowane. ▪ Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w sposób pośredni lub wtórny wpłyną pozytywnie na dobra materialne oraz zabytki w gminie. ▪ Poprawa estetyki przestrzeni. <p>NEGATYWNE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak stałych negatywnych oddziaływań. Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający dobrom materialnym. ▪ Tereny, gdzie prowadzone będą przedsięwzięcia, szczególnie drogowe, zostaną zabezpieczone.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024 – 2030 (GPR). Program stanowi dokument mający za zadanie zaprogramowanie całego procesu rewitalizacji wraz z określeniem wizji, celów, systemu monitoringu i ewaluacji, harmonogramu rzeczowo-finansowego i in. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski opracowano w oparciu o zapisy uchwalonej w dniu 9 października 2015 r. ustawy o rewitalizacji i zostanie uchwalony przez Radę Miejską w Gorzowie Śląskim.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji GPR. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach

oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1094 z późn. zm.). Zgodnie z wymogami określonymi w uzgodnieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 22 maja 2024 roku, nr WOOŚ.411.3.18.2024.PM zakres prognozy winien być zgodny z wymogami określonymi w art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy OOS, ze szczególnym uwzględnieniem wyszczególnionych wskazań.

W oparciu o dostępne materiały zidentyfikowano główne problemy i zagrożenia środowiska w obszarze objętym GPR, jak również określono jego aktualny stan. Powinno to umożliwić ocenę wpływu GPR na środowisko i identyfikację ewentualnych znaczących oddziaływań negatywnych oraz zaproponowania działań minimalizujących ten wpływ, wskazanie działań alternatywnych i ewentualnie kompensujących. Analizą stanu środowiska objęto wszystkie jego elementy, a w szczególności: jakość powietrza, jakość wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, hałas, przyrodę, zasoby naturalne, odpady, gospodarkę wodno – ściekową. Ocenia się, że wdrożenie programu przyczyni się do wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Program rewitalizacji koncentruje się na przywróceniu do życia zdegradowanych obszarów miasta, co wpływa pozytywnie terenów zielonych, rekultywację gleb, oczyszczanie wód gruntowych i powierzchniowych oraz odbudowę naturalnych ekosystemów. Dzięki temu poprawia się jakość lokalnych zasobów naturalnych, co jest korzystne dla środowiska.

W ramach analiz oceniono szczegółowo możliwe oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, w tym na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, integralność obszarów chronionych, wodę, powietrze, ludzi, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne,

W ramach analizy oddziaływania planowanych w GPR przedsięwzięć na środowisko oceniono możliwe oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. W wyniku analiz stwierdzono, że chwilowe, pośrednie i bezpośrednie negatywne oddziaływania o znaczeniu lokalnym mogą nastąpić na etapie realizacji/robót budowlanych zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych tj.: rewitalizacja Rynku, modernizacja cmentarza, przebudowa, budowa Centrum Kultury, Termomodernizacja kamienic, Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12, przebudowa dróg gminnych, zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji GPR na obszary chronione przy zachowaniu prawidłowych procedur postępowania. Należy pamiętać, iż realizacja zaplanowanych przedsięwzięć będzie wymagała przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz uzyskania właściwych decyzji i pozwoleń. Ewentualnie wymagane raporty oddziaływania na środowisko powinny wskazać ewentualne stanowiska chronionych roślin i zwierząt, co może być podstawą do rozważenia wariantów alternatywnych. Możliwe negatywne oddziaływanie będzie zauważalne przede wszystkim na etapie budowy i będzie miało charakter krótkoterminowy. Prace związane z rozbudową infrastruktury technicznej i uzbrojeniem terenu oraz budową źródeł zasilania i dróg oraz parkingów, okresowo spowodują naruszenie i zmianę lokalnych stosunków wodnych.

Zaplanowane działania będą realizowane na obszarze gminy, a ich zasięg oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter miejscowy, lokalny. Wobec tego, dokument ten nie podlega procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W celu zapewnienia zapobiegania lub ograniczenia negatywnego wpływu proponowanych działań na środowisko należy wykonać szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko oraz przeprowadzić kompensację przyrodniczą, jeśli będzie wymagana.

Monitorowanie skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu będzie odbywało się w oparciu o zaplanowany system monitorowania i ocenę gminnego programu rewitalizacji. Powołany Komitet ds. Rewitalizacji we współpracy z Urzędem Miejskim w Gorzowie Śląskim będzie corocznie przygotowywał raport monitorujący, a sprawozdawczość za dany rok będzie gotowa do 30 kwietnia następnego roku kalendarzowego. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim została przedstawiona na poniższym schemacie.

14. ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROGNOZY- OŚWIADCZENIE AUTORA O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST. 2 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (T.J. DZ. U. Z 2023 R., POZ.1094 Z PÓŹN. ZM.)

Opole, 19.07.2024 r.

Niniejszym oświadczam, iż jako Kierownik zespołu opracowującego Prognozę oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w zakresie niezbędnego wykształcenia w opracowaniu prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej z założenie fałszywego oświadczenia.

Chlebna - Oliwyle

Pozostałe osoby zespołu autorskiego:

Glenc

mgr Artur Glenc

Dymek

dr inż. Łukasz Dymek

Bechta Agata

mgr inż. Agata Bechta

15. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców sołectw gminy Gorzów Śląski	11
Tabela 2. Cele oraz kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim	17
Tabela 3. Cele i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski	18
Tabela 4. Przedsięwzięcie rewitalizacji rynku w Gorzowie Śląskim	20
Tabela 5. Przedsięwzięcie modernizacji cmentarza w Gorzowie Śląskim	21
Tabela 6. Przedsięwzięcie przebudowy amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu	22
Tabela 7. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim..	23
Tabela 8. Przedsięwzięcie termomodernizacji kamienic w Gorzowie Śląskim.....	24
Tabela 9. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego budynku przy ulicy Byczyńskiej 12 w Gorzowie Śląskim.....	25
Tabela 10. Przedsięwzięcie przebudowy dróg Gminnych w Gorzowie Śląskim	26
Tabela 11. Przedsięwzięcie zagospodarowania terenu z budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.....	27
Tabela 12. Przedsięwzięcie modernizacji boiska sportowego w Gorzowie Śląskim	28
Tabela 13. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim.....	29
Tabela 14. Przedsięwzięcie renowacji Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim	30
Tabela 15. Przedsięwzięcie modernizacji szkoły średniej w Gorzowie Śląskim	31
Tabela 16. Opis dokumentów na poziomie krajowym powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.....	32
Tabela 17. Opis dokumentów na poziomie regionalnym powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.....	33
Tabela 18. Opis dokumentów na poziomie lokalnym powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji	36
Tabela 19. Struktura użytkowa gruntów	41
Tabela 20. Ilość poszczególnych grup wiekowych mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy	44
Tabela 21. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie gminy Gorzów Śląski w latach 2017-2021.....	52
Tabela 22. Klasy strefy opolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszony PM2,5).....	53
Tabela 23. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C).....	54
Tabela 24. Emisja szkodliwych substancji (SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2,5}) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.....	54
Tabela 25. Ilościowa i jakościowa ocena stanu jednolitych części wód podziemnych na terenie Gminy Gorzów Śląski	59
Tabela 26. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu oleskiego w roku 2016.....	61
Tabela 27. Opis JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski	62
Tabela 28. Wyniki monitoringu JCWP na terenie gminy Gorzów Śląski.....	63
Tabela 29. Złoza na terenie gminy Gorzów Śląski	66
Tabela 30. Pomniki przyrody na gminy Gorzów Śląski	69
Tabela 32. Podsumowanie analizy potencjalnego oddziaływania na środowisko przedsięwzięć zaplanowanych w gminnym programie rewitalizacji	91

16. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Obszar zdegradowany i rewitalizacji gminy Gorzów Śląski	13
Rysunek 2. Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski	14
Rysunek 3. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.....	15
Rysunek 4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.....	16
Rysunek 5. Mapa obszaru Gminy Gorzów Śląski	40
Rysunek 6. Położenie Gorzowa Śląskiego.....	41
Rysunek 7. Położenie Gminy Gorzów Śląski na tle regionów fizycznogeograficznych.....	42
Rysunek 8. Liczba mieszkańców zamieszkująca gminę Gorzów Śląski w latach 2012-2022 (w tys. osób)	43
Rysunek 9. Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Gorzów Śląski w 2021 roku.....	44
Rysunek 10. Miejsce zamieszkania mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy (%).....	45
Rysunek 11. Meteogram na najbliższej stacji pomiarowej Wieluń	56
Rysunek 12. Róża wiatrów dla gminy Gorzów Śląski.....	57
Rysunek 13. Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie gminy Gorzów Śląski	60
Rysunek 14. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Gorzów Śląski	62
Rysunek 15. Obszary zagrożone powodzią w Gminie Gorzów Śląski	64
Rysunek 16. Złoże na terenie Gminy Gorzów Śląski	67
Rysunek 17. Stanowiska i siedliska chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych	68
Rysunek 18. Użytek ekologiczny na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	69
Rysunek 19. Lokalizacja pomników przyrody na terenie gminy Gorzów Śląski.	70
Rysunek 20. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Gorzów Śląski	71
Rysunek 21. Lokalizacja punktów monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie opolskim w 2021 roku	74
Rysunek 22. Struktura zarządzania Programem Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030	91